ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ ΕΠΑΦΗΣ
"ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ, 2014-2020"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΠΟΛΕΩΝ IV

Η Πολιτιστική Διπλωματία των Διεθνών Δικτύων Πόλεων

Αντώνης Καρβούνης

Αθήνα 2017

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ ΕΠΑΦΗΣ
«ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ, 2014-2020»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΠΟΛΕΩΝ IV

Η Πολιτιστική Διπλωματία
των Διεθνών Δικτύων Πόλεων

Αντώνης Καρβούνης

Αθήνα 2017

Σύνταξη-Επιμέλεια Κειμένων:
Δρ. Αντώνης Καρβούνης, Στέλεχος της Δ/νσης Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, Πρόεδρος της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005, Εθνικό Σημείο Επαφής του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020» και των Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), Επιμελητής του Δελτίου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων & Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΥΠΕΣ. Διδάσκει Περιφερειακή Ανάπτυξη και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Σχεδιασμό και Υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών 'Εθνική και Ενωσιακή Διοίκηση' του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και στο Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Μεθοδολογικό υπόμνημα
Τα στοιχεία της παρούσας μελέτης έχουν αντληθεί από τη βάση δεδομένων της Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005, τις σχετικές ιστοσελίδες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των διεθνών δικτύων πόλεων.

ISBN: 978-618-83424-1-5

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο χωρίς την άδεια του εκδότη.

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Σε έναν κόσμο που αντιμετωπίζει πολυδιάστατες προκλήσεις και συγκρούσεις, ο πολιτισμός μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην υπέρβαση των διαφορών, την ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνιών και τη βελτίωση των διεθνών σχέσεων. Η Ευρώπη θεωρείται ανά τον κόσμο ως ήπειρος πλούσια σε πολιτιστική κληρονομιά και δραστήριες δημιουργικές δυνάμεις. Ο πολιτισμός πρέπει, επομένως, να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο πολιτισμός στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ αποτελεί έναν από τους τρεις πυλώνες της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό (2007). Η ανάπτυξη μιας στρατηγικής προσέγγισης στον τομέα αυτόν αποτελεί προτεραιότητα για τα προγράμματα εργασίας του Συμβουλίου για τον πολιτισμό από το 2011. Ένα μεγάλο βήμα έγινε με την προπαρασκευαστική δράση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «Πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ» (2013-14), η οποία επισημαίνει το σημαντικό δυναμικό του πολιτισμού στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της Ευρώπης και υπογραμμίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της έχουν να κερδίσουν πολλά από τον καλύτερο συντονισμό της πολιτιστικής διπλωματίας.

Στον πολιτιστικό και το δημιουργικό τομέα, η ΕΕ έχει ήδη χρηματοδοτήσει πολλά σχέδια, όπως τα δίκτυα δημιουργικών κόμβων ή το πρόγραμμα «Πολιτισμός+» των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και τα προγράμματα για τη στήριξη της πολιτιστικής διακυβέρνησης και την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου. Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι επίσης ανοικτό στη συμμετοχή των γειτονικών και των υποψήφιων χωρών. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ διοργανώνουν τακτικά δραστηριότητες πολιτισμικής διπλωματίας, ενώ και η αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ περιλαμβάνει από καιρό στις δράσεις της θέματα που αφορούν τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά (για παράδειγμα, την αποκατάσταση των χειρογράφων του Τιμπουκτού στο Μαλί). Η στήριξη της ΕΕ προς το Ίδρυμα Anna Lindh στη Νότια Μεσόγειο αποτελεί ένα

ακόμα καλό παράδειγμα πώς ο πολιτισμός θα επηρεάσει την εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα «Young Arab Voices» (που έχει πλέον διευρυνθεί προς την ευρωμεσογειακή περιφέρεια) εμβαθύνει το διάλογο μεταξύ νεαρών ηγετών και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και αναπτύσσει εναλλακτικά αφηγήματα έναντι του εξτρεμισμού και της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι η υποστήριξη της ΕΕ για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στη Συρία, που υλοποιείται από την UNESCO, μέσω της οποίας παρέχεται στήριξη στους τοπικούς φορείς για την παρακολούθηση της κατάστασης της κληρονομιάς, τη διατήρησή της και την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου. Στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (ΑΕΣ), το πρόγραμμα για τον πολιτισμό υποστηρίζει τη συμβολή των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας στην αειφόρο ανθρωπιστική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, το έργο «Community-Led Urban Strategies in Historic Towns» (αστικές στρατηγικές σε ιστορικές πόλεις με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων) επιδιώκει να ενθαρρύνει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη με την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε εννέα ιστορικές πόλεις στην Αρμενία, τη Λευκορωσία, τη Γεωργία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία.

Το πρόγραμμα HORIZON2020 στηρίζει, επίσης, την έρευνα σχετικά με την πολιτισμική διπλωματία και δραστηριότητες για την πολιτιστική κληρονομιά μέσω πολυεθνικών και διεπιστημονικών έργων. Σχεδιάζονται μελλοντικά προγράμματα για να στηρίξουν χώρες εταίρους σε διάφορες περιφέρειες· συγκεκριμένα, για την ενίσχυση των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας και για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου.

Για να στηριχθεί η ΕΕ στην υλοποίηση της στρατηγικής και στη δημιουργία συνεργειών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων της ΕΕ (αντιπροσωπείες της ΕΕ, εθνικοί πολιτιστικοί φορείς και ιδρύματα, ιδιωτικές και δημόσιες επιχειρήσεις, κοινωνία των πολιτών), το Φεβρουάριο του 2016, δημιουργήθηκε η πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας, με έμφαση σε στρατηγικές χώρες. Η πλατφόρμα λειτουργεί από κοινοπραξία πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών-μελών και άλλων εταίρων και παρέχει συμβουλές σε θέματα πολιτικής, διευκολύνει τη δικτύωση, υλοποιεί δραστηριότητες με

πολιτιστικούς φορείς και σχεδιάζει προγράμματα κατάρτισης για την πρωτοπορία στον τομέα του πολιτισμού.

Από την άλλη μεριά, οι πόλεις αναγνωρίζονται ότι επενδύουν στον πολιτισμό και αποκομίζουν μεγάλο κέρδος όσον αφορά την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, όπως καταδεικνύουν οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης και η έκθεση «World Cities Culture Report» του 2015. Η Επιτροπή προάγει το ρόλο των πόλεων ως πόλων καινοτομίας και ορθών πρακτικών με την αδελφοποίηση πόλεων και πολιτιστικών χώρων που έχουν παρεμφερή κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, ώστε να εξεταστούν τυχόν ευκαιρίες ανάπτυξης. Πρόσφατα με δύο σχετικές προσκλήσεις, η Επιτροπή δρομολόγησε το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Διεθνούς Αστικής Συνεργασίας (2016-2019), προωθώντας την κοινωνική συνοχή μέσω του πολιτισμού και των τεχνών στις μεγάλες πόλεις. Το πρόγραμμα αποσκοπεί να ενισχύσει τους δεσμούς των πόλεων της ΕΕ (ιδίως των πόλεων με περισσότερους από 50.000 κατοίκους) και των πόλεων της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, της Ινδίας, της Ιαπωνίας, της Βόρειας Αμερικής και της Ασίας. Μέσω του προγράμματος, οι τοπικοί ηγέτες θα μπορέσουν να διασυνδεθούν, να επικοινωνήσουν και να αποκτήσουν νέες προοπτικές για τα πιεστικά θέματα της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα έκδοση θα εξετάσει την πολιτιστική διπλωματία των διεθνών δικτύων πόλεων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ποια η σημασία όμως της πολιτιστικής διπλωματίας στις ημέρες μας;

Πολιτιστική διπλωματία είναι η συστηματική διαχείριση και ανταλλαγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων και αγαθών, που ασκείται από δημόσιους ή διεθνείς οργανισμούς, αλλά και από την κοινωνία των πολιτών, μη κρατικούς φορείς και ιδιώτες, με σκοπό την πολιτιστική προβολή των αξιών και αγαθών της κάθε χώρας και με στόχο την αλληλογνωριμία, την κατανόηση, τη συνεργασία, περιλαμβανομένων των οικονομικών συναλλαγών, τη βελτίωση και τη σύσφιξη των σχέσεων σε διεθνές επίπεδο. Πράγματι, σύμφωνα με τον Χ. Γιανναρά, «πολιτιστική διπλωματία ονομάζουμε τη μεθοδική χρήση επιτευγμάτων (ή γνωρισμάτων ιδιαιτερότητας) του πολιτισμού μιας χώρας στην άσκηση πολιτικής διεθνών σχέσεων»[1].

[1] Βλ. Χ. Γιανναράς, Πολιτιστική διπλωματία, Ίκαρος, Αθήνα 2003.

Πολιτιστική διπλωματία είναι, ειδικότερα, η μεθοδική και ιεραρχημένη χρήση του πολιτιστικού αποθέματος μιας χώρας κατά την άσκηση της εξωτερικής της πολιτικής και αποσκοπεί, αφενός στην προβολή στην αλλοδαπή των πολιτιστικών αξιών και επιτευγμάτων της χώρας, στη βελτίωση της εικόνας, και αφετέρου, στη σύσφιξη των σχέσεων με τους άλλους λαούς και στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και αλληλοκατανόησης[2]. Είναι, δηλαδή, η μορφή εκείνη της διπλωματίας, η οποία προσβλέπει στην εξοικείωση ενός πολιτισμού και όλων των συστατικών του με των άλλων, ήθη, έθιμα, παραδόσεις, τέχνη, αξίες, ιστορία, γλώσσα με στόχο την άμβλυνση των διαφορών στην επικοινωνία μεταξύ των λαών και εθνών, την επίτευξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατ' επέκταση την ανάπτυξη του βέλτιστου βαθμού οικονομικών, πολιτικών, εμπορικών και κοινωνικών σχέσεων[3].

Δια της πολιτιστικής διπλωματίας κάθε κράτος προβάλει τις πολιτιστικές του αξίες, τα επιτεύγματα που απορρέουν από αυτές, καθώς και τη συμβολή τους στο διεθνές περιβάλλον, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της πολιτιστικής και κάθε άλλης συνεργασίας με έτερες κρατικές οντότητες[4]. Η πολιτιστική διπλωματία συνεχίζει τις προσπάθειες της εξωτερικής πολιτικής ενός ή περισσότερων κρατών, όταν οι υπόλοιποι παραδοσιακοί τρόποι δεν επαρκούν ή δεν είναι εφικτοί[5]. Επίσης μπορεί να παρέχει δυνατότητες σε μια χώρα με αναγνωρισμένα πολιτιστικά επιτεύγματα, να αντισταθμίσει την έλλειψη πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής δύναμης[6]. Με άλλα λόγια, η πολιτιστική διπλωματία είναι η άσκηση θεμιτής επιρροής μέσα από την οδό του πολιτισμού.

Ο πολιτικός επιστήμονας, Joseph S. Nye, διακρίνει δύο τρόπους διεξαγωγής των διεθνών σχέσεων: την «ήπια» και τη «σκληρή» δύναμη. Σύμφωνα λοιπόν με τον ίδιο, ως «ήπια δύναμη» περιγράφεται η ικανότητα να πείθεις μέσω του

---

[2] Βλ. Δ. Τζανάκης, 'Συγκριτική Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτιστικής Πολιτικής-Η Ελληνική Περίπτωση-Προκλήσεις Εκσυγχρονισμού', Διπλωματική Εργασία, ΕΑΠ, Αθήνα 2008, σ.25.

[3] Βλ. Α. Γεωργιλή, 'Ελληνική Πολιτιστική Διπλωματία. Smart Power ή No Power;', *Foreign Affairs. The Hellenic Edition*,. 2014.

[4]Βλ. Z. Tsiftzis, Πολιτιστική Διπλωματία. [online] Afroditi.uom.gr. Available at: http://afroditi.uom.gr/chaireunesco/index. php/2009-10-19-10-33-05.html [Τελευταία πρόσβαση 16 Σεπτεμβρίου 2016].

[5] Βλ. Ε. Τουμάκα, Πολιτιστική Διπλωματία: Διεθνή Δεδομένα και Ελληνικές Προοπτικές, Σιδέρης, Αθήνα 2005.

[6] Στο ίδιο.

πολιτισμού, των αξιών και των ιδεών, σε αντίθεση με τη «σκληρή δύναμη» που κατακτά ή εξαναγκάζει μέσω της στρατιωτικής επιβολής[7].

Ιστορικά βέβαια, η προσέγγιση της «σκληρής δύναμης» αποτελούσε τον πλέον διαδεδομένο τρόπο διεξαγωγής των διεθνών και τοπικών σχέσεων. Τα νέα δεδομένα όμως στο διεθνές γίγνεσθαι, καθιστούν αναγκαία τη συνεργασία κάτω από μία νέα βάση. Και εδώ ακριβώς, σε αυτό το σημείο, εισφέρονται τα θετικά φορτία ισχύος της πολιτιστικής διπλωματίας, ως μίας έκφρασης «ήπιας δύναμης».

Σε αυτό το πλαίσιο, η πολιτισμική διπλωματία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την παραδοσιακή διπλωματία και βεβαίως σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την παραγωγή του πολιτιστικού προϊόντος. Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι η διεξαγωγή διπλωματίας για να επιτύχει τους στόχους της πρέπει να προβάλλει με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο την πολιτιστική κληρονομιά αλλά ταυτόχρονα να προκαλεί τις ιδανικές συνθήκες για την προβολή της σύγχρονης δημιουργίας.

Οι μορφωτικά και πολιτιστικά ανεπτυγμένες χώρες, δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην άσκηση της εξωτερικής πολιτιστικής πολιτικής για τους εξής λόγους[8]:

- Την πολιτιστική διείσδυση σε άλλες χώρες ώστε να γίνονται κατανοητές οι αξίες και οι θέσεις της χώρας, για να συντελείται μείωση της πολιτιστικής διαφοροποίησης μέσω της σύγκλισης των ταυτοτήτων.

- Την εξυπηρέτηση κυριαρχικών συμφερόντων μέσω της ανάπτυξης σχέσεων πολιτισμικής εξάρτησης.

- Την εδραίωση στο διεθνές σύστημα μιας θετικής εικόνας που θα συμβάλλει στη βελτίωση των εθνικών σχέσεων της χώρας.

- Τη βελτίωση των οικονομικών τους. Οι εξαγωγές των πολιτιστικών προϊόντων είναι ιδιαίτερα προσοδοφόρες. Το εισαγωγικό εμπόριο σε άλλες χώρες διευκολύνεται κατά πολύ από το πόσο «πουλάει» η εικόνα της μιας χώρας στις άλλες.

---

[7]Βλ. J. S. Nye Jr, 'Soft Power; The Means to Success in World Politics', *Public Affairs*, 2004.

[8]Βλ. Ζ. Κοσμίδου, 'Πολιτιστική Διπλωματία', Εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 30 Αυγούστου 1998.

Αν και ο όρος πολιτιστική διπλωματία είναι σχετικά πρόσφατος, οι τεχνικές της συναντώνται ήδη στις εκστρατείες του Μεγάλου Αλεξάνδρου, των στρατηγών και των επιγόνων, στο Βυζάντιο, ενώ στον 17ο αιώνα καταγράφονται με τις προσπάθειες μεγάλων δυνάμεων, όπως η Γαλλία, να επιβάλλουν μια κυρίαρχη διπλωματική γλώσσα και να ιδρύσουν εκπαιδευτικά ιδρύματα και ιδρύματα πολιτισμού στο εξωτερικό. Έκτοτε, η πολιτιστική διπλωματία έχει περιέλθει αποκλειστικά στην ευθύνη των εθνικών κυβερνήσεων μέσω των Υπουργείων Εξωτερικών και των πρεσβειών και των προξενείων τους, όπου πλέον υπάρχει μόνιμη έδρα μορφωτικού ή πολιτιστικού ακολούθου, αλλά και των Υπουργείων Πολιτισμού ή Παιδείας. Παράλληλα, η πλειονότητα των ανεπτυγμένων κρατών έχει ιδρύσει ή συνεπικουρεί την ίδρυση Ιδρυμάτων Πολιτισμού ή άλλων Ινστιτούτων και Μ.Κ.Ο (εξειδικευμένων ή μη) που αντικείμενό τους έχουν αποκλειστικά την προώθηση της πολιτιστικής παραγωγής της χώρας (πχ. Βρετανικό Συμβούλιο, Γαλλικό Ινστιτούτο, Ίδρυμα Θερβάντες, κλπ).

Το 1946, η ίδρυση της «UNESCO» υπήρξε σταθμός στην άσκηση πολιτιστικής διπλωματίας, αφού αποτελεί τον πρώτο διεθνή φορέα που ουσιαστικά συντονίζει τις δράσεις περισσοτέρων των δύο κρατών και βάζει τα θεμέλια μιας οργανωμένης και παγκοσμιοποιημένης πια διαχείρισης των πολιτισμών αλλά και, πάνω απ' όλα, των διαφορών τους.

Τα τελευταία χρόνια, το matrix αυτό γίνεται ολοένα και πιο σύνθετο, κυρίως εξαιτίας της εμφάνισης μη «ασφαλών» μη «ελεγχόμενων» ομάδων, αυτοοργανώσεων και πρωτοβουλιών ιδιωτών που πολλαπλασιάζονται με ταχύτητα μέσα από διαδικτυακά μέσα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Όλοι αυτοί οι φορείς, είναι φορείς που ασκούν πολιτιστική διπλωματία. Πρόκειται για τη λεγόμενη «διπλωματία τού πολίτη», (people's diplomacy) και οδηγεί τις κυβερνήσεις σε μια αναγκαστική προσαρμογή των στρατηγικών τους, όπως για παράδειγμα, τη μετατροπή του ρόλου του πολιτιστικού ακολούθου από κύριο ρόλο, σε συντονιστή και accelerator.

Σήμερα, οι ανεπτυγμένες χώρες παγκόσμια, όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Κίνα, η Γερμανία, δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην πολιτιστική διπλωματία ως μέσο διείσδυσης στις χώρες ενδιαφέροντος για την εξυπηρέτηση των εμπορικών και οικονομικών τους συναλλαγών. Το ποσοστό του προϋπολογισμού των Υπουργείων Εξωτερικών των χωρών

αυτών για την άσκηση πολιτιστικής διπλωματίας μπορεί να ανέρχεται και στο, τρομακτικό για την Ελλάδα, 35%[9].

Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος που απονέμεται σε διεθνή δίκτυα πόλεων είναι αρκετά σημαντικός[10]. Για παράδειγμα, η UNESCO, αναγνωρίζοντας την αξία της συνεργασίας των πόλεων και των τοπικών αρχών με κοινό στόχο την προώθηση των προγραμμάτων της, έχει συστήσει από το 2004 Δίκτυα Πόλεων σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο (Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων & Διεθνή Συνασπισμό των Πόλεων κατά του Ρατσισμού). Στην περίπτωση των ευρωπαϊκών δικτύων πόλεων, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι συστατικός όρος της ύπαρξής τους ήταν και είναι η δημιουργία ενός συστήματος επιρροής για την αντιμετώπιση τρίτων μερών, η κατοχύρωση μιας θέσης στη διεθνή αρένα που τους επιτρέπει πρόσβαση και χρήση πληροφοριών και ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας, καθώς και η συμμετοχή σε μεγάλου γεωγραφικού εύρους δράσεις. Ειδικότερα, στον τομέα του πολιτισμού, οι Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες, αποτελούν μορφή πολιτιστικής διπλωματίας της ΕΕ προκειμένου να αναδειχθεί η ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά και να ενισχυθούν οι συνεργασίες με πόλεις από τρίτες χώρες. Επίσης, οι Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι ένα από τα βασικότερα εργαλεία για την προβολή και την ερμηνεία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Πρόκειται για περιηγήσεις δομημένες γύρω από έναν κεντρικό θεματικό πυρήνα, οι οποίες περιλαμβάνουν αρχαιολογικά και ιστορικά μνημεία και χώρους, αρχιτεκτονικά μνημεία, κτήρια της βιομηχανικής κληρονομιάς, παραδοσιακούς οικισμούς κ.λπ.

Κατόπιν των ανωτέρω, η παρούσα μελέτη φιλοδοξεί να αναδείξει τα κυριότερα διεθνή δίκτυα πόλεων που ειδικεύονται στην προβολή, διατήρηση και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, ως εργαλεία πολιτιστικής διπλωματίας.

Κρίνεται σκόπιμο, επομένως, το αποτέλεσμα που καταγράφεται σε αυτές τις σελίδες να μελετηθεί από όλους τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους φορείς με μια περισσότερο κριτική ματιά προκειμένου να εξεταστεί η προστιθέμενη αξία της πολιτιστικής δικτύωσης των Δήμων και

---

[9] Βλ. Γεωργιλή, ο.π.

[10] Βλ. Α. Καρβούνης, *Διπλωματία Πόλεων ΙΙ. Τα Διεθνή Δίκτυα Πόλεων των Ελληνικών Δήμων, 2006-2016*, Υπουργείο Εσωτερικών, Αθήνα 2017.

η αξιοποίησή της προς όφελος των τοπικών κοινωνιών αλλά και ως επικουρικού εργαλείου για τους αρμοδίους χειριστές θεμάτων εξωτερικής πολιτικής της χώρας.

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ..... 5

I. Η Πολιτιστική Διπλωματία της ΕΕ 15

II. Η Πολιτιστική Διπλωματία του Συμβουλίου της Ευρώπης. 57

III. Η Πολιτιστική Διπλωματία του ΟΗΕ και της UNESCO ... 65

IV. Τα Διεθνή Δίκτυα Πόλεων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς 71

V. Η Επιδότηση των Ευρωπαϊκών Δικτύων Πόλεων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς..... 111

VI. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ..... 141

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I
Διακήρυξη και Καταστατικό του Δικτύου Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας» 143

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II
Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις..... 151

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III
Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018) 183

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV
Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό 195

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V
Προτάσεις Πολιτιστικής Διπλωματίας του Δημήτρη Τζανάκη 202

Ι. Η Πολιτιστική Διπλωματία της ΕΕ

1. Αρχές, Προτεραιότητες και Επιδιώξεις της Πολιτιστικής Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παρόλο που η Συνθήκη της Ρώμης (1957) είχε αφήσει τις πολιτιστικές δραστηριότητες εκτός του πλαισίου των κοινοτικών αρμοδιοτήτων, οι πρώτες πρωτοβουλίες στο πολιτιστικό πεδίο αναπτύχθηκαν τη δεκαετία του 1970. Ωστόσο, μόλις το 1993 με την επικύρωση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση θεσμοθετήθηκε η κοινοτική δράση στον τομέα του πολιτισμού. Παραδοσιακά, το ενδιαφέρον της ΕΕ βρισκόταν σε συνάρτηση με τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης τόσο ως προς την ενιαία αγορά όσο και ως προς τον τομέα της κοινωνικής πολιτικής[11]. Κατά συνέπεια, η πολιτιστική πολιτική δεν εξελίχθηκε ομοιόμορφα, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, εκφράζοντας μεταβαλλόμενες ιδέες σε αντιστοιχία με τα εργαλεία και τις προτεραιότητες της Ένωσης[12]. Οι επικρατούσες νομικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες κάθε περιόδου καθόρισαν τη μορφή της ενωσιακής πολιτιστικής πολιτικής σε αντιδιαστολή με τις πολιτικές που επικρατούν στα κράτη-μέλη.

2. Βασικές Αρχές και Προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πολιτικής

Στην παρούσα ενότητα θα εξεταστεί χρονολογικά η πολιτιστική δράση της ΕΕ με σκοπό την ανάδειξη των βασικών αρχών και προτεραιοτήτων της. Η αποτύπωση της διαδρομής της τις τελευταίες πέντε δεκαετίες υπογραμμίζει τη στροφή της πολιτιστικής δράσης από την εμπέδωση της συμβολικής ενότητας στην πραγματιστική προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις.

---

[11] Βλ. Α. Αθανασοπούλου, «Σύντομη Επισκόπηση των Δομών Πολιτισμού στην Ευρώπη» σε Α. Αθανασοπούλου, Ε. Γλύτση & Αικ. Χαμπούρη-Ιωαννίδου, *Πολιτιστικό Πλαίσιο*, ΕΑΠ, Πάτρα 2002, σ.162.

[12] Βλ. A. Beale, 'Development and desetatisation in European cultural policy', *Media International Australia*, 90, February 1999, σσ. 91-105.

2.1 Οι Απαρχές της Ενωσιακής Πολιτιστικής Δράσης (1970-1984)

Το πρώτο βήμα για τον προσδιορισμό της πολιτιστικής βάσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έγινε το 1973 όταν οι 9 ευρωπαίοι ηγέτες της Κοινότητας υπέγραψαν τη *Διακήρυξη για την Ευρωπαϊκή Ταυτότητα* στη Σύνοδο Κορυφής της Κοπεγχάγης: «Η πολυμορφία των πολιτισμών στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού πολιτισμού, η πρόσδεση στις κοινές αξίες και αρχές, η ολοένα μεγαλύτερη σύγκλιση στάσεων ζωής…όλα προσδίδουν στην ευρωπαϊκή ταυτότητα τη μοναδικότητα και το δυναμισμό της»[13].

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύστησε τη Μονάδα Πολιτιστικών Υποθέσεων το 1973, η οποία αργότερα μετεξελίχθηκε σε Γενική Διεύθυνση για τον Πολιτισμό, τα Οπτικοακουστικά Μέσα και τον Αθλητισμό[14]. Το 1977, η εν λόγω Μονάδα δημοσίευσε το πρώτο ολοκληρωμένο κείμενο αναφορικά με την κοινοτική δράση για τον πολιτιστικό τομέα. Κύρια πρόθεση της Επιτροπής ήταν η ανάδειξη των πεδίων του πολιτιστικού τομέα όπου οι υφιστάμενες διατάξεις της Συνθήκης θα τύγχαναν εφαρμογής. Η απουσία νομικής βάσης για πολιτιστικές δράσεις στην αρχική Συνθήκη της Ρώμης σήμαινε την πρόθεση της πλαισίωσης του πολιτισμού με όρους οικονομικής ολοκλήρωσης. Στο έγγραφο του 1977, ο πολιτιστικός τομέας οριζόταν ως «το κοινωνικο-οικονομικό σύνολο προσώπων και επιχειρήσεων που εργάζονται για την παραγωγή και διανομή πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών». Αντιστοίχως, η κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα «αναγκαία επικεντρώνεται στην επίλυση οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που ανακύπτουν σε αυτόν τον τομέα»[15]. Σε αυτές περιλαμβάνονται η ελευθερία εμπορίου πολιτιστικών αγαθών, η καταπολέμηση της κλοπής έργων τέχνης, την ελεύθερη κίνηση και το δικαίωμα εγκατάστασης των εργαζομένων στον πολιτιστικό τομέα, εναρμόνιση νομοθεσίας περί πνευματικών δικαιωμάτων και φορολογίας. Εκτός από την κοινωνικο-οικονομική λογική της, η πρόταση της

---

[13] Βλ. Bulletin EC 12-1973, σημείο 2501

[14] Βλ. L. Bekemans, *European Integration and Cultural Policies: Analysis o f a Dialectic Polarity*, EUI Working Paper, ECS no. 90/1, EUI, Florence 1990, σ.48.

[15] Βλ. CEC, 'Community Action in the Cultural Sector', *Bulletin of the European Communities*, Supplement 6/77, Brussels 1977, σ. 5.

Επιτροπής περιελάμβανε, επίσης, πρωτοβουλίες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο των διατάξεων της Συνθήκης, όπως η συντήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, πολιτιστικές ανταλλαγές και η προώθηση κοινωνικο-πολιτιστικών δράσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο[16]. Ειδικότερα μέτρα αφορούν τη δημιουργία 'ευρωπαϊκών αιθουσών' σε μουσεία και υποστήριξη για ευρωπαϊκή συμπαραγωγή τηλεοπτικών προγραμμάτων. Παρ' όλα αυτά, καμία δράση δεν αναλήφθηκε σε σχέση με τις ανωτέρω προτάσεις, μολονότι τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όσο και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τις επιδοκίμασαν[17]. Πέντε χρόνια αργότερα (1982), η Επιτροπή προχώρησε σε αξιολόγηση της πρότασής της, επιβεβαιώνοντας τις οικονομικές και κοινωνικές ευθύνες της Κοινότητας απέναντι στον πολιτιστικό τομέα: 'ελευθερία εμπορίου πολιτιστικών αγαθών, βελτίωση των εργασιακών συνθηκών των καλλιτεχνών, διεύρυνση του κοινού, συντήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς[18]. Σε αντίθεση με την προηγούμενη πρόταση της Επιτροπής, το ενδιαφέρον σε πολιτικό επίπεδο υπήρξε έντονο με τις πρώτες – σε ανεπίσημη μορφή και αργότερα επισήμως – συναντήσεις του Συμβουλίου των Υπουργών που είναι αρμόδιο για τον πολιτισμό. Αυτό σηματοδότησε το πρώτο στάδιο για τη θεσμική αναγνώριση του ρόλου της Κοινότητας στον πολιτιστικό τομέα[19]. Ωστόσο, αυτό δεν μετρίασε την αμφιλεγόμενη φύση της αρμοδιότητας της Κοινότητας στον πολιτισμό με αποτέλεσμα στη δεκαετία του 1980, οι αρμόδιοι Υπουργοί για τον πολιτισμό δεν προχώρησαν σε καμία δέσμευση, περιοριζόμενοι σε διακηρύξεις προθέσεων για περαιτέρω συνεργασία και υποδηλώνοντας την απροθυμία των κρατών-μελών να θεωρήσουν τον πολιτισμό κοινοτική αρμοδιότητα[20].

---

[16] Στο ίδιο, σσ.19-25.

[17] Βλ. J. McMahon, *Education and Culture in European Community Law*, Athlone Press, London 1995.

18 Βλ. CEC, *Stronger Community Action in the Cultural Sector*, COM(82) 590final, Brussels 1982, σ.4.

[19] Βλ. CEC, *New Prospects for Community Cultural Action*, COM(92) 149final, Brussels 1992.

[20] Βλ. McMahon, ο.π.σ.136.

2.2 Η Ευρώπη των Λαών (1984-1991)

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 διαπιστώνεται, καταρχάς, από τους κοινοτικούς αξιωματούχους ότι η εικόνα της τεχνοκρατικής Ευρώπης αποξενώνει το μέσο πολίτη. Η επιθυμία για την προώθηση της εμπλοκής των πολιτών στην ενοποιητική διαδικασία αρχικά είχε εκφραστεί στην έκθεση του Βέλγου Πρωθυπουργού Tindemans από το 1976. Στην εν λόγω έκθεση με τίτλο *Η Ευρώπη των Λαών* προτείνεται η Ευρώπη να 'εμπλακεί στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, και τις επικοινωνίες' ως μια 'σαφή εκδήλωση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης'[21]. Το ζήτημα της πολιτιστικής δράσης επανήλθε το 1983 στο Συμβούλιο Υπουργών στη Στουτγάρδη όπου στη σχετική Διακήρυξη υπογραμμίστηκε η ανάγκη διεύρυνσης του αντικειμένου της ευρωπαϊκής συνεργασίας στο πολιτιστικό πεδίο, όχι ως αυτοσκοπός, αλλά για 'την επιβεβαίωση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς ως στοιχείου της Ευρωπαϊκής ταυτότητας'[22]. Η έλλειψη πρωτοβουλιών μετά την ανωτέρω Διακήρυξη, σε συνδυασμό με τη χαμηλή συμμετοχή στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ανέδειξε την έλλειψη ενδιαφέροντος των λαών της Ευρώπης για το ενοποιητικό εγχείρημα. Έτσι στο Συμβούλιο Υπουργών του Fontainebleu για μία ακόμη φορά επισημάνθηκε ότι «η Κοινότητα θα πρέπει να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των λαών της Ευρώπης, υιοθετώντας μέτρα ενίσχυσης και προώθησης της ταυτότητας και της εικόνας της τόσο για τους πολίτες της όσο και για τον υπόλοιπο κόσμο»[23].

Προς αυτήν την κατεύθυνση συστήθηκε η Επιτροπή Adonnino, η οποία υπέβαλε τη σχετική έκθεσή της το επόμενο έτος, όπου στο δεύτερο μέρος της υπογράμμιζε ότι «μέσω δράσεων στα πεδία του πολιτισμού και της επικοινωνίας, τα οποία είναι σημαντικά για την Ευρωπαϊκή ταυτότητα και την εικόνα της Κοινότητας στο μυαλό των ανθρώπων, ώστε η υποστήριξη για την πρόοδο της Ευρώπης μπορεί και πρέπει να επιδιωχθεί»[24]. Εκτός από αυτή τη γενική δήλωση, η Έκθεση πρότεινε την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού οπτικοακουστικού

---

[21] Βλ. L. Tindemans, *European Union*, Bulletin Supplement 1/76, Brussels 1976.
[22] Βλ. European Council, *Solemn Declaration*, EC Bulletin, 6, Brussels 1983, σ.25.
[23] Βλ. CEC, Bulletin of the European Communities, 17 (6), Brussels 1984, σ.9.
[24] Βλ. CEC, *A People's Europe: Reports from the ad hoc Committee*, Bulletin of the European Communities, Supplement 7/85, Brussels 1985, σ.21.

τομέα, τη δημιουργία ενός πολύγλωσσου 'πραγματικά ευρωπαϊκού τηλεοπτικού καναλιού', τη σύσταση μιας Ακαδημίας Επιστημών, Τεχνολογίας και Τεχνών, ανταλλαγές νέων, την προώθηση της ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση, τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού εμβλήματος, τη θεσμοθέτηση της Ημέρας της Ευρώπης, το ευρωπαϊκό διαβατήριο, την κυκλοφορία ευρωπαϊκών γραμματοσήμων κ.α.[25].

Σε αυτό το πλαίσιο, οι πολιτιστικές δράσεις θεωρούνται ενέργειες ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης ξεχασμένων κοινών στοιχείων μιας ιστορικά πολιτιστικής ενότητας. Μετά την υποστήριξη της Έκθεσης Adonnino από το Συμβούλιο Υπουργών τον Ιούνιο του 1985 δρομολογήθηκαν αρκετές από τις προτάσεις της: εορτασμός για πρώτη φορά της Ημέρας της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Ορχήστρα Νέων, Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, αφιερωματικά Ευρωπαϊκά Έτη για τη μουσική, την τηλεόραση και τον κινηματογράφο. Παράλληλα με αυτές τις δράσεις, δρομολογήθηκε το πρόγραμμα Media για τον οπτικοακουστικό τομέα, αλλά και πιλοτικά έργα για τη συντήρηση της κληρονομιάς, πολιτιστικές ανταλλαγές, κατάρτιση και χορηγίες για έργα τέχνης.

Την επαύριον της διαδικασίας ολοκλήρωσης της Ενιαίας Αγοράς, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο *Η Αναθέρμανση της Πολιτιστικής Δράσης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, «η αίσθηση του ανήκειν στον ευρωπαϊκό πολιτισμό αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις για την αλληλεγγύη, η οποία είναι ζωτική για τη διαφύλαξη της λαϊκής υποστήριξης ενόψει της έλευσης της μεγάλης αγοράς και των σημαντικών αλλαγών που θα φέρει στις συνθήκες διαβίωσης»[26]. Στην ίδια Ανακοίνωση προβλέφθηκαν μέχρι το 1992 η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πολιτιστικού πεδίου (δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς για τον πολιτισμό, καλύτερες βιοτικές και εργασιακές συνθήκες για τους εργαζομένους στον πολιτιστικό τομέα), η προώθηση της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας, η πρόσβαση σε πολιτιστικούς πόρους (πολυγλωσσία, συντήρηση κληρονομιάς και πολιτισμός στις περιφέρειες), κατάρτιση για τον πολιτιστικό τομέα και διάλογος με τον υπόλοιπο κόσμο (πολιτιστικές

---

[25] Στο ίδιο, σσ.18-30.

[26] Βλ. CEC, *A Fresh Boost For Culture in the European Community*, COM(87) 603final, Brussels 1987, σ.1.

ανταλλαγές με τρίτες χώρες). Στην πραγματικότητα, στην Ανακοίνωση διαφαίνονται δύο αντιλήψεις για τον πολιτισμό: Από τη μια μεριά, οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες σχεδιάστηκαν «για να αποσπάσουν την υποστήριξη του κοινού και των εμπλεκόμενων ομάδων συμφερόντων»[27]. Υπογραμμίζοντας την εικόνα της Κοινότητας λιγότερο οικονομοκεντρική και τεχνοκρατική, η Επιτροπή επιδίωξε να αποδώσει μια θετική εικόνα για την Ευρώπη: «Η πολιτιστική διάσταση της Ευρώπης είναι βαθιά ριζωμένη στη συλλογική συνείδηση των κατοίκων της». Επομένως, η πολιτιστική πολιτική σε κοινοτικό επίπεδο συνιστά την απάντηση 'στις προσδοκίες των λαών της Ευρώπης'[28]. Από την άλλη μεριά, ο πολιτισμός προσδοκάται να αποτελέσει εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης.

Στο ευρωπαϊκό συνέδριο της Φλωρεντίας για τον πολιτισμό και τις σχέσεις του με την τεχνολογία και την οικονομία το Μάρτιο 1987 αναγνωρίστηκε η οικονομική σημασία των πολιτιστικών δράσεων και η ανάγκη να αποτελέσει ο πολιτισμός κοινός παρονομαστής όλων των πεδίων της οικονομικής δραστηριότητας[29]. Στην Ανακοίνωση της Επιτροπής υπογραμμίζεται η ευθύνη της για 'τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στον πολιτιστικό τομέα παράλληλα με την επέκταση του τουρισμού και της περιφερειακής και τεχνολογικής ανάπτυξης' και για την 'ανάδυση της πολιτιστικής βιομηχανίας, η οποία θα είναι ανταγωνιστική στην Κοινότητα και στον κόσμο ευρύτερα'[30].

Σε σχέση με τη δεκαετία του 1970 διαπιστώνεται μια στροφή από την έννοια του πολιτισμού ως κατηγορία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στην αλληλεξάρτηση μεταξύ πολιτισμού, οικονομίας και τεχνολογίας, όπου ο πολιτισμός πλέον θεωρείται ότι συνεισφέρει θετικά στους γενικούς στόχους της οικονομικής ολοκλήρωσης ως πόρος που πρέπει να αξιοποιηθεί παρά ως δευτερεύον στοιχείο για την οικονομική ευημερία. Στη σύνοδο των Υπουργών για τον Πολιτισμό το Δεκέμβριο του 1987 οι προτεραιότητες της Επιτροπής περιορίστηκαν στον οπτικοακουστικό τομέα, στα βιβλία και την ανάγνωση, στην κατάρτιση εργαζομένων στον πολιτιστικό τομέα και στις χορηγίες ιδιωτών. Άλλωστε, την περίοδο 1985-1991 τα αποτελέσματα σε πρακτικό επίπεδο

[27] Στο ίδιο, σ.3.
[28] Ibid.
[29] Βλ. EC Bulletin 3-1987, κεφ.1.
[30] Βλ. CEC, 1987, ο.π.σ.3.

ήταν περιορισμένα, με τις δαπάνες για τον πολιτισμό να αντιστοιχούν στο 0,014% του κοινοτικού προϋπολογισμού[31]. Η έλλειψη τυπικής αρμοδιότητας και η μη επαρκής χρηματοδότηση συνέβαλαν ώστε οι διακηρυγμένοι και φιλόδοξοι στόχοι των πολιτιστικών πρωτοβουλιών να καταλήξουν σε μικρής κλίμακας και κυρίως αποσπασματικές πρωτοβουλίες χωρίς συνοχή ή δομή[32].

2.3 Οι προβλέψεις των Συνθηκών του Μάαστριχτ (1992) και του Άμστερνταμ (1997)

Στη Συνθήκη του Μάαστριχτ διαπιστώνουμε την πρώτη ουσιαστικά νομική πρωτοβουλία της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (άρθρο 128). Η δράση της Κοινότητας για τον πολιτισμό περιστρέφεται σε τέσσερις τομείς:

(α) *Βελτίωση της γνώσης και της διάχυσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών.*
(β) *Συντήρηση και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας*. Σε αυτό το πλαίσιο, νομιμοποιούνται συγκεκριμένες ενέργειες που πραγματοποιούνταν σε επίπεδο Κοινότητας, οι οποίες υποστηρίχθηκαν πάντοτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και συγκεκριμένα από την Επιτροπή Νεότητας.
(γ) *Μη εμπορικές πολιτιστικές ανταλλαγές*. Εδώ δίνεται η δυνατότητα να ευνοηθεί η συνεργασία με τρίτες χώρες, με τους διεθνείς οργανισμούς και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
(δ) *Καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία, συμπεριλαμβανομένου του οπτικο-ακουστικού τομέα*.
Η Κοινότητα, και συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως θεματοφύλακας των Συνθηκών, αναλαμβάνει, βάσει της παραγράφου 4 του άρθρου 128, την υποχρέωση "να ελέγχει εάν όλες οι κοινοτικές πολιτικές συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις του πολιτισμικού τομέα". Τούτο σημαίνει ότι μετά το Maastricht η πολιτική που εφαρμόζεται στον τομέα του πολιτισμού λαμβάνει μία διαφορετική διάσταση, μία διάσταση,

---

[31] Βλ. S.C. Bates and Wacker, *Community Support for Culture, a study carried out for the Commission of the EC (DG X)*, EC, Brussels 1993.
[32] Βλ. CEC, 1992, ο.π.

δηλαδή, που καλύπτει ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων. Δεν μπορεί, δηλαδή, πλέον να περιορίζεται, όπως κατά το παρελθόν, σε αποσπασματικές μόνον ενέργειες.

Το συγκεκριμένο άρθρο αποτυπώνει ένα συμβιβασμό μεταξύ διαφορετικών απόψεων για τον πολιτισμό. Κατά πρώτο λόγο, οι πολιτιστικές δράσεις θα πρέπει να σέβονται τη γενική αρχή της επικουρικότητας, την οποία εισήγαγε η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Αυτό σημαίνει ότι η κοινοτική δράση για τον πολιτισμό θα πρέπει να λειτουργεί συμπληρωματικά με τις εθνικές, περιφερειακές πολιτιστικές πολιτικές. Εδώ δίνεται έμφαση στην προώθηση της πολυμορφίας των εθνικών πολιτιστικών ταυτοτήτων σε αντιδιαστολή προς κεντρικά σχεδιασμένες κοινοτικές πολιτιστικές πολιτικές. Δεύτερον, στο άρθρο 128 προβλέπεται μια πολύπλοκη διαδικασία λήψης αποφάσεων που απαιτεί τη συναίνεση για οποιαδήποτε μέτρο για τον πολιτισμό αποφασίζεται. Από τη μια μεριά, η διαδικασία συναπόφασης έδωσε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μεγαλύτερες αρμοδιότητες για τη διαμόρφωση των πολιτιστικών υποθέσεων της Κοινότητας, ενώ η Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει να εκφράζει, έστω και σε συμβουλευτικό επίπεδο, την άποψη των τοπικών και περιφερειακών αρχών της Κοινότητας πριν την υιοθέτηση πολιτιστικών πρωτοβουλιών. Από την άλλη μεριά, το Συμβούλιο Υπουργών θα πρέπει να αποφασίζει με ομοφωνία ακόμη και για μη δεσμευτικά μέτρα (άρθρο 3β).

Στη Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) η μόνη τροποποίηση που επήλθε, αναφορικά με τον πολιτισμό, ήταν η πρόβλεψη της υποχρέωσης της Ένωσης να σέβεται και να προωθεί την πολιτιστική πολυμορφία (άρθρο 151). Το Συμβούλιο Υπουργών επιβεβαίωσε σε δήλωσή του το 2002 ότι «είναι σημαντικό να ενθαρρύνεται η συνεργασία και οι πολιτιστικές ανταλλαγές για να γίνει σεβαστεί και να προωθηθεί η πολυμορφία των πολιτισμών στην Ευρώπη και για να βελτιωθεί η γνώση τους»[33].

[33] Βλ. European Council, 'Council Resolution on the role of Culture in the development of the European Union', *Official Journal*, C32, Brussels 5 February 2002.

2.4 Τα Προγράμματα για τον Πολιτισμό μετά το Μάαστριχτ

Βάσει των περιορισμών που τέθηκαν στο χαρακτήρα της κοινοτικής πολιτικής για τον πολιτισμό από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε το πλαίσιο για το μελλοντικό σχεδιασμό των σχετικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων: 'Η Επιτροπή βρίσκεται στο κατώφλι μιας νέας εποχής στην οποία θα μπορούμε να υπερβούμε τη στενά οικονομική διάσταση και να απολαύσουμε την άνευ προηγουμένου ευκαιρία για πολιτιστική συνεργασία και υποστήριξη'[34]. Υποστηρίζοντας το πρόγραμμα εργασιών της Επιτροπής για το 1992, το Συμβούλιο Υπουργών υπογράμμισε ότι «τα μελλοντικά προγράμματα θα περιλαμβάνουν πιο συγκεκριμένα τα εξής: ενθάρρυνση δραστηριοτήτων ευρωπαϊκών πολιτιστικών δικτύων καλλιτεχνών και πολιτιστικών θεσμών, όπως τα μουσεία, τα αρχεία, οι βιβλιοθήκες και τα μνημεία· ενθάρρυνση χορηγιών επιχειρηματιών· ανταλλαγές και κατάρτιση προσωπικού στον πολιτιστικό τομέα· ευαισθητοποίηση για διαφορετικούς πολιτισμούς και διαφύλαξη της Κοινοτικής πολυγλωσσίας»[35]. Αυτές οι προτεραιότητες αναπτύχθηκαν σε τρία νέα προγράμματα: Raphael (για την πολιτιστική κληρονομιά, 1997-2000), Kaleidoscope (για τις καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες με ευρωπαϊκή διάσταση, 1996-1998) και Ariane (για το βιβλίο και την ανάγνωση, 1997-1999).

Μολονότι εστίασαν σε διαφορετικά πεδία του πολιτισμού, αυτά τα προγράμματα είχαν τους ίδιους στόχους και οργανωτικές αρχές. Σε αυτά επανέρχεται η σύνδεση μεταξύ πολιτισμού και κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης. Εκτός από το να δημιουργούν μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών το αίσθημα του ανήκειν στην Κοινότητα, οι πολιτιστικές δράσεις επιφορτίζονται το ρόλο της μετατροπής των πολιτιστικών πόρων σε οικονομικό κεφάλαιο. Μετουσιώνοντας σε δράσεις το πνεύμα και το γράμμα του άρθρου 128 της Συνθήκης του Μάαστριχτ, οι στόχοι των εν λόγω προγραμμάτων αφορούσαν τα εξής: ενθάρρυνση της πολιτιστικής συνεργασίας με τη μορφή δικτύων και συμπράξεων μεταξύ διαφορετικών φορέων και προώθηση της κυκλοφορίας των πολιτιστικών έργων· υποστήριξη εμβληματικών πολιτιστικών πρωτοβουλιών·

[34] Βλ. CEC, 1992, ο.π.σ.1.
[35] Βλ. European Council, 1992, ο.π.

αξιοποίηση των παρεχομένων ευκαιριών στην κοινωνία της πληροφορίας μέσω των νέων επικοινωνιακών τεχνολογιών· αναβάθμιση της πολιτιστικής διάστασης της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης[36].

2.5 Το Πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000»

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 508/2000/ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000», ύψους συνολικά 236,5 εκατ. ευρώ, το οποίο συγκέντρωσε τα παλαιά προγράμματα «Ραφαήλ», «Αριάδνη» και «Καλειδοσκόπιο», αποσκοπούσε στη δημιουργία κοινού πολιτιστικού χώρου μέσα από την προώθηση του πολιτιστικού διαλόγου και της γνώσης της ιστορίας, της δημιουργίας, της διάδοσης του πολιτισμού και της κινητικότητας των καλλιτεχνών και των έργων τους, της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, των νέων μορφών πολιτιστικής έκφρασης, καθώς και του κοινωνικού και οικονομικού ρόλου που διαδραματίζει ο πολιτισμός.

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» υποστήριζε σχέδια διακρατικής συνεργασίας, τα οποία συνεπάγονταν τη συνεργασία δημιουργών, πολιτιστικών παραγόντων και πολιτιστικών φορέων στις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το πρώτο πρόγραμμα-πλαίσιο (2000-2004) υπέρ του πολιτισμού ήταν η ευκαιρία να υιοθετηθεί μια νέα προσέγγιση στην πολιτιστική δράση της Κοινότητας που θα της επέτρεπε να αντιμετωπίσει νέες προκλήσεις και να ανταποκριθεί στις προσδοκίες τόσο των Ευρωπαίων πολιτών όσο και των πολιτιστικών παραγόντων της. Πιο συγκεκριμένα, ο πολιτισμός συνδέθηκε στενά με τις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στις μεγάλες προκλήσεις της εποχής, όπως η επιτάχυνση της ευρωπαϊκής οικοδόμησης, η παγκοσμιοποίηση, η κοινωνία της πληροφορίας, η απασχόληση και η κοινωνική συνοχή. Το πρόγραμμα αυτό επιβεβαίωσε επίσης το ρόλο του πολιτισμού ως οικονομικού παράγοντα και παράγοντα κοινωνικής ένταξης και βίωσης της ιδιότητας του πολίτη. Επίσης, ευνόησε τη διασύνδεση με άλλες ενέργειες που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών που έχουν συνέπειες για

---

36 Βλ. CEC, *European Community Action in Support of Culture*, COM(94), 356final, Brussels 1994, σ.4.

τον πολιτισμό. Η επίτευξη των στόχων που προβλέπει το πρόγραμμα πραγματοποιείται μέσω των ακόλουθων ενεργειών: ειδικές ενέργειες, καινοτόμες και/ή πειραματικές, στις οποίες εμπλέκονται παράγοντες από τουλάχιστον τρεις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα· ενέργειες σε δομημένες και πολυετείς συμφωνίες πολιτιστικής συνεργασίας· ειδικές πολιτιστικές εκδηλώσεις με ευρωπαϊκή και/ή διεθνή διάσταση, σημαντικού μεγέθους και εμβέλειας, οι οποίες συμβάλλουν στην καλύτερη συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι όλοι οι πολίτες ανήκουν στην ίδια κοινότητα. Το πρώτο πρόγραμμα-πλαίσιο 2000-2004 παρατάθηκε μέχρι τα τέλη του 2006 με την υπ' αριθ. 626/2004/ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ενώ το ποσό της χρηματοδότησης αναπροσαρμόστηκε στα 236,5 εκατομμύρια ευρώ. Κατά την περίοδο 2000-2004 χρηματοδοτήθηκαν συνολικά 1.509 σχέδια. Σε χρηματοδοτικό επίπεδο το πρόγραμμα κάλυψε τα κενά στον τομέα της χρηματοδότησης της διακρατικής συνεργασίας. Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι, ενώ ανέδειξε τη σημασία και την ευαισθητοποίηση για το διαπολιτισμικό διάλογο μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων, το πρόγραμμα δεν ενέπνευσε αντίστοιχες δράσεις στις συμμετέχουσες σε αυτό χώρες, ούτε αύξησε τις ανταλλαγές σε επίπεδο τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών[37].

2.6 Το Πρόγραμμα «Πολιτισμός, 2007-2013»

Με την υπ' αριθ. 1855/2006/ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2006 θεσπίστηκε το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2007-2013», ύψους 400 εκατ. ευρώ, με γενικό στόχο, όπως και των προηγούμενων προγραμμάτων για τον πολιτισμό, την ανάδειξη ενός κοινού πολιτιστικού χώρου για τους Ευρωπαίους με σκοπό να προωθηθεί η διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας. Το πρόγραμμα βασίστηκε σε τρεις επιμέρους στόχους με μεγάλη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία: προώθηση

[37] Βλ. ECOTEC, *Final External Evaluation of the Culture 2000 programme (2000-2006) - Framework Contract on Evaluation, Impact Assessment and Related Services*, A Final Report for the Directorate General Education & Culture of the European Commission, Birmingham 2008, σ.41.

της διακρατικής κινητικότητας των εργαζομένων στον τομέα του πολιτισμού· ενθάρρυνση της διακρατικής κυκλοφορίας των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών έργων και προϊόντων πέρα από τα εθνικά σύνορα· ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου. Για την υλοποίηση των προαναφερόμενων στόχων, η Επιτροπή παρείχε τρία επίπεδα παρέμβασης, καθένα από τα οποία ανταποκρίνονταν σε ξεχωριστές ανάγκες: στήριξη πολιτιστικών ενεργειών· στήριξη σε οργανισμούς που δραστηριοποιούνταν στον πολιτιστικό τομέα· στήριξη εργασιών ανάλυσης καθώς και της συλλογής και διάδοσης πληροφοριών και αύξησης στο μέγιστο βαθμό της επίδρασης των σχεδίων στον τομέα της πολιτιστικής συνεργασίας και της ανάπτυξης της πολιτικής. Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης, το πρόγραμμα παρουσίασε ορισμένες ατέλειες, όπως την ανάγκη αναθεώρησης των στόχων του προκειμένου να συμβαδίζουν με τις αλλαγές που επηρεάζουν τον πολιτιστικό τομέα και τις εξελίξεις πολιτικής, όπως η στρατηγική «Ευρώπη 2020» και η Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό[38].

2.7 Η Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό (2007)

Η έγκριση της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό το 2007 άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο στη συνεργασία σε θέματα πολιτιστικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για πρώτη φορά, όλοι οι εταίροι – ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, κράτη-μέλη και κοινωνία των πολιτών στον τομέα του πολιτισμού – κλήθηκαν να ενώσουν τις προσπάθειές τους για την επίτευξη τριών ρητά καθορισμένων κοινών στόχων, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο:

(1) προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου·
(2) προώθηση του πολιτισμού ως καταλύτη της δημιουργικότητας·
(3) προώθηση του πολιτισμού ως ζωτικού στοιχείου των διεθνών σχέσεων της Ένωσης[39].

---

[38] Βλ. ECOPRYS, *Interim Evaluation of the Culture Programme 2007-13*, Final Report, Birmingham 2010, σ.xvi.

[39] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών της 10ης Μαΐου 2007 σχετικά με μια*

Η εμπειρία από τότε που εγκρίθηκε η ατζέντα και μέχρι σήμερα δείχνει σαφώς ότι υπάρχουν δυνατότητες συνεργασίας για την πολιτιστική πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τη μορφή είτε της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των κρατών-μελών με στόχο τις προσαρμογές της πολιτικής βάσει των βέλτιστων πρακτικών, είτε της μεγαλύτερης συμβολής στη διαδικασία χάραξης πολιτικής από την κοινωνία των πολιτών στον τομέα του πολιτισμού, είτε μιας συνεκτικότερης προσέγγισης του πολιτισμού, στο πλαίσιο συναφών πολιτικών[40].

2.7.1 Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου (2008)

Στο πλαίσιο του στόχου 1, το Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου 2008[41] επικεντρώθηκε τόσο στην ευαισθητοποίηση όσο και στην ανάπτυξη της δημόσιας συζήτησης προσανατολισμού για το διαπολιτισμικό διάλογο. Νέες πολιτικές και δομές αποτελούν αποκτήματα που άφησε πίσω του το Έτος σε μια σειρά κρατών-μελών, ενώ σε επίπεδο ΕΕ επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία ως προς την ανάγκη να προαχθούν οι διαπολιτισμικές ικανότητες και ως προς τον ρόλο του διαπολιτισμικού διαλόγου στις εξωτερικές σχέσεις[42].

2.7.2 Ευρωπαϊκό Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας (2009)

Επίσης, στο πλαίσιο του στόχου 2, το Ευρωπαϊκό Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας (2009) διερεύνησε, επίσης, τους τρόπους με τους οποίους ο πολιτισμός παράγει και οικονομική και κοινωνική καινοτομία. Το μανιφέστο των πρεσβευτών του Έτους έδωσε έμφαση στη δημιουργικότητα, η

ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης [COM(2007) 242 τελικό, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 2007.

[40] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό [COM(2010) 390 τελικό, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 2010, σ.13.

[41] Βλ. Απόφαση αριθ. 1983/2006/ΕΚ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου (2008).

[42] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Κοινή Ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο- Προς μια Στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις*, JOIN(2016) 29 τελικό, Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Βρυξέλλες 2016.

οποία μπορεί να παραχθεί με το χτίσιμο γεφυρών ανάμεσα στην τέχνη, τη φιλοσοφία, την επιστήμη και τις επιχειρήσεις. Αρκετές μελέτες που διεξήχθησαν για λογαριασμό της Επιτροπής συνεισέφεραν στην όλη συζήτηση, και κυρίως η μελέτη του 2009 για τον αντίκτυπο του πολιτισμού στη δημιουργικότητα, η μελέτη του 2010 για την επιχειρηματικότητα στον πολιτιστικό και δημιουργικό κλάδο δραστηριοτήτων (ΠΔΚ) και η θεματική έκθεση του δικτύου Ευρυδίκη για την καλλιτεχνική και πολιτιστική εκπαίδευση στα σχολεία της Ευρώπης[43].

2.7.3 Προς μια στρατηγική προσέγγιση του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ

Τέλος, στο πλαίσιο του στόχου 3, με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) δημιουργήθηκε μια νέα αρχιτεκτονική, η οποία μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη συμβολή της ΕΕ στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Το Νοέμβριο του 2015, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο να ετοιμάσουν μια «στρατηγική προσέγγιση του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, με περιγραφή, για το σκοπό αυτό, ενός συνόλου κατευθυντήριων αρχών»[44]. Με την πρόσφατη Κοινή Ανακοίνωση για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις προτάθηκαν οι κάτωθι αρχές, καθώς και μια πιο στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διπλωματίας[45]:

(α) Προώθηση της πολιτισμικής πολυμορφίας και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

(β) Προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και του δια-πολιτισμικού διαλόγου.

(γ) Διασφάλιση του σεβασμού της συμπληρωματικότητας και της επικουρικότητας.

(δ) Προώθηση οριζόντιας προσέγγισης του πολιτισμού

(ε) Προώθηση του πολιτισμού μέσω των υφιστάμενων πλαισίων συνεργασίας.

---

[43] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010, ο.π.σ.6.

[44] Βλ. Συμβούλιο ΕΕ, Αποτελέσματα της 3428ης συνόδου του Συμβουλίου: Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός, 23 και 24 Νοεμβρίου 2015

[45] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, ο.π.σσ.4-8.

2.8 Σχέδιο Εργασίας για το Πρόγραμμα Πολιτισμός 2008-2010

Το πρώτο τριετές Σχέδιο Εργασίας που υιοθετήθηκε, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό επικεντρώθηκε στην κινητικότητα των καλλιτεχνών, την πρόσβαση στον πολιτισμό, την ανάπτυξη πολιτιστικών στατιστικών, την προώθηση επιχειρήσεων πολιτιστικής και δημιουργικής παραγωγής και την εφαρμογή της Συνθήκης της UNESCO για την πολιτιστική έκφραση. Αυτοί είναι και οι τομείς προτεραιότητας που κρίθηκαν κατάλληλοι σύμφωνα με τους στόχους της ευρωπαϊκής ατζέντας[46].

2.9 Πράσινη Βίβλος «Απελευθέρωση του δυναμικού των κλάδων του Πολιτισμού και της Δημιουργικότητας» (2010)

Ο προγραμματισμός της πολιτιστικής πολιτικής της ΕΕ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 εγκαινιάστηκε με την Ανακοίνωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Πράσινης Βίβλου για την απελευθέρωση του δυναμικού των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, στην οποία για πρώτη φορά επισήμως γίνεται λόγος για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες. Η Πράσινη Βίβλος ανέδειξε τους προβληματισμούς της Επιτροπής για τη νέα οικονομία της δημιουργικότητας, αναλύοντας τις βασικές θεματικές περιοχές πολιτικής σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»: (α) η ψηφιακή ατζέντα για την Ευρώπη, (β) η περαιτέρω σύνδεση των ΚΔΠ με την καινοτομία με δράσεις που θα ενισχύουν το ρόλο των ΚΔΠ ως καταλύτη καινοτομίας για την ευρωπαϊκή οικονομία, και (γ) η ανάπτυξη και ολοκλήρωση μιας βελτιωμένης στρατηγικής και ενός καλύτερου ρυθμιστικού πλαισίου για την πνευματική ιδιοκτησία[47]. Ήδη από τα Συμβούλια Υπουργών το 2007 και το 2009 είχε διαφανεί η ανάγκη ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ εκπαίδευσης, κατάρτισης και ΚΠΔ, καθώς και να

---

[46] Βλ. Συμβούλιο της ΕΕ, 'Σχέδιο Εργασίας για το Πρόγραμμα Πολιτισμός 2008-2010-Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των κρατών-μελών, οι οποίοι συναντήθηκαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου για το Σχέδιο Εργασίας για τον Πολιτισμό 2008-2010', *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, C143, 10 Ιουνίου 2008.

[47] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Πράσινη Βίβλος –Απελευθέρωση του δυναμικού των κλάδων του Πολιτισμού και της Δημιουργικότητας*, COM(2010)183 τελικό, Βρυξέλλες 2010.

μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες των ΜΜΕ στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας[48], ζητώντας να βελτιωθούν οι συνέργειες μεταξύ πολιτισμού και άλλων σχετικών πολιτικών[49].

2.10 Πρόγραμμα Εργασιών του Συμβουλίου για τον Πολιτισμό, 2011-2014

Το Πρόγραμμα Εργασιών για τον Πολιτισμό 2011-2014 που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό και υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο των Υπουργών που είναι αρμόδιοι για την Εκπαίδευση, τη Νεολαία, τον Πολιτισμό και τον Αθλητισμό το Νοέμβριο 2010, προσδιόρισε τις εξής προτεραιότητες για τον πολιτιστικό τομέα[50]: Πολιτιστική πολυμορφία, διαπολιτισμικός διάλογος και πολιτισμός προσβάσιμος και χωρίς αποκλεισμούς˙ επιχειρήσεις πολιτιστικής και δημιουργικής παραγωγής˙ δεξιότητες και κινητικότητα˙ πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας των συλλογών˙ ο πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις˙ στατιστικές στον τομέα του πολιτισμού.

2.11 Το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη, 2014-2020»

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1295/2013 για τη θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη, 2014-2020» εξειδικεύονται οι ευρείες περιοχές πολιτικής της Πράσινης Βίβλου σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις πολιτικής με συγκεκριμένα χρηματοδοτικά εργαλεία. Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος είναι η διαφύλαξη, ανάπτυξη και προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτισμικής και γλωσσικής πολυμορφίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, καθώς και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα.

---

[48] Βλ. Συμβούλιο της ΕΕ, *Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη συμβολή των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας στην εκπλήρωση των στόχων της Λισσαβόνας*, Βρυξέλλες 2007.

[49] Βλ. Συμβούλιο της ΕΕ, *Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό ως καταλύτη δημιουργικότητας και καινοτομίας*, 2941η Σύνοδος του Συμβουλίου για την Εκπαίδευση, τη Νεολαία και τον Πολιτισμό, Βρυξέλλες 12 Μαΐου 2009.

[50] Βλ. Council of the EU, 'Work Plan for Culture 2011-2014-Conclusions of the Council and of the representatives of the governments of the member states', *Official Journal* C325 of 2.12.2010, Brussels 2010.

Το πρόγραμμα αποτελείται από δύο χωριστά υποπρογράμματα, το υποπρόγραμμα Πολιτισμός και το υποπρόγραμμα MEDIA, καθώς και από μία Διατομεακή Συνιστώσα που περιλαμβάνει ένα νέο χρηματοδοτικό μηχανισμό, το μηχανισμό εγγυοδοσίας. Στο πρόγραμμα έχει προστεθεί, ορθώς, ένα νέο καθήκον με τη χορήγηση, κατά το έτος 2015, 1,6 εκατομμυρίων ευρώ για την κοινωνική ένταξη προσφύγων, ως έκφραση του διαπολιτισμικού διαλόγου που συνιστά επιτακτική ανάγκη στην κοινωνία μας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός για το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» κατά την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε 1,46 δισεκατομμύρια ευρώ. Από τη συνολική κατανομή των κονδυλίων, ελάχιστο ποσοστό της τάξης του 31% δεσμεύεται για το υποπρόγραμμα Πολιτισμός, ελάχιστο ποσοστό ύψους 56% δεσμεύεται για το υποπρόγραμμα MEDIA και μέγιστο ποσοστό 13% δεσμεύεται για τη Διατομεακή Συνιστώσα.

Κατά τα πρώτα έτη του προγράμματος (2014, 2015 και πρώτο εξάμηνο του 2016), το υποπρόγραμμα Πολιτισμός έλαβε το 13,67% των αιτήσεων για τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων συνεργασίας, το 39,66% των αιτήσεων για τα δίκτυα, το 11,27% για τις πλατφόρμες και το 24,03% των αιτήσεων για τις λογοτεχνικές μεταφράσεις. Στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για έργα ένταξης προσφύγων υποβλήθηκαν 274 αιτήσεις, από τις οποίες επιλέχθηκαν μόνο 12, αριθμός που αντιστοιχεί σε ποσοστό επιτυχίας της τάξης μόλις του 4,38%[51].

2.12 Ο Πολιτισμός ως Προτεραιότητα και στα άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Χάρη στις ενέργειες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργικότητας (ΚΠΔ) και ο οπτικοακουστικός τομέας έχουν ενταχθεί, αν και σε ανεπαρκή βαθμό, στα πολυετή προγράμματα Erasmus+ (ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης, απόκτηση

[51] Βλ. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, *Σχέδιο Έκθεσης* σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1295/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για την θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2014 έως 2020) και την κατάργηση των αποφάσεων αριθ. 1718/2006/ΕΚ, 1855/2006/ΕΚ και 1041/2009/ΕΚ (2015/2328(ΙΝΙ)), Βρυξέλλες 2016, σ.6.

γνώσεων και δημιουργία συμπράξεων), «Ορίζοντας 2020» (έρευνα και καινοτομία στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά), Europe for Citizens (δίκτυα πολιτιστικής κληρονομιάς) και Cosme (επιχειρηματικότητα και πρόσβαση μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και αγορές), στα διαρθρωτικά ταμεία (3,3 δισ. από το 2007 από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για προστασία και διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς, 2,2 δισ. για την ανάπτυξη πολιτιστικής υποδομής και 555 εκατ. για στήριξη πολιτιστικών υπηρεσιών) και στις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων[52].

2.13 Πρόγραμμα Εργασιών της ΕΕ στον Πολιτιστικό Τομέα, 2015-2018

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου των Υπουργών για θέματα πολιτισμού για το πρόγραμμα εργασιών της περιόδου 2015-2018 υπογραμμίζονται οι εξής προτεραιότητες[53].:

(α) προσβάσιμος και χωρίς αποκλεισμούς πολιτισμός˙

(β) πολιτιστική κληρονομιά˙

(γ) πολιτιστικός και δημιουργικός τομέας˙

(δ) προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας, του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ και της κινητικότητας.

Η εξασφάλιση ποιότητας και συγκρίσιμων στατιστικών στοιχείων στον πολιτιστικό τομέα, επίσης, καθορίστηκε ως προτεραιότητα σε όλους τους τομείς της πολιτιστικής πολιτικής. Το πρόγραμμα εργασιών προβλέπει τη διεξαγωγή 20 δράσεων.

2.14 Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 27 Απριλίου του 2017, με μεγάλη πλειοψηφία, την απόφαση για τη θέσπιση του 2018 ως Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς αποτελεί μια

---

[52] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Πολιτιστικός και Οπτικοακουστικός Τομέας. Η Ευρώπη γιορτάζει την Πολιτιστική της Πολυμορφία*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 2014, σ.3.

[53] Βλ. Συμβούλιο ΕΕ, 'Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2015-2018)', Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014/C 463/02, Βρυξέλλες 2014, σ.5.

ευρωπαϊκή πρωτοβουλία και θα υλοποιηθεί με μια σειρά εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν σε όλα τα επίπεδα: ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό. Στόχος της παρούσας πρωτοβουλίας είναι να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ευρωπαϊκή ιστορία και τις ευρωπαϊκές αξίες και να ενδυναμώσει το αίσθημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας. Από αρχαιολογικούς χώρους μέχρι μνημεία αρχιτεκτονικής, και από μεσαιωνικά κάστρα μέχρι λαϊκές παραδόσεις και τέχνες, η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης βρίσκεται στο επίκεντρο της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας των Ευρωπαίων πολιτών. Η σημαντική πολυμορφία της ΕΕ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αποτελεί μοναδικό καταλύτη για ανταλλαγές μεταξύ ατόμων κάθε ηλικίας και κάθε κοινωνικού και πολιτιστικού υπόβαθρου.

Οι κύριοι στόχοι αυτού του Ευρωπαϊκού Έτους είναι[54]:

- να προωθήσει την πολιτισμική πολυμορφία, το διαπολιτισμικό διάλογο και την κοινωνική συνοχή,
- να επισημάνει την οικονομική συμβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς στους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, και στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη
- να τονίσει το ρόλο της πολιτιστικής κληρονομιάς, στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, μεταξύ άλλων, για την πρόληψη των συγκρούσεων, τη συμφιλίωση μετά από συγκρούσεις και την αποκατάσταση κατεστραμμένης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επιπλέον, η πολιτιστική κληρονομιά διαδραματίζει σημαντικό οικονομικό ρόλο. Περισσότερα από 300.000 άτομα απασχολούνται άμεσα στον τομέα της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και 7,8 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην Ευρώπη συνδέονται έμμεσα με την πολιτιστική κληρονομιά, π.χ. στον τουριστικό και τον κατασκευαστικό τομέα, τις βοηθητικές υπηρεσίες, όπως τις μεταφορές, τις υπηρεσίες διερμηνείας, τη συντήρηση και την ασφάλεια.

Το Έτος θα έχει προϋπολογισμό 8 εκατ. ευρώ, μέρος του οποίου αφορά σε μια πρόσκληση εκδήλωσης

[54] Βλ. Απόφαση της 17ης Μαΐου 2017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018).

ενδιαφέροντος που ξεκίνησε στο πλαίσιο του προγράμματος Creative Europe για τη χρηματοδότηση έργων διακρατικής συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιπλέον, το Έτος θα επωφεληθεί από πολυάριθμες πρωτοβουλίες και έργα που χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα Ορίζοντας 2020, Natura 2000, Ευρώπη για τους Πολίτες, Erasmus+, COSME (Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) και τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία και ταμεία επενδύσεων.

3. Ειδικές Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες για τον Πολιτισμό

Η Ε.Ε. στηρίζει τον πολιτισμό και μέσα από ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνουν την προώθηση προγραμμάτων για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και των ψηφιακών τεχνολογιών, τη χρηματοδότηση, την παροχή βοήθειας για την κατάρτιση ερευνητικών σχεδίων και τη στήριξη και συνεργασία με εταίρους εντός και εκτός Ε.Ε.

3.1 Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες (European Capitals of Culture)

Οι Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες είναι ένας θεσμός που λειτούργησε για πρώτη φορά το 1985 με πρώτη πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης την Αθήνα. Έκτοτε ο θεσμός υπέστη μία σειρά από μεταβολές, αλλά παράλληλα επέκτεινε την ακτινοβολία του. Κάθε χρόνο πλέον δύο πόλεις αναλαμβάνουν το ρόλο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Η ανάδειξή τους πραγματοποιείται με βάση ένα σύστημα τεκμηριωμένης επιλογής και με μακροχρόνιο προγραμματισμό, ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για την προετοιμασία της διοργάνωσης. Μέσα από αυτόν το θεσμό προσφέρεται η ευκαιρία στις πόλεις που αναδεικνύονται Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες να ενισχύσουν τις πολιτιστικές τους συνεργασίες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και να ανανεώσουν τις τοπικές πολιτιστικές εκφράσεις. Παράλληλα, αποκομίζουν σημαντικά πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη, καθώς η προετοιμασία των υποδομών, ο σχεδιασμός των εκδηλώσεων, η διαμόρφωση των δημιουργικών ομάδων και η τελική παρουσίαση των

προγραμματισμένων καλλιτεχνικών παρεμβάσεων συμβάλλει σε μία άνθηση δραστηριοτήτων.

Η οικονομική και η καλλιτεχνική δραστηριότητα ενδυναμώνονται τόσο κατά την περίοδο προετοιμασίας όσο και κατά τη διάρκεια του έτους της διοργάνωσης, ενώ ενισχύεται η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών με στόχο τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων. Επιπρόσθετα, η συγκεκριμένη πόλη και η ευρύτερη περιφέρεια στην οποία ανήκει καθίστανται επίκεντρο της προσοχής των υπόλοιπων ευρωπαϊκών κρατών, αποκτώντας μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα και, επομένως, επισκεψιμότητα και επενδυτική ελκυστικότητα και για το μέλλον. Αλλά ακόμη και η ίδια η διαδικασία της υποψηφιότητας λόγω του ισχυρού ανταγωνισμού συμβάλλει στη μόχλευση δυνάμεων και πόρων στην υποψήφια πόλη για την επιδίωξη του βασικού σκοπού με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα για την ανάπτυξη στρατηγικών και πολιτικών πιο αποτελεσματικών σε σχέση με το παρελθόν, οι οποίες έχουν σημαντική συνεισφορά στις προοπτικές της περιοχής, ακόμη και στην περίπτωση που η πόλη δεν επιλεγεί τελικά.

Η επιλογή των πόλεων πραγματοποιείται με βάση τα εξής κριτήρια[55]:

- Η συμβολή στη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή στρατηγική της υποψήφιας πόλης όχι μόνο στον πολιτιστικό και το δημιουργικό τομέα, αλλά και στον κοινωνικό και στον οικονομικό.
- Η ικανότητα υλοποίησης σε σχέση με τις απαραίτητες υποδομές και την πολιτική συναίνεση των τοπικών αρχών, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του εγχειρήματος.
- Η ύπαρξη οργανωμένου σχεδιασμού του πολιτιστικού και καλλιτεχνικού περιεχομένου με γνώμονα το καλλιτεχνικό όραμα, την ανάμειξη τοπικών καλλιτεχνών, την αλληλεπίδραση της τοπικής πολιτιστικής

[55] Βλ. Απόφαση αριθ. 445/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014 , για τη θέσπιση δράσης της Ένωσης όσον αφορά τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για τα έτη 2020 έως 2033 και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1622/2006/ΕΚ

κληρονομιάς με νέες και καινοτόμες μορφές πολιτιστικής έκφρασης.

- Η ευρωπαϊκή διάσταση, που εκφράζεται με την ποιοτική προβολή της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και πολυμορφίας, της ιστορίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου. Αυτά αναδεικνύονται μέσα από την εξασφάλιση συνεργασιών μεταξύ Ευρωπαίων καλλιτεχνών και εταιρικών συμπράξεων επιχειρηματιών και πόλεων από διαφορετικές χώρες.
- Η προσέγγιση, που αφορά το βαθμό συμμετοχικότητας των τοπικών κοινωνιών στην προετοιμασία της αίτησης και στην υλοποίηση του θεσμού. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη διεύρυνση των ομάδων που καλούνται να συμβάλλουν και από την ενίσχυση του εθελοντισμού.
- Η διαχείριση, που αναφέρεται στη ρεαλιστική κατάρτιση του προϋπολογισμού σε όλες τις φάσεις του εγχειρήματος και στην άντληση πόρων από προγράμματα και αρμόδια ταμεία, αλλά και στη διοικητική διάρθρωση και στην οργανωτική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων και στην επικοινωνιακή και εμπορική στρατηγική που την περιχαρακώνει.

3.2 Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Label)

Η πρωτοβουλία για το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς ξεκίνησε ως μια πρωτοβουλία συνεργασίας μεταξύ εθνικών κυβερνήσεων το 2006 και τελικά τέθηκε υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2011. Μέσα από αυτήν άρχισε να προβάλλεται ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο τόπων κληρονομιάς, που εορτάζουν και συμβολίζουν την ευρωπαϊκή ιστορία, τα ιδανικά και την ολοκλήρωση. Ειδικότερα, η πρωτοβουλία αυτή δίνει την ευκαιρία ανάδειξης τόπων που λειτουργούν ως ορόσημα στην ιστορική εξέλιξη της Ευρώπης και οι οποίοι λόγω της ιστορικής σημασίας τους έχουν αποκτήσει ιδιαίτερη συμβολική αξία, που υπερβαίνει την απλή αισθητική αξία. Στους τόπους αυτούς περιλαμβάνονται μνημεία, φυσικές, υποθαλάσσιες, αρχαιολογικές, βιομηχανικές ή αστικές τοποθεσίες, πολιτιστικά τοπία, τόποι μνήμης, αλλά και πολιτιστικά αντικείμενα και άυλη κληρονομιά που

συνδέονται με μια συγκεκριμένη τοποθεσία (συμπεριλαμβανομένης και της σύγχρονης κληρονομιάς).

Η Ε.Ε. προσεκτικά επιλέγει συγκεκριμένους τόπους και τους αναδεικνύει ως τέτοιους, θεωρώντας ότι η επίσκεψη και η διοργάνωση διαφόρων δραστηριοτήτων σε αυτούς μπορούν να συντελέσουν στην ενίσχυση της σχέσης μεταξύ της Ε.Ε. και των πολιτών της. Η απονομή του Σήματος Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς γίνεται σε τόπους τριών ειδών[56]:

- Σε έναν μόνο τόπο που ανήκει σε ένα κράτος μέλος της Ε.Ε.
- Σε εθνικούς θεματικούς τόπους, δηλαδή πολλούς τόπους εντός ενός κράτους-μέλους με ένα διακριτό θεματικό σύνδεσμο.
- Σε διεθνικούς θεματικούς τόπους, δηλαδή πολλούς τόπους που βρίσκονται σε διαφορετικές χώρες της Ε.Ε. (τουλάχιστον δύο) και έχουν ένα θεματικό σύνδεσμο ή έναν τόπο που εκτείνεται στην επικράτεια δύο τουλάχιστον ευρωπαϊκών κρατών.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η συγκεκριμένη πρωτοβουλία δεν προσφέρει καμίας μορφής οικονομική ενίσχυση. Οι τόποι, όμως, που συμμετέχουν έχουν δικαίωμα να αιτηθούν οικονομικής ενίσχυσης από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα. Βέβαια, τα οφέλη της δημιουργίας ενός επιλεγμένου συνόλου Τόπων Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Sites) και της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων τοποθεσιών στο δημιουργούμενο δίκτυο είναι πολλαπλά και μπορούν να είναι τόσο άυλα όσο και υλικά. Καταρχάς, η συγκεκριμένη πρωτοβουλία συντελεί στην αύξηση του πολιτιστικού τουρισμού, καθώς οι τόποι που φέρουν την ειδική σήμανση αποκτούν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα.

Με το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς αναδεικνύεται ο ξεχωριστός τους ρόλος στην ευρωπαϊκή ιστορική εξέλιξη και προβάλλεται ο μοναδικός συμβολικός τους χαρακτήρας στη διαμόρφωση του συλλογικού ευρωπαϊκού υποσυνείδητου. Οι επιλεγμένες τοποθεσίες μπορούν να λειτουργήσουν είτε ως μεμονωμένοι προορισμοί, είτε ως τμήματα μιας περιήγησης των επισκεπτών, οι οποίοι μέσα από

56 Βλ. Απόφαση αριθ. 1194/2011/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τη θέσπιση δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

την εμπειρία τους αυτή μπορούν να αντλήσουν πληροφορίες σχετικά με την κοινή ευρωπαϊκή ιστορία, την πολιτιστική κληρονομιά και τις αξίες που διαμόρφωσε ο ευρωπαϊκός πολιτισμός στην ιστορική του συνέχεια.

Επίσης, η πρωτοβουλία ενθαρρύνει τη δημιουργία δικτύων ανάμεσα στις τοποθεσίες και στους επαγγελματίες που εμπλέκονται στη διαχείριση ή την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, με στόχο, αφενός, την προβολή της ενότητας του ευρωπαϊκού πνεύματος, και αφετέρου, την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των περιοχών που συμμετέχουν σε αυτά. Ακόμη οι συγκεκριμένοι τόποι προσφέρουν ευκαιρίες για τη διοργάνωση δραστηριοτήτων εκπαιδευτικού και πληροφορικού χαρακτήρα, επιδρώντας καθοριστικά στη διαμόρφωση κοινών αξιών και στην προαγωγή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

3.3 Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Days)

Οι Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς είναι μία πρωτοβουλία που ξεκίνησε το 1985 από το Συμβούλιο της Ευρώπης και στην οποία προσχώρησε από το 1991 και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέσω αυτής επιδιώκεται η εξασφάλιση στους πολίτες πρόσβασης σε τοποθεσίες που σπάνια ανοίγουν για το κοινό ή σε μοναδικές εκδηλώσεις ιδιαίτερης πολιτιστικής αξίας[57]. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται κάθε Σεπτέμβριο υπό την κοινή αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 50 χώρες που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τον Πολιτισμό του 1954. Οι εκδηλώσεις είναι αφιερωμένες κάθε φορά σε ένα ειδικό θέμα, διαφορετικό από χώρα σε χώρα, και περιλαμβάνουν από οργανωμένες περιηγήσεις έως παραστάσεις σε ανοιχτούς χώρους. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία στοχεύει να καλλιεργήσει στους πολίτες ενσυνείδητο σεβασμό στην αξία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής πολυμορφίας, αλλά και να υπογραμμίσει την ανάγκη προστασίας τους. Παράλληλα, ενθαρρύνεται η ανεκτικότητα προς διαφορετικές κουλτούρες σε

[57] Βλ. Επίσημη Ιστοσελίδα της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας Ημέρες Πολιτιστυικής Κληρονομιάς (http://www.europeanheritagedays.com/ Home/EHD-Programme/About/About-us.aspx).

όλη την Ευρώπη. Είναι, επίσης, σημαντικό ότι η πρωτοβουλία για τις Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς περιλαμβάνει στους σκοπούς της και τη διαμόρφωση του κατάλληλου περιβάλλοντος στον πολιτιστικό τομέα, ώστε η Ευρώπη να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις.

3.4 Θέσπιση Βραβείων

Μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της προαγωγής και της διάχυσης του ευρωπαϊκού πολιτιστικού πνεύματος η Ε.Ε. θέσπισε και μια σειρά από βραβεία λογοτεχνίας (European Union Prize for Literature), αρχιτεκτονικής (European Union Prize for Contemporary Architecture), προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς (Europa Nostra Awards), κινηματογράφου (Prix MEDIA), μουσικής ροκ και ποπ (European Border Breakers Awards).

4. Η ένταξη του Πολιτισμού στις Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο πολιτισμός είναι πλεονέκτημα ιδιαίτερης βαρύτητας για την ευρωπαϊκή διπλωματία, αφού ο σεβασμός των κοινών πολιτιστικών αξιών και η χρηματοδότηση σχετικών προγραμμάτων συνεργασίας με τους εταίρους της Ε.Ε. ενισχύει τους δεσμούς αλληλοκατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των ατόμων και των οργανισμών που δραστηριοποιούνται στο χώρο του πολιτισμού. Η σοβαρότερη απόδειξη για τη βαρύτητα που αποδίδει η Ε.Ε. στην αξιοποίηση της πολιτιστικής διπλωματίας στις εξωτερικές σχέσεις της είναι η άμεση προσχώρησή της σε θεσμικές πρωτοβουλίες και διεθνείς διασκέψεις με αντικείμενο τις πολιτιστικές πολιτικές, όπως αυτές που αναλαμβάνουν το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO. Ακόμη, η προσφορά εξειδικευμένης τεχνογνωσίας για τον πολιτισμό από την Ε.Ε. και από τα μεμονωμένα κράτη-μέλη προς τις χώρες με τις οποίες συνδέονται με εταιρική σχέση βοηθούν τις τελευταίες να σχεδιάσουν δράσεις προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξής της. Η απόδοση έμφασης στην προώθηση του πολιτισμού ως βασικού στοιχείου των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε. υπογραμμίστηκε, όπως είδαμε, στην Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό

(2007) και στα Προγράμματα Εργασιών στον Πολιτιστικό Τομέα (2011-2014 και 2015-2018), που απέρρεαν από αυτήν, αποτελώντας έναν από τους βασικούς θεματικούς άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι ορίζονταν στα σχετικά θεσμικά κείμενα. Το ίδιο θέμα επαναλαμβάνεται και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ε.Ε. (Τίτλος XIII - Πολιτισμός, άρθρο 167).

Η Ε.Ε. σταδιακά ενέταξε στο πεδίο των πολιτικών της δράσεις που σχετίζονται με τη διαμόρφωση μιας κοινής στρατηγικής για τον πολιτισμό και την αξιοποίησή του για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και της κοινωνικοοικονομικής μετεξέλιξης των ευρωπαϊκών κρατών, λόγω της συνειδητοποίησης του ρόλου που αυτή μπορεί να διαδραματίσει. Εκτός όμως από τη σημασία που έχει η προαγωγή και η διαχείριση των πολιτιστικών θεμάτων στο εσωτερικό της Ε.Ε., έχει πλέον καταστεί σαφές ότι η ενίσχυση της πολιτιστικής διπλωματίας προς την κατεύθυνση των εξωτερικών σχέσεων της ενωμένης Ευρώπης με άλλα κράτη εμπεριέχει μια ισχυρή δυναμική με θετικά κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά.

Η δυνατότητα ενίσχυσης της ευρωπαϊκής επιρροής και ελκυστικότητας προς άλλα κράτη, αλλά και αντιστρόφως, η ευκαιρία για την Ε.Ε. να αναπτύξει περαιτέρω την πολιτιστική της συνειδητοποίηση μέσα από την αλληλεπίδραση με άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα αποτέλεσαν το κύριο κίνητρο και βασικό κριτήριο για τη σταδιακή προαγωγή μιας τέτοιας προσπάθειας. Πρόσθετο ενδιαφέρον υπάρχει και μέσα από τη δυνατότητα συμβολής στην παγκόσμια ανάπτυξη και ευημερία που αναμένεται να προκύψει μέσα από αυτήν την ανανεωμένη προσέγγιση των διεθνών σχέσεων. Αυτό που υπογραμμίζεται μάλιστα είναι ότι για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων απαιτείται η συνεργασία των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων με τις εθνικές αρχές που ασχολούνται με την προώθηση των στόχων των πολιτιστικών σχέσεων και με την αντίστοιχα εμπλεκόμενη κοινωνία των πολιτών. Το ενδιαφέρον της Ε.Ε. για την άσκηση εντονότερης και καλύτερα οργανωμένης πολιτιστικής διπλωματίας στις εξωτερικές της σχέσεις επικεντρώνει, καταρχάς, στη σχέση της με τις 16 χώρες που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και με τις 10 χώρες που θεωρούνται στρατηγικοί εταίροι της Ευρώπης, αλλά περιλαμβάνει στο ενδιαφέρον της την ανάπτυξη πολιτιστικών συνεργασιών και με διεθνείς οργανισμούς και άλλες τρίτες χώρες.

Τα οφέλη για την Ε.Ε. και για τις χώρες εταίρους από την ένταξη του πολιτισμού στις εξωτερικές τους σχέσεις είναι πολλαπλά. Καταρχάς, μέσα από στενότερες πολιτιστικές σχέσεις διευκολύνεται γενικότερα ο διάλογος μεταξύ των κρατών, η επίλυση των διαφορών και η οικοδόμηση της ειρήνης. Επιπλέον, ενδυναμώνεται η κοινωνία των πολιτών, που επιστρατεύεται ως βασικός εταίρος συνεργασίας στις προωθούμενες διακρατικές πολιτιστικές σχέσεις, και ισχυροποιούνται οι δημοκρατικές αξίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέλος, τόσο η Ε.Ε. όσο και οι χώρες-εταίροι μέσα από τις επαφές τους με άλλες περιοχές μπορούν να ανταλλάξουν πληροφορίες και ιδέες διευρύνοντας έτσι τη γνώση τους επί θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.

4.1 Ευρω-Μεσογειακή Συνεργασία (Euro-Mediterranean Partnership – EUROMED)

Από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες σε επίπεδο εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε., η οποία σχετίζεται με την αξιοποίηση των πολιτιστικών αξιών και της διαπολιτισμικότητας στις σχέσεις της Ε.Ε. με τον ευρύτερο ζωτικό της χώρο, είναι η δημιουργία και η λειτουργία της Ευρω-Μεσογειακής Συνεργασίας (Euro-Mediterranean Partnership – EUROMED). Η συγκεκριμένη περιφερειακή πρωτοβουλία ιδρύθηκε μετά από σχετική πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το 1995, στο πλαίσιο της Ευρω-Μεσογειακής Διάσκεψης της Βαρκελώνης. Η τελευταία συγκλήθηκε με στόχο την ενίσχυση των σχέσεων των κρατών σε επίπεδο πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων, οι οποίες θεωρήθηκαν ως το αναγκαίο υπόβαθρο για τη διασφάλιση της ειρήνης και την προώθηση των αναπτυξιακών προοπτικών στην περιοχή της Μεσογείου[58].

Άλλωστε, ήταν ήδη θετικό το κλίμα για την ενίσχυση του διακρατικού διαλόγου σε επίπεδο κοινοβουλίων λόγω της προηγούμενης σύγκλισης που είχε πραγματοποιηθεί με τη Σύνοδο της Μαδρίτης (1991) και με τις Συμφωνίες του Όσλο (1993, 1995) για το μεσανατολικό. Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης και στο πλαίσιο της "Διακήρυξης της Βαρκελώνης" κατατέθηκε πρόταση δημιουργίας της Ευρω-Μεσογειακής

[58] Βλ. Επίσημη Ιστοσελίδα της Ευρω-Μεσογειακής Συνεργασίας (https://ec.europa.eu/transport/themes/international/european_neighbourhood_policy/mediterranean_partnership_en).

Συνεργασίας (Euro-Mediterranean Partnership, EUROMED), η οποία αρχικά έγινε γνωστή και ως “Διαδικασία της Βαρκελώνης” (“Barcelona Process”). Σε αυτήν συμμετέχουν τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και οι δεκαέξι γειτονικές της χώρες στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου (στη Βόρεια Αφρική και στη Μέση Ανατολή). Οι σχετικές πρωτοβουλίες αναλήφθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οδήγησαν στην πρώτη συνάντηση το 1998.

Η “Διαδικασία της Βαρκελώνης” θεμελίωσε μία στενότερη κοινωνική, πολιτιστική και ανθρωπιστική εταιρική σχέση μέσα από μια σειρά συναντήσεων των ΥΠΕΞ και υψηλών αξιωματούχων. Προβαλλόταν η σημασία της συνεργασίας των εταίρων για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων, την προαγωγή της κατανόησης μεταξύ των πολιτισμών και των ανταλλαγών, στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτών. Το ενδιαφέρον των δράσεων επικεντρώθηκε σε 3 τομείς δράσης:

- Στον πολιτικό τομέα και στον τομέα ασφάλειας
- Στον οικονομικό και χρηματοδοτικό τομέα
- Στον κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, αναδεικνύεται ιδιαίτερα μία σειρά από θέματα πολιτισμικού ενδιαφέροντος. Καθώς η περιοχή της Μεσογείου παρουσιάζει επί αιώνες μια εντυπωσιακή πολιτιστική και θρησκευτική πολυμορφία, υπογραμμίζονται η σημασία του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου, οι πολιτιστικές ανταλλαγές, η εκμάθηση γλωσσών, η εφαρμογή εκπαιδευτικών και πολιτιστικών προγραμμάτων που σέβονται τις διαφορετικές πολιτιστικές ταυτότητες. Παράλληλα, προβάλλονται η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών, αλλά και η σημασία του ρόλου των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την αμοιβαία γνώση και κατανόηση των πολιτισμών. Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, επίσης, αναγνωρίζεται η έμμεση επίδραση που ασκείται στις διακρατικές σχέσεις στη συγκεκριμένη περιοχή από τη διαχείριση ζητημάτων των τομέων της υγείας και της κοινωνικής ανάπτυξης, του σεβασμού των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και της καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης, της τρομοκρατίας, του εμπορίου ναρκωτικών, του διεθνούς εγκλήματος και της διαφθοράς.

Στο πλαίσιο της Διαδικασίας της Βαρκελώνης ιδρύθηκε το “Ευρω-Μεσογειακό Ίδρυμα Anna Lindh” (“The Anna Lindh Euro-Mediterranean Foundation for the Dialogue between Cultures”). Πρόκειται για ένα διακυβερνητικό οργανισμό που εδρεύει στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο και υποστηρίζει τη συνεργασία οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών της περιφέρειας της Μεσογείου. Σκοπός του είναι η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, της πολυμορφίας και της αμοιβαίας κατανόησης, ενώ η παρουσία του διαδραματίζει το ρόλο ενός διαύλου επικοινωνίας μεταξύ των ευρω-μεσογειακών πολιτισμών, θρησκειών και αντιλήψεων και ενός πόλου συνεργασίας με άλλους οργανισμούς αντίστοιχης εστίασης, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, η UNESCO, η Συμμαχία των Πολιτισμών των Ηνωμένων Εθνών (UN Alliance of Civilisations – UNAOC, κλπ.).

Από το 2008 η “Διαδικασία της Βαρκελώνης” ενεργοποιήθηκε εκ νέου ως “Ένωση για τη Μεσόγειο” (“Union for the Mediterranean – UfM) σε μια προσπάθεια να καταστούν οι στόχοι της συνεργασίας μεταξύ των μελών της (28 κράτη μέλη Ε.Ε. και 15 κράτη της περιοχής της Μεσογείου) πιο συγκεκριμένοι και απτοί, ώστε και οι προωθούμενες δράσεις να είναι αποτελεσματικότερες και σε αντιστοιχία με τις σύγχρονες προκλήσεις. Ο πολιτισμός αποτελεί έναν από τους πέντε τομείς στους οποίους τα κράτη που συμμετέχουν προσπαθούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες στενότερης συνεργασίας. Τα κράτη-μέλη της μετεξελιχθείσας πολυμερούς συνεργασίας δεσμεύονται για την επιδίωξη των στόχων της Διαδικασίας της Βαρκελώνης. Η δημιουργία ενός χώρου ειρήνης, σταθερότητας, ασφάλειας και κοινής οικονομικής ευημερίας συμπληρώνονται με το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και με την προώθηση της κατανόησης μεταξύ των πολιτισμών της ευρω-μεσογειακής περιφέρειας. Ειδικά, σε ό,τι αφορά τον τελευταίο στόχο, επιλέγονται δράσεις πολιτιστικών ανταλλαγών και προώθησης της γνώσης των γλωσσών της συγκεκριμένης περιφέρειας για τη δημιουργία του αναγκαίου υποβάθρου συνεργασίας. Παράλληλα, έχει θεσμοθετηθεί ένα συνεκτικό διοικητικό σύστημα και τακτικές συναντήσεις ειδικών και αξιωματούχων για το σχεδιασμό των προτεινόμενων δράσεων σε συγκεκριμένα πεδία: η πολιτιστική και δημιουργική κληρονομιά, οι πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, οι θεατρικές και κινηματογραφικές συμπαραγωγές,

οι μεταφράσεις και κάθε είδους μέσα πολιτιστικής διάχυσης, η θρησκεία, η κατάρτιση αποτελούν τους κυριότερους χώρους στους οποίους επιδιώκεται η υποστήριξη και η προώθηση κοινών στόχων και η ανάληψη δυναμικών εταιρικών παρεμβάσεων.

Επίσης, αποφασίστηκε η διαμόρφωση μιας Ευρω-μεσογειακής Στρατηγικής για τον Πολιτισμό με επίκεντρο δύο διακριτά, αλλά με ισχυρή διασύνδεση στοιχεία: το διαπολιτισμικό διάλογο και την πολιτιστική πολιτική. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποδόθηκε στο φαινόμενο της παράνομης διακίνησης και εμπορίας πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από παράνομες ανασκαφές ή από τη λεηλασία μνημείων, ενώ προγραμματίστηκε η επίσημη καταγραφή της ενάλιας πολιτιστικής κληρονομιάς στην ευρω-μεσογειακή περιφέρεια. Επιπρόσθετα, συνεχίστηκαν τα ευρω-μεσογειακά προγράμματα για την κληρονομιά και σχεδιάστηκαν μια σειρά από καινοτόμες πρωτοβουλίες οι οποίες θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν και να προάγουν περαιτέρω την πολιτιστική κατανόηση και τη συνεργασία (π.χ. προγραμματισμός για δορυφορικό κανάλι και για διαδικτυακή πύλη –internet portal– για την οπτικοακουστική κληρονομιά στη Μεσόγειο). Η “Διαδικασία της Βαρκελώνης” αρχικά ξεκίνησε ως ένα φιλόδοξο εγχείρημα αποσκοπώντας στην εξασφάλιση σταθερότητας, ειρήνης και ευημερίας στην περιοχή της Μεσογείου με την Ε.Ε. να διεκδικεί κεντρικό εγγυητικό ρόλο. Στο πέρασμα του χρόνου, όμως, οι νέες προκλήσεις που αντιμετώπισε το εγχείρημα της ενωμένης Ευρώπης (π.χ. η μεγάλου εύρους διεύρυνση προς τα ανατολικά) και η αποτυχία ειρηνευτικών προσεγγίσεων για την επίλυση των αντιθέσεων στην περιοχή κατέδειξαν την αδυναμία του θεσμού να ανταποκριθεί πλήρως στις αρχικές δεσμεύσεις και στόχους. Στην περίπτωση της μετεξέλιξης του θεσμού από την Ευρω-μεσογειακή συνεργασία σε Ένωση για την Μεσόγειο υπήρξε και αντίστοιχη μετεξέλιξη της πρωτοβουλίας, η οποία μετονομάστηκε σε “Διαδικασία της Βαρκελώνης: Ένωση για τη Μεσόγειο”, ενώ ταυτόχρονα κατέστη περισσότερο πραγματιστική και λιγότερο πολιτικοποιημένη σε σχέση με το παρελθόν.

4.2 Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας – Ανατολική Εταιρική Σχέση (Eastern Partnership)

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση ξεκίνησε το 2008 μία προσπάθεια για την προώθηση της δημοκρατίας, της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και των μεταρρυθμίσεων, στις γειτονικές της χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της περιοχής του Καυκάσου (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Λευκορωσία, Μολδαβία και Ουκρανία). Πρόκειται για την Ανατολική Εταιρική Σχέση (Eastern Partnership), η οποία αναπτύσσεται σε τέσσερις θεματικές πλατφόρμες και υπηρετείται μέσα από επιτροπές ειδικών, εμβληματικές πρωτοβουλίες και ερευνητικά σχέδια.

Τα ζητήματα του πολιτισμού συμπεριλαμβάνονται στην Πλατφόρμα 4 "Επαφές μεταξύ λαών", μαζί με τα θέματα εκπαίδευσης, έρευνας και νεολαίας. Πιο συγκεκριμένα, ο στόχος αυτής της προσέγγισης είναι η εφαρμογή του διαπολιτισμικού διαλόγου με την αξιοποίηση της αυξημένης συμμετοχής των εταίρων της Ε.Ε. σε πολιτιστικά προγράμματα και τη δημιουργία δικών τους προγραμμάτων με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Μεγάλη έμφαση δίνεται, επίσης, και στην κινητοποίηση της ήπιας ισχύος της εκπαίδευσης με αύξηση της κινητικότητας διδασκόντων, διδασκομένων και ερευνητών και προαγωγή της γλωσσομάθειας και της εκπαιδευτικής και ερευνητικής αριστείας. Οι συνεργασίες και οι δράσεις μεταξύ της Ε.Ε. και των ανατολικών της γειτόνων εδραιώνονται πάνω σε διμερείς συμφωνίες και σε ευρωπαϊκά προγράμματα όπως η "Δημιουργική Ευρώπη" ("Creative Europe") για τον πολιτισμό και τα ΜΜΕ, αλλά και το Erasmus+ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό.

4.3 Διαδικασία της Λιουμπλιάνας: αποκαθιστώντας την κοινή μας κληρονομιά (Ljubljana Process: rehabilitating our common heritage)

Η Διαδικασία της Λιουμπλιάνας (Ljubljana Process) ξεκίνησε το 2003 ως τμήμα ενός ευρύτερου συνδυαστικού προγραμματισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε 8 χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης και ειδικότερα σε Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Μαυροβούνιο, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία

της Μακεδονίας, Ρουμανία και Σερβία. Ο αρχικός σκοπός ήταν η υποστήριξη της σταθερότητας και η ανάπτυξη δημοκρατικών, ειρηνικών, φιλήσυχων και ελεύθερων κοινωνιών των πολιτών στις χώρες της νοτιανατολικής Ευρώπης. Ως μέσο ορίστηκε η αποκατάσταση και η διαφύλαξη των οικοδομημάτων που ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά τους. Η συνεργασία των δύο υπερεθνικών σχηματισμών στόχευσε στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων που αναδύθηκαν στη συγκεκριμένη περιοχή, αλλά αποτελούσαν χρήσιμη εμπειρία για τη διαχείριση αντίστοιχων θεμάτων σε ευρύτερα γεωγραφικά πλαίσια. Το ενδιαφέρον των παρεμβάσεων σταδιακά μετακινήθηκε από το προηγούμενο μοντέλο, το οποίο ενθάρρυνε τους επαγγελματίες του χώρου να υιοθετήσουν ευρωπαϊκά πρότυπα και να συνειδητοποιήσουν το δυναμικό ρόλο της πολιτιστικής κληρονομιάς στη συμφιλίωση των λαών, προς μία νέα προσέγγιση ανάδειξης των ευρύτερων ωφελειών που μπορεί να δημιουργήσει, λειτουργώντας ως καταλύτης για την οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Η δομική οργάνωση της Διαδικασίας της Λιουμπλιάνας συναρμόζεται γύρω από διάφορα όργανα, καθένα από τα οποία αναλαμβάνει τμήμα των αναγκαίων παρεμβάσεων. Σε ό,τι αφορά τους δύο βασικούς δρώντες, η Ε.Ε. μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναλαμβάνει τη διεθνή υποστήριξη και τη χρηματοδότηση, ενώ το Συμβούλιο της Ευρώπης επιλέγει και διαχειρίζεται τη Διεθνή Ομάδα Ειδικών. Η τελευταία εμπλέκεται σε δραστηριότητες που σχετίζονται με διαδικασίες σχεδιασμού, εποπτείας και αξιολόγησης των επιχειρούμενων δράσεων και συγκέντρωσης χρηματοδοτικών πόρων. Στη Διαδικασία της Λιουμπλιάνας εμπλέκονται και άλλοι διεθνείς οργανισμοί, στοιχείο που της αποδίδει πιο συνεργατικό χαρακτήρα και αυξάνει τις πιθανότητες αποτελεσματικότητας. Πιο συγκεκριμένα, το Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας, επιχειρησιακός βραχίονας της Διαδικασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρωπαϊκής Συνεργασίας, εποπτεύει τη διαδικασία και διασφαλίζει τη βιωσιμότητα των μόνιμων δομών που δημιουργούνται, ενώ η Ειδική Ομάδα του για τον Πολιτισμό και την Κοινωνία (RCC Task Force on Culture and Society) υποστηρίζει την εφαρμογή στις περιφέρειες και βοηθά τους δικαιούχους στα οικονομικά και τεχνικά μέρη των παρεμβάσεων. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Διαδικασία της Λιουμπλιάνας αποδίδει μεγάλη σημασία στην αποκεντρωμένη δράση και για το λόγο αυτό αξιοποιεί την τεχνογνωσία ειδικών

εμπειρογνωμόνων (LP Regional Expert Pool) και τις διασυνδέσεις των εθνικών αρχών (National Task Forces), προκειμένου να αυξήσει την αμεσότητα και την αποτελεσματικότητα των δράσεων.

4.4 Δίκτυο EUNIC (European Union National Institutes for Culture)

Όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό, η ενεργοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την από μέρους της εντατική αξιοποίηση των πολιτιστικών πρωτοβουλιών της στις εξωτερικές της σχέσεις έχει καταστεί ζωτικό τμήμα των πολιτικών της. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς αυτή την κατεύθυνση παρουσιάζει η δραστηριότητα του Δικτύου EUNIC (Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Εθνικών Ιδρυμάτων για τον Πολιτισμό) ως φορέας σχεδιασμού και δράσεων άσκησης πολιτιστικής διπλωματίας στο ευρωπαϊκό περιβάλλον[59]. Πρόκειται για ένα διεθνές Δίκτυο, το οποίο ιδρύθηκε το 2006 και μέχρι σήμερα έχουν ενταχθεί σε αυτό 34 μέλη που προέρχονται από 28 χώρες. Οι δράσεις του δικτύου εντάσσονται στα πεδία της τέχνης, της γλώσσας, της νεολαίας, της εκπαίδευσης, της καινοτομίας, του διαπολιτισμικού διαλόγου και των αναπτυξιακών τομέων. Μεγάλη σημασία έχει, επίσης, το γεγονός ότι το EUNIC έχει δημιουργήσει και 95 συνεργατικούς σχηματισμούς (clusters) σε όλον τον κόσμο, οι οποίοι είναι ενεργοί πόλοι των συνεργασιών του δικτύου με τοπικούς εταίρους και διαχέουν τα μηνύματα σε μεγαλύτερο εύρος αποδεκτών. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Δίκτυο λειτουργεί στη βάση μίας μη-κυβερνητικής οργάνωσης με προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή (bottom-up), στοιχείο που διασφαλίζει μία ευέλικτη διοικητική δομή με μεγάλη αυτονομία. Επιπλέον, τα μέλη του δικτύου έχουν δημιουργήσει 25.000 θέσεις εργασίας και έχουν έναν ετήσιο κύκλο εργασιών ύψους € 2,5 δισ.

Το δίκτυο EUNIC αποσκοπεί στην προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών και της πολιτιστικής πολυμορφίας εντός και εκτός Ευρώπης μέσα από τη συνεργασία διαφόρων πολιτιστικών οργανισμών και την αξιοποίηση της κατεχόμενης τεχνογνωσίας των μελών του. Συμμετέχει μάλιστα ενεργά σε διάφορες εκδηλώσεις και συναντήσεις που αφορούν πτυχές του πολιτισμού, οι οποίες δύνανται να ασκήσουν καταλυτική επίδραση στην αποτελεσματικότητα των δράσεων της

[59] Βλ. Επίσημη Ιστοσελίδα του Δικτύου EUNIC (https://www. eunicglobal.eu/)

Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εταίρων της. Το EUNIC αρθρώνει τη δράση του σε επιμέρους ομαδοποιημένα σχέδια, τα οποία επικεντρώνουν σε ειδικά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να γίνει ενδεικτική αναφορά στα εξής:

- EUNIC MENA project: είναι ένα σχέδιο το οποίο υποστηρίζει την ανάπτυξη των δημιουργικών τομέων στις χώρες της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής (MENA – Middle East and North Africa).
- Διάλογος EUNIC – Κίνας: επιχειρείται η ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας Ευρώπης και Κίνας με τη διοργάνωση ετήσιων συναντήσεων που προωθούν την αμοιβαία κατανόηση. Στον διάλογο αυτό διακρίνεται το σχέδιο "Πολιτιστική Πυξίδα Ευρώπης-Κίνας" (Europe-China Cultural Compass) μέσω του οποίου προετοιμάζονται τεχνοκράτες και άλλοι επαγγελματίες που θα προωθήσουν την πολιτιστική προσέγγιση και τη συνεργασία της Ευρώπης και της Κίνας.
- Σχέδια πολυγλωσσίας, όπως τα Poliglotti4.eu, Multilingual Online Language Observatory, Language Rich Europe and European Literature Night.
- Δράσεις και πρωτοβουλίες με στόχο την άσκηση πειθούς επί των πολιτικών δρώντων για την αναγνώριση της αξίας του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις.
- Δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό και που αποτελούν καίριο στοιχείο σε πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην επίλυση συγκρούσεων.

Οι δυνατότητες αποτελεσματικών παρεμβάσεων στην περίπτωση του EUNIC είναι αξιοσημείωτες, καθώς στις τάξεις του συγκεντρώνονται εταίροι και εμπειρογνώμονες με αυξημένες δυνατότητες ανάληψης πρωτοβουλιών και δράσης με τρόπους που υπερβαίνουν τη συμβατική μεθοδολογία της Ε.Ε.

4.5 Πλατφόρμα Πολιτιστικής Διπλωματίας

Η πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας ιδρύθηκε το Φεβρουάριο του 2016 και χρηματοδοτείται από το μέσο εταιρικής σχέσης. Τη διαχείρισή της έχει αναλάβει κοινοπραξία των πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών- μελών σε συνεργασία με άλλους εταίρους. Η πλατφόρμα παρέχει

συμβουλές σχετικά με την πολιτιστική πολιτική, διευκολύνει τη δικτύωση, υλοποιεί δραστηριότητες με τους πολιτιστικούς φορείς, τα κράτη- μέλη και τις αντιπροσωπείες της ΕΕ, καταρτίζει προγράμματα κατάρτισης για την πολιτιστική ηγεσία και συμβάλλει στην ανάπτυξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων της ΕΕ.

5. Στρατηγική της ΕΕ για Διεθνείς Πολιτιστικές Σχέσεις

Ήδη, από το 2011, στο ψήφισμά του, της 12ης Μαΐου, σχετικά με τις πολιτιστικές διαστάσεις των εξωτερικών δράσεων της ΕΕ (2010/2161(INI), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιβεβαίωσε τη σημασία του πολιτισμού στις εξωτερικές πολιτικές και εξέφρασε ανησυχίες για τον κατακερματισμό της εξωτερικής πολιτικής και των έργων της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα. Ως εκ τούτου, ζήτησε «την ανάπτυξη μιας σαφούς κοινής στρατηγικής της ΕΕ για τις πολιτιστικές πτυχές των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ». Απηύθυνε έκκληση για μια κεντρική διαδικτυακή πύλη, στην οποία θα πρέπει να αναγράφονται πληροφορίες για τα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και ζήτησε να δημιουργηθούν δομές αφιερωμένες στον πολιτισμό στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και αποκλειστικά απασχολούμενο προσωπικό στις αντιπροσωπείες της ΕΕ.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τον προϋπολογισμό για το 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε υπέρ μιας προπαρασκευαστικής δράσης για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις. Στο πλαίσιο αυτής της προπαρασκευαστικής δράσης, εκπονήθηκε μια μελέτη που βασίστηκε σε μια εκτεταμένη διαδικασία χαρτογράφησης και διαβούλευσης στην οποία συμμετείχε ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών εντός και εκτός της ΕΕ. Παρουσιάστηκε και συζητήθηκε σε μια διάσκεψη τον Απρίλιο του 2014 και συνέβαλε στην ανάπτυξη της υπό εξέταση στρατηγικής (βλ. Παράρτημα V).

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2014, σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας για τον πολιτισμό (2015-2018), το Συμβούλιο είχε προγραμματίσει τα περαιτέρω βήματα προς μια στρατηγική προσέγγιση του πολιτισμού, στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, όπως η μελέτη για τα υφιστάμενα προγράμματα που

διατίθενται για τον πολιτισμό για την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ) και από κοινού άτυπες συναντήσεις των υψηλόβαθμων στελεχών των κρατών-μελών που εργάζονται στα υπουργεία Πολιτισμού ή/και Εξωτερικών και δραστηριότητες παρακολούθησης σχετικά με την προπαρασκευαστική δράση.

Τελικά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος παρουσίασαν στις 8 Ιουνίου 2016, την Κοινή Ανακοίνωσή τους με τίτλο «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις»[60]. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΕ αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της πολιτιστικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών-εταίρων και την προώθηση μιας παγκόσμιας τάξης που βασίζεται στην ειρήνη, το κράτος δικαίου, την ελευθερία της έκφρασης, το διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο, την αμοιβαία κατανόηση και το σεβασμό των θεμελιωδών αξιών.

Η κοινή ανακοίνωση πρότεινε τρεις πυλώνες για την προώθηση εργασιών χάραξης μιας στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων. Πρώτον, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες αρχές της δράσης της ΕΕ αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι η δράση της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πολυμορφία, το διαπολιτισμικό διάλογο, τηρώντας παράλληλα την επικουρικότητα και τη συμπληρωματικότητα και διατηρώντας την πολιτική συνοχή με την προώθηση του πολιτισμού εντός του υφιστάμενου πλαισίου εταιρικής σχέσης. Ο δεύτερος πυλώνας προτείνει τρεις κύριους άξονες που θα παρέχουν το πλαίσιο για την προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με χώρες-εταίρους: i) στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης· ii) προώθηση του πολιτισμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου για ειρηνικές διακοινοτικές σχέσεις· iii) ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο τρίτος πυλώνας προτείνει στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διπλωματίας: μεταξύ άλλων, ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία (ιδίως μεταξύ κρατών-μελών της ΕΕ και αντιπροσωπειών της ΕΕ) και διαπολιτισμικές ανταλλαγές για την προώθηση των διαφόρων πολιτισμών της ΕΕ.

Στις 23 Μαΐου του 2017 το Συμβούλιο των Υπουργών Πολιτισμού ενέκρινε συμπεράσματα για τον πολιτισμό στο

[60] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, ο.π.

πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Συμβούλιο συμφώνησε ως επόμενο βήμα να συσταθεί ομάδα που θα συμβάλλει στην κατάρτιση ολοκληρωμένης στρατηγικής προσέγγισης της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) θα στηρίξουν αυτό το εγχείρημα, με αφετηρία την υφιστάμενη πλατφόρμα πολιτισμικής διπλωματίας που τέθηκε σε λειτουργία το 2016 για να βοηθηθεί η πολιτιστική συνεργασία της ΕΕ με τις τρίτες χώρες.

Ως απάντηση στην κοινή ανακοίνωση, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε πρόσφατα (13 Ιουνίου 2017) να καταρτίσει, στο πλαίσιο των επιτροπών Πολιτισμού και Παιδείας (CULT) και Εξωτερικών Υποθέσεων (AFET), την έκθεση πρωτοβουλίας[61]. Η έκθεση παρουσιάζει τους στόχους της και προτείνει μια σειρά από συγκεκριμένες δράσεις και προτάσεις στο μέρος με τίτλο «Διακυβέρνηση και εργαλεία»· σύσταση την οποία η ΕΕ θα πρέπει να υιοθετήσει ενόψει της δημιουργίας μιας μελλοντικής στρατηγικής για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Η έκθεση ζητεί την προώθηση των πολιτιστικών δικαιωμάτων ως αναπόσπαστου μέρους των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, καθώς και την αντιμετώπιση του πολιτισμού, λόγω της εγγενούς αξίας του, ως τέταρτου αυτόνομου και εγκάρσιου πυλώνα της αειφόρου ανάπτυξης σε συνδυασμό με τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις.

Έχοντας αναγνωρίσει ότι απαιτείται βελτίωση της συνοχής μεταξύ των πολιτικών και των δράσεων της ΕΕ για τις τρίτες χώρες, η έκθεση απευθύνει έκκληση για ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των κρατών-μελών, των διεθνών οργανισμών και των τοπικών αρχών, για την εξασφάλιση της αποδοτικότητας των πόρων. Η έκθεση καλεί την ΕΕ και τα κράτη-μέλη να ενώσουν τις δυνάμεις τους: η εκ περιτροπής προεδρία κάθε κράτους-μέλους θα μπορούσε να δρομολογεί κοινές δράσεις μαζί με την ΕΕ, όπως εκθέσεις και φεστιβάλ, ιδιαίτερα για τις χώρες που δεν έχουν πολιτιστική εκπροσώπηση στο εξωτερικό. Συνιστά, επίσης, να διατεθεί το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και οι οικονομικοί πόροι στην

[61] Βλ. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έκθεση με θέμα «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις», Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας), Βρυξέλλες 2017.

ΕΥΕΔ και την Επιτροπή και να οριστεί ένα «σημείο επαφής» σε κάθε αντιπροσωπεία της ΕΕ που θα συνεργάζεται με τους ενδιαφερόμενους φορείς και θα υποστηρίζει τη συμπερίληψη του θέματος των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την έρευνα, προκειμένου να βελτιωθεί η ανάπτυξη των ικανοτήτων των φορέων στον τομέα αυτόν. Η έκθεση ζητεί, επίσης, το σαφή καθορισμό του ρόλου των πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών-μελών, μέσω του EUNIC και άλλων δικτύων, και τάσσεται υπέρ μιας ίσης προσέγγισης χωρίς αποκλεισμούς προς όλους τους ενδιαφερομένους.

Η έκθεση ζητεί από την Επιτροπή και την ΥΕ/ΑΕ να παρουσιάσουν ετήσια και πολυετή σχέδια δράσης με δράσεις, στρατηγικές θεματικές και γεωγραφικές προτεραιότητες και κοινούς στόχους, καθώς και την περιοδική επανεξέταση της εφαρμογής της κοινής ανακοίνωσης και την υποβολή εκθέσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ζητεί, επίσης, να συμπεριληφθεί ο πολιτισμός σε όλες τις υφιστάμενες και τις μελλοντικές διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες συνεργασίας με επαρκείς προϋπολογισμούς και να ενισχυθεί η διεθνής διάσταση κυρίως στα προγράμματα Erasmus, «Δημιουργική Ευρώπη» και «Ορίζοντας 2020».

Η έκθεση προτείνει να σχεδιαστεί ένα ειδικό πρόγραμμα της ΕΕ και να διατεθούν πόροι με επίκεντρο τη διεθνή κινητικότητα και τις ανταλλαγές, ιδίως για τους καλλιτέχνες και τους νέους επαγγελματίες στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, όπως προγράμματα φιλοξενίας.

Ένας άλλος σημαντικός άξονας που εξετάζει η έκθεση είναι η ανάγκη εξασφάλισης της συμμετοχής των πολιτών, των ενδιαφερομένων, των δικτύων, της κοινωνίας των πολιτών και των ΜΚΟ, προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβασή τους σε προγράμματα και χρηματοδοτήσεις, ιδιαίτερα η σημασία της μετάβασης από μια προσέγγιση προβολής από την κορυφή προς τη βάση σε μια διαπροσωπική προσέγγιση. Πρέπει να δοθεί περισσότερη έμφαση στη δυνατότητα της κοινωνίας των πολιτών να προωθεί την ανταλλαγή μεταξύ πολιτισμών, το διάλογο μεταξύ των ανθρώπων, τις ειρηνευτικές πρωτοβουλίες και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Οι τέχνες είναι ένα ισχυρό εργαλείο για το σκοπό αυτό. Η ΕΕ μπορεί να είναι βασικός παράγοντας σε αυτές τις ανταλλαγές: μπορεί να αναπτύξει, να υποστηρίξει και να ανταλλάξει βέλτιστες πρακτικές.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις δραστηριότητες των νέων (π.χ. στους τοπικούς καλλιτέχνες, στο μαζικό αθλητισμό) και στους τρόπους με τους οποίους οι δραστηριότητές τους αποτελούν εξαιρετικά κρίσιμη και ανεξάρτητη διάσταση και επηρεάζουν τόσο την καθημερινή τους ζωή όσο και τις σχέσεις μεταξύ των λαών.

Ως εκ τούτου, η έκθεση συνιστά την έγκαιρη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και την αξιοποίηση της ήδη υπάρχουσας εμπειρογνωμοσύνης και των δικτύων, μέσω της προώθησης διαρθρωμένου διαλόγου· Επιπλέον των συστάσεων που αναφέρονται παραπάνω, η έκθεση υπενθυμίζει ότι οι δραστηριότητες της ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού σε διεθνές επίπεδο θα πρέπει να είναι περισσότερο προβεβλημένες και να διαδίδονται καλύτερα.

Επιπλέον, η σύνδεση με τη συνολική στρατηγική της ΕΕ είναι θεμελιώδους σημασίας στην έκθεση. Είναι κάτι περισσότερο από απαραίτητη σε θέματα που αφορούν το διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο. Η ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων είναι απαραίτητη για την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης, με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση του εξτρεμισμού, της ριζοσπαστικοποίησης και της περιθωριοποίησης. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αναγνώριση, την κατανόηση και την ανοχή των άλλων πολιτισμών, με βάση μια δεσμευτική παγκόσμια ηθική που βασίζεται σε οικουμενικές αξίες και στον αμοιβαίο πολυπολιτισμικό σεβασμό (UNESCO).

Η έκθεση ζητεί από την ΕΕ να συνεργαστεί στενά με όλα τα κράτη που συμμερίζονται τους στόχους και τις αξίες της και είναι έτοιμα να δράσουν για την υποστήριξή τους· αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, προκειμένου να καθοριστεί μια νόμιμη και σταθερή δράση ώστε η ΕΕ να αναγνωριστεί ως «παγκόσμιος παράγοντας».

II. Η Πολιτιστική Διπλωματία του Συμβουλίου της Ευρώπης

1. Συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Στον τομέα της πολιτιστικής διπλωματίας το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει να επιδείξει πολύ σημαντική συμβολή. Αυτή συντελείται μέσα από τη ψήφιση των δικών του νομοθετικών κειμένων και την πραγματοποίηση άλλων παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών, όσο και μέσα από την υιοθέτηση νομοθετικών κειμένων άλλων οργανισμών και την ενεργό συμμετοχή στην προώθηση και την υλοποίηση του περιεχομένου τους:

- *Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (1950).*
- *Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τον Πολιτισμό (1954).*
- *Σύμβαση για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς (1969).*
- *Διακήρυξη του Άμστερνταμ (1975).*
- *Σύμβαση για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς (1987).*
- *Σύμβαση Πλαίσιο για την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς για την κοινωνία (2005).*
- *Σύμβαση Πλαίσιο για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων (1995).*
- *Ευρωπαϊκός Χάρτης για περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες (1992).*

Επιπρόσθετα, η δυνατότητά του να συνασπίζει σε ένα κοινό πλαίσιο τα κράτη του ευρωπαϊκού χώρου αυξάνει τις ευκαιρίες για την πολύπλευρη διερεύνηση μεγαλύτερου αριθμού θεμάτων, την ανάδειξη νέων προσεγγίσεων και πολιτικών πρακτικών και τη διασφάλιση ευρύτερων συναινέσεων και δεσμεύσεων μεταξύ των κρατών-μελών. Παράλληλα, η δράση του Συμβουλίου της Ευρώπης συμβάλλει στην ενίσχυση της εκπροσώπησης και στην εδραίωση της επιρροής των Ευρωπαίων δρώντων στο διεθνές σύστημα μέσω της διάδοσης των θεσμικών κειμένων, των πρωτοβουλιών και των συνακόλουθων δράσεών του.

2. Συμβούλιο της Ευρώπης: άλλες δραστηριότητες

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, εκτός από το έργο της διαμόρφωσης των αναγκαίων θεσμικών κειμένων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, προβαίνει και σε μια σειρά άλλων δραστηριοτήτων με στόχο την ενίσχυση του ιδεώδους του πολιτισμού και του ρόλου του στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο των ευρωπαϊκών κοινωνιών, συνδέοντας άρρηκτα την πολιτιστική κληρονομιά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των κοινωνιών. Αναγνωρίζει το γεγονός της εμφάνισης μεγάλων προκλήσεων στον τομέα της ανάπτυξής της και της ανάγκης να καταστούν διακριτά τα οφέλη που προκύπτουν από τη δημιουργική αξιοποίησή της.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι συμβάσεις για συνεργασία στον τομέα κινηματογραφικών παραγωγών (αναβάθμιση και διατήρηση του οπτικοακουστικού υλικού στον ευρωπαϊκό χώρο - διάσωση των στοιχείων του παρελθόντος της Ευρώπης που εμπεριέχεται σε αυτό), η διοργάνωση εκθέσεων τέχνης που αφορούν την εξέλιξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας στο πέρασμα του χρόνου, η πρωτοβουλία για τις «Ημέρες Ευρωπαϊκής Κληρονομιάς», κατά τις οποίες είναι δυνατή η δωρεάν επίσκεψη σε μουσεία, χώρους ιστορικού χαρακτήρα, βιβλιοθήκες κλπ. για ένα Σαββατοκύριακο κάθε Σεπτέμβριο, αλλά και η προώθηση της γλωσσομάθειας, ως μέσου πρόσβασης στη γλωσσική κληρονομιά, και της διδασκαλίας της ιστορίας για την καλύτερη προσέγγιση και κατανόηση μεταξύ των διαφορετικών πολιτιστικών ταυτοτήτων των ευρωπαϊκών λαών με σκοπό τη διαμόρφωση της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Επίσης, αναπτύσσει συνεργασίες με την Ε.Ε. με στόχο να υπηρετηθούν αποτελεσματικότερα κοινές επιδιώξεις. Αξίζει, επίσης, να αναφερθούν και ορισμένες πρωτοβουλίες με τις οποίες το Συμβούλιο της Ευρώπης επιχείρησε να προαγάγει επιμέρους όψεις της ευρωπαϊκής πολιτιστικής δυναμικής με πιο εστιασμένο και, επομένως, αποτελεσματικότερο τρόπο: Πολιτιστική Ανάπτυξη των Πόλεων (1978-1983) (εφαρμογή πολιτιστικής δημοκρατίας), Πολιτιστικές Δυναμικές στην Περιφερειακή Ανάπτυξη (1982-1991), Πολιτισμός και Επικοινωνία (ραδιοτηλεοπτικά μέσα), Πολιτισμός και Αστικές Γειτονιές (αναβάθμιση υποβαθμισμένων περιοχών), προώθηση του Ευρωπαϊκού

Κινηματογράφου (με παράλληλη δημιουργία του Ταμείου EURIMAGES), προστασία της Ευρωπαϊκής κινηματογραφικής κληρονομιάς.

3. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το πρόγραμμα των Πολιτιστικών Διαδρομών εγκαινιάστηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1987. Στόχος του είναι να δείξει, μέσα από ένα ταξίδι στο χώρο και το χρόνο, πώς η κληρονομιά των διαφορετικών χωρών και πολιτισμών της Ευρώπης συμβάλλει σε μία κοινή πολιτιστική κληρονομιά. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές εκφράζουν τις θεμελιώδεις αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης: ανθρώπινα δικαιώματα, πολιτιστική πολυμορφία και ταυτότητα, διάλογος, ανταλλαγή και μοίρασμα πέρα από σύνορα και αιώνες. Πάνω από 30 Πολιτιστικές Διαδρομές παρέχουν έναν πλούτο δράσεων εκπαιδευτικών και αναψυχής για όλους τους ευρωπαίους πολίτες, και όχι μόνον, και συνιστούν βασικούς πόρους για υπεύθυνο τουρισμό και αειφόρο ανάπτυξη. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές καλύπτουν ένα εύρος διαφορετικών θεμάτων, από την αρχιτεκτονική και το τοπίο μέχρι τις θρησκευτικές επιρροές, από τη γαστρονομία και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά μέχρι μεγάλες προσωπικότητες της ευρωπαϊκή τέχνης, μουσικής και λογοτεχνίας. Η πιστοποίηση 'Πολιτιστική Διαδρομή του Συμβουλίου της Ευρώπης' συνιστά μια εγγύηση αριστείας. Τα δίκτυα που προκύπτουν υλοποιούν καινοτόμες δράσεις και έργα που είναι συναφή τα πέντε κύρια πεδία δράσης: συνεργασία στην έρευνα και την ανάπτυξη· ενίσχυση της ευρωπαϊκής μνήμης, ιστορίας και κληρονομιάς· πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές για νέους Ευρωπαίους· σύγχρονες πολιτιστικές και καλλιτεχνικές πρακτικές· πολιτιστικός τουρισμός και αειφόρος πολιτιστική ανάπτυξη. Μέσω αυτού του προγράμματος, το Συμβούλιο της Ευρώπης προσφέρει ένα μοντέλο διακρατικής πολιτιστικής και τουριστικής διαχείρισης και επιτρέπει συνέργειες μεταξύ

εθνικών, τοπικών και περιφερειακών αρχών και ενός εύρους ενώσεων και κοινωνικο-οικονομικών φορέων.

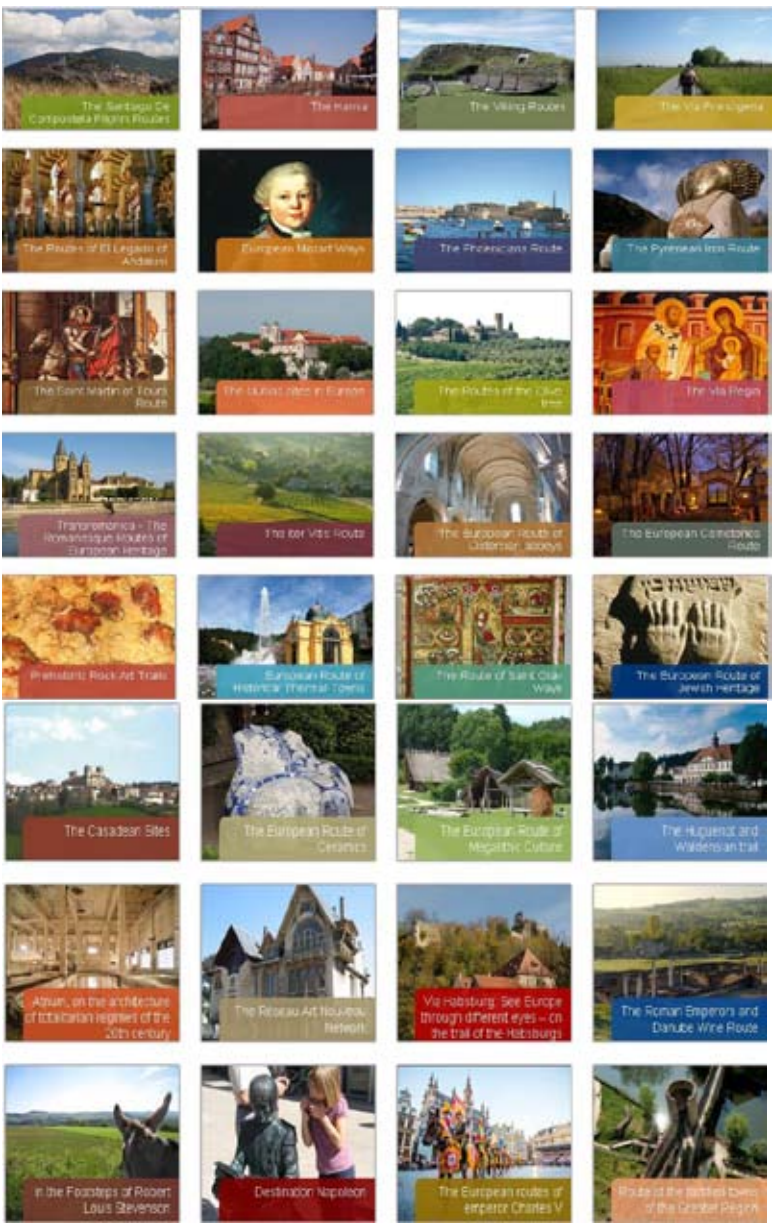

4. Το Πρόγραμμα ‘Διαπολιτισμικές Πόλεις’

Το πρόγραμμα των Διαπολιτισμικών Πόλεων του Συμβουλίου της Ευρώπης στοχεύει στην ανάπτυξη δομών και πρακτικών που επιτρέπουν σε ένα σύνολο πόλεων να διαχειριστούν την πολιτιστική τους πολυμορφία ως κεφάλαιο και να την αναδείξουν ως πηγή καινοτομίας και παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής συνοχής και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των πολιτών. Το πρόγραμμα, που ξεκίνησε το 2008, επικεντρώνεται στο ζήτημα της εθνο-πολιτιστικής πολυμορφίας και την ενεργό αξιοποίηση εθνικά αναγνωρισμένων μειονοτήτων. Ειδικότερα, η προσοχή του είναι στραμμένη στην εποικοδομητική και θετική αντιμετώπιση των εντάσεων ανάμεσα στην πολυμορφία και την ταυτότητα, την παράδοση και τον εκσυγχρονισμό. Σε αυτό το πλαίσιο, οι «Διαπολιτισμικές Πόλεις» προϋποθέτουν μια μακροπρόθεσμη στρατηγική προσέγγιση για το μετασχηματισμό του δημόσιου χώρου, των θεσμών και της αστικής κουλτούρας και την υβριδοποίηση των διαφορετικών πολιτιστικών ταυτοτήτων. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην αναβάθμιση αυτής της διαδικασίας σε έναν αριθμό συγκεκριμένων θεματικών: - Δομές διακυβέρνησης και ηγεσία - Η γλώσσα της δημόσιας συζήτησης και τα ΜΜΕ - Διαπολιτισμική μεσολάβηση - Πολιτιστικές πολιτικές και δράση.

III. Η Πολιτιστική Διπλωματία του ΟΗΕ και της UNESCO

1. Θεσμικό Πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Σημαντική θέση στο θεσμικό πλαίσιο το οποίο οικοδομείται διαχρονικά στο διεθνές σύστημα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη συνακόλουθη άσκηση πολυμερούς πολιτιστικής διπλωματίας κατέχει το θεσμικό πλαίσιο που διαχρονικά έχει συγκροτηθεί από τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών:

- Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – ΟΔΔΑ (1948).
- Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα – ΣΑΠΔ (1966).
- Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα – ΣΟΚΠΔ (1966).
- Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (Convention on the Rights of the Child) (1989).
- Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των διακρίσεων κατά των γυναικών (1979).
- Διεθνής Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των μεταναστών εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους (1990).
- Διακήρυξη για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Πληθυσμών (2007).
- Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών – Συμμαχία των Πολιτισμών (United Nations – Alliance of Civilizations – UNAOC).

2. Το Θεσμικό Πλαίσιο και οι Πολυμερείς Συνεργασίες της UNESCO για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Η UNESCO σε όλη τη διάρκεια της πορείας της έχει συντελέσει στη διαμόρφωση των κειμένων και στην υπογραφή και εφαρμογή μεγάλου αριθμού συμβάσεων που αναφέρονται στην προστασία τόσο της πολιτιστικής όσο και της φυσικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας στις διάφορες μορφές που αυτές εμφανίζονται. Εκτός όμως από την άσκηση του θεσμικού της ρόλου, η UNESCO διακρίνεται και από την ανάπτυξη εκ μέρους της πολύπλευρων συνεργασιών σε διεθνές επίπεδο, οι οποίες την καθιστούν βασικό ενεργό συντελεστή σχεδιασμού, άσκησης και υποστήριξης της πολυμερούς πολιτιστικής διπλωματίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, λοιπόν, έχει αναπτύξει ιδιαίτερη κινητικότητα είτε εντασσόμενη σε υπάρχουσες συνεργασίες, είτε δημιουργώντας η ίδια μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) για την εξυπηρέτηση των σκοπών της.

2.1 Οι Συμβάσεις της UNESCO για την πολιτιστική κληρονομιά

Η UNESCO σε όλη τη διάρκεια της πορείας της έχει συντελέσει στη διαμόρφωση των κειμένων και στην υπογραφή και εφαρμογή μεγάλου αριθμού συμβάσεων που αναφέρονται στην προστασία τόσο της πολιτιστικής όσο και της φυσικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας στις διάφορες μορφές που αυτές εμφανίζονται:

- Παγκόσμια Σύμβαση Πνευματικής Ιδιοκτησίας (1952).
- Σύμβαση περί Προστασίας των Πολιτιστικών Αγαθών σε περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης (1954).
- Διεθνής Σύμβαση που αφορά στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας των Πολιτιστικών Αγαθών (1970).
- Διεθνής Σύμβαση για την προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής κληρονομιάς (1972).
- Σύμβαση για την Προστασία της ενάλιας πολιτιστικής κληρονομιάς (2001).

- Οικουμενική Διακήρυξη για την Πολιτιστική Πολυμορφία (2001).
- Σύμβαση για τη διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2003).
- Σύμβαση για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων (2005).

2.2. UNESCO και πολυμερείς συνεργασίες

Στο πεδίο ενεργού άσκησης από μέρους της δράσεων πολιτιστικής διπλωματίας, η UNESCO έχει αναπτύξει μια σειρά από συνεργασίες με εξειδικευμένους οργανισμούς:

- Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (International Council of Museums - ICOM).
- Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Τοπίων (International Council of Monuments and Sites - ICOMOS).
- Οργανισμός Πόλεων της Παγκόσμιας Κληρονομιάς (Organization of World Heritage Cities – OWHC).
- Διεθνές Κέντρο για τη μελέτη της συντήρησης και της αποκατάστασης των πολιτιστικών αγαθών (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property - ICCROM).
- Διεθνής Επιτροπή της “Μπλε Ασπίδας” (International Committee of the Blue Shield –ICBS).

IV. Τα Διεθνή Δίκτυα Πόλεων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Eurocities

Το Eurocities ιδρύθηκε το 1986 από τους Δήμους έξι ευρωπαϊκών πόλεων (Βαρκελώνη, Μπίρμινχαμ, Φρανκφούρτη, Λυών, Μιλάνο, Ρότερνταμ) και συνιστά πολιτική πλατφόρμα για 130 τοπικές αρχές των μεγαλυτέρων ευρωπαϊκών πόλεων και 40 πόλεων εταίρων 35 χωρών προς τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε συνεργασία και αλληλεπίδραση με τα όργανα της ΕΕ, το δίκτυο βασίζεται στη δέσμευση των συμμετεχόντων τοπικών αρχών για την προώθηση μιας ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης και στοχεύει στην ενίσχυση του ρόλου τους, στο πλαίσιο μιας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του, προβλέπεται η διοργάνωση έξι θεματικών φόρουμ, ομάδων εργασίας, δράσεων και εκδηλώσεων.Ειδικότερα, το Πολιτιστικό Φόρουμ του δικτύου αποτελεί μια πλατφόρμα για την ανταλλαγή πολιτικών και πρακτικών των μελών του. Το Φόρουμ επικεντρώνεται στην προώθηση του πολιτισμού ως μέσο κοινωνικής αλλαγής, στην αξιοποίηση του πολιτισμού για τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων, ιδιαίτερα της νεολαίας, στην προώθηση των δεσμών μεταξύ δημιουργικών βιομηχανιών και πολιτισμού, και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής μέσω πολιτιστικών εμπειριών και ανάπτυξης. Σύμφωνα με την πολιτιστική στρατηγική του δικτύου Eurocities, οι πολιτιστικές διοικήσεις των πόλεων αντιμετωπίζουν πέντε προκλήσεις: το δημογραφικό ζήτημα· τη διακυβέρνηση· τη δικτυακή πρόκληση· τη ψηφιακή πρόκληση· και τη χρηματοπιστωτική και οργανωτική πρόκληση. Οι εν λόγω προκλήσεις αποτελούν αντικείμενο ευρωπαϊκών έργων που υλοποιεί το δίκτυο συνολικά.

Περισσότερες πληροφορίες: http://www.eurocities.eu/

Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πολιτιστικών Πρωτευουσών και Μηνών (ECCM)

Το «Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πολιτιστικών Πρωτευουσών και Μηνών» (ECCM: The Network of European Cultural Capitals and Months) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που εδρεύει στο υπουργείο Πολιτισμού του Λουξεμβούργου και συνεργάζεται στενά με την αρμόδια υπηρεσία της Ε.Ε. - η διευθύντρια της οποίας μετέχει σε όλες τις συνεδριάσεις του. Αυτός ο οργανισμός ιδρύθηκε το 1992 (στη Μαδρίτη) από τους οργανωτές των 7 πρώτων Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης (ΠΠΕ), που υπήρχαν μέχρι τότε. Σήμερα, στο «Δίκτυο» μετέχουν εκπρόσωποι και των 32 πόλεων που υπήρξαν ήδη ΠΠΕ, καθώς και αυτών που έχουν ήδη επιλεγεί ή ενδιαφέρονται να θέσουν υποψηφιότητα για ΠΠΕ. Σκοπός του «Δικτύου» είναι ακριβώς η δικτύωση πόλεων που υπήρξαν ή θα υπάρξουν ΠΠΕ και η ανταλλαγή εμπειριών. Ο οργανισμός αυτός είναι, με άλλα λόγια, ο «τόπος» όπου καταφεύγει για πληροφορίες και εις βάθος ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενη ευρωπαϊκή χώρα ή πόλη, αλλά και οργανισμοί απ' όλο τον κόσμο που έχουν αναπτύξει ή φιλοδοξούν να αναπτύξουν θεσμούς ανάλογους με την ΠΠΕ. Εκεί θα πάρουν στατιστικά στοιχεία, εκεί θα μάθουν ποιους στόχους είχε η κάθε ΠΠΕ, τί σχέδια εφάρμοσε και με ποια αποτελέσματα, εκεί θα δουν τις διαφορές (τεράστιες συχνά) ως προς το πώς αντελήφθη κάθε πόλη το θεσμό και ποιον τομέα επέλεξε για να προβάλει ιδιαίτερα. Κάποιες πόλεις, λ.χ., έβαλαν ως κύριο στόχο, όχι τόσο τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, όσο ευρύτερα πολιτιστικές δράσεις -τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη, λ.χ., όπως το Γκρατς που έβαλε στόχο να γίνουν όλοι οι δημόσιοι χώροι του προσβάσιμοι στους αναπήρους.

Πολιτιστικές Πρωτεύουσες του Αραβικού Κόσμου

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα του Αραβικού Κόσμου είναι μια πρωτοβουλία του Αραβικού συνδέσμου υπό την αιγίδα της UNESCO (1996), της οποίας στόχος είναι η ανάδειξη του Αραβικού πολιτισμού και η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των αραβικών κρατών. Η ιδέα των Πρωτευουσών του Αραβικού Κόσμου ξεκίνησε στο πλαίσιο της Διεθνούς Δεκαετίας για την Πολιτιστική Ανάπτυξη (1988-1997) και αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Αραβικής Σύμβασης για την Πολιτιστική Ανάπτυξη (2005-2014). Ο εορτασμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας αποτελεί για κάθε χώρα μια ευκαιρία για την προώθηση της αραβικής πολιτιστικής συνεργασίας, την ενεργοποίηση διμερών συμβάσεων μεταξύ των αραβικών κρατών, την επίτευξη συμπληρωματικοτήτων σε εθνικό και διαραβαικό επίπεδο, τη λήψη νομικών μέτρων για την προστασία πνευματικών δικαιωμάτων, και την αντιμετώπιση των προκλήσεων των εμπορικών προϊόντων της πολιτιστικής βιομηχανίας.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.alecso.org/en/2015-11-05-10-00-46.html

Αμερικανικές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες

Η μη κυβερνητική οργάνωση Αμερικανική Πρωτεύουσα Πολιτισμού είναι αρμόδια για την επιλογή μιας αμερικανικής πόλης ως πολιτιστικής πρωτεύουσας σε ετήσια βάση υπό την αιγίδα του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών (OAS). Πρόκειται για ένα θεσμό που ξεκίνησε το 1998 και αφορά το σύνολο των πόλεων της Βόρειας, Νότιας και Κεντρικής Αμερικής. Η Αμερικανική Πολιτιστική Πρωτεύουσα συμβάλλει στην καλύτερη γνώση των λαών της αμερικανικής ηπείρου, σεβόμενη την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, δίνοντας έμφαση στην κοινή πολιτιστική κληρονομιά, δημιουρ-γώντας νέες γέφυρες συνεργασίας με τις άλλες πολιτιστικές πρωτεύουσες του κόσμου. Η Αμερικανική Πολιτιστική Πρωτεύουσα είναι μέλος του Διεθνούς Γραφείου Πολιτιστικών Πρωτευουσών (www.ibocc.org), το οποίο είναι διαπιστευμένο στον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΣ) και αναγνωρίζεται από τα Λατινοαμερικάνικα και τα Ευρωπαϊκά Κοινοβούλια.

Περισσότερες πληροφορίες: www.cac-acc.org

Σύνδεσμος Ιστορικών Πόλεων

Ο Σύνδεσμος των Ιστορικών Πόλεων ιδρύθηκε το 1987 στο Κιότο της Ιαπωνίας, παρέχοντας ένα πλαίσιο συνεργασίας και αμοιβαίας μάθησης μεταξύ πόλεων από διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα. Το εν λόγω δίκτυο απαρτίζεται από 112 πόλεις που προέρχονται από 63 χώρες και λειτουργεί, επίσης, και ως δεξαμενή γνώσης για διμερή συνεργασία και ανταλλαγή καλών πρακτικών. Αποστολή του δικτύου είναι η ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ ιστορικών πόλεων για την ανταλλαγή εμπειριών και την ειρηνική διαβίωση σε παγκόσμιο επίπεδο, εμβαθύνοντας την αμοιβαία κατανόηση.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www2.city.kyoto.lg.jp/somu/kokusai/lhcs/

Τα Προάστια της Ευρώπης» (Banlieues d'Europe)

Το δίκτυο «Προάστια της Ευρώπης» συστήθηκε το 1992, φέρνοντας σε επαφή πόλεις, ειδήμονες, ερευνητές, καλλιτέχνες, οργανώσεις πολιτών που ως κοινό σημείο επαφής είχαν το ενδιαφέρον τους για τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις σε επίπεδο γειτονιάς που προορίζονται κυρίως για εκείνους που συνήθως θεωρούνται ως περιθωριοποιημένοι. Η τέχνη, εδώ, δεν νοείται απλώς ως «η τροφή της ψυχής», αλλά ως η κατεξοχήν κινητήριος δύναμη για μια ανταλλαγή ενός κοινοτικού αναστοχασμού, ενός νέου καλλιτεχνικού ξεκινήματος στο οποίο συμμετέχει ο πληθυσμός της πόλης. Τα «Προάστια της Ευρώπης» μοιάζουν με τον Πύργο της Βαβέλ ως προς την ποικιλομορφία των συμμετεχόντων ατόμων, ερευνητών και ενώσεων, οι οποίοι από το Βερολίνο έως το Μιλάνο, από το Λίβερπουλ ως τη Βιέννη, και από τη Γλασκόβη έως τη Φραγκφούρτη και τη Λισσαβόνα, βρίσκονται στην καρδιά μιας καλλιτεχνικής δημιουργίας. Οι γειτονιές αναδεικνύονται σε χώρους φιλοξενίας αυτής της πολιτιστικής δημιουργίας και έμπνευσης, η οποία, μέσω ανταλλαγών και συνεδρίων, δραστηριοποιεί 20 ευρωπαϊκές χώρες, συνεισφέροντας, στην επεξεργασία και εμπέδωση της ευρωπαϊκής ιδέας.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.artfactories.net/Banlieues-d-Europe.html

Σύνδεσμος Καναατικών, Φοινικικών και Καρχηδονιακών Πόλεων

Στις 30 Μαρτίου 2009 ιδρύθηκε στην έδρα της UNESCO στο Παρίσι ο Σύνδεσμος Καναατικών, Φοινικικών και Καρχηδονιακών Πόλεων ("League of Canaanite, Phoenician and Punic Cities" (LCPPC). Ο Σύνδεσμος αποτελεί ένα δίκτυο αλληλεγγύης μεταξύ των 55 συμμετεχουσών πόλεων-μελών του που μοιράζονται κοινή ιστορία, πολιτισμό και κοινές αξίες. Άλλωστε, οι Φοίνικες ήταν χαρακτηριστικό παράδειγμα ανταλλαγών και συνεργασίας μεταξύ πολιτισμών. Το σχέδιο δράσης του Συνδέσμου επικεντρώνεται στα εξής πεδία πολιτικής: πολιτισμός και εκπαίδευση· έρευνα και ηλεκτρονική μάθηση· πολιτιστικός τουρισμός· παραδοσιακά επαγγέλματα και μικρομεσαίες επιχειρήσεις· και περιβάλλον.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://lcppc.com/en/institute/

Τα Πολιτιστικά Χωριά της Ευρώπης

Το 1996, όταν η Κοπεγχάγη ήταν η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, το χωριό Tommerup της Δανίας ανακήρυξε τον εαυτό του σε Πολιτιστικό Χωριό της Ευρώπης. Τρία χρόνια αργότερα το ίδιο έπραξε και το χωριό Wijk aan Zee. Το αποτέλεσμα ήταν 11 ακόμα ευρωπαϊκά χωριά, συνολικά 12, να υπογράψουν το Χάρτη των Χωριών της Ευρώπης στις 10 Δεκεμβρίου 1999, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Δήμος Παξών. Αυτό που απαιτεί το δίκτυο των πολιτιστικών χωριών είναι να δείξει στην Ευρώπη ότι δεν αποτελείται μόνο από πόλεις αλλά και από χωριά. Αυτό που τονίζεται στο Χάρτη είναι η σημασία της αγροτικής ανάπτυξης και πολιτιστικής κληρονομιάς, του τουρισ-μού και της εκπαίδευσης.

Περισσότερες πληροφορίες:
https://www.culturalvillagesofeurope.com/

Οργανισμός Πόλεων της Παγκόσμιας Κληρονομιάς (Organization of World Heritage Cities – OWHC)

Ο OWHC ιδρύθηκε το 1993 και εδρεύει στο Κεμπέκ του Καναδά. Αποτελείται από 250 πόλεις στις οποίες βρίσκονται μνημεία που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και οι οποίες εκπροσωπούνται από τους δημάρχους τους. Κύριος σκοπός του είναι η εφαρμογή των όρων της Σύμβασης Παγκόσμιας Κληρονομιάς και του Διεθνούς Χάρτη για την Προστασία των Ιστορικών Πόλεων της UNESCO. Για την εκπλήρωση αυτού του σκοπού ενθαρρύνεται η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας σε θέματα συντήρησης και διαχείρισης των πολιτιστικών αγαθών, ενώ παράλληλα μέσα από διασκέψεις, συνέδρια και σεμινάρια που οργανώνει αποτελεί ένα χώρο εκδήλωσης αλληλεγγύης μεταξύ των πόλεων μελών υπέρ των κοινών στόχων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην παροχή μαζί με άλλους παρόμοιους οργανισμούς βοήθειας σε πόλεις που βρίσκονται σε αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των πληθυσμών έναντι της πολιτιστικής κληρονομιάς και της προστασίας της. Παράλληλα, μέσω του παγκόσμιου δικτύου που έχει διαμορφωθεί προωθεί την εκπαίδευση των δημοτικών αρχών των πόλεων σε θέματα προστασίας της παγκόσμιας κληρονομιάς. Τέλος, μέσα από μια σειρά προγραμμάτων και πρωτοβουλιών επιχειρείται η άσκηση πίεσης σε διεθνείς οργανισμούς, προκειμένου να αποδώσουν τη δέουσα βαρύτητα σε θέματα προστασίας των πόλεων σε περιπτώσεις ενόπλων συρράξεων.

Περισσότερες πληροφορίες: https://www.ovpm.org/

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιστορικών Λουτροπόλεων (Ε.Η.Τ.Τ.Α.)

Το 2009 στις Βρυξέλλες, ιδρύεται το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιστορικών Λουτροπόλεων ως διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός. Στόχος του δικτύου ήταν η δημιουργία ενός δικτύου πόλεων - με αναγνωρισμένη παράδοση λουτροπόλεων και πλούσια κληρονομιά - με σκοπό να ενισχύσουν την ιστορία τους και να διατηρήσουν και να προστατεύσουν την πολιτιστική κληρονομιά τους, αναπτύσσοντας παράλληλα δημιουργικές και καινοτόμες πολιτικές προώθησης και ενίσχυσής τους. Το 2010 το Δίκτυο αναγνωρίζεται ως «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Διαδρομή των ιστορικών Λουτροπόλεων της Ευρώπης» και αποτελεί μία από τις πολιτιστικές διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ως γνωστόν, η αναγνώριση της κάθε πολιτιστικής διαδρομής στηρίζεται στην προστασία και διατήρηση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης (ακίνητη, κινητή και άϋλη δηλ. τις γνώσεις τις παραδόσεις, τις αξίες), έχει στόχο την ανάπτυξη του πολιτισμού αλλά και του πολιτιστικού τουρισμού, στο πλαίσιο επιπλέον του νέου σχεδίου ενθάρρυνσης του διασυνοριακού τουρισμού με «προορισμό την Ευρώπη», το οποίο ενισχύεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα από τα προγράμματά της. Τα ιδρυτικά μέλη του Δικτύου ήταν λουτροπόλεις, όπως το Vichy (Γαλλία), η Acqui Therme (Ιταλία), το Bath (Ηνωμένο Βασίλειο), η Ourense (Ισπανία), το Salsomaggiore Therme (Ιταλία) και το Spa (Βέλγιο), που διακρίνονταν για τα εξής στοιχεία:

- Διέθεταν εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ιαματικού νερού (το εμφιαλωμένο νερό δεν είναι κριτήριο), μεταξύ αυτών, ιστορικό κέντρο ιαματικών λουτρών/ ευεξίας σε λειτουργία.
- Χαρακτηρίζονταν από αρχιτεκτονική ιαματική κληρονομιά, τουλάχιστον από τον 19ο αιώνα, συμπεριλαμβανομένων ενός ή περισσοτέρων κτιρίων

(σχετικά με τα ιαματικά λουτρά), χαρακτηρισμένα ως Ιστορικά Κτίρια.

- Διέθεταν παράδοση σε πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες: θέατρο, καζίνο, συναυλίες κτλ.
- Φιλοξενούσαν άριστη ξενοδοχειακή υποδομή και επαρκή αριθμό κλινών, αντάξια του πλεονεκτήματος της πόλης.

Λουτρόπολη χαρακτηρίζεται οποιαδήποτε πόλη, ανεξαρτήτως μεγέθους ή αριθμού κατοίκων, η οποία έχει υπαχθεί στον ορισμό της λουτροπόλης και αναπτύσσει παραδοσιακά δράσεις λουτροθεραπείας που διαμόρφωσαν την ανάπτυξη, την αρχιτεκτονική, τον τουρισμό, και το τουριστικό, πολιτισμικό και κοινωνικο-οικονομικό προφίλ της και συνδέεται με την εκμετάλλευση ιαματικών πηγών και μεταλλικών νερών.

Περισσότερες πληροφορίες: http://www.ehtta.eu/

Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Αποικιών Καλλιτεχνών (euroArt)

Η αποικία των καλλιτεχνών ως φαινόμενο δημιουργήθηκε στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα, όταν οι καλλιτέχνες, ειδικά οι ζωγράφοι, άρχισαν να ταξιδεύουν στην ύπαιθρο. Αυτή γιγαντώθηκε τόσο από την επιθυμία για μια απλούστερη, πιο φυσική ύπαρξη όσο και από την επιθυμία των καλλιτεχνών να απαλλαγούν από τον ακαδημαϊσμό στην τέχνη. Εκτός αυτού, η ζωή στην ύπαιθρο ήταν σχετικά φθηνή. Με την εμφάνιση της ζωγραφικής, το τοπίο έγινε θέμα των έργων τους. Γάλλοι, και αργότερα ξένοι ζωγράφοι, πήγαν στο Barbizon στο δάσος του Fontainebleau και στα νότια, στον ποταμό Grez-sur-Loing, δίπλα σε μέρη, όπως το Pont-Aven και το Concarneau στην ακτή της Βρετάνης, όπου η ζωή ήταν ακόμη πιο πρωτόγονη. Μετά τον Barbizon, μικρές ή μεγάλες αποικίες καλλιτεχνών ξεπήδησαν σε όλη την Ευρώπη, μεταξύ άλλων, στην Αγγλία, τη Γερμανία, το Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες, τη Δανία, τη Ρωσία, την Ουγγαρία και την Ελβετία. Εκτός από το τοπίο, ο τοπικός πληθυσμός αποδείχθηκε πλούσια πηγή έμπνευσης. Με τους ζωγράφους ήρθαν φίλοι από πολλούς κλάδους. συγγραφείς, ποιητές, συνθέτες, εκπρόσωποι του μουσικού και θεατρικού κόσμου και, ως επακόλουθο, κριτικοί τέχνης και συλλέκτες τέχνης. Η αποικία των καλλιτεχνών έγινε συνάντηση γι' αυτούς. Σε ορισμένες περιπτώσεις αναπτύχθηκε μια κοινότητα με ιδεαλιστική σκοπιά. Μετά την καταγραφή των νέων φαινομένων, οι αποικίες άρχισαν να προσελκύουν τόσους πολλούς τουρίστες που έχασαν την αρχική γοητεία τους.

Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο οι περισσότερες αποικίες των καλλιτεχνών του παλιού στυλ είχαν τελειώσει. Η τέχνη εκείνη την εποχή ήταν στην αναζήτηση μιας διαφορετικής προσέγγισης. Η υπαίθρια ζωγραφική του τοπίου και η προσωπογραφία της ζωής του αγρότη είχαν χάσει την αίγλη τους. Όλο και περισσότεροι ζωγράφοι έδωσαν έμφαση στις βασικές μορφές της ανθρώπινης πνευματικής ζωής στην τέχνη τους. Η βάση γι' αυτήν την ανανέωση της τέχνης, ωστόσο, ήταν σταθερά ριζωμένη στις αποικίες των καλλιτεχνών. Οι καλλιτέχνες που εργάζονταν σε αυτές συχνά πήραν στο σπίτι τους νέες ιδέες και αδιόρατες δυνατότητες. Και αυτό που είναι

ακόμα πιο σημαντικό τώρα είναι ότι πολλές από τις αποικίες των καλλιτεχνών έχουν επιβιώσει και ανθίζουν με έναν καινούργιο, σύγχρονο τρόπο. Από τη δεκαετία του '80 υπήρξε μια αναβίωση της αποικίας των Ευρωπαίων καλλιτεχνών. Μόνο μερικές από τις παλιές αποικίες ήταν ακόμα γνωστές ως τέτοιες και σπάνια έκαναν πλήρη αξιοποίηση του διάσημου παρελθόντος τους. Αυτό άλλαξε όταν οι αποικίες καλλιτεχνών έγιναν και πάλι το επίκεντρο του καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος. Εκδόθηκαν βιβλία και διοργανώθηκαν εκθέσεις. Σε πολλές αποικίες πρώην καλλιτεχνών δημιουργήθηκαν μουσεία και γκαλερί. Τα παλιά στούντιο ανακαινίστηκαν και κάποιες φορές τέθηκαν στη διάθεση των νέων καλλιτεχνών. Μετά τα γεγονότα του 1989 στην Ανατολική Ευρώπη, κατέστη σαφές πόσο διαδεδομένες ήταν οι αποικίες των καλλιτεχνών σε ολόκληρη την Ευρώπη και πόση οργάνωση χρειάστηκε για να τους βοηθήσει να προστατεύσουν το παρελθόν τους και να δημιουργήσουν τη δυνατότητα ενός νέου κοινού καλλιτεχνικού μέλλοντος.

Το euroArt - η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Αποικιών Καλλιτεχνών - δημιουργήθηκε το 1994 ως το βασικό δίκτυο για το στόχο αυτό. Ιδρύθηκε στις Βρυξέλλες υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το euroArt αποτελείται σήμερα από περίπου 80 οργανώσεις μέλη, πόλεις, χωριά, συνδεδεμένες οργανώσεις και προσωπικά μέλη σε περισσότερες από 20 ευρωπαϊκές χώρες: Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα (Δήμος Πάρου), Ουγγαρία, Ισλανδία, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο. Τα μέλη διοργανώνουν εκθέσεις μαζί, ανταλλάσσουν απόψεις, γνώσεις και καλλιτέχνες. Και σε ετήσιες συναντήσεις, δίπλα στην ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις στις διάφορες αποικίες τους, όλοι συνεργάζονται για μια μεγαλύτερη πολιτιστική κατανόηση και συνεργασία σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Περισσότερες πληροφορίες: http://www.euroart.eu/

Οργανισμός Ισλαμικών Πρωτευουσών και Πόλεων

Ο Οργανισμός Ισλαμικών Πρωτευουσών και Πόλεων ιδρύθηκε το 1980 ως ένας διεθνής μη κυβερνητικός και μη κερδοσκοπικός φορέας. Τα 141 μέλη του προέρχονται από 54 χώρες της Αφρικής, της Ασίας, της Ευρώπης και της Νότιας Αμερικής. Μέσα από τη διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων και εκθέσεων, την εκπόνηση μελετών, την απονομή βραβείων, την έκδοση περιοδικού, τη χρηματοδότηση έργων, την προώθηση τεχνολογικών προγραμμάτων, την ανταλλαγή επισκέψεων, τη διενέργεια ερευνών, τη συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια και τη διατήρηση βάσης δεδομένων εξυπηρετούνται οι κάτωθι βασικοί του στόχοι του Οργανισμού:

- Εμπέδωση της αδελφοσύνης και της φιλίας μεταξύ των μελών.
- Διατήρηση της ταυτότητας και της κληρονομιάς των ισλαμικών πρωτευουσών και πόλεων.
- Υποστήριξη, συντονισμός και διεύρυνση των τομέων συνεργασίας μεταξύ των μελών.
- Δημιουργία και ανάπτυξη ολοκληρωμένων αστικών συστημάτων και σχεδίων για την ευημερία και την προώθηση των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών συνθηκών των μελών.
- Προώθηση της ανάπτυξης και των δημοτικών υπηρεσιών στις πρωτεύουσες και στις πόλεις-μέλη.
- Προώθηση και ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης στελεχών στις πρωτεύουσες και στις πόλεις-μέλη.

Περισσότερες πληροφορίες: http://www.oicc.org/

ARIANNA-Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Πολιτισμού και Κληρονομιάς

Το ευρωμεσογειακό δίκτυο με την ονομασία "Arianna" (Αριάδνη) είναι ένα έργο που απευθύνεται σε όλες τις περιοχές που αναγνωρίζουν την αξία των πολιτιστικών ανταλλαγών. Μετά την υπογραφή της δήλωσης προθέσεων του Sassari τον Ιούνιο του 2011, φορείς και δημόσιοι φορείς στην Ιταλία, την Ισπανία, τη Γαλλία, το Μαρόκο, την Αλγερία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα (Δήμος Πυλαίας-Χορτιάτη) ξεκίνησαν ένα πολιτικο-οργανωτικό σχέδιο για συντονισμό πολιτικής με ισχυρή πολιτιστική συνεργασία . Ως εκ τούτου, τον Ιούνιο του 2012, μέσω της υπογραφής μνημονίου συμφωνίας στο Sassari, το δίκτυο Arianna έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στο έργο χαρτογράφησης των πολιτιστικών πόρων σε ορισμένους τομείς και εξέθεσε την επιθυμία του να αναπτύξει κοινά έργα. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, από τότε, το έργο του ευρωμεσογειακού δικτύου έχει επικεντρωθεί ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την ανάδειξη των τοπικών πολιτιστικών πόρων, τη συγκέντρωση κεφαλαίων και την οικοδόμηση ενός διεθνούς σχεδίου επικοινωνίας. Από το 2012, το Περιοδεύον Μεσογειακό Φεστιβάλ αποτελεί ένα πραγματικό ταξίδι για να περιηγηθεί κάποιος στα λιμάνια και τις πόλεις της Μεσογείου.

Η Αριάδνη, σύμφωνα με το μύθο, κόρη του Μίνωα έσωσε τον Θησέα μετά τη νικηφόρα πάλη με τον Μινώταυρο, προσφέροντάς του ένα κουβάρι νήμα (ο περίφημος Μίτος της Αριάδνης) . Το δίκτυο Arianna μας σώζει από ένα λαβύρινθο, αλλά τί λαβύρινθο; Με τα λόγια ενός Ιταλού φιλόσοφου Giorgio Colli, ο οποίος ορίζει το λαβύρινθο ως ένα "πολύπλευρο δίκτυο με ατελείωτα κέντρα ακτινοβολίας", το δίκτυο Arianna θα μπορούσε να είναι, επίσης, ένα πολυμορφικό δίκτυο, καθώς αντιπροσωπεύει διάφορες χώρες της Μεσογείου. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι κάθε μέλος του μπορεί να είναι κέντρο ακτινοβολίας με την ίδια δραστηριότητα και τη δυναμική της εργασίας του για τον πολιτισμό. Ο μίτος του δικτύου Arianna δίνει νόημα και συνοχή στις ατομικές δυνάμεις κάθε συνδεδεμένου σημείου. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο

χρησιμοποιείται ο μύθος της Αριάδνης από τους εμπνευστές του δικτύου, έτσι ώστε, μέσω αυτού και μέσω του νήματός του, το σύνολο να είναι καλύτερο και αποδοτικότερο από το άθροισμα των μερών του.

Περισσότερες πληροφορίες: https://www.reteitalianacultura popolare.org/en/arianna-euro-mediterranean-network.html

Ένωση Πρωτευουσών της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Με πρωτοβουλία του Δήμου Αθηναίων το 1995 οι Δήμαρχοι της Αθήνας, των πρωτευουσών των βαλκανικών χωρών, καθώς, επίσης, και αυτών της Ουγγαρίας, της Αυστρίας, της Κύπρου και της Ουκρανίας συμφώνησαν σε μια κοινή γραμμή προς την κατεύθυνση της ειρήνης, της ασφάλειας και της αποκατάστασης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατανόησης μεταξύ των πολιτών που εκπροσωπούν.

15η Σύνοδος των Δημάρχων της Ένωσης Πρωτευουσών Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 2013): Με τον κ. Δημήτριο Τζανάκη, Εμπειρογνώμονα Πρεσβευτή-Σύμβουλο Α΄ της Ε΄1 Διεύθυνσης Μορφωτικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών.

Σύμφωνα με το καταστατικό της, ανάμεσα στα άλλα, σκοπός της Ένωσης είναι η διατήρηση μόνιμων δεσμών μεταξύ των πρωτευουσών μελών και η προώθηση της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής προόδου των πολιτών της (άρθρο 2).

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.cseecunion.org/

Δίκτυο Βαλκανικών Πόλεων με Ιστορικά Κέντρα

Το 2007 συστήθηκε δίκτυο συνεργασίας που συγκροτούν 23 Βαλκανικές πόλεις με Ιστορικά Κέντρα, μετά από πρωτοβουλία της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Ξάνθης. Η πρωτοβουλία αυτή βασίστηκε στην προσπάθεια για την ανάδειξη της παλιάς πόλης της Ξάνθης και την προώθηση δράσεων προς την κατεύθυνση της συνεργασίας πόλεων για τη διατήρηση και αναβίωση του ιστορικού τους χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, στο Δίκτυο συμμετέχουν οι Δήμοι Ξάνθης, Δράμας, Καστοριάς, Ιωαννίνων, Βέροιας, και Σουφλίου από την Ελλάδα, καθώς και οι Δήμοι Αργυρόκαστρο, Μπεράτι (Αλβανία), Σεράγεβο, Μόσταρ (Βοσνία - Ερζεγοβίνη), Βελίκο Τάρνοβο, Στενήμαχος, Σμόλιαν, Μεσημβρία και Σωζόπολη (Βουλγαρία), Μοναστήρι, Οχρίδα (ΠΓΔΜ), Σρέμσκι Κάρλοφτσι, Σόμπορ, Πάντσεβο (Σερβία), Αδριανούπολη, Ραιδεστός (Τουρκία), Μπρασόφ (Ρουμανία). Οργανωτικά το δίκτυο λειτουργεί υπό την καθοδήγηση των αποφάσεων της Συνόδου των Δημάρχων, του εκάστοτε προεδρεύοντος Δήμου, της Εκτελεστικής Γραμματείας και των Θεματικών Επιτροπών.

Οργανισμός Αραβικών Πόλεων (ATO)

Ο Οργανισμός Αραβικών Πόλεων ιδρύθηκε στην πόλη του Κουβέιτ (Kaifan) στις 15 Μαρτίου 1967 με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας των αραβικών πόλεων για την ανάπτυξη και τη διατήρηση της αραβικής ταυτότητας. Τα 400 και πλέον μέλη του Οργανισμού προέρχονται από την Αλγερία, το Μπαχρέϊν, το Τζιμπουτί, την Αίγυπτο, το Ιράκ, την Ιορδανία, το Κουβέιτ, το Λίβανο, τη Λιβύη, τη Μαυριτανία, το Μαρόκο, το Ομάν, την Παλαιστίνη, το Κατάρ, τη Σαουδική Αραβία, τη Σομαλία, το Σουδάν, τη Συρία, την Τυνησία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Υεμένη και την Ένωση των Κομορών. Οι στόχοι του Οργανισμού συνοψίζονται στα εξής:

- Διατήρηση της ταυτότητας της αραβικής πόλης.
- Ενίσχυση των αραβικών τοπικών αρχών και ενθάρρυνση της αποκέντρωσης.
- Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στις αραβικές πόλεις.
- Υποστήριξη της συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ των αραβικών πόλεων.
- Υιοθέτηση ολοκληρωμένου σχεδίου για τις υπηρεσίες και τις δράσεις των αραβικών πόλεων στη βάση των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών συνθηκών τους.
- Επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης στις αραβικές πόλεις.
- Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των δημοτικών και τοπικών θεσμών και προώθηση της ανάπτυξης και προτυποποίησης της νομοθεσίας και των δημοτικών συστημάτων διοίκησης.
- Συνδρομή στα μέλη του Οργανισμού για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων.

Το Αναπτυξιακό Ταμείο για τις Αραβικές Πόλεις (1979) και το Αραβικό Ινστιτούτο Αστικής Ανάπτυξης (1980) αποτελούν τους επιστημονικούς και τεχνικούς βραχίονες του Οργανισμού.

Περισσότερες πληροφορίες: www.ato.net

Δίκτυο Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας»

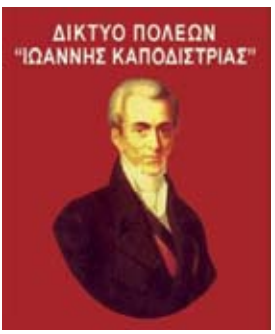

Εκτιμώντας ότι ο Ιωάννης Καποδίστριας υπήρξε μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες της Νεότερης Ευρωπαϊκής και Παγκόσμιας Ιστορίας, και ότι η ανάδειξη της προσφοράς του στο ευρωπαϊκό πολιτικό γίγνεσθαι υπήρξε καθοριστική για την περαιτέρω πορεία των ευρωπαϊκών λαών, καθόσον υπήρξε πρώτος εκφραστής του ευρωπαϊκού ιδεώδους και του διαπολιτισμικού διαλόγου, το Δίκτυο Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας» συστήθηκε με πρωτοβουλία των Δήμων Κερκυραίων, Ναυπλίου και Αίγινας, εκ μέρους της ελληνικής πλευράς, και των Δήμων Koper-Capodistria (Σλοβενία) και Αμμοχώστου (Κύπρος) το Φεβρουάριο του 2007, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Δημήτρη Τζανάκη, Εμπειρογνώμονα-Πρεσβευτή Σύμβουλο Α΄ της Ε1 Δ/νσης Μορφωτικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών (βλ. παράρτημα), με μια στοχευμένη και μακρόπνοη στρατηγική που εδράζεται στους ακόλουθους άξονες:

- Τη συντονισμένη προσπάθεια προώθησης και προβολής των ιστορικών ερευνών και πορισμάτων που αφορούν την πολυδιάστατη δραστηριότητα του Ιωάννη Καποδίστρια στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.
- Τη γόνιμη συνεργασία των μελών του δικτύου στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα μέσω μιας ευρείας ανταλλαγής και διακίνησης ανθρωπίνου δυναμικού, μέσων, πληροφοριών, ιδεών και συγκεκριμένων δράσεων που κατατείνουν στη διάχυση της γνώσης για την προσωπικότητα, το έργο και το πλαίσιο αξιών του Ιωάννη Καποδίστρια στον ελλαδικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.
- Την αξιοποίηση προγραμμάτων και την ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας στο διεθνή, κυρίως ευρωπαϊκό, χώρο, με παράλληλη συμμετοχή – εκπροσώπηση του Δικτύου σε διεθνείς οργανισμούς και φόρα.

- Την ανταλλαγή εμπειριών για τη βελτίωση της λειτουργίας, της απόδοσης, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών των μελών του δικτύου αναφορικά με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την κοινωνία πολιτών.

Δίκτυο Αρχαίων Ασκληπιείων – Οι Δρόμοι της Ίασης

Με στόχο την ανάδειξη της σημασίας των Ασκληπιείων, τη δημιουργία νέων πολιτιστικών διαδρομών, τη διασύνδεση των Ασκληπιείων με τη διεθνή ιατρική κοινότητα, καθώς και την ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού, φοιτητικού και επιστημονικού δυναμικού, στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ανταλλαγών, ιδρύθηκε στις 14 Μαρτίου 2017 στο υπουργείο Εξωτερικών το «Διεθνές Δίκτυο Αρχαίων Ασκληπιείων-Οι Δρόμοι της Ίασης», κατόπιν σχετικής εισήγησης του Δημήτρη Τζανάκη, Εμπειρογνώμονα-Πρεσβευτή Σύμβουλο Α΄ της Ε1 Δ/νσης Μορφωτικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών. Το ιδρυτικό κείμενο για τη σύσταση του «Διεθνούς Δικτύου Αρχαίων Ασκληπιείων» υπογράφηκε, παρουσία του Υφυπουργού Εξωτερικών κ.Γιάννη Αμανατίδη, από τους Δήμους Επιδαύρου, Τρικάλων και Κω. Πλέον, η νέα αυτή συνεργασία των φορέων δίνει περισσότερη βαρύτητα, αφού ο Ασκληπιός από τα Τρίκαλα και την Επίδαυρο, με τον Ιπποκράτη τον Κώο, συνιστούν το πρώτο ουσιαστικό δίκτυο για την προβολή της πορείας της ιατρικής επιστήμης από τη «μαγική» στη σύγχρονη εποχή της και τις βάσεις που τέθηκαν παγκοσμίως στη χώρα μας. Γνωρίζουμε ότι περί των 400 Ασκληπιείων λειτουργούσαν στον αρχαίο κόσμο, προσφέροντας τις πολύτιμες υπηρεσίες τους στους πολίτες. Γενέτειρά τους η Επίδαυρος, όπως αναφέρει ο Παυσανίας. Πόλεις, όπως η Μασσαλία, η Ρώμη, ο Τάραντας, η αρχαία Πέργαμος φιλοξένησαν σπουδαία Ασκληπιεία, που διέδωσαν την ιατρική επιστήμη, όπως αυτή διαμορφώθηκε στο αρχικό Ασκληπιείο της Επιδαύρου.

Στους στόχους του Δικτύου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1. Η προώθηση και προβολή των ιστορικών, αρχαιολογικών και ιατρικών ερευνών και πορισμάτων για την πολυδιάστατη δραστηριότητα του Ασκληπιού.
2. Η συνεργασία των μελών του δικτύου στους πολιτιστικό, ιατρικό, κοινωνικό, τουριστικό και οικονομικό τομείς.
3. Η αξιοποίηση προγραμμάτων και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας στον ευρωπαϊκό κυρίως χώρο
4. Η συνεργασία με επιστημονικά κέντρα, πανεπιστήμια και ιδρύματα στις χώρες της Ευρώπης και της Μεσογείου, με τους θεσμούς της Ε.Ε. και τους Διεθνείς Αυτοδιοικητικούς και μη οργανισμούς.
5. Η ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών, προβολής και εφαρμογής επιτυχών πρακτικών μεταξύ των μελών του.
6. Η έρευνα, αναζήτηση, προβολή και αξιοποίηση του συνόλου της πολιτισμικής κληρονομιάς των Λαών της Ευρώπης και της Μεσογείου.

Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Πόλεων (Euromed Cities Network)

Το Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Πόλεων ιδρύθηκε στο Μπορντώ το 2000 και δραστηριοποιείται στη βιώσιμη ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση. Το ευρωμεσογειακό δίκτυο πόλεων εντάσσεται σε μία οπτική αποκεντρωμένης συνεργασίας και απευθύνεται ταυτόχρονα στις πόλεις της ΕΕ και στις πόλεις των μεσογειακών χωρών-εταίρων, προωθώντας νέες οδούς συνεργασίας μεταξύ τους. Με πρότυπο τη Διαδικασία της Βαρκελώνης (1995), που χάραξε το δρόμο για τη δημιουργία μίας ζώνης ειρήνης και οικονομικής ευημερίας στην περιοχή, το δίκτυο έχει τους εξής βασικούς στόχους:

- Προσδιορισμός των κοινών συμφερόντων των πόλεων που συμμετέχουν στην ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση, εντοπισμός και εκτίμηση των κινδύνων, προώθηση της συνεργασίας, διευκόλυνση των επαφών και των ανταλλαγών εμπειριών.
- Ενθάρρυνση καινοτόμων δράσεων στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης.
- Διάδοση και σε άλλους Δήμους της εμπειρογνωμοσύνης των πόλεων σε θέματα διαχείρισης των αστικών προβλημάτων.
- Ανάπτυξη των ικανοτήτων των τοπικών αρχών μέσω της κατάρτισης του ανθρωπίνου δυναμικού.
- Προώθηση των ορθών πρακτικών τοπικής ανάπτυξης με σεβασμό των τοπικών συμφερόντων.

Το Euromed περιλαμβάνει πάνω από 100 πόλεις, ενώ εδρεύει, σήμερα, στην πόλη της Νίκαιας.

Περισσότερες πληροφορίες: http://www.reseau-euromed.org/en/

Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της Νοτιο-ανατολικής Ασίας (SEACCN)

Το δίκτυο SEACCN φιλοξενεί στις τάξεις του εκπροσώπους πόλεων, φορέων, εμπειρο-γνωμόνων και τοπικών κοινοτήτων. Επισήμως το δίκτυο ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2014 στην πόλη Chiang Mai (Ταϊλάνδη) με τη συνδρομή και των τοπικών αρχών της George Town (Μαλαισία), Bandung (Ινδονησία), και Cebu (Φιλιππίνες). Από τη σύσταση του δικτύου έχουν πραγματοποιηθεί σεμινάρια, δημόσια forum και εκθέσεις τέχνης και χειροτεχνίας. Τα ειδικά ενδιαφέροντα των μελών του περιλαμβάνουν την αστική ανάπτυξη, τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όλα τα είδη λειτουργικού σχεδίου, το ψηφιακό περιεχόμενο, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

Περισσότερες πληροφορίες: http://seaccn.com/

Παγκόσμιο Φόρουμ Πόλεων του Πολιτισμού (WCCF)

Το WCCF αποτελεί ένα συνεργατικό παγκόσμιο δίκτυο πόλεων για τις οποίες ο πολιτισμός αποτελεί παράγοντας ευημερίας των αστικών κέντρων. Το εν λόγω φόρουμ είναι το μοναδικό δίκτυο πόλεων, του οποίου τα 32 μέλη συλλογικά διαμορφώνουν την ατζέντα για ένα αειφόρο αστικό μέλλον μέσω του πολιτισμού. Το φόρουμ ιδρύθηκε το 2012 με πρωτοβουλία του δημάρχου του Λονδίνου και τη συμμετοχή των εξής παγκόσμιων πόλεων: Παρίσι, Νέα Υόρκη, Σαγκάη, Τόκιο, Σύδνεϋ, Γιοχάνεσμπουργκ και Κωνσταντινούπολη. Εκτός από τη συγκρότηση ενός παγκόσμιου δικτύου ανώτερων στελεχών των τοπικών αρχών και φορέων με επιρροή, το φόρουμ διενεργεί συγκριτικές έρευνες στις πόλεις-μέλη του για τη δημιουργία μιας αξιόπιστης βάσης δεδομένων, αναφορικά με τους τρόπους με τους οποίους ο πολιτισμός ασκεί επιρροή σε μια παγκόσμια πόλη και στους κατοίκους της.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.worldcitiesculturefforum.com/

Δίκτυο Περιοχών Δημιουργίας (DC Network)

Το δίκτυο DC ιδρύθηκε το 2004 με τη συμμετοχή των 13 πλέον δημιουργικών και καινοτόμων πόλεων και περιφερειών του κόσμου, όπως το Χονγκ Κόνγκ, η Φλάνδρα, η Noord-Brabant, η Σκωτία, το Ρίο ντε Τζανέιρο, η Οκλαχόμα, το Τάμπερε, το Άαρχους, η Βάδη-Βυρτεμβέργη, η Καταλονία και η Σαγκάη. Από τις ΗΠΑ μέχρι την Κίνα και από τη Σκοτία μέχρι την Ινδία, το δίκτυο εξαπλώνεται και συνεχώς διευρύνεται σε παγκόσμιο επίπεδο. Βασική αποστολή του δικτύου είναι η δημιουργία ενός περισσότερο εύπορου κόσμου μέσω της αξιοποίησης της δημιουργικότητας, αναδεικνύοντας νέους τρόπους που συνδυάζουν τη γνώση, την τεχνολογία και φυσικούς πόρους. Τα μέλη του δικτύου πιστεύουν ότι ο συνδυασμός δημιουργικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας αποτελεί πηγή ευημερίας και ανάπτυξης. Η δημιουργικότητα είναι το στοιχείο που κάνει τους ανθρώπους, τις εταιρείες και τις περιφέρειες μοναδικές, προσφέροντας τη δυνατότητα για ανεύρεση καινοτόμων λύσεων σε κοινωνικές προκλήσεις, επιτρέποντας τη δημιουργία νέων προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών και συνδράμοντας στη δημιουργία οικονομικής αξίας και στη γενικότερη ευημερία των ανθρώπων. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δημιουργικές βιομηχανίες αποτελούν το μοχλό για την καινοτομία μέσω της συν-δημιουργίας. Τέλος, το δίκτυο επιδιώκει τη συνάντηση διαφορετικών πολιτιστικών προσεγγίσεων προκειμένου να εντοπιστούν πρακτικές με παγκόσμια εφαρμογή.

Περισσότερες πληροφορίες:
https://districtsofcreativity.org/

Ένωση Αρχαίων Λιμένων της Μεσογείου

Η Ένωση Αρχαίων Ελληνικών Λιμανιών της Μεσογείου ιδρύθηκε το 1996 με πρωτοβουλία του Δήμου της πόλης της Agde (αρχαία Αγάθη), Ν. Γαλλία, – πρώτη έδρα του Σωματείου – και τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός της είναι η ανάπτυξη οικονομικών και πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της, πόλεις-λιμάνια της περιοχής της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου που έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό, ιστορικά τεκμηριωμένο, ότι ιδρύθηκαν στην αρχαιότητα από Έλληνες[62]. Η ιδέα της ίδρυσης της Ένωσης ήταν ότι κατά το μακρινό παρελθόν και για πολλούς αιώνες οι λαοί που κατοικούσαν στα παράλια της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας, παρά τις όποιες διαφορές τους, ανέπτυξαν μεταξύ τους ιδιαίτερα γόνιμες εμπορικές, αλλά και πολιτιστικές σχέσεις και ανταλλαγές. Αποφασιστικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτών των σχέσεων και ανταλλαγών έπαιξαν οι Αρχαίοι Έλληνες, οι οποίοι από τον 8ο αι. π.Χ. δημιούργησαν εμπορικά λιμάνια σε όλο τον περίγυρο της Μεσογειακής Λεκάνης και του Εύξεινου Πόντου και συντέλεσαν στην οικονομική και την πολιτιστική αναβάθμιση της ευρείας αυτής περιοχής. Οι ποικίλες δραστηριότητες της Ένωσης, που εμπνέονται από το ελληνικό πρότυπο, αναπτύσσονται σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης και στοχεύουν στην ισχυροποίηση των σχέσεων ανάμεσα στις πόλεις της περιοχής αυτής στους τομείς του πολιτισμού, της παιδείας, της οικονομίας, της τεχνολογίας και της επικοινωνίας των κατοίκων τους, ειδικότερα των νέων. Παράλληλα, μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, το ευρύ κοινό έχει την ευκαιρία να γνωρίσει καλύτερα τον ελληνικό πολιτισμό. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του δικτύου δημιουργήθηκε «Δίκτυο Εστιών Γνώσης και Πολιτισμού». Οι Εστίες Γνώσης είναι χώροι ελεύθερης γνώσης ανοιχτοί και

[62] Ιδρυτικά μέλη της Ένωσης είναι οι δήμοι της Agde (Αγάθη), της Αλεξάνδρειας (Αίγυπτος), της Arles (Θηλίνη-Γαλλία) του Castelvetrano (Σελινούς-Σικελία), του Πυθαγορείου (Σάμος), της Τζέρμπας (Τυνησία) της Escala-Empuries (Ισπανία), της Λάρνακας και της Πάφου (Κύπρος), της Mangalia (Ρουμανία) και του Poti (Γεωργία).

προσιτοί στη νεολαία. Εστίες Γνώσης έχουν ήδη δημιουργηθεί και λειτουργούν στις πόλεις Agde (Γαλλία) και Χαλκίδα (Ελλάδα). Στο άμεσο μέλλον πρόκειται να δημιουργηθούν αντίστοιχες εστίες και στις υπόλοιπες πόλεις-μέλη του δικτύου.

Για παράδειγμα, η Εστία Γνώσης και Πολιτισμού Χαλκίδας αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ. του Δήμου Χαλκιδέων. Η διοικητική της ευθύνη ανήκει σε 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο και η επιστημονική της στο Επιστημονικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από πανεπιστημιακούς καθηγητές και ειδικούς επιστήμονες. Είναι ένας χώρος γνώσης και αναζήτησης σε ζητήματα Επιστήμης και Παιδείας που προωθεί την ερευνητική σκέψη και εφευρετικότητα, συμπληρώνοντας τη διδασκαλία που γίνεται στο σχολείο. Οργανώνει επιστημονικές και εκπαιδευτικές ημερίδες σε συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα και επιστημονικά κέντρα, στις οποίες συμμετέχουν εκπαιδευτικοί και μαθητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Απευθύνεται σε μαθητές και εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και στο ευρύτερο κοινό, καθώς φιλοξενεί κάθε χρόνο μεγάλο αριθμό μαθητών και εκπαιδευτικών από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό[63].

Η Ένωση αριθμεί σήμερα τριάντα πέντε (35) πόλεις, με προεδρεύουσα την πόλη της Νίκαιας. Η Γενική Συνέλευση της Ένωσης αποτελείται από τους δημάρχους των πόλεων-μελών, η οποία ανά διετία εκλέγει το Διοικητικό της Συμβούλιο.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.eduscience.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=149&lang=Gr

[63] Βλ. αριθ.156684/30-9-2014 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα «Εκπαιδευτικά προγράμματα 2014-15 Εστίας Γνώσης και Πολιτισμού Χαλκίδας-Τηλεκπαίδευση».

Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων UNESCO

Με 54 μέλη από 116 χώρες, το Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων προσβλέπει στην προαγωγή της Πολιτιστικής Πολυμορφίας και της Αειφόρου Αστικής Ανάπτυξης, δραστηριοποιούμενο σε επτά δημιουργικούς τομείς: χειροτεχνία και λαϊκή τέχνη, σχέδιο, κινηματογράφος, γαστρονομία, λογοτεχνία, μουσική και παραστατικές τέχνες. Μέσω πιλοτικών έργων, ερευνών και συναντήσεων, η UNESCO πιστεύει ότι είναι εφικτή τόσο η ανάπτυξη τοπικών δημιουργικών βιομηχανιών, όσο η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ τους σε παγκόσμιο επίπεδο με σκοπό την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του αστικού χώρου. Η σημασία του Δικτύου έγκειται στο ότι διευκολύνει τις πόλεις-μέλη του στην ανταλλαγή εμπειριών, τεχνογνωσίας και πόρων, έτσι ώστε να αναπτυχθούν τοπικές δημιουργικές βιομηχανίες και να δημιουργηθούν βιώσιμες πόλεις.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://en.unesco.org/creative-cities/home

Δίκτυο Παγκόσμιων Πολιτιστικών Περιοχών (GCDN)

Το δίκτυο GCDN αποτελεί μια ομοσπονδία παγκόσμιων κέντρων πολιτισμού και τεχνών με τη συμμετοχή παγκόσμιων πόλεων, όπως το Λονδίνο και το Σύδνεϋ, για την προώθηση της συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων, οι οποίοι σχεδιάζουν, χρηματοδοτούν, δημιουργούν και υλοποιούν έργα σε πολιτιστικά διαμερίσματα και περιοχές. Η ατζέντα των πολιτιστικών περιοχών περιλαμβάνει στρατηγικές περιεχομένου και προγραμματισμού· την ανάπτυξη στρατηγικών συμμαχιών· τη διαχείριση πολιτιστικών έργων· στρατηγικές ανάπτυξης του κοινού· στρατηγικές διαμόρφωσης ταυτότητας· σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων· πρόσληψη και κατάρτιση προσωπικού με λειτουργικές δεξιότητες.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.gcdn.net/index/

Δίκτυο των πιο Αρχαίων Ευρωπαϊκών Πόλεων (ΜΑΕΤΝ)

Το δίκτυο των πιο αρχαίων πόλεων της Ευρώπης είναι στην πραγματικότητα μια ομάδα εργασίας των παλαιότερων πόλεων στην Ευρώπη. Συστήθηκε το 1994 με πρωτοβουλία του Άργους προκειμένου να συζητά θέματα αρχαιολογικής έρευνας, τουρισμού και ενσωμάτωσης των μνημείων στον αστικό σχεδιασμό. Το δίκτυο αριθμεί συνολικά 10 μέλη (Άργος-Ελλάδα, Colchester-Ηνωμένο Βασίλειο, Beziers-Γαλλία, Evora -Πορτογαλία, Cadiz-Ισπανία, Maastricht-Ολλανδία, Cork - Ιρλανδία, Worms-Γερμανία και Tongeren-Βέλγιο) και η προεδρία του ασκείται εκ περιτροπής. Τα τελευταία χρόνια δεν έχει να επιδείξει ιδιαίτερη δραστηριότητα.

Περισσότερες πληροφορίες:

http://web.archive.org/web/20051022022345/

http://www.argos.gr/ diktyoe. htm

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για Χωριά και Μικρές Πόλεις (ECOVAST)

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τα Χωριά και τις Μικρές Πόλεις (ECOVAST) ιδρύθηκε το 1984 για την προώθηση της ευημερίας των αγροτικών κοινοτήτων και τη διαφύλαξη της αγροτικής κληρονομιάς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι επίσημοι σκοποί του Συμβουλίου είναι οι εξής:

- Υποστήριξη της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωτικότητας και διοικητικής ταυτότητας των αγροτικών κοινοτήτων σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Διαφύλαξη και προώθηση της ανανέωσης του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος αυτών των κοινοτήτων.

Τα μέλη του Συμβουλίου ξεπερνούν τις 500 αγροτικές κοινότητες από 20 χώρες της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης. Μάλιστα έχει συστήσει και εθνικά παραρτήματα σε Αυστρία, Κροατία, Γερμανία, Ουγγαρία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσική Ομοσπονδία, Σλοβακία και Ηνωμένο Βασίλειο. Στους κόλπους του δεν συμμετέχουν μόνο τοπικές αρχές αλλά και ακαδημαϊκοί φορείς, ιδιώτες, κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί οργανισμοί. Με αυτόν τον τρόπο το Συμβούλιο λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ εκείνων που λαμβάνουν αποφάσεις σε τοπικό επίπεδο και των ειδημόνων. Η στρατηγική του Συμβουλίου για την αγροτική Ευρώπη εκπονήθηκε το 1984 στο κείμενο *Strategy for Rural Europe*, το οποίο μεταφράστηκε σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες. Παράλληλα, το Συμβούλιο δημοσίευσε μελέτες για τα παραδοσιακά αγροτικά κτίρια αλλά και ένα εγχειρίδιο για τη δημιουργία μονοπατιών της κληρονομιάς. Το Συμβούλιο λειτουργεί συμβουλευτικά στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Άλλωστε, για αρκετά χρόνια μέχρι τον Ιούλιο του 2014 συμμετείχε στη Συμβουλευτική Ομάδα της Επιτροπής για την Αγροτική Ανάπτυξη. Παράλληλα, το Συμβούλιο έχει συστήσει ομάδες εργασίας για το τοπίο και την αγροτική αρχιτεκτονική, διοργανώνοντας συνέδρια, σεμινάρια

και άλλες εκδηλώσεις, όπως επιμορφωτικά προγράμματα για την ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη.

Περισσότερες πληροφορίες:

http://www.ecovast.org/

Ευρωπαϊκές Οχυρωματικές Πόλεις (EWT)

Οι Ευρωπαϊκές Οχυρωματικές Πόλεις αποτελούν μια διεθνή ένωση για τη βιώσιμη ανάπτυξη των οχυρωματικών ιστορικών πόλεων της Ευρώπης. Το δίκτυο ιδρύθηκε το 1989 στην πόλη Tendy της Νότιας Ουαλίας με τον τίτλο *Κύκλος Φιλίας Οχυρωματικών Πόλεων*. Σε αυτό το δίκτυο συμμετέχουν σήμερα πάνω από 100 πόλεις, προερχόμενες από 20 ευρωπαϊκές χώρες. Σύμφωνα με τη Διακήρυξη του Piran (1998), οι οχυρωματικές πόλεις είναι μοναδική κληρονομιά που πρέπει να διαφυλαχθεί από εγκατάλειψη και καταστροφή. Σύμφωνα με το καταστατικό του δικτύου, οι κύριοι σκοποί του είναι οι εξής:

- Ενθάρρυνση της φιλίας μεταξύ των κατοίκων όλων ηλικιών στις οχυρωματικές πόλεις.
- Υποστήριξη των οχυρωματικών πόλεων και της κληρονομιάς τους.
- Σχεδιασμός έργων για την ενθάρρυνση των ανταλλαγών.
- Διοργάνωση τακτικών συναντήσεων στις πόλεις-μέλη.
- Σχεδιασμός κοινών στρατηγικών για κατάλληλες μεθόδους συντήρησης των ιστορικών πόλεων και του περιβαλλοντικού πλαισίου τους.
- Διεύρυνση δικτύου μελών.
- Ανταλλαγές τεχνογνωσίας και εμπειριών σε αρκετά πεδία πολιτικής.

Περισσότερες πληροφορίες:
https://www.europeanwalledtowns.org/

Ευρωπαϊκή Ένωση Ιστορικών Πόλεων και Περιφερειών (Heritage Europe)

Τον Οκτώβριο του 2009 το Συμβούλιο της Ευρώπης σύστησε την Ευρωπαϊκή Ένωση Ιστορικών Πόλεων και Περιφερειών, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας 'Ευρώπη-Μια Κοινή Κληρονομιά'. Σήμερα η Ένωση αριθμεί στους κόλπους της πάνω από 1000 ιστορικές πόλεις και περιφέρειες, προερχόμενες από 30 ευρωπαϊκές χώρες. Βασικός σκοπός της Ένωσης είναι η προώθηση των συμφερόντων των μελών της μέσω των εξής δράσεων:

- Διεθνή συνεργασία μεταξύ οργανώσεων της κληρονομιάς και ιστορικών πόλεων και περιφερειών.
- Ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ ιστορικών πόλεων και περιφερειών.
- Προώθηση ζωτικότητας, βιωσιμότητας και αειφόρου διαχείρισης των ιστορικών πόλεων και περιφερειών.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ένωση διοργανώνει διεθνή συμπόσια, διενεργεί έρευνες και παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τις καλές πρακτικές, συμμετέχει σε ευρωπαϊκά έργα, διοργανώνει επισκέψεις-μελέτης και ανταλλαγές προσωπικού.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.historic-towns.org/

Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πόλεων και Περιφερειών για τον Πολιτισμό (LIKE)

Το δίκτυο LIKE υποστηρίζει την ανάπτυξη πολιτιστικών πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και φιλοξενεί στους κόλπους του εκπροσώπους τοπικών αρχών και πολιτιστικών οργανώσεων. Το όραμα του δικτύου είναι μια Ευρώπη του Πολιτισμού με τη στήριξη των εδαφικών αρχών προκειμένου να ανοίξει νέους ορίζοντες στο πεδίο των πολιτιστικών υποθέσεων. Αρχικά το δίκτυο είχε συστηθεί το 1994 με την ονομασία Les Rencontres, ως δίκτυο των ευρωπαϊκών πόλεων και περιφερειών για τον πολιτισμό και μετονομάστηκε σε LIKE τον Ιανουάριο του 2016. Με έδρα στη Lille, το δίκτυο φιλοδοξεί να αποτελέσει μια μοναδική πλατφόρμα στην Ευρώπη για συνεργασία, συζήτηση και δράσεις στον πολιτιστικό τομέα. Αποστολή του δικτύου είναι να παρέχει το χώρο συνάντησης όπου αιρετοί εκπρόσωποι των τοπικών αρχών, καλλιτέχνες και καινοτόμες πρωτοβουλίες από όλη την Ευρώπη συγκεντρώνονται και παράγουν εργαλεία καλών πρακτικών και κοινά έργα. Το δίκτυο LIKE επιθυμεί να αναπτύξει καινοτόμα πεδία ειδημοσύνης και να προωθήσει τη γνώση στο μέγιστο αριθμό ενδιαφερομένων φορέων. Ειδικότερα, οι καταστατικοί σκοποί του LIKE είναι οι εξής:

- Προώθηση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ τοπικών αρχών, πολιτιστικών φορέων, πολιτών και ευρωπαϊκών οργάνων (πλατφόρμα δικτύωσης, διατομεακή διαμεσολάβηση μεταξύ εδαφικών αρχών).
- Συνεργασία με όλους τους εταίρους, ειδήμονες, ακαδημαϊκούς, πολιτιστικά δίκτυα, ενώσεις αιρετών, καλλιτέχνες και πολίτες για την υποβολή προτάσεων για μια Ευρώπη του Πολιτισμού (ειδημοσύνη, ανταλλαγές και διάχυση τεχνογνωσίας).
- Πολιτική δέσμευση για την υπεράσπιση και προώθηση του πολιτισμού σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.likeculture.eu/

V. Η Επιδότηση των Ευρωπαϊκών Δικτύων Πόλεων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

1. Γενικά

Η ενωσιακή χρηματοδοτική υποστήριξη έργων πολιτιστικής κληρονομιάς προέρχεται κυρίως από τα ευρωπαϊκά προγράμματα εδαφικής συνεργασίας (διμερή και πολυμερή), καθώς και από τα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα.

2. Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας

Τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ) αποτελούν βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες και συνιστούν μια από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιείται μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Τα εν λόγω προγράμματα διακρίνονται σε διμερή και πολυμερή. Τα **διμερή** προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας στοχεύουν στο να αντιμετωπίσουν κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διασυνοριακές περιοχές, να αξιοποιήσουν τις προοπτικές ανάπτυξης και φυσικά να ενδυναμώσουν τη συνεργασία προς όφελος της αρμονικής πορείας της Ένωσης. Τα **πολυμερή** προγράμματα βασίζονται σε ευρύτερες πολιτικές και μακροπεριφερειακές στρατηγικές της ΕΕ. Επιδιώκουν να δώσουν λύσεις σε κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν χώρες που βρίσκονται σε μία ευρύτερη περιοχή ή βρέχονται από μία κοινή υδάτινη λεκάνη. Στοχεύουν σε έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και εδαφική συνοχή μεταξύ των επιλέξιμων περιφερειών.

2.1 Προγράμματα διμερούς συνεργασίας

Πρόκειται για προγράμματα που προωθούν τη στρατηγική της Ένωσης για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και για την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μεταξύ των επιλέξιμων διασυνοριακών περιοχών, (χωρών που συνορεύουν ή τις ενώνει θάλασσα).

2.1.1 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Κύπρος"

Προϋπολογισμός
Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στα 54. 072.416 ευρώ, από τα οποία τα 45.961.551 ευρώ προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΤΠΑ (85%) και τα 8.110.865 ευρώ (15%) από εθνικούς πόρους.

Επιλέξιμες περιοχές
Επιλέξιμες περιοχές του προγράμματος είναι οι Περιφέρειες Κρήτης (νομοί Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων), Βορείου Αιγαίου (Νομοί Λέσβου, Σάμου και Χίου) και Νοτίου Αιγαίου (Νομός Δωδεκανήσου, Νομός Κυκλάδων) στην Ελλάδα, καθώς και ολόκληρη η Κύπρος.

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Πρόληψη καταστροφών, την προώθηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και των τεχνολογιών για την προστασία φυσικών πόρων.
- Χρηματοδοτικές προτεραιότητες με Ειδικό Στόχο, πολιτιστικού ενδιαφέροντος:

Άξονας Προτεραιότητας 3: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων

- ΕΣ 3.1 - Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές.
- ΕΣ 3.2 - Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- ΕΣ 3.3 - Βελτίωση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και της διαχείρισης της παράκτιας ζώνης.
- ΕΣ 3.4 - Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων.

Ενδεικτικές Δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Ψηφιοποίηση πολιτιστικού περιεχομένου με σκοπό να αξιοποιηθεί στη συνέχεια σε δράσεις ολοκληρωμένης τουριστικής προβολής.
- Δράσεις στήριξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, επέκτασης της χρήσης ΤΠΕ στον τομέα μεταφορών, τουρισμού, εμπορίου, η υλοποίηση έξυπνων υπηρεσιών και εφαρμογών τοπικού ενδιαφέροντος, κλπ.
- Πρωτοβουλίες για την προώθηση της κοινής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στη διασυνοριακή περιοχή.
- Κοινές στρατηγικές τουριστικής ανάπτυξης, και σχεδιασμός κοινών ή ολοκληρωμένων εναλλακτικών τουριστικών προϊόντων/προορισμών.
- Επενδύσεις σε έργα και εφαρμογές προστασίας, αύξησης της φέρουσας ικανότητας, ανάδειξης και προβολής σε τοποθεσίες φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.1.2 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Βουλγαρία"

Προϋπολογισμός
Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος Συνεργασίας ανέρχεται στα 129.695.572,00 ευρώ, εκ των οποίων τα 110.241.234 ευρώ προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και τα 19.454.338 ευρώ από εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Βουλγαρίας.

Όραμα
«Μετατροπή της διασυνοριακής περιοχής σε μια ανταγωνιστική, καινοτόμο, βιώσιμη, κλιματικά προσαρμόσιμη, καλύτερα διασυνδεδεμένη περιοχή χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς».

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

Το Πρόγραμμα Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Βουλγαρία"

2014-2020, καλύπτει 11 ελληνικές και βουλγαρικές περιφέρειες. Το Πρόγραμμα στοχεύει, μεταξύ άλλων, στα εξής:

- Ανάπτυξη και προώθηση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της διασυνοριακής περιοχής.
- Ενίσχυση της τουριστικής κίνησης στην παραμεθόρια περιοχή.
- Δημιουργία ανάπτυξης και νέων θέσεων εργασίας, με την τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της ικανότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους πέρα από τις τοπικές αγορές.

Ενδεικτικές δράσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος

(α) Προώθηση της επιχειρηματικότητας

- Δίκτυο παροχής υποστήριξης και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρηματίες.
- Υποστήριξη λειτουργίας και εκσυγχρονισμός ή δημιουργία επιχειρηματικών δομών όπως τεχνολογικά πάρκα, θερμοκοιτίδες, περιοχές αγορών, εκθεσιακές αίθουσες, αποθήκες, επιστημονικά εργαστήρια, κλπ.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών για την προώθηση της παραγωγικότητας όπως εκπαιδευτικά προγράμματα, εισαγωγή σε νέες τεχνολογίες και τεχνικές, νέες μέθοδοι οργάνωσης, κλπ.
-

(β) Ενίσχυση της ανάπτυξης των Μικρο-μεσαίων Επιχειρήσεων

- Μεταφορά και ανάπτυξη μοντέλων αγοράς και δημιουργία δικτύων μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη διασυνοριακή περιοχή με σκοπό την ανάπτυξη πέρα των συνόρων.
- Συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και μη-επιχειρηματικών δομών (π.χ. ιδιωτικά μουσεία) για την προώθηση της τουριστικής και πολιτιστικής περιοχής, των παραδοσιακών προϊόντων κ.α.
- Κοινές υπηρεσίες υποστήριξης εξαγωγών για επιχειρήσεις στη διασυνοριακή περιοχή (συμμέτοχη σε εκθέσεις και δρώμενα επιχειρηματικής προώθησης).

(γ) Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

- Δράσεις ανταλλαγής καλών πρακτικών και μεταφοράς τεχνογνωσίας για τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Προστασία πολιτιστικών στοιχείων της διασυνοριακής περιοχής.
- Εφαρμογή τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας για την προώθηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.1.3 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Ιταλία"

Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στα 123.176.896, 47 ευρώ και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), με συνολικό ποσό 104.700.362 ευρώ για την περίοδο 2014-2020.

Όραμα

«Στήριξη της στρατηγικής της Διασυνοριακής Συνεργασίας για μια πιο ευημερούσα και βιώσιμη περιοχή στο Ιόνιο Πέλαγος. Έμφαση στη δημιουργία μιας δυναμικής οικονομίας που προωθεί την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της επιλέξιμης περιοχής.»

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της διασυνοριακής περιοχής παρέμβασης με βιώσιμο τρόπο. Προώθηση της ολοκλήρωσης της διασυνοριακής περιοχής και τη συνδεσιμότητα των τομέων που είναι σημαντικοί για την ανάπτυξή της, σε συμπληρωματικότητα με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Περιοχή Αδριατικής-Ιονίου.
- Δημιουργία οδηγού πολιτικής για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων και των αναγκών σε ειδικούς

τομείς πολιτικής, όπου η διασυνοριακή συνεργασία αναμένεται να έχει πρακτικά αποτελέσματα.

Ενδεικτικές δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.
- Προώθηση των επενδύσεων των επιχειρήσεων στην Έρευνα & Τεχνολογία, την ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών.
    - Δράσεις για τη βελτίωση των υφιστάμενων και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών υποστήριξης της καινοτομίας, με έμφαση στους τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την περιοχή του προγράμματος.
    - Δράσεις για την προώθηση της ανάπτυξης clusters καινοτομίας μεταξύ των περιφερειών, σε τομείς «γαλάζιας ανάπτυξης», δημιουργικής βιομηχανίας, τουρισμού και πολιτισμού, αγροτικής οικονομίας και άλλους τομείς που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την περιοχή.
- Προώθηση της επιχειρηματικότητας
    - Δράσεις για την υποστήριξη της δημιουργίας θερμοκοιτίδων νεοφυών επιχειρήσεων σε τομείς που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την περιοχή.
- Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
- Προστασία, ανάδειξη και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
    - Δράσεις για την ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων σε τοπικούς οργανισμούς, όσον αφορά τη διάδοση πληροφοριών και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, των ιστορικών μνημείων και τουριστικών περιοχών (π.χ. εφαρμογές στον τομέα των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας, προσαρμοσμένες υπηρεσίες πληροφοριών για τους τουρίστες με εικονικές δυνατότητες πλοήγησης, κλπ.).
    - Δράσεις για την ανάπτυξη ελκυστικών και ολοκληρωμένων πολιτιστικών και τουριστικών προϊόντων που βασίζονται στα φυσικά οικοσυστήματα (π.χ. νησιωτικό σύστημα,

υποθαλάσσια πολιτιστική κληρονομιά), διασυνοριακά θεματικά αξιοθέατα, διαδρομές, με τη συμμετοχή κοινωνικών φορέων (π.χ. αγρότες, διαχειριστές αγροτικού τομέα).

- Δράσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε φυσικούς και ιστορικούς πόρους (π.χ. παραλίες, αρχαιολογικές περιοχές, ιστορικά κέντρα), δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Δράσεις για την ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή λύσεων ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια που σχετίζονται με τουρισμό και εισαγωγή υπηρεσιών φιλικών στο περιβάλλον και την πράσινη ενέργεια σε τουριστικές ΜΜΕ (ΑΠΕ, οικολογική καινοτομία, χρήση ανακυκλώσιμων υλικών, κλπ), παρεμβάσεις ελεγχόμενης κυκλοφορίας σε δημόσιους χώρους (π.χ. ιστορικά κέντρα) και οικολογικά μέτρα εντός των ΜΜΕ.

2.1.4 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II "Ελλάδα-Αλβανία"

Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στα 42.312.029 ευρώ, από τα οποία τα 35.965.222 ευρώ είναι η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (Instrument of Pre-accession Assistance -IPA II) και τα 6.346.807 ευρώ είναι η αντίστοιχη Εθνική συνεισφορά (Εθνική Δημόσια χρηματοδότηση).

Όραμα

Η βασική στρατηγική του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II "Ελλάδα – Αλβανία 2014-2020" είναι να «βρει την ισορροπία μεταξύ της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης και της ενίσχυσης της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των τοπικών πληθυσμών και των περιφερειακών οργανισμών, στη βάση των Ευρωπαϊκών και των Εθνικών πολιτικών, ώστε να αντιμετωπίσει τις κοινές προκλήσεις μέσα από κοινές παρεμβάσεις».

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Ενθάρρυνση του τουρισμού και της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομίας.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανάπτυξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), του εμπορίου και των επενδύσεων.

Επιλέξιμη περιοχή

Η επιλέξιμη περιοχή του Προγράμματος περιλαμβάνει:

- τις Περιφερειακές Ενότητες Γρεβενών, Καστοριάς, Φλώρινας, Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας, Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Λευκάδας στην Ελλάδα
- τις Περιφέρειες Vlorë, Gjirokastër, Korçë και Berat στην Αλβανία.

Δικαιούχοι από την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης στην Ελλάδα είναι επίσης επιλέξιμοι, βάσει του κανονισμού ελαστικότητας (Article 44(2b) of Regulation (EU) No 447/2014), όπου το συνολικό ποσό που δεσμεύεται σε δράσεις εκτός της περιοχής προγράμματος δεν μπορεί να ξεπεράσει το 20% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος.

Ενδεικτικές Δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

Προώθηση της τοπικής οικονομίας

- Προγράμματα συνεργασίας μεταξύ επιχειρηματικών και μη-επιχειρηματικών φορέων στον κλάδο τουρισμού/ πολιτισμού.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρήσεων.
- Δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα της συντήρησης/ διαφύλαξης πολιτιστικών πόρων.
- Αποκατάσταση/προστασία/προώθηση των σημαντικών πολιτιστικών πόρων της διασυνοριακής περιοχής.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών για την προώθηση της παραγωγικότητας.
- Δημιουργία clusters ή άλλου είδους δικτύων.
- Κοινή/ οριζόντια υποστήριξη εξαγωγών για τις επιχειρήσεις στη διασυνοριακή περιοχή και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

- Διασυνοριακά επιχειρηματικά σχέδια για πιλοτικές δράσεις προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ μεμονωμένων επιχειρήσεων ή/και κλάδων/υπο-κλάδων.

2.1.5 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II "Ελλάδα-FYROM"

Προϋπολογισμός
Συνολικός προϋπολογισμός: 45.470.066 ευρώ. Κοινοτικοί πόροι: 38.649.552 ευρώ (85% του συνολικού Π/Υ) Εθνικοί πόροι των δύο χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα: 6.820.514 ευρώ (15% του συνολικού Π/Υ).

Όραμα
«Η ενίσχυση της εδαφικής συνοχής μέσω της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου και της αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης με σεβασμό στο περιβάλλον και με τη χρήση των φυσικών πόρων για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος».

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Προώθηση του τουρισμού.
- Αναβάθμιση των δημόσιων υποδομών.
- Προστασία των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας.

Ενδεικτικές Δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Πρωτοβουλίες για τη στήριξη των ανέργων και των αυτοαπασχολούμενων στην καινοτομία, τη δημιουργικότητα και την επιχειρηματικότητα.
- Βραβεία για καινοτόμες ιδέες.
- Υποστήριξη κοινών πρωτοβουλιών στις κοινές αγορές και τη δικτύωση, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης και του μάρκετινγκ για τους επιχειρηματίες.

- Κοινές δράσεις για πιθανές εξειδικευμένες τουριστικές δραστηριότητες και/ή τη ζήτηση για νέους τουριστικούς προορισμούς.
- Εφαρμογές ΤΠΕ για την προώθηση του αειφόρου τουρισμού και του διεθνούς branding.
- Κοινές δραστηριότητες για τον εντοπισμό τουριστικών προϊόντων με δυνατότητες διασυνοριακού branding.
- Ανάπτυξη τοπικών εμπορικών σημάτων (local brands) με βάση την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.
- Οπτικοποίηση των τοπικών εμπορικών σημάτων, συμπεριλαμβανομένης της τρισδιάστατης απεικόνισης, τις κινητές εφαρμογές, τα κοινωνικά δίκτυα, τις εξειδικευμένες διαδικτυακές πλατφόρμες και άλλα καινοτόμα εργαλεία.
- Ανάπτυξη καινοτόμων και ποιοτικών τουριστικών προϊόντων.
- Επέκταση της τουριστικής περιόδου καθώς και αύξηση του τουρισμού των ατόμων άνω των 55 ετών.

2.2 Πολυμερή Προγράμματα

Οι επιλέξιμες περιοχές για την περίοδο 2014 – 2020 έχουν ως εξής:

1. **ADRION** (Αδριατική – Ιόνιο): Το πρόγραμμα καλύπτει περιοχές από τέσσερα κράτη μέλη της ΕΕ: Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία, Σλοβενία και περιοχές από τέσσερεις τρίτες χώρες: Αλβανία, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Σερβία.

Interreg ADRION ADRIATIC-IONIAN
European Regional Development Fund · Instrument for Pre-Accession II Fund

Άξονας Προτεραιότητας 2: Βιώσιμη Περιφέρεια: Προώθηση της βιώσιμης αξιοποίησης και διατήρησης των *φυσικών και πολιτιστικών πόρων* και η διαφύλαξη των υπηρεσιών οικοσυστήματος στην περιοχή Αδριατικής και Ιονίου.

Τύποι Επιδοτούμενων Δράσεων:

- *Διακρατικά δίκτυα* (20) για την αειφόρο πολιτιστική/φυσική κληρονομιά.

- *Ανάπτυξη δεξιοτήτων* στη συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- *Στρατηγικές και θύλακες* (30) για καινοτόμες δράσεις πολιτιστικής κληρονομιάς.
- *Θεματικές τουριστικές/πολιτιστικές διαδρομές* (10).
- *Ανταλλαγές καλών πρακτικών* για άυλη πολιτιστική κληρονομιά.

2. **Balkan – Mediterranean**: Στο πρόγραμμα συμμετέχουν περιοχές από τρία κράτη – μέλη της ΕΕ: Ελλάδα, Κύπρος, Βουλγαρία και περιοχές από δύο υποψήφιες χώρες: Αλβανία και Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Interreg
EUROPEAN UNION
Balkan-Mediterranean
European Regional Development Fund

Άξονες Προτεραιότητας:

1. Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
   - Ανταγωνιστικές Περιοχές (Επιχειρηματική απόδοση και εξωστρέφεια μέσω Δικτύων/Clusters- ανάδειξη συγκριτικού πλεονεκτήματος, όπως πολιτισμός και δημιουργικές βιομηχανίες, τουρισμός, αγροδιατροφή)
   - Καινοτόμες Περιοχές
   - Περιοχές της Γνώσης

2. Περιβάλλον
   - Συντήρηση, Προστασία, Προώθηση Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

3. **Black Sea Basin**: Στο πρόγραμμα συμμετέχουν περιοχές από τρία κράτη – μέλη της ΕΕ: Βουλγαρία, Ελλάδα, Ρουμανία και περιοχές από τις χώρες:

Black Sea
PROGRAM DE COOPERARE TRANSFRONTALIERA

Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Μολδαβία, Ουκρανία, Τουρκία, Ρωσία.

4. INTERREG EUROPE: Το πρόγραμμα καλύπτει 30 χώρες, τις 28 της ΕΕ συν την Ελβετία και τη Σουηδία.

1. Επενδυτική Προτεραιότητα:
   - Συντήρηση, Προστασία, Προώθηση Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
2. Επιλέξιμες Δράσεις:
   (α) Διαπεριφερειακά Έργα Συνεργασίας
   (β) Πλατφόρμες Μάθησης Πολιτικής

5. MED: Στο πρόγραμμα συμμετέχουν περιοχές από τα κράτη μέλη της ΕΕ: Κύπρος, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο-Γιβραλτάρ, Σλοβενία, καθώς και οι υποψήφιες και δυνητικά υποψήφιες χώρες Κροατία, Μαυροβούνιο, Αλβανία.

Άξονες Προτεραιότητας:

1. Προώθηση ικανοτήτων για τη Μεσογειακή Καινοτομία για Έξυπνη και Αειφόρο Ανάπτυξη (Δημιουργικές Βιομηχανίες)
   - Προώθηση Δημιουργικών Βιομηχανιών μέσω Πράσινης και Γαλάζιας Ανάπτυξης & Πολιτιστικών Δράσεων στον Τουριστικό Τομέα.
3. Προστασία και Προώθηση Μεσογειακών Φυσικών και Πολιτιστικών Πόρων
   - Συντήρηση, Προστασία, Προώθηση Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Ανάπτυξη Αειφόρου και Υπεύθυνου Παράκτιου και Θαλάσσιου Τουρισμού στη Μεσόγειο)

6. **MED ENI**: Περιλαμβάνονται περιοχές από χώρες που επηρεάζονται από τη στρατηγική ΕΝΙ(2*) στην Μεσόγειο, όπως Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο-Γιβραλτάρ, Πορτογαλία, Γαλλία, Ιταλία, Μάλτα, Ελλάδα, Κύπρος, Τουρκία, Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία, Λιβύη, Αίγυπτος , Ιορδανία, Παλαιστίνη, Συρία.

Οι άξονες προτεραιότητας σε αυτήν την ομάδα των προγραμμάτων, καθώς και το περιεχόμενο των προτάσεων έχουν σημαντικό προσανατολισμό στην υποστήριξη πολιτικών της ΕΕ, όπως η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και μακροπεριφερειακών στρατηγικών και συνοψίζονται σε θέματα:

- Προστασίας περιβάλλοντος – Προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή – Μετάβασης σε οικονομίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- Έρευνας – Τεχνολογίας – Καινοτομίας – Έξυπνες περιφέρειες.
- Αποδοτικότητας των πόρων – Βιώσιμες περιφέρειες – γαλάζιας και πράσινης ανάπτυξης.
- Συνδεσιμότητας περιφερειών – εδαφική συνεργασία.
- Επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης Μικρο-Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ).
- Υποστήριξης διακυβέρνησης της EUSAIR, CBC – ENI.

Το ύψος της χρηματοδότησης ποικίλει ανά πρόγραμμα, έργο και συμμετέχοντα φορέα. Προβλέπεται και εδώ χρηματοδότηση για τεχνική βοήθεια.

3. Ανταγωνιστικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα

ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Περίληψη

Το πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση της ενεργούς ευρωπαϊκής ιδιότητας του πολίτη και τη μείωση του χάσματος μεταξύ πολιτών και της ΕΕ, μέσα από τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων. Σκοπός του είναι η ενθάρρυνση της συνεργασίας πολιτών-οργανισμών από διάφορες χώρες και η προώθηση της Ευρωπαϊκής συνοχής. Το πρόγραμμα απευθύνεται στην ανάγκη για γνήσιες συζητήσεις σε θέματα που αφορούν την Ένωση σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, που μπορούν να μεταφερθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Περιγραφή Προγράμματος

Το Πρόγραμμα αποτελείται από τους ακόλουθους δύο πυλώνες:

- "Ευρωπαϊκή Μνήμη" – στοχεύει στη στήριξη οργανισμών για την προώθηση συζητήσεων και δραστηριοτήτων σε θέματα Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ιστορίας σε διακρατικό επίπεδο.
- "Δημοκρατική Δέσμευση και Συμμετοχή των πολιτών" – στοχεύει στην ανάπτυξη της κατανόησης των πολιτών και της ικανότητας για συμμετοχή στη λήψη πολιτικών της Ένωσης και την ανάπτυξη ευκαιριών για δημοκρατική συμμετοχή, εθελοντισμός και αλληλεγγύη.

Οι δύο αυτοί πυλώνες συμπληρώνονται από οριζόντιες δράσεις ανάλυσης, διάχυσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων των έργων.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €185,470,000
Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: Ενδεικτικά για: Σκέλος 1 - Ευρωπαϊκή Μνήμη και Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια:

μέγιστο ποσοστό 70%, Σκέλος 2 - Δημοκρατική δέσμευση και συμμετοχή των πολιτών: μέγιστο ποσοστό 50-90% Σκέλος 3 - αξιοποίηση: μέγιστο ποσοστό 50%

Θεματικές Κατηγορίες:

- Μετανάστευση και Ιθαγένεια

Εθνικό Σημείο Επαφής:

Δρ. Αντώνιος Καρβούνης
Υπουργείο Εσωτερικών
Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής
Τμήμα Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Κρατικών Ενισχύσεων
Τηλ.: 213 136 4710
E-mail: a.karvounis@ypes.gr , antonioskarvounis@gmail.com

Ιστοσελίδα Εκτελεστικού Οργανισμού Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού:
http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php

Ιστοσελίδα ΥΠΕΣ:
https://efc.ypes.gr/?page_id=30

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Περίληψη

Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη διασφαλίζει και προωθεί την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Το πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη διαθέτει 1,46 δισεκατομμύρια ευρώ σε διάστημα επτά ετών για την ενίσχυση των πολιτιστικών και δημιουργικών τομέων της Ευρώπης. Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη συνεχίζει να απευθύνεται στην οπτικοακουστική βιομηχανία μέσα από το υπο-πρόγραμμα MEDIA και για τον πολιτιστικό τομέα, μέσω του υποπρογράμματος πολιτισμού. Επιπρόσθετα το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη περιλαμβάνει ένα κοινό δια - τομεακό σκέλος (Cross-sectorial strand) που συμπεριλαμβάνει ένα νέο οικονομικό ταμείο εγγυήσεων για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες.

Το πρόγραμμα:

- Διασφαλίζει και προωθεί την ευρωπαϊκή πολιτιστική και γλωσσική ποικιλομορφία και ενισχύει τον πολιτιστικό πλούτο της Ευρώπης.
- Συμβάλλει στους στόχους της Ευρώπης για ευφυή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη.
- Βοηθά τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς να προσαρμοστούν στη ψηφιακή εποχή και στην παγκοσμιοποίηση.
- Δημιουργεί νέες διεθνείς ευκαιρίες, αγορές και ακροατήρια.
- Οικοδομεί πάνω στην επιτυχία των προγραμμάτων MEDIA, MEDIA Mundus και Culture.

Περιγραφή Προγράμματος

Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη είναι μέρος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (Multiannual Financial Framework) που ορίζει το όριο για το συνολικό προϋπολογισμό της Ένωσης για την περίοδο 2014-2020. Η κατανομή του προϋπολογισμού που έχει συμφωνηθεί είναι

τουλάχιστον 56% για το υπο-πρόγραμμα MEDIA, τουλάχιστον 31% για το υπο-πρόγραμμα πολιτισμός και 13% μέγιστο για το δια-τομεακό σκέλος (Cross-sectorial strand).

Το δια-τομεακό σκέλος περιλαμβάνει το Ταμείο Εγγυήσεων, την υποστήριξη για γραφεία της Δημιουργικής Ευρώπης που αντικατέστησαν τα MEDIA Desks και τα πολιτιστικά σημεία επαφής από το 2014, καθώς και τη στήριξη για διακρατική συνεργασία.

Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη βοηθά τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες της «ψηφιακής εποχής», και την παγκοσμιοποίηση. Οι εν λόγω τομείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020 για αειφόρο ανάπτυξη, απασχόληση και κοινωνική συνοχή. Επιπλέον, δημιουργεί νέες διεθνείς ευκαιρίες, αγορές και ακροατήρια.

Το Πρόγραμμα υποστηρίζει:

- Έργα διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ πολιτιστικών δημιουργικών οργανώσεων εντός της Ε.Ε και πέραν αυτής.
- Δίκτυα που βοηθούν τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς να ενεργοποιηθούν σε διεθνικό επίπεδο και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους.
- Μετάφραση και προώθηση λογοτεχνικών έργων στις αγορές ολόκληρης της ΕΕ.
- Πλατφόρμες πολιτιστικών φορέων που προωθούν ανερχόμενους καλλιτέχνες και ενθαρρύνουν ένα πραγματικά ευρωπαϊκό προγραμματισμό πολιτιστικών και καλλιτεχνικών έργων.
- Δημιουργία ικανοτήτων και επαγγελματική κατάρτιση για επαγγελματίες του οπτικοακουστικού τομέα.
- Ανάπτυξη έργων μυθοπλασίας, κινουμένων σχεδίων, δημιουργικών ντοκιμαντέρ και βιντεοπαιχνιδιών για τις ευρωπαϊκές αγορές του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και για άλλες πλατφόρμες.
- Διανομή και πωλήσεις οπτικοακουστικών έργων εντός και εκτός Ευρώπης.
- Φεστιβάλ κινηματογράφου που προωθούν τις ευρωπαϊκές κινηματογραφικές ταινίες.

- Κονδύλια για τη διεθνή συμπαραγωγή κινηματογραφικών ταινιών.
- Ανάπτυξη ακροατηρίου για την καλλιέργεια της κινηματογραφικής παιδείας και για αύξηση του ενδιαφέροντος για τις ευρωπαϊκές κινηματογραφικές ταινίες μέσα από ένα ευρύ φάσμα εκδηλώσεων.
- Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €1,460,000,000
Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: 50%-80%
Θεματικές Κατηγορίες:
- Οπτικοακουστικός τομέας - ΜΜΕ
- Πολιτισμός

Εθνικά Σημεία Επαφής
Για το υπο-πρόγραμμα για τον Πολιτισμό:
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού,
Γραφείο «Δημιουργική Ευρώπη Ελλάδος
Δ/νση Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης,
Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης,
Τηλ. επικοινωνίας: 2103230894, 2103230323.
Αρμόδιοι υπάλληλοι: Ειρ. Κομνηνού, Κ. Σπανός και Α.Μ. Φλώρου.
Για το υπο-πρόγραμμα MEDIA:
Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου Αρμόδια: Άννα Κασιμάτη
Αρεοπαγίτου 7, 11742 Αθήνα
Τηλ. 210 32 34 414 - Fax 210 3234444
E-mails: info@mediadeskhellas.eu - anna.kasimati@gfc.gr

Ιστοσελίδα
http://eacea.ec.europa.eu/creative-europe_en

ERASMUS+

Περίληψη

Erasmus+ είναι το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την Εκπαίδευση, την Κατάρτι-ση, τη Νεολαία και τον Αθλητισμό την περίοδο 2014-2020. Αποτελεί συνένωση των προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig), Νεολαία εν Δράσει και πέντε διεθνών προγραμμάτων συνεργασίας (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, the programme for cooperation with industrialised countries). Το πρόγραμμα αυτό προσδίδει ιδιαίτερη έμφαση στα αποτελέσματα και στον αντίκτυπο που έχουν σε άτομα, οργανισμούς και ιδρύματα, καθώς επίσης στα συστήματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας. Αποσκοπεί στη βελτίωση των δεξιοτήτων και απασχολησιμότητας, στον εκσυγχρονισμό της Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και εργασίας των νέων. Γενικά το πρόγραμμα στηρίζει την ανάπτυξη δράσεων, συνεργασιών και εργαλείων που είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη στρατηγική Ευρώπη 2020 και τις προτεραιότητές της.

Περιγραφή Προγράμματος

Το επταετές πρόγραμμα έχει προϋπολογισμό €14.7 δισεκατομμυρίων. Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών-μελών να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά το ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης, που παραμένει αναξιοποίητο, επιβεβαιώνοντας συγχρόνως τη σύνδεση μεταξύ των αρχών δια βίου μάθησης με τυπική και άτυπη μάθηση σε όλο το φάσμα των τομέων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας. Το πρόγραμμα παρέχει την ευκαιρία σε περισσότερα από 4 εκατομμύρια Ευρωπαίους να σπουδάσουν, να εκπαιδευτούν και να αποκτήσουν εργασιακή πείρα ή να εργαστούν εθελοντικά στο εξωτερικό.

Εκτός από την παραχώρηση επιδοτήσεων σε άτομα, το πρόγραμμα στηρίζει διακρατικές συνεργασίες μεταξύ ιδρυμάτων και οργανισμών στους τομείς της Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Νεολαίας με σκοπό να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ της Εκπαίδευσης και της εργασίας για καλύτερη αντιμετώπιση των κενών που παρουσιάζονται στις

δεξιότητες στην Ευρώπη. Επίσης στηρίζει εθνικές προσπάθειας εκσυγχρονισμού των συστημάτων Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Νεολαίας. Στον τομέα του Αθλητισμού, στηρίζει βασικά έργα και διασυνοριακές προκλήσεις όπως είναι η καταπολέμηση των στημένων παιγνιδιών, το ντοπάρισμα, η βία και ο ρατσισμός.
Για την επίτευξη των στόχων του, το πρόγραμμα Erasmus + υλοποιεί τις ακόλουθες δράσεις:

- Βασική Δράση 1 – Κινητικότητα ατόμων

(Υποστηρίζει την κινητικότητα των σπουδαστών και του προσωπικού, κοινές μεταπτυχιακές σπουδές, εγγύηση φοιτητικών δανείων)

- Βασική Δράση 2 – Συνεργασία για την Καινοτομία και Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών

(Υποστηρίζει διακρατικές στρατηγικές συμπράξεις, συμμαχίες γνώσεων, τομεακές συμμαχίες δεξιοτήτων, ανάπτυξη ικανοτήτων, IT πλατφόρμες υποστήριξης)

- Βασική Δράση 3 – Υποστήριξη για μεταρρυθμίσεις πολιτικής

(Υποστηρίζει γνώσεις στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας, μελλοντικές πρωτοβουλίες, εργαλεία ευρωπαϊκής πολιτικής, τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, διαλόγους μεταξύ ενδιαφερομένων μερών, προώθηση της πολιτικής του προγράμματος)

- Δράσεις Jean Monnet

(Υποστηρίζει ακαδημαϊκά ινστιτούτα, ιδρύματα και ενώσεις, έδρες, κέντρα αριστείας, συζητήσεις για ακαδημαϊκή εργασία, διασκέψεις για μελέτες)

- Δράσεις για αθλητισμό (Υποστηρίζει συνεργασίες, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα αθλητικές εκδηλώσεις, ενισχύει στη βάση αποδεικτικών στοιχείων τη χάραξη πολιτικής και την προώθηση του προγράμματος, το διάλογο με σχετικούς ευρωπαϊκούς φορείς, αθλητικές εκδηλώσεις επί Προεδρίας που οργανώνονται από τα κράτη μέλη).

Συνολικός Προϋπολογισμός: €14,700,000,000
Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: Διαφέρει ανά δράση

Θεματικές Κατηγορίες:

- Αθλητισμός
- Εκπαίδευση και Κατάρτιση
- Νεολαία

Εθνικό Σημείο Επαφής

Εθνική Μονάδα Συντονισμού:
Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)
Λ. Εθνικής Αντιστάσεως 41, Τ.Κ.142 34, Νέα Ιωνία – Αττική.
Τηλ.: 210-3726300, Ιστοσελίδα: http://www.iky.gr/erasmusplus

Ιστοσελίδα

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020

Περίληψη

Ο «Ορίζοντας 2020» έχει ως γενικό στόχο την οικοδόμηση μιας κοινωνίας και παγκοσμίως πρωτοπόρας οικονομίας, βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, συμβάλλοντας παράλληλα στη βιώσιμη ανάπτυξη. Στηρίζει τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και άλλες πολιτικές της Ένωσης, καθώς και την επίτευξη και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ).

Περιγραφή Προγράμματος

Ο γενικός στόχος του Ορίζοντα 2020 είναι να συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας και μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, προσελκύοντας επιπλέον έρευνα, ανάπτυξη και χρηματοδότηση στην καινοτομία και συμβάλλοντας στην επίτευξη των στόχων της έρευνας και της ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένου του στόχου του 3% του ΑΕΠ για την έρευνα και την ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ένωση έως το 2020. Έτσι, στηρίζει την εφαρμογή της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και των άλλων πολιτικών της Ένωσης, καθώς και την επίτευξη και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ERA).

Ο Ορίζοντας 2020 είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που καλύπτει το σύνολο της χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας που παρείχετο μέσω του Προγράμματος Πλαισίου για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) κατά την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο 2007-2013. Οι διάφοροι τύποι χρηματοδότησης που παρέχονταν από τα προηγούμενα προγράμματα έχει συγκεντρωθεί σε ένα ενιαίο και συνεκτικό, ευέλικτο πλαίσιο που στόχο έχει να παράσχει χρηματοδότηση για κάθε στάδιο της διαδικασία της καινοτομίας από τη βασική έρευνα στην αφομοίωση από την αγορά.

Το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 αποτελείται από τα ακόλουθα μέρη:

Επιστήμη Αριστείας (Προϋπολογισμός: 24.441 εκ. ευρώ)

- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)
- Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες (ΜΑΤ)
- Δράσεις Marie Skłodowska-Curie
- Ερευνητικές υποδομές

Βιομηχανική υπεροχή (Προϋπολογισμός: 17.016 εκ. ευρώ);

- Υπεροχή στις γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας
- Νανοτεχνολογίες, προηγμένα υλικά, προηγμένη κατασκευή και μεταποίηση, και βιοτεχνολογία
- Διάστημα
- Πρόσβαση σε κεφάλαια κινδύνου
- Καινοτομία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Κοινωνικές Προκλήσεις (Προϋπολογισμός: 29.679 εκ. ευρώ);

- Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευεξία
- Επισιτιστική ασφάλεια, βιώσιμη γεωργία και δασοκομία, έρευνα στον τομέα της θάλασσας, της ναυτιλίας και των εσωτερικών υδάτων, και βιοοικονομία
- Ασφαλής, καθαρή και αποδοτική ενέργεια
- Έξυπνες, οικολογικές και ενοποιημένες μεταφορές
- Δράση για το κλίμα, περιβάλλον, αποδοτικότητα της χρήσης των πόρων και πρώτες ύλες
- Η Ευρώπη σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο – πολυδεκτικές, καινοτόμες και στοχαστικές κοινωνίες
- Ασφαλείς κοινωνίες – προάσπιση της ελευθερίας και εγγύηση της ασφάλειας της Ευρώπης και των πολιτών της.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €77,030,000,000.

Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: 20%-100%

Θεματικές Κατηγορίες:

- Αγροτική Ανάπτυξη
- Αλιεία/ Υδατοκαλλιέργεια και Θαλάσσια Πολιτική
- Αλλες Υπηρεσίες
- Βιομηχανία
- Διάστημα
- Δικαιοσύνη - Ασφάλεια
- Ενέργεια
- Ερευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
- Κοινωνικές Υποθέσεις & Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Μεταφορές
- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Ανταγωνιστικότητα
- Νεολαία
- Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή
- Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Πληροφορική
- Τηλεπικοινωνίες
- Υγεία

Εθνικό Σημείο Επαφής

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
Εθνικό Σημείο Επαφής για το πρόγραμμα "Ορίζοντας 2020"
Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 11635 Αθήνα
τηλ.: 210 7273925
E-mail: horizon2020@ekt.gr

Ιστοσελίδα

http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/

COSME (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

Περίληψη

Το πρόγραμμα COSME αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων της ΕΕ, στην ενθάρρυνση του επιχειρηματικού πνεύματος και στην προαγωγή της δημιουργίας και ανάπτυξης ΜΜΕ. Το εν λόγω πρόγραμμα απευθύνεται σε επιχειρηματίες που ενδιαφέρονται για χρηματοδότηση της εταιρείας τους, σε πολίτες που ενδιαφέρονται να ιδρύσουν ή να αναπτύξουν μια επιχείρηση, αλλά και σε κρατικές αρχές που διαμορφώνουν ή εφαρμόζουν σχετικές πολιτικές. Το πρόγραμμα αποτελεί τη συνέχεια του Προγράμματος Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP) και διασφαλίζει τη συνέχεια των πρωτοβουλιών και δράσεων που έχουν υιοθετηθεί κάτω από το πρόγραμμα Επιχειρηματικότητα και καινοτομία (EIP), όπως το Enterprise Europe Network.

Περιγραφή Προγράμματος

Το πρόγραμμα στοχεύει στα εξής:

- Διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση.
- Δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για τη δημιουργία και την ανάπτυξη των ΜΜΕ.
- Ενθάρρυνση επιχειρηματικής κουλτούρας στην Ευρώπη.
- Ενδυνάμωση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.
- Υποστήριξη της διεθνοποίησης των ΜΜΕ και βελτίωση της πρόσβασης τους στις αγορές.

Το πρόγραμμα COSME υποστηρίζει, συμπληρώνει και συντονίζει δράσεις των κρατών- μελών. Το πρόγραμμα αγγίζει ιδιαίτερα προβλήματα διακρατικού χαρακτήρα τα οποία, λόγω των οικονομιών κλίμακας ή ως αποτέλεσμα της επίδειξης τους, μπορούν να αντιμετωπιστούν πιο αποτελεσματικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως:

- Η αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς στην ενιαία αγορά.
- Η διευκόλυνση της υιοθέτησης βέλτιστων πρακτικών σε όλα τα κράτη μέλη.

Κύριες δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος:

- Η πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, μέσω εξειδικευμένων χρηματοδοτικών εργαλείων. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία στοχεύουν εταιρείες σε διαφορετικές φάσεις του κύκλου ζωής τους: τη δημιουργία, επέκταση και μεταβίβαση επιχείρησης. Μια διευκόλυνση μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη, θα παρέχει επιχειρηματικά κεφάλαια σε επιχειρήσεις, ιδίως κατά τη φάση ανάπτυξης τους.
- Enterprise Europe Network: Δίκτυο Κέντρων Εξυπηρέτησης Επιχειρήσεων. Το δίκτυο αυτό είναι ένα «one-stop shop» για τις επιχειρηματικές ανάγκες των ΜΜΕ στην ΕΕ και πέρα από αυτήν.
- Επιχειρηματικότητα. Η υποστήριξη δίνεται, για την ενθάρρυνση των εθνικών δικτύων, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και εντοπισμό δυνατοτήτων για επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Βελτίωση του πλαισίου των συνθηκών για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και πολιτικής ανάπτυξής τους.
- Διεθνοποίηση των ΜΜΕ.

Το πρόγραμμα COSME παρέχει στις ΜΜΕ υποστήριξη για διευκόλυνση της επέκτασης επιχειρήσεων στην ενιαία αγορά της ΕΕ και στις αγορές εκτός της ΕΕ. Διεθνείς επιχειρηματικές συνεργασίες ενισχύονται, ιδίως, για μείωση των διαφορών στο κανονιστικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, μεταξύ της ΕΕ και των κυριότερων εμπορικών εταίρων της.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €2,300,000,000 (τουλάχιστον 60% σε χρηματοδοτικά μέσα)

Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: Ανάλογα με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Θεματικές Κατηγορίες:

- Βιομηχανία
- Εμπόριο
- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Ανταγωνιστικότητα
- Οικονομία-Χρηματοπιστωτικά
- Πληροφορική
- Τουρισμός

Εθνικό Σημείο Επαφής
Δίκτυο ΠΡΑΞΗ
Αρμόδιο στέλεχος: Παναγιώτης Καρνιούρας, Συντονιστής δικτύου Enterprise Europe Network Hellas, τηλ.: 210 3607690, E-mail: karniouras@help-forward.gr

Ιστοσελίδα
http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/

VI. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Διακήρυξη και Καταστατικό του Δικτύου Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας»

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

Ο Δήμος Κερκυραίων και
οι Δήμοι Αιγίνης, Αμφοχώστου, Ναυπλίου και Koper - Capodistria (Σλοβενίας)

-Γνωρίζοντας ότι ο Ιωάννης Καποδίστριας ανήκει με από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες της Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, και ότι η ανάδειξη της προσφοράς του στο ευρωπαϊκό πολιτικό γίγαντα αποτελεί καθοριστική για την πορεία των λαών μας;

-Θεωρώντας τις ιδιαίτερες και διαχρονικά των δικών ανάμεσα σε ευρωπαϊκούς δήμους έργο μεγάλης σημασίας;

-Διαπιστώνοντας την ανάγκη ενισχύσεως συναδελφικότητας των δημοτών τους σε σχέση με τα σημαίνοντα πολιτιστικά, κοινωνικά-πολιτικά και οικονομικά ζητήματα;

-Κρίνοντας ότι η εμπορία της δημιουργίας δικτύου πόλεων και της αδελφοποιήσεώς τους παρέχει ένα μεγάλο πλαίσιο για την ενδυνάμωση της συνεργασίας τους στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και την οικονομικό τομέα;

-Επισημαίνοντας ότι οι πρωτοβουλίες στο μεγάλο μεταβολίζομενο διεθνές σημερινό περιβάλλον υπογραμμίζουν τη συνοχή και τη συνεργασία προσπάθειά τους με την ανάδειξη της τοπικής και εθνικής τους ταυτότητας;

-Εκφράζοντας τη βούλησή τους να συμβάλλουν στην εδραίωση και πρακτική ανάπτυξη και ανοιχτοβαθμιαίου ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και

-Διαβλέποντας την προοπτική τους στις ποικιλόμορφες, καθώς και αξίες όπως αυτές περιγράφονται στη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και σε άλλα διεθνή κείμενα στα οποία εδράζεται ο δυτικοπολιτικός διάλογος

αποφασίζουν τη σύσταση Δικτύου Πόλεων με την επωνυμία "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"

Με έδρα την πόλη της Κέρκυρας και έμβλημα που θα ανιχνεύσει την ονομασία του δικτύου στα ελληνικά και στα αγγλικά, τα ονόματα των συμμετεχουσών πόλεων, το έτος ιδρύσεώς του δικτύου και θα αποκαλείται την πρότερη του ιωάννη Καποδίστρια.

Σκοποί του Δικτύου ορίζονται:

1.Η συντονισμένη προσπάθεια προαγωγής και προβολής των ιστορικών τρόπων και παραμέτρων που αφορούν την πολυδιάστατη δραστηριότητα του ιωάννη Καποδίστρια στον Ελληνικό και διεθνή χώρο.

2.Η γόνιμη συνεργασία των μελών του δικτύου στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα μέσω μιας ευρείας ανταλλαγής και διανομής ανθρώπινου δυναμικού, μέσων, πληροφοριών, ιδεών και συγκεκριμένων δράσεων που θα καταλήγουν στην διάχυση της γνώσης για την προσωπικότητα, το έργο και το πλούσιο αξιών του Ιωάννη Καποδίστρια στον ελλαδικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

3.Η οργανώσεη προγραμμάτων και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας στον διεθνή, κυρίως ευρωπαϊκό χώρο, με παράλληλη συμμετοχή - υποστήριξη του δικτύου σε διεθνείς οργανισμούς και φόρα.

4.Η αποτελεσματική εμπειρία για τη βελτίωση της λειτουργίας, της οπτικοποιήσεως, της ποιότητας των υπηρεσιών των μελών του δικτύου αναφορικά με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την κοινωνία πολιτών.

Ο ρόλος του Δικτύου είναι συντονιστικός και τα μέλη του διατηρούν την αυτονομία τους ως φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πάνω στην επιφάνεια του κράτους στο οποίο ανήκουν όσο και στο εξωτερικό. Στο δίκτυο είναι δυνατόν να συμμετέχουν και άλλοι ενδιαφερόμενοι δήμοι υπό την προϋπόθεση τη αποδοχή τους σκοπούς του.

Έγινε στην Κέρκυρα σήμερα Σάββατο 24 Φεβρουαρίου 2007

ΤΑ ΙΔΡΥΤΙΚΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Ο Δήμαρχος Κερκυραίων

ΣΩΤΗΡΗΣ ΜΙΚΑΛΕΣ

Ο Δήμαρχος Αιγίνης	Για το Δήμο Αμφοχώστου η υπεύθυνος του Δήμου	Ο Δήμαρχος Ναυπλίου	Για το Δήμο Koper-Capodistria (Σλοβενίας) η εκπρόσωπος του Δήμου
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ	ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΟΠΑΚΑΣ Αντιδήμαρχος	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑΣ	IVANA ŠTRKULJ

Establishing a network "IOANNIS KAPODISTRIAS"

STATEMENT- DECLARATION OF CORFU

We, the representatives of the following cities:

Municipality of Corfu, Municipality of Aegina, Municipality of Ammochostos, Municipality of Nafplia, Municipality of Koper-Capodistria

Considering

-that Ioannis Kapodistrias has been acknowledged as one of the most influential political personalities of the modern European history and that his contribution to the shaping of the European identity is deemed profound
-that strengthening the links between European municipalities is a task of highest importance
-the need for our citizens' active involvement in relation to cultural, socio-political and economic issues of key interest
-that the experience of establishing a network of twinned towns provides a transparent and appropriate framework for closer cooperation at cultural, social and economic level
-that the challenges in a rapidly changing international environment require their coordinated endeavours to enhance their local and national identities
-their expressed desire to cement a new multifunctional and advanced role for local government in the international arena
-their manifested adherence to human values as such stated in UN Charter and other international tests on which intercultural dialogue relies

Decide to establish a network of cities titled "Ioannis Kapodistrias"

and the Municipality of Corfu as the first seat, with an emblem that portray the network's name in Greek and in English, the names of the participating municipalities, the year of its foundation and the portrait of Ioannis Kapodistrias.

Therefore, we, the representatives of the above cities are committed to pursue the following objectives:

1.To disseminate and promoted in a coordinated way among our European partners and in the wider world scale historical studies and findings on the multidimensional work of Ioannis Kapodistrias
2.To promote unity and constructive cooperation with each other on cultural, social and economic issues through a wide mobilization and exchange of human resources, information, ideas and concrete projects that would lead to the dissemination of the knowledge about the personality and values of Ioannis Kapodistrias in the Greek, European and international community.
3.To be the European and worldwide source of key information and intelligence regarding Ioannis Kapodistrias
4.To engage actively in lobbying and advocacy work to influence international policy making within international organizations and fora
5.To pool and exchange experience in the planning of effective, efficient and qualitative administrative practices that will lead to the improvement of bilateral communication with citizens and organizations of civil society and the upgrade of provided municipal services
6.To apply for programmes and initiatives that enlarge the impact of the networks' activities and values

The network will assume a coordinating role whereas its members retain their autonomy as agencies of local government within and without their nation states. Membership is open to other municipalities and institutions who have rendered distinguished service to the cause and adhere to the network's mission, objectives and constitution of the network.

Corfu, Saturday 24 February 2007

The founding members of the network

The Mayor of Corfu

SOTIRIS MICAELEF

The Mayor of Aegina

PANAGIOTIS KOUKOULIS

For the Municipality of Ammochostos the representative of the Municipality

Vice Mayor

The Mayor of Nafplia

PANAGIOTIS ANAGNOSTARAS

For the Municipality of Koper - Capodistria (Slovenia) the representative of the Municipality

IVANA STRKALJ

ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ "ΙΟΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"
NETWORK "IOANNIS KAPODISTRIAS"

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΑΙΓΙΝΑ, ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ, ΝΑΥΠΛΙΟ, KOPER - CAPODISTRIA

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΟΛΕΩΝ "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Ο Δήμος Κερκυραίων
και
οι Δήμοι: Αιγίνης, Αμμοχώστου, Ναυπλίου
και Koper-Capodistria (Σλοβενίας)

-Εκτιμώντας ότι ο Ιωάννης Καποδίστριας υπήρξε μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες της Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, και ότι η ανάδειξη της προσφοράς του στο ευρωπαϊκό πολιτικό γίγνεσθαι υπήρξε καθοριστική για την περαιτέρω πορεία των λαών μας.
-Θεωρώντας τη σύσφιγξη και διεύρυνση των δεσμών ανάμεσα σε ευρωπαϊκούς δήμους έργο μεγίστης σημασίας.
-Διαπιστώνοντας την ανάγκη ενεργότερης ευαισθητοποίησης των δημοτών τους σε σχέση με τα μείζονα πολιτιστικά, κοινωνικο-πολιτικά και οικονομικά ζητήματα.
-Κρίνοντας ότι η εμπειρία της δημιουργίας δικτύου πόλεων και της αδελφοποίησής τους παρέχει ένα φερέγγυο πλαίσιο για την ενδυνάμωση της συνεργασίας τους στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα.
-Επισημαίνοντας ότι οι προκλήσεις στο ραγδαία μεταβαλλόμενο διεθνές σημερινό περιβάλλον υπαγορεύουν τη συντονισμένη προσπάθειά τους για την ανάδειξη της τοπικής και εθνικής τους ταυτότητας.
-Εκφράζοντας τη βούλησή τους να συμβάλλουν στην εδραίωση και προαγωγή ενός νέου και αναβαθμισμένου ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και
-Διαδηλώνοντας την προσήλωσή τους στις πανανθρώπινες αρχές και αξίες όπως αυτές περιγράφονται στη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και σε άλλα διεθνή κείμενα στα οποία εδράζεται ο διαπολιτισμικός διάλογος.

αποφασίζουν

τη σύσταση Δικτύου Πόλεων με την επωνυμία

"ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"

ΑΡΘΡΟ 1: ΕΔΡΑ - ΕΜΒΛΗΜΑ - ΣΦΡΑΓΙΔΑ

1.Έδρα του Δικτύου ορίζεται η Κέρκυρα.
2.Το έμβλημα του Δικτύου θα αναγράφει την ονομασία του Δικτύου στα ελληνικά και στα αγγλικά, τα ονόματα των συμμετεχουσών πόλεων, το έτος ιδρύσεως του Δικτύου και θα απεικονίζει την προτομή του Ιωάννη Καποδίστρια.
3.Η σφραγίδα του Δικτύου θα είναι ορθογώνια και θα απεικονίζει το έμβλημά του.

ΑΡΘΡΟ 2: ΣΚΟΠΟΙ

1.Η συντονισμένη προσπάθεια προώθησης και προβολής των ιστορικών ερευνών και πορισμάτων που αφορούν την πολυδιάστατη δραστηριότητα του Ιωάννη Καποδίστρια στον Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.
2.Η γόνιμη συνεργασία των μελών του δικτύου στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα μέσω μιας ευρείας ανταλλαγής και διακίνησης ανθρώπινου δυναμικού, μέσων, πληροφοριών, ιδεών και συγκεκριμένων δράσεων που θα κατατείνουν στην διάχυση της γνώσης για την προσωπικότητα, το έργο και το πλαίσιο αξιών του Ιωάννη Καποδίστρια στον ελλαδικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.
3.Η αξιοποίηση προγραμμάτων και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας στον ευρωπαϊκό κυρίως χώρο, με παράλληλη συμμετοχή - εκπροσώπηση του Δικτύου σε διεθνείς οργανισμούς και φόρα.
4.Η ανταλλαγή εμπειριών για τη βελτίωση της λειτουργίας, της απόδοσης, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών των μελών του δικτύου αναφορικά με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την Κοινωνία Πολιτών.

ΑΡΘΡΟ 3: ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

1.Ο χαρακτήρας του Δικτύου είναι εθελοντικός, συντονιστικός και τα μέλη του διατηρούν την αυτονομία τους ως φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης τόσο στην επικράτεια του κράτους στο οποίο ανήκουν όσο και στο εξωτερικό.
2.Στο Δίκτυο είναι δυνατόν να συμμετάσχουν ως πλήρη μέλη άλλοι ενδιαφερόμενοι δήμοι υπό την προϋπόθεση ότι αποδέχονται τους ανωτέρω σκοπούς του
3.Η ιδιότητα του συνεργαζόμενου μέλους είναι διαθέσιμη σε άλλες οργανώσεις (Περιφερειακές Αρχές, Ερευνητικά Ιδρύματα, Επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, Πανεπιστήμια)
4.Τα μέλη του Δικτύου είναι ισότιμα ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο του Δικτύου.
5.Η ιδιότητα του μέλους θα πρέπει να ζητηθεί με έγγραφη αίτηση από το Γραφείο Συντονισμού και μπορεί να χορηγηθεί μετά από την έγκριση της Οργανωτικής Επιτροπής του Δικτύου
6.Η συμμετοχή στο Δίκτυο μπορεί να διακοπεί οποιαδήποτε στιγμή? θα πρέπει όμως να γίνει με επίσημη επιστολή στην Συντονιστική Επιτροπή και έγκαιρη ειδοποίηση έξι μηνών.

ΑΡΘΡΟ 4: ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η διοίκηση του δικτύου οργανώνεται σύμφωνα με τα εξής όργανα:
α. Την Γενική Συνέλευση
β. Την Οργανωτική Επιτροπή
γ. Την Προεδρία
δ. Το Γραφείο Συντονισμού

ΑΡΘΡΟ 5: ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

1.Τα μέλη του Δικτύου θα συνκαλούν μία ετήσια Γενική Συνέλευση ανά έτος.

2.Στην ετήσια Γενική Συνέλευση θα συζητούνται και θα εγκρίνονται το συνολικό πρόγραμμα, η έκθεση συμμετοχών, οι στρατηγικές ανάπτυξης για το επόμενο έτος.
3.Μόνο τα πλήρη μέλη έχουν δικαίωμα ψηφοφορίας στην Ετήσια Γενική Συνέλευση

ΑΡΘΡΟ 6: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1.Στην Οργανωτική Επιτροπή (Ο.Ε.) μετέχουν μόνο τα πλήρη μέλη του Δικτύου
2.Με ειδική απόφασή της, η Ο.Ε. ορίζει τις αρμοδιότητες του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και του Γραμματέα της
3.Η Ο.Ε. συνεδριάζει τουλάχιστο μια φορά ετησίως. Μια από τις συναντήσεις θα πραγματοποιείται σε συνδυασμό με την Ετήσια Γενική Συνέλευση.
4.Σε περίπτωση κωλύματος, ένας Δήμαρχος μπορεί να ορίσει αντιπρόσωπό του στη συνεδρία της Ο.Ε., ο οποίος πρέπει να είναι μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης του. Ο ορισμός αντιπροσώπου πρέπει να γίνεται εγγράφως αμέσως μετά την κοινοποίηση της ημερήσιας διάταξης μιας συνεδρίας
5.Οι αποφάσεις της Ο.Ε. λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου της Επιτροπής.
6.Τη θέση του Αντιπροέδρου της Ο.Ε. αναλαμβάνει ο Δήμος που ασκούσε την προεδρία κατά το προηγούμενο έτος, ενώ τη θέση του Γραμματέα αναλαμβάνει ο Δήμος ο οποίος θα αναλάβει την προεδρία για το επόμενο έτος.

ΑΡΘΡΟ 7: ΠΡΟΕΔΡΙΑ

1.Η προεδρία του Δικτύου ασκείται ανά έτος εκ περιτροπής από τους Δήμους - μέλη.
2.Για το πρώτο έτος ενεργοποίησης του Δικτύου ορίζεται ως προεδρεύων, τιμής ένεκεν, ο Δήμος Κερκυραίων. Η ανάληψη της προεδρίας του Δικτύου στη συνέχεια θα γίνει με βάση την αλφαβητική σειρά των ονομάτων των πόλεων - μελών.

ΑΡΘΡΟ 8: ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

1.Το Γραφείο Συντονισμού είναι υπεύθυνο για την καθημερινή λειτουργία του Δικτύου και για την απόκτηση και τη διατήρηση των επαφών με ευρωπαϊκά και διεθνή forum
2.Το προσωπικό του Γραφείου Συντονισμού του Δικτύου λογοδοτεί στην Οργανωτική Επιτροπή και μέσω αυτής στην Ετήσια Γενική Συνέλευση

ΑΡΘΡΟ 9: ΟΡΓΑΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΚΟΠΩΝ - ΣΤΟΧΩΝ

1.Ο προγραμματισμός και η υλοποίηση των στρατηγικών σκοπών και των στόχων του Δικτύου ανατίθεται σε ειδικές "Επιτροπές Δράσης" που καταρτίζονται από τη Ο.Ε.
Οι Επιτροπές Δράσης είναι οι ακόλουθες:
α. Επιτροπή Ανάπτυξης Προγραμμάτων Συνεργασίας
β. Επιτροπή Προβολής Θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.
2.Οι Επιτροπές Δράσης είναι 5μελείς, αποτελούμενες από 2 μέλη της Ο.Ε. και 3 άλλα στελέχη των εταίρων του Δικτύου.
Η θητεία των Επιτροπών είναι ετήσια. Τα μέλη τους ορίζονται στην πρώτη συνεδρία της Ολομέλειας της Ο.Ε., κατά την ανάληψη της προεδρίας από έναν εταίρο.
3.Η Ο.Ε. ορίζει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο των Επιτροπών αυτών. Τη γραμματειακή υποστήριξη των Επιτροπών αναλαμβάνει ο εκάστοτε προεδρεύων Δήμος.
4.Η Ο.Ε. μπορεί να συστήσει και άλλες Επιτροπές Δράσης με ειδικό αντικείμενο, ανάλογα και σύμφωνα με τις ανάγκες και το ειδικότερο ετήσιο Σχέδιο Δράσης του Δικτύου.

ΑΡΘΡΟ 10: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Κάθε Δήμος - μέλος του Δικτύου αναλαμβάνει τα έξοδα που συνεπάγονται οι υποχρεώσεις

του κατά την περίοδο που ασκεί την προεδρία του Δικτύου (οργάνωση συναντήσεων των οργάνων του Δικτύου, έξοδα φιλοξενίας, γραμματειακά).

ΑΡΟΡΟ 11: ΔΙΑΦΟΡΑ

Η ρύθμιση των θεμάτων που δεν καλύπτονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό είναι αρμοδιότητα της Οργανωτικής Επιτροπής του Δικτύου.

Η παρούσα, αφού αναγνώσθηκε, υπογράφηκε σε τέσσερα πρωτότυπα και κάθε εταίρος - μέλος του Δικτύου πήρε από ένα.

Έγινε στην Κέρκυρα το Σάββατο 24 Φεβρουαρίου 2007

ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ - ΙΔΡΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Ο Δήμαρχος Κερκυραίων

ΣΩΤΗΡΗΣ ΜΙΚΑΛΕΦ

Ο Δήμαρχος Αιγίνης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ

Για το Δήμο Αμμοχώστου ο εκπρόσωπος του Δήμου

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΟΠΑΧΑΣ
Αντιδήμαρχος

Ο Δήμαρχος Ναυπλίου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑΣ

Για το Δήμο Koper-Capodistria (Σλοβενίας) η εκπρόσωπος του Δήμου

IVANA ŠTRKALJ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Από το πρωτότυπο ακριβές αντίγραφο
μου κατέχει ο ενδιαφερόμενος.
Κέρκυρα 13-3-2007
Ο Προϊστ. Οικονομικής Υπηρεσίας
Δήμου Κερκυραίων
Σπύρος Χ. Μασχάτ
ΠΕΤ Α'

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Προς μια Στρατηγική της ΕΕ για Διεθνείς Πολιτιστικές Σχέσεις

&

Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις

121η Σύνοδος Ολομέλειας,

8-9 Φεβρουαρίου 2017

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 8.6.2016
JOIN(2016) 29 final

ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις

EL EL

1. ΠΛΑΙΣΙΟ

Η πολιτισμική ποικιλομορφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΕ έχει αναλάβει ισχυρή δέσμευση να προωθήσει μια διεθνή τάξη πραγμάτων που θα βασίζεται στην ειρήνη, το κράτος δικαίου, την ελευθερία της έκφρασης, την αμοιβαία κατανόηση και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Συνεπώς, η προώθηση της πολυμορφίας μέσω διεθνών πολιτιστικών σχέσεων αποτελεί σημαντικό μέρος του ρόλου της ΕΕ ως παγκόσμιου παράγοντα. Αυτό συνεπάγεται δέσμευση τόσο για την προώθηση «διεθνών πολιτιστικών σχέσεων», μέσω της στήριξης και της βοήθειας που παρέχει η ΕΕ σε τρίτες χώρες, όσο και για τη στήριξη της προώθησης της Ένωσης και των διαφόρων πολιτισμών των κρατών μελών της ΕΕ μέσω «πολιτιστικής διπλωματίας». Ως βασικός εταίρος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η ΕΕ συνεργάζεται στενά με την UNESCO[1] για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η ΕΕ έχει πολλά να προσφέρει στον κόσμο: πολυμορφία των πολιτιστικών εκφράσεων, καλλιτεχνική δημιουργία υψηλής ποιότητας και δραστήρια δημιουργική βιομηχανία. Επίσης, μπορεί να ωφεληθεί σημαντικά από την αύξηση των ανταλλαγών με τον υπόλοιπο κόσμο. Παράλληλα, η πείρα της ΕΕ στην πολυμορφία και τον πλουραλισμό αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα για την προώθηση πολιτιστικών πολιτικών ως παραγόντων ειρήνης και κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης σε τρίτες χώρες. Η παρούσα κοινή ανακοίνωση περιγράφει τη συμβολή της Ένωσης στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις και προτείνει τρόπους για την ανάπτυξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων της ΕΕ προκειμένου να προαχθούν οι στόχοι της Ένωσης για προώθηση της διεθνούς ειρήνης και σταθερότητας, διατήρηση της ποικιλομορφίας και τόνωση της απασχόλησης και της ανάπτυξης.

Το 2007, η Επιτροπή πρότεινε μια «Ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης»[2], η οποία περιελάμβανε την προαγωγή του πολιτισμού στις διεθνείς σχέσεις της Ένωσης. Έκτοτε, με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) δημιουργήθηκε μια νέα αρχιτεκτονική, η οποία μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη συμβολή της ΕΕ στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Τα τελευταία χρόνια, τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών ζητούν πιο συντονισμένη προσέγγιση της ΕΕ στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις[3]. Τον Νοέμβριο του 2015, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο να ετοιμάσουν μια «στρατηγική προσέγγιση του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, με περιγραφή, για τον σκοπό αυτό, ενός συνόλου κατευθυντήριων αρχών»[4]. Κατά συνέπεια, η παρούσα κοινή ανακοίνωση προτείνει τις εν λόγω αρχές, καθώς και μια πιο στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διπλωματίας.

Ως συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης της UNESCO του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων[5], η ΕΕ έχει αναλάβει τη δέσμευση να προωθήσει την πολυμορφία των πολιτιστικών εκφράσεων στο πλαίσιο των διεθνών πολιτιστικών σχέσεών της. Η σύμβαση αυτή αντικατοπτρίζει και προωθεί θεμελιώδεις αξίες

---

[1] Η Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Επιμορφωτική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών
[2] Ανακοίνωση σχετικά με μια «ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης» COM(2007) 242 τελικό.
[3] Βλ.: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου στις εξωτερικές σχέσεις (2008)· Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τις πολιτιστικές διαστάσεις των εξωτερικών δράσεων της ΕΕ (2011)· 2014 Προπαρασκευαστική ενέργεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «Ο πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ» http://cultureinexternalrelations.eu/
[4] Αποτελέσματα της 3428ης συνόδου του Συμβουλίου: Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός, 23 και 24 Νοεμβρίου 2015
[5] http://en.unesco.org/creativity/convention/about/2005-convention-text

όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ισότητα των φύλων, η δημοκρατία, η ελευθερία της έκφρασης και το κράτος δικαίου, καθώς και η πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία[6]. Ο πολιτισμός, και ιδίως ο διαπολιτισμικός διάλογος, μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η πρόληψη και η επίλυση συγκρούσεων, η ένταξη των προσφύγων, η αντιμετώπιση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης και η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Με την ανακοίνωση του 2014 για την πολιτιστική κληρονομιά[7], η ΕΕ επιβεβαίωσε εκ νέου τη δέσμευσή της να προστατεύσει την πολιτιστική κληρονομιά, σε συνεργασία με οργανισμούς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO. Το έργο αυτό παραμένει επιτακτικό λόγω της καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ζώνες συγκρούσεων όπως το Ιράκ, η Συρία και το Αφγανιστάν

Οι πολιτιστικές ανταλλαγές μπορούν επίσης να αποφέρουν οικονομικά οφέλη. Το παγκόσμιο εμπόριο δημιουργικών προϊόντων υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ 2004 και 2013[8], ενώ ο πολιτισμός αποτελεί κεντρικό στοιχείο στη νέα οικονομία της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της πρόσβασης στη γνώση. Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες αντιπροσωπεύουν περίπου το 3% του παγκόσμιου ΑΕΠ και 30 εκατομμύρια θέσεις εργασίας[9]. Στην ΕΕ μόνο, οι κλάδοι αυτοί αντιπροσωπεύουν περισσότερες από 7 εκατομμύρια θέσεις εργασίας[10]. Ομοίως, στις αναπτυσσόμενες χώρες, ο πολιτιστικός και ο δημιουργικός τομέας συμβάλλουν στην προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Ο πολιτισμός μπορεί, επομένως, να συμβάλει στην προώθηση **της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας** τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της ΕΕ. Αυτό αναγνωρίζεται στο θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030 των Ηνωμένων Εθνών[11], το οποίο υπογραμμίζει ότι ο πολιτισμός, συμπεριλαμβανομένων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των δημιουργικών βιομηχανιών, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Ο πολιτισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικούς τομείς που προωθούνται στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ.

Οι πολιτιστικές σχέσεις της Ευρώπης με άλλες χώρες είναι ήδη ισχυρές. Τα κράτη μέλη έχουν ήδη στενούς και μακροχρόνιους διεθνείς πολιτιστικούς δεσμούς και η Ευρώπη χαίρει μεγάλης εκτίμησης στον κόσμο για τις πολιτιστικές της παραδόσεις και δημιουργίες. Σύμφωνα με αιτήματα του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου[12], η συντονισμένη δράση της ΕΕ, που βασίζεται στην «έξυπνη συμπληρωματικότητα», μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση των εν λόγω δεσμών με τη δημιουργία συνεργειών, τη συγκέντρωση πόρων, τη διευκόλυνση της συνεργασίας και την εξασφάλιση περισσότερης προβολής σε αυτές τις πολιτισμικές ανταλλαγές και δράσεις[13].

Η παρούσα κοινή ανακοίνωση προτείνει μια στρατηγική της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων η οποία στοχεύει στην προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με χώρες εταίρους σε τρεις κύριους άξονες: στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης· προώθηση του πολιτισμικού και διαπολιτισμικού

---

[6] Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ
[7] Ανακοίνωση «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευράπης» COM(2014)477 final.
[8] The Globalisation of Cultural Trade: A Shift in Cultural Consumption–International flows of cultural goods and services 2004-2013 (Η παγκοσμιοποίηση των εμπορικών συναλλαγών: Στροφή στην πολιτιστική κατανάλωση - Οι διεθνείς ροές πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών 2004-2013), Ινστιτούτο Στατιστικής της UNESCO, 2016.
[9] Cultural Times (Πολιτιστικοί καιροί), έκθεση της CISAC και της UNESCO, 2015.
[10] Ό.π.
[11] https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf
[12] http://cultureinexternalrelations.eu/
[13] Σύμφωνα με μελέτες, η ΕΕ θα πρέπει να συμμετέχει στις δραστηριότητες της πολιτιστικής διπλωματίας με βάση την πολύ θετική εικόνα του πολιτισμού των τεχνών και της ιστορίας της Ευράπης και των κρατών μελών. http://ec.europa.eu/dgs/fpi/showcases/eu_perceptions_study_en.htm

διαλόγου για ειρηνικές διακοινοτικές σχέσεις· ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, οι διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις της ΕΕ θα συμβάλουν στο να καταστεί η **ΕΕ ισχυρότερος παγκόσμιος παράγοντας** – βασική προτεραιότητα της παρούσας Επιτροπής καθώς και της παγκόσμιας στρατηγικής της Ύπατης Εκπροσώπου.

2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

Οι ακόλουθες αρχές θα πρέπει να καθοδηγούν τη δράση της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων:

α) Η προώθηση της πολιτισμικής πολυμορφίας και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Η ΕΕ έχει αναλάβει σαφώς τη δέσμευση να προωθήσει την πολιτισμική πολυμορφία, η προστασία και η προαγωγή της οποίας είναι δυνατή μόνο εάν διασφαλίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες. Τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν βασικά θεμέλια της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της ειρήνης, της σταθερότητας, της βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και της συμμετοχής στα κοινά. Τα κράτη έχουν την υποχρέωση να σέβονται, να προστατεύουν και να προάγουν τα δικαιώματα ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της καλλιτεχνικής έκφρασης. Σε αυτό το πλαίσιο, και σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της βάσει του ενωσιακού και του διεθνούς δικαίου[14], η ΕΕ έχει συνεπώς αναλάβει τη δέσμευση να προωθήσει ανεκτική, πλουραλιστική προσέγγιση στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις[15].

β) Προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου

Προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως ο ρόλος γέφυρας που θα μπορούσε να διαδραματίσει ο πολιτισμός στις διεθνείς σχέσεις, είναι αναγκαίο να γίνουν βήματα πέρα από την προβολή της πολυμορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών και να επιδιωχθεί η διαμόρφωση ενός νέου πνεύματος διαλόγου, επικοινωνίας και αμοιβαίας κατανόησης, κοινής ανάπτυξης ικανοτήτων και παγκόσμιας αλληλεγγύης[16]. Οι πολιτιστικές σχέσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις περιφερειακές διαφορές και τις τοπικές ευαισθησίες, προσαρμόζοντας τη δράση στις συγκεκριμένες πολιτιστικές συνθήκες και τα πολιτιστικά ενδιαφέροντα. Δεδομένου ότι οι άνθρωποι συχνά έρχονται σε επαφή σε διασυνοριακό επίπεδο με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, θα πρέπει η επικοινωνία μεταξύ των προσώπων να πραγματοποιείται σε συνθήκες σεβασμού και ισότητας και σε πνεύμα εταιρικής σχέσης. Η αμοιβαιότητα, η αμοιβαία μάθηση και η συνδημιουργία θα πρέπει συνεπώς να στηρίζουν τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις της ΕΕ.

γ) Διασφάλιση του σεβασμού της συμπληρωματικότητας και της επικουρικότητας.

[14] Άρθρα 2, 6, 21, 49 της ΣΕΕ και άρθρα 7, 8, 10, 11, 22 του χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι συμβαλλόμενα μέρη του ICCPR και της ΕΣΑΔ.
[15] Βλ. επίσης τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης εντός και εκτός διαδικτύου (έγγρ. 9647/14).
[16] Όπως συνιστάται στην προπαρασκευαστική δράση για τον «πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ» η οποία δρομολογήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δημοσιεύθηκε το 2014: http://cultureinexternalrelations.eu/main-outcomes/ και στη «στρατηγική για τις πολιτιστικές σχέσεις ΕΕ-Κίνας: έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τον πολιτισμό και τις εξωτερικές σχέσεις – Κίνα» (Νοέμβριος 2012).

Η προτεινόμενη στρατηγική της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων βασίζεται στον πλήρη σεβασμό των αντίστοιχων τομέων αρμοδιοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών της. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), στον τομέα του πολιτισμού η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για να υποστηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών. Το άρθρο 167 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η Ένωση και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον πολιτιστικό τομέα. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 167 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η Ένωση, όταν αναλαμβάνει δράσεις δυνάμει άλλων διατάξεων των Συνθηκών, λαμβάνει υπόψη της τις πολιτιστικές πτυχές. Στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται (άρθρο 208). Με πλήρη σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας, η ΕΕ λαμβάνει μέτρα για την προώθηση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων όταν αυτά μπορεί να είναι αποτελεσματικότερα από τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Τα πρόσφατα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ επισήμαναν την ανάγκη καλύτερου συντονισμού των προσπαθειών προς την κατεύθυνση μιας στρατηγικής ευρωπαϊκής προσέγγισης[17]. Κατά συνέπεια, η ΕΕ μπορεί να ενεργεί ως καταλύτης και να συμβάλλει στην προώθηση συνεργειών μεταξύ των εθνικών πολιτιστικών ιδρυμάτων και φορέων και στη συνεργασία μεταξύ τους, καθώς και μεταξύ των ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο, ανάλογα με την περίπτωση.

δ) Προώθηση οριζόντιας προσέγγισης του πολιτισμού

Ο πολιτισμός δεν περιορίζεται στις τέχνες ή τη λογοτεχνία. Καλύπτει ένα ευρύ φάσμα πολιτικών και δραστηριοτήτων, από τον διαπολιτισμικό διάλογο έως τον τουρισμό, από την εκπαίδευση και την έρευνα έως τις δημιουργικές βιομηχανίες, από την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς έως την προώθηση των δημιουργικών βιομηχανιών και των νέων τεχνολογιών, και από τη βιοτεχνία έως τη συνεργασία για την ανάπτυξη. Η προτεινόμενη στρατηγική συνεπώς ευνοεί τις ευκαιρίες για την προώθηση του πολιτισμού στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ. Ο πολιτισμός αποτελεί επίσης βασικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης στον βαθμό που ο δημιουργικός τομέας μπορεί να προωθήσει τη συμφιλίωση, την ανάπτυξη και την ελευθερία της έκφρασης στις οποίες μπορούν να βασιστούν άλλες θεμελιώδεις ελευθερίες.

ε) Προώθηση του πολιτισμού μέσω των υφιστάμενων πλαισίων συνεργασίας[18]

Για τη διασφάλιση πολιτικής συνοχής και προς αποφυγή αλληλεπικαλύψεων, ο αποτελεσματικότερος τρόπος για την προώθηση του πολιτισμού στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ είναι να χρησιμοποιούνται το υφιστάμενο πλαίσιο συνεργασίας και τα μέσα χρηματοδότησης. Η ΕΕ έχει αναπτύξει προσαρμοσμένα στις ανάγκες πλαίσια για θεματική και γεωγραφική συνεργασία, καθώς και μέσα χρηματοδότησης για τον σκοπό αυτό.

Θεματικά προγράμματα

- Μέσο εταιρικής σχέσης (ΜΕΣ): μεταξύ των στόχων της είναι η «ευρεία ενίσχυση της κατανόησης και της προβολής της Ένωσης... μέσω της δημόσιας διπλωματίας, των διαπροσωπικών επαφών, της συνεργασίας σε εκπαιδευτικά και ακαδημαϊκά θέματα, των

[17] Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και ιδίως της συνεργασίας για την ανάπτυξη, 24 Νοεμβρίου 2015

[18] Τα παραδείγματα ειδικών δράσεων και έργων δεν προδικάζουν την υλοποίηση νέων έργων σύμφωνα με την παρούσα στρατηγική. Εξάλλου, η μνεία εν εξελίξει έργων ή προγραμμάτων δεν συνεπάγεται τη μόνιμη χρηματοδότησή τους.

δεξαμενών σκέψης και δραστηριοτήτων προβολής με σκοπό την προώθηση των αξιών και των συμφερόντων της Ένωσης»[19].

- Ευρωπαϊκό μέσο για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ): παρέχει βοήθεια για την ανάπτυξη και εδραίωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Μεταξύ των στόχων του μέσου αυτού είναι η προώθηση της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής, καλλιτεχνικής και πολιτιστικής έκφρασης[20].

- Στόχος του προγράμματος «Παγκόσμια δημόσια αγαθά και προκλήσεις» του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) στο πλαίσιο της συνιστώσας του για την ανθρώπινη ανάπτυξη είναι η προαγωγή της πολιτισμικής πολυμορφίας και του σεβασμού της άνευ διακρίσεων αξιοπρέπειας όλων των πολιτισμών. Θα τονώσει επίσης τη συμβολή των βιομηχανιών πολιτιστικών αγαθών στην οικονομική μεγέθυνση των αναπτυσσόμενων χωρών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών.

- Μηχανισμός συμβολής στη Σταθερότητα και την Ειρήνη (IcSP): στόχος του είναι η προώθηση της πρόληψης των συγκρούσεων, η αντιμετώπιση κρίσεων, η εδραίωση της ειρήνης προκειμένου να αντιμετωπίζονται οι παγκόσμιες και διαπεριφερειακές απειλές: οι πολιτιστικές οργανώσεις περιλαμβάνονται στον ορισμό της κοινωνίας των πολιτών προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο αυτού του μηχανισμού[21].

- Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»: στόχος του είναι μεταξύ άλλων «η προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα»· το πρόγραμμα είναι επίσης «ανοικτό σε δράσεις διμερούς ή πολυμερούς συνεργασίας με τρίτες χώρες»[22].

Γεωγραφικά πλαίσια συνεργασίας

- **Πολιτική διεύρυνσης:** ως υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες, οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων[23] και η Τουρκία έχουν ιδιαίτερη θέση και σημασία στις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ. Οι πολιτικές της ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού αποτελούν μέρος του «κεκτημένου της ΕΕ», το οποίο οι υποψήφιες χώρες πρέπει να εφαρμόσουν στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων όσον αφορά το κεφάλαιο 26 για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό, η περιοχή λαμβάνει ενίσχυση στο πλαίσιο του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ). Η ΕΕ στηρίζει από καιρό τα πολιτιστικά προγράμματα στα Δυτικά Βαλκάνια για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, της συμφιλίωσης και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο της «Διαδικασίας της Λουμπλιάνας Ι και ΙΙ», δράσης την οποία ανέλαβαν από κοινού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης, επενδύθηκαν σημαντικοί πόροι για την αποκατάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς στη νοτιοανατολική Ευρώπη[24]. Οι πολιτιστικές οργανώσεις των χωρών της διεύρυνσης επωφελούνται από την πολιτική συνεργασίας της ΕΕ για την

[19] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 234/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Εταιρικής Σχέσης για τη συνεργασία με τρίτες χώρες.
[20] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 235/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για την καθιέρωση χρηματοδοτικού μέσου για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα παγκοσμίως.
[21] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη.
[22] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1295/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για την θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2014 έως 2020).
[23] Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Κοσσυφοπέδιο*, Μαυροβούνιο, Σερβία.
[24] Οι δράσεις της ΕΕ στον τομέα αυτό στη Βοσνία και το Κοσσυφοπέδιο έχουν αποδείξει τις δυνατότητες των πολιτικών που βασίζονται στην πολιτιστική κληρονομιά για τη συμφιλίωση σε μετασυγκρουσιακές καταστάσεις, πέρα από τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη.

ενίσχυση των ικανοτήτων τους, καθώς και από την πλήρη συμμετοχή στα προγράμματα «Πολιτισμός» και «Δημιουργική Ευρώπη»[25]. Οι χώρες της διεύρυνσης αντιμετωπίζουν σήμερα νέες προκλήσεις, όπως η ένταξη των νεοαφιχθέντων μεταναστών, όπου ο διαπολιτισμικός διάλογος μπορεί να προωθήσει τη συμφιλίωση και τις δημοκρατικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, και να συμβάλει στην καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τις χώρες της διεύρυνσης προκειμένου να συμβάλει στην προστασία της πολιτιστικής τους κληρονομιάς, και να προωθήσει την ανάπτυξη των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών τους, καθώς και τη συμμετοχή τους στα υπάρχοντα πολιτιστικά προγράμματα της ΕΕ.

- **Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας:** η ΕΠΓ διέπει τις σχέσεις της ΕΕ με 16 από τις πλησιέστερες ανατολικές και νότιες γειτονικές της χώρες. Μια διαφοροποιημένη διμερής προσέγγιση κάθε χώρας εταίρου συμπληρώνεται από πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεργασίας στη νότια Μεσόγειο[26] και την ανατολική εταιρική σχέση[27]. Η πολιτική, οικονομική και πολιτιστική διαφοροποίηση και η ενίσχυση της αμοιβαίας ανάληψης ευθύνης συνιστούν βασικά στοιχεία της αναθεωρημένης ΕΠΓ[28]. Η πλατφόρμα 4 χρησιμεύει ως φόρουμ για την ενίσχυση της συνεργασίας και του πολιτικού διαλόγου σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η νεολαία (συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας επαγγελματικής ένταξης), ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα, η έρευνα και η καινοτομία, οι οπτικοακουστικές πολιτικές και η κοινωνία της πληροφορίας, ενώ ειδικά προγράμματα στηρίζουν την ανάπτυξη ικανοτήτων. Στη νότια Μεσόγειο, η ΕΕ στηρίζει την πολιτιστική συνεργασία μέσω περιφερειακών προγραμμάτων για την πολιτιστική κληρονομιά και τον οπτικοακουστικό τομέα, αλλά και μέσω διμερών δραστηριοτήτων. Πολλές χώρες της ΕΠΓ αντιμετωπίζουν παρατεταμένες προκλήσεις όπως πολιτική ένταση, οικονομικές αναταραχές, βίαιη ριζοσπαστικοποίηση και μεταναστευτικές ροές. Ιδιαίτερα στο πλαίσιο αυτό, η πολιτιστική συνεργασία και οι ανταλλαγές όσον αφορά τις πολιτιστικές πολιτικές μπορούν να συμβάλουν στη σταθεροποίηση. Για παράδειγμα, ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας προβλέπει τη χορήγηση 17 εκατ. EUR μεταξύ 2014 και 2017 για τη στήριξη των μέσων ενημέρωσης και του πολιτισμού με στόχο την ανάπτυξη στην περιοχή της νότιας Μεσογείου[29]. Επίσης, η διαφύλαξη του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς στηρίζεται σε πέντε προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας[30].

- **Αναπτυξιακή Συνεργασία:** στόχος του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) είναι η μείωση της φτώχειας και η προώθηση της βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, καθώς και η προαγωγή της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων[31]. Περιλαμβάνει τρεις συγκεκριμένες συνιστώσες: i) γεωγραφικά προγράμματα για τη στήριξη της συνεργασίας με 47 περίπου αναπτυσσόμενες χώρες στη Λατινική Αμερική, Νότια Ασία και Βόρεια και Νοτιανατολική Ασία, Κεντρική Ασία, Μέση Ανατολή και Νότια Αφρική· ii) το νέο παναφρικανικό πρόγραμμα για τη στήριξη της στρατηγικής

[25] Όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού 1295/2013 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 3013, για τη θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη». Κατάλογος με τις συμμετέχουσες χώρες εκτός ΕΕ: http://eacea.ec.europa.eu/creative-europe/library/eligibility-organisations-non-eu-countries_en

[26] Αλγερία, Αίγυπτος, Ισραήλ, Ιορδανία, Λίβανος, Λιβύη, Μαρόκο, Παλαιστίνη*, Συρία και Τυνησία.

[27] Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Μολδαβία και Ουκρανία.

[28] Κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Επανεξέταση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας»(18 Νοεμβρίου 2015). JOIN(2015) 50 final.

[29] http://www.enpi-info.eu/mainmed.php?id=486&id_type=10

[30] http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=322&id_type=10

[31] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 233/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, περί μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας την περίοδο 2014-2020.

εταιρικής σχέσης μεταξύ ΕΕ και Αφρικής. Σε πολλές ενότητες του κανονισμού ΜΑΣ αναγνωρίζεται ο ρόλος του πολιτισμού.

- Η συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού που υπεγράφη τον Ιούνιο του 2000[32] αποτέλεσε εικοσαετές πλαίσιο για τη συνεργασία με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ). Βάσει αυτής της συμφωνίας, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) χρηματοδοτεί πολιτιστικά προγράμματα τα οποία διαχειρίζεται και εφαρμόζει η Γραμματεία της ομάδας των κρατών ΑΚΕ. Το 9ο ΕΤΑ χρηματοδότησε έργα για την ενίσχυση των τεχνικών, οικονομικών και διαχειριστικών ικανοτήτων των δημιουργικών βιομηχανιών στις χώρες ΑΚΕ και ειδικότερα για την ανάπτυξη και διάρθρωση του κινηματογράφου και των οπτικοακουστικών βιομηχανιών των χωρών ΑΚΕ (14 εκατ. EUR). Εν συνεχεία, το πρόγραμμα «ACP Cultures+» (30 εκατ. EUR στο πλαίσιο του 10ου ΕΤΑ) συνέβαλε στην καταπολέμηση της φτώχειας με την προώθηση βιώσιμων πολιτιστικών βιομηχανιών. Το τρέχον πρόγραμμα εντός των χωρών ΑΚΕ εξακολουθεί να στηρίζει τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες (40 εκατ. EUR στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ κατά την περίοδο 2014-2020). Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος το πλαίσιο που θα διέπει τις σχέσεις με τις χώρες ΑΚΕ μετά τη λήξη της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού. Σε εξέλιξη βρίσκονται οι προετοιμασίες για την αναθεώρηση της ευρωπαϊκής συναίνεσης για την ανάπτυξη.

3. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Στο πλαίσιο της προτεινόμενης στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος προτείνουν τους ακόλουθους τρεις άξονες εργασίας για την προώθηση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων με τις χώρες εταίρους:

- στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης
- προώθηση του πολιτισμικού και διαπολιτισμικού διαλόγου για ειρηνικές διακοινοτικές σχέσεις
- ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς

3.1. Στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης

α) Στήριξη της χάραξης πολιτιστικών πολιτικών

Η σύμβαση της UNESCO του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων[33] υπογραμμίζει «την ανάγκη να ενσωματωθεί ο πολιτισμός σαν στρατηγικό στοιχείο στις εθνικές και διεθνείς πολιτικές ανάπτυξης, καθώς και στη διεθνή συνεργασία για την ανάπτυξη». Ο σεβασμός της πολιτισμικής πολυμορφίας και της ελευθερίας της έκφρασης που καλλιεργείται μέσω του πολιτισμού στηρίζει σημαντικά τις διαδικασίες εκδημοκρατισμού και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Κατά συνέπεια, η ΕΕ θα πρέπει να βοηθήσει τις χώρες εταίρους να ενσωματώσουν τον πολιτισμό στις εθνικές πολιτικές. Η ΕΕ εργάζεται για την προώθηση της κύρωσης και την εφαρμογή της σύμβασης της UNESCO του 2005 εμβαθύνοντας τον πολιτικό διάλογο με τις χώρες εταίρους και ενισχύοντας τα συστήματα διακυβέρνησης.

[32] https://ec.europa.eu/europeaid/where/acp/overview/cotonou-agreement/index_en.htm_en
[33] http://en.unesco.org/creativity/convention/about/2005-convention-text

- **Ανταλλαγή εμπειριών με τις χώρες της διεύρυνσης και τις γειτονικές χώρες:** η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει τις υφιστάμενες διμερείς ή πολυμερείς δομές διαλόγου για την ανταλλαγή εμπειριών και αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών όπως οι πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης. Η Επιτροπή θα προωθήσει τη χρήση μέσων όπως το TAIEX[34] και η αδελφοποίηση στον τομέα του πολιτισμού.

- **Ενίσχυση των πολιτιστικών πολιτικών:** στη Νότια Γειτονία, το πρόγραμμα Med Culture (2014-2018) στηρίζει τις χώρες εταίρους στη χάραξη πολιτιστικών πολιτικών και πρακτικών, ενώ το MedFilm, ένα νέο τριετές πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων, βοηθά τους κινηματογραφιστές να αντιμετωπίσουν ευαίσθητα ζητήματα σε περιφερειακό επίπεδο[35].

β) Ενίσχυση των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών

Ως δυναμικός οικονομικός τομέας, οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες είναι σημαντικοί φορείς που παρέχουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και προάγουν την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Οι επενδύσεις σε πολιτιστικά έργα συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα, την ελκυστικότητα και την κοινωνική συνοχή των πόλεων και των περιφερειών[36]. Περισσότερες από 70 περιφέρειες της ΕΕ έχουν επιλέξει τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες ως προτεραιότητα των οικείων στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης, διότι αναγνωρίζουν αυτές τις βιομηχανίες ως κινητήριες δυνάμεις της περιφερειακής ανάπτυξης και των τοπικών θέσεων απασχόλησης.

Στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι δείκτες της UNESCO σχετικά με την ανάπτυξη μέσω του πολιτισμού (CDIS) δείχνουν ότι ο πολιτισμός αντιπροσωπεύει το 1,5% - 5,7% του ΑΕΠ σε χώρες χαμηλού και μέσου εισοδήματος, στοιχείο που φανερώνει τις διαφορές σε πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο, το επίπεδο της κοινωνικής συμμετοχής και της παιδείας και τον βαθμό ελευθερίας της έκφρασης. Για παράδειγμα, στην Μπουρκίνα Φάσο, πάνω από 170 000 άτομα (περίπου το 2% του ενεργού πληθυσμού) έχουν επαγγέλματα που συνδέονται με τον πολιτισμό. Κάθε χώρα έχει τα δυνατά της σημεία: την κινηματογραφική βιομηχανία η Νιγηρία, τη μουσική η Καραϊβική και τον πολιτιστικό τουρισμό η Μέση Ανατολή. Για να στηρίξει τη συνέχιση της προόδου, η ΕΕ μπορεί να ανταλλάξει εμπειρογνωμοσύνη σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων και κατάλληλου κανονιστικού πλαισίου.

- **Αύξηση των οικονομικών εσόδων από τις δημιουργικές βιομηχανίες:** το πρόγραμμα εντός των χωρών ΑΚΕ στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ θα στηρίξει τη συμβολή των βιομηχανιών πολιτιστικών αγαθών στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των χωρών ΑΚΕ (40 εκατ. EUR κατά την περίοδο 2014-2020).

- **Δημιουργικές πλατφόρμες και πόλοι:** στις διεθνείς πολιτιστικές βιομηχανίες, η συνδημιουργία αποτελεί το καλύτερο μέσο προόδου. Οι ευρωπαϊκοί και άλλοι διεθνείς πολιτιστικοί φορείς πρέπει να βρουν νέους τρόπους για να αναπτυχθούν και να κερδίσουν το διεθνές κοινό. Δημιουργικές πλατφόρμες και πόλοι δημιουργούνται σε διάφορες περιφέρειες, όπως:

[34] Το TAIEX είναι το μέσο τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το TAIEX στηρίζει τις δημόσιες διοικήσεις όσον αφορά την προσέγγιση, την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ διευκολύνοντας επίσης την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών της ΕΕ.

[35] http://www.enpi-info.eu/medportal/news/latest/45210/MedFilm:-Call-for-proposals-to-promote-development-of-film-industry-in-Southern-Mediterranean

[36] Οι πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης αποτελούν πολύ καλό παράδειγμα: κάθε ευρώ δημόσιου χρήματος που επενδύθηκε, για παράδειγμα, στη Lille το 2004 (Γαλλία) εκτιμάται ότι απέφερε 8 ευρώ στην τοπική οικονομία.

- **Το Ίδρυμα Ασία-Ευρώπη**[37] συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ και στηρίζει τις πολιτιστικές και δημιουργικές πλατφόρμες Ασία-Ευρώπη στο πλαίσιο του προγράμματος «Creative Networks» (Δημιουργικά Δίκτυα).

- Στη **νότια Μεσόγειο**: η ΕΕ στηρίζει ένα έργο για την ανάπτυξη πόλων (clusters) στις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες (2013-17) από κοινού με τον UNIDO (Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών).

- Το 2016, η ΕΕ δρομολόγησε μια δράση στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» για την ανάπτυξη **Ευρωπαϊκού Δικτύου Δημιουργικών Πλατφορμών**[38], το οποίο θα περιλαμβάνει όλες τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (μεταξύ άλλων Σερβία, Μολδαβία, Τουρκία, Γεωργία και Ουκρανία).

- Από το 2016, ένα πιλοτικό σχέδιο της ΕΕ στηρίζει τη **δικτύωση μεταξύ νέων δημιουργικών και πολιτιστικών επιχειρηματιών από την ΕΕ και από τρίτες χώρες**. Η πλατφόρμα περιλαμβάνει υπηρεσίες όπως καθοδήγηση, δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους, διασκέψεις για συγκεκριμένα θέματα, επισκέψεις μελέτης και συνεδριάσεις με δυνητικούς επενδυτές σε ολόκληρο τον κόσμο[39].

➢ **Επιχειρηματικότητα και ανάπτυξη δεξιοτήτων:** το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης [40] θα συνεχίσει τις εργασίες του για την ανάπτυξη δεξιοτήτων για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες. Στόχος του προγράμματος «ACP Cultures+» είναι η ενίσχυση των ικανοτήτων των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα στις χώρες ΑΚΕ[41]. Στόχος της ΕΕ είναι να προωθήσει τις ευκαιρίες στην αγορά για τα πολιτιστικά αγαθά και τις υπηρεσίες, να ενθαρρύνει τη καινοτομία και τα νέα επαγγέλματα στις σύγχρονες τεχνολογίες, με παράλληλη στήριξη της κατάρτισης των δημιουργικών επαγγελματιών.

➢ **Στήριξη των ευρωπαϊκών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ):** για παράδειγμα, στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Πύλης πρόσβασης» που δρομολογήθηκαν το 2016, η Επιτροπή μπορεί να στηρίζει δημιουργικές ΜΜΕ στη Νότια Κορέα και τη νοτιοανατολική Ασία με επιχειρηματικές αποστολές και υπηρεσίες υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησης, καθώς και με υλικοτεχνική και οικονομική στήριξη.

➢ **Πλαίσια δομημένης εδαφικής συνεργασίας:** υπάρχουν πολλά παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο ο πολιτισμός μπορεί να συνδέσει διάφορες περιφέρειες, να συμβάλει στον βιώσιμο τουρισμό, να προστατεύσει το περιβάλλον και να προωθήσει την ενεργειακή απόδοση[42]. Όλες οι στρατηγικές εξετάζουν τον πολιτισμό ως επένδυση για την ανάπτυξη και την απασχόληση, καθώς και ως πυλώνα της οικονομικής δραστηριότητας στο πλαίσιο του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας.

---

[37] http://www.asef.org/
[38] http://ec.europa.eu/culture/news/2016/0405-european-network-creative-hubs_en.htm
[39] http://ec.europa.eu/culture/calls/general/2015-eac-s11_en.htm
[40] www.etf.europa.eu/
[41] Αυτό το πρόγραμμα στήριξης των χωρών ΑΚΕ χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ): http://www.acpculturesplus.eu/?lang=uk
[42] Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται: η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (EUSBSR) της 10ης Ιουνίου 2009 (COM(2009) 248 τελικό), η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη (EUSDR) της 8ης Δεκεμβρίου 2010 (COM(2010) 715), το σχέδιο δράσης για μια θαλάσσια στρατηγική στην περιοχή του Ατλαντικού, Επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης, της 13ης Μαΐου 2013, COM(2013) 279, η στρατηγική της ΕΕ για την περιφέρεια Αδριατικής-Ιονίου (EUSAIR) της 17ης Ιουνίου 2014 (COM(2014) 357), και η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή των Αλπεων (EUSALP) της 28ης Ιουλίου 2015 (COM(2015) 366).

γ) Στήριξη του ρόλου των τοπικών αρχών στις χώρες εταίρους

Οι πόλεις και άλλες τοπικές αρχές που επενδύουν στον πολιτισμό αποκομίζουν μεγάλο κέρδος όσον αφορά την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, όπως καταδεικνύουν οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης και η έκθεση «World Cities Culture Report» του 2015[43]. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής αναπτύσσει ένα μέσο παρακολούθησης των πολιτιστικών και δημιουργικών πρωτοβουλιών σε επίπεδο πόλης, το οποίο θα στηρίζει πιο στοχευμένες επενδύσεις και θα αντλεί διδάγματα από τις βέλτιστες πρακτικές. Πρόσφατη εξωτερική μελέτη που χαρτογραφεί τρέχουσες και μελλοντικές πολιτιστικές δράσεις για την ανάπτυξη[44] επιβεβαίωσε ότι οι πολιτιστικές δραστηριότητες προωθούν την τοπική δυναμική ανάπτυξης, ιδίως σε αγροτικές περιοχές, όπου οι παραδοσιακές δεξιότητες και τέχνες μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της φτώχειας.

Η προσέγγιση της ΕΕ για βιώσιμη αστική ανάπτυξη αναγνωρίζει τον κεντρικό ρόλο του πολιτισμού και θεωρεί ότι η διαθεσιμότητα δημόσιου χώρου για όλους τους πολίτες είναι ουσιαστικής σημασίας. Για παράδειγμα, στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, η ΕΕ προώθησε τη διανομή οπτικοακουστικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που προκύπτουν από ανισότητες σε αστικές περιοχές. Ένα άλλο παράδειγμα στην Αφρική δείχνει πώς η τέχνη και η αρχιτεκτονική μπορούν να καταστήσουν βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς την αστική ανάπτυξη[45].

- **Καινοτόμες εταιρικές σχέσεις:** χρηματοδοτούμενη στο πλαίσιο του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) η πρωτοβουλία αυτή που αναλαμβάνεται από κοινού με τις τοπικές αρχές επικεντρώνεται ειδικά στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, καθώς και σε περιπτώσεις εύθραυστης δημοκρατίας ή χώρες όπου απειλούνται τα πολιτισμικά δικαιώματα. Ένα άλλο έργο στο πλαίσιο του πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος για τη Λατινική Αμερική έχει ως στόχο την ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και των τεχνών για την κοινωνική συνοχή στις πόλεις της Λατινικής Αμερικής. Το έργο διευκολύνει τις ανταλλαγές και τις κοινές δράσεις μεταξύ της ΕΕ και της Λατινικής Αμερικής με στόχο τη βελτίωση της ενσωμάτωσης των πολιτιστικών πολιτικών και πρωτοβουλιών σε στρατηγικές αστικής ανάπτυξης, με βάση επιτυχημένα έργα που συνέβαλαν στην κοινωνική συνοχή.

- **Στήριξη της πολιτιστικής αδελφοποίησης πόλεων:** η Επιτροπή προάγει τον ρόλο των πόλεων ως πόλων καινοτομίας και ορθών πρακτικών με την αδελφοποίηση πόλεων και πολιτιστικών χώρων που έχουν παρεμφερή κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, ώστε να εξεταστούν τυχόν ευκαιρίες ανάπτυξης. Η Επιτροπή σχεδιάζει να δρομολογήσει περιφερειακά προγράμματα με τη Λατινική Αμερική (ιδίως με την Κοινότητα των Κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, CELAC), προωθώντας την κοινωνική συνοχή μέσω του πολιτισμού και των τεχνών στις μεγάλες πόλεις[46].

- **Πείρα από τις Πολιτιστικές Πρωτεύουσες:** η Επιτροπή θα μοιραστεί με τις χώρες εταίρους την πείρα από τις Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης, όσον αφορά την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και, επομένως, την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

---

[43] http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm and http://www.worldcitiesculturefoorum.com/publications
[44] Η μελέτη εντοπίζει ιδίως προτάσεις για το πρόγραμμα «Παγκόσμια δημόσια αγαθά και προκλήσεις» (30 εκατ.EUR).
[45] Έργο ΕΕ-Αφρικανικής Ένωσης «Οραματίστρια Αφρική».
[46] «Στήριξη της κοινωνικής συνοχής στις πόλεις της Λατινικής Αμερικής μέσω του πολιτισμού και των τεχνών».

- **Αστικές στρατηγικές σε ιστορικές πόλεις**: με το έργο αυτό, που χρηματοδοτείται από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό γειτονίας, η ΕΕ στηρίζει τους δήμους στην κατάρτιση αστικών στρατηγικών για την αποκατάσταση ιστορικών πόλεων.

3.2. Προώθηση του πολιτισμικού και διαπολιτισμικού διαλόγου για ειρηνικές διακοινοτικές σχέσεις

Ο διαπολιτισμικός διάλογος, συμπεριλαμβανομένου του διαθρησκευτικού διαλόγου, μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ανάπτυξης δίκαιων, ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών, οι οποίες θα εκτιμούν την πολιτισμική πολυμορφία και θα σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Με τη δημιουργία κοινού εδάφους και ευνοϊκού περιβάλλοντος για περαιτέρω ανταλλαγές, ο διαπολιτισμικός διάλογος μπορεί να εκτονώσει εντάσεις, να αποτρέψει την κλιμάκωση των κρίσεων, να προωθήσει την εθνική συμφιλίωση και να ενθαρρύνει νέες αφηγήσεις για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης. Το τμήμα αυτό περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί να προωθήσει άμεσα τον διαπολιτισμικό διάλογο μέσω διεθνών έργων πολιτιστικής συνεργασίας, συνδημιουργίας, ανταλλαγών μεταξύ των λαών, κοινωνικού διαλόγου και οικοδόμησης της ειρήνης.

α) Συνεργασία μεταξύ των πολιτιστικών φορέων

Μεταξύ των βασικών πτυχών του διαπολιτισμικού διαλόγου περιλαμβάνονται η συνεργασία, ο διάλογος και η κινητικότητα μεταξύ των πολιτιστικών φορέων και των καλλιτεχνών. Η κυκλοφορία των έργων τέχνης και των πολιτιστικών παραγωγών μεταξύ των χωρών συμβάλλει στη διάδοση νέων ιδεών, εδραιώνει άμεσους και έμμεσους δεσμούς, και προωθεί την καινοτομία. Η ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας με τους εταίρους της ΕΕ μπορεί να βοηθήσει στο άνοιγμα του «ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου» σε νέους πολιτιστικούς φορείς και νέο κοινό.

- **Ενθάρρυνση της συμμετοχής στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»:** μολονότι μπορούν ήδη να συμμετάσχουν όλες οι χώρες της διεύρυνσης, η Επιτροπή ενθαρρύνει τις χώρες της ΕΠΓ να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία συμμετέχουν ήδη[47]). Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» δίνει τη δυνατότητα στους πολιτιστικούς και δημιουργικούς φορείς από χώρες της ΕΠΓ να συνεργαστούν με τους ομολόγους τους από όλη την Ευρώπη, να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση για έργα συνεργασίας και να συμμετάσχουν σε ευρωπαϊκά πολιτιστικά δίκτυα.

- **Προώθηση του πολιτισμού στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης:** μετά την επιτυχία του προγράμματος Ι που διήρκεσε από το 2011 έως το 2015, το πολιτιστικό πρόγραμμα ΙΙ της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (στο οποίο συμμετέχουν η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, η Λευκορωσία, η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία) μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των πολιτιστικών φορέων για περίοδο τριών ετών. Σκοπός αυτού του προγράμματος είναι να στηρίξει τις περιφερειακές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των οποίων ο πολιτισμός συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη, την επίλυση των συγκρούσεων και τον διαπολιτισμικό διάλογο.

- **Στήριξη στο Ίδρυμα Anna Lindh:** το Ίδρυμα Anna Lindh και το δίκτυό του, με περισσότερες από 4.000 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στις 42 χώρες της

[47] Για να συμμετάσχει πλήρως στο υποπρόγραμμα MEDIA μια χώρα πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων

12

Ένωσης για τη Μεσόγειο, αποκομίζουν όφελος από την πολιτική στήριξη και τα μέσα της ΕΕ για την προώθηση των πολιτιστικών ανταλλαγών.

β) Προώθηση της εδραίωσης της ειρήνης μέσω του διαπολιτισμικού διαλόγου

Ο διαπολιτισμικός διάλογος αποτελεί σημαντικό μέσο για την πρόληψη των συγκρούσεων και την προώθηση της συμφιλίωσης και της αμοιβαίας κατανόησης σε μετασυγκρουσιακές κοινωνίες. Η ΕΕ στηρίζει την πρακτική συνεργασία και τον διαπολιτισμικό διάλογο μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών και κοινωνιών. Στηρίζει επίσης τις διαδικασίες συμφιλίωσης μεταξύ των λαών και των μειονοτήτων. Ιδιαίτερα επιτυχημένα παραδείγματα αποτελούν η πρόοδος της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης στη διαδικασία ένταξης στην ΕΕ και οι ρεαλιστικές συμφωνίες που συνήφθησαν στο πλαίσιο του διαλόγου μεταξύ Βελιγραδίου και Πρίστινας.

- **Μηχανισμός συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP)** – η ΕΕ θα στηρίξει περισσότερο τον διαπολιτισμικό διάλογο σε καταστάσεις πριν και μετά τις συγκρούσεις.

- **Διαπολιτισμικός διάλογος της νεολαίας:** η ΕΕ θα διευκολύνει τον διαπολιτισμικό διάλογο μεταξύ των οργανώσεων της νεολαίας στην Ευρώπη και άλλα μέρη του κόσμου (μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων όπως οι υποτροφίες για την κοινωνία των πολιτών των γειτονικών χωρών). Ειδικότερα, η ΕΕ θα στηρίξει τη δεύτερη φάση του νέου προγράμματος «Young Arab Voices» (που έχει πλέον επεκταθεί για να καλύπτει την ευρωμεσογειακή περιοχή), με σκοπό την εμβάθυνση του διαλόγου μεταξύ νεαρών ηγετών και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και την καταπολέμηση του εξτρεμισμού και της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης.

- **Κατάρτιση των παρατηρητών των αποστολών παρακολούθησης εκλογών και του προσωπικού που πρέπει να απασχοληθεί σε μη στρατιωτικές αποστολές σταθεροποίησης:** για να εξασφαλιστεί πλήρης ενημέρωση όσον αφορά τις επικρατούσες τοπικές πολιτισμικές ευαισθησίες, θα παρέχονται μαθήματα κατάρτισης.

- **Προώθηση των πολιτισμικών δικαιωμάτων:** μεταξύ άλλων της τοπικής ταυτότητας και των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων, καθώς και του ρόλου των υπερασπιστών των πολιτισμικών δικαιωμάτων, σύμφωνα με το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα[48], και των δικαιωμάτων των αυτόχθονων λαών όπως ορίζονται στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Αυτόχθονων Λαών (UNDRIP)[49].

3.3 Ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί σημαντική εκδήλωση πολιτισμικής ποικιλομορφίας η οποία πρέπει να προστατευθεί. Η αποκατάσταση και η προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς προσελκύει τουρίστες και τονώνει την οικονομική ανάπτυξη. Η συνεργασία στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις διεθνείς σχέσεις και στις αναπτυξιακές πολιτικές όπως περιγράφεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής: «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης».[50] Δεδομένης της αυξανόμενης παγκόσμιας ζήτησης για εμπειρογνωμοσύνη και δεδομένου του

[48] http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CESCR.aspx
[49] http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_en.pdf
[50] COM(2014)477final.

γεγονότος ότι πολλά κράτη μέλη είναι πρόθυμα να μοιραστούν τις γνώσεις τους, υπάρχουν δυνατότητες για κοινή δράση με τις χώρες εταίρους προκειμένου να αναπτυχθούν βιώσιμες στρατηγικές για την προστασία της κληρονομιάς μέσω της κατάρτισης, της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της μεταφοράς γνώσεων.

Η πολιτιστική κληρονομιά είναι εύθραυστη και συχνά απειλείται από φυσικές καταστροφές, ανθρωπογενείς καταστροφές όπως οι πόλεμοι, οι εκτεταμένες ζημιές και λεηλασίες, που ενίοτε οφείλονται σε θρησκευτικό μίσος. Τα λεηλατηθέντα πολιτιστικά αγαθά συχνά πωλούνται και τα έσοδα που προκύπτουν από τις πωλήσεις μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να στηρίξουν τρομοκρατικές δραστηριότητες: αυτό το είδος εμπορίου υπονομεύει την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Η ΕΕ θέσπισε περιοριστικά μέτρα έναντι της Συρίας και μετέφερε τις κυρώσεις του ΟΗΕ κατά του ISIL/Da'esh και της Αλ Κάιντα, καθώς και τις κυρώσεις του ΟΗΕ για το Ιράκ: στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται η απαγόρευση του παράνομου εμπορίου πολιτιστικών και αρχαιολογικών θησαυρών[51].

- **Έρευνα για την πολιτιστική κληρονομιά:** το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία όσον αφορά δραστηριότητες για την πολιτιστική κληρονομιά μέσω πολυεθνικών, διεπιστημονικών έργων στα οποία συμμετέχουν επίσης τοπικές και περιφερειακές αρχές, επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών, με στόχο νέες λύσεις για τη διατήρηση και διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη που κινδυνεύει από την κλιματική αλλαγή. Ενθαρρύνεται η συμμετοχή από χώρες εκτός ΕΕ.

- **Καταπολέμηση της εμπορίας πολιτιστικής κληρονομιάς:** η Επιτροπή προγραμματίζει νομοθετική πρόταση για τη ρύθμιση της εισαγωγής στην ΕΕ πολιτιστικών αγαθών, με βάση τα αποτελέσματα μελέτης που μόλις ξεκίνησε για τον εντοπισμό κενών στις εθνικές νομοθεσίες. Η Επιτροπή θα εξετάσει τρόπους για την ευρύτερη καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης. Μεταξύ των ενδεχόμενων δράσεων είναι η θέσπιση ενός συστήματος πιστοποίησης για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών στην ΕΕ σε συνδυασμό με οδηγίες προς τους εμπλεκόμενους φορείς όπως τα μουσεία και η αγορά έργων τέχνης[52]. Η ΕΕ προτίθεται να στηρίξει την κατάρτιση τελωνειακών υπαλλήλων που διενεργούν τους συνοριακούς ελέγχους, προκειμένου να προωθήσει τον έγκαιρο εντοπισμό πολιτιστικών αγαθών και να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών της αγοράς έργων τέχνης για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης. Η ΕΕ θα ενισχύσει επίσης τη συνεργασία με τις χώρες εταίρους για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών.

- **Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς:** Η Επιτροπή θα συμβάλει στις διεθνείς προσπάθειες, των οποίων ηγείται η UNESCO, να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός ταχείας αντίδρασης για την προστασία χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς. Η Επιτροπή θα μοιραστεί επίσης με την UNESCO, μεταξύ άλλων μέσω της υπηρεσίας διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης Copernicus, δορυφορικές εικόνες των χώρων

[51] Η ΕΕ μετέφερε το καθεστώς κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ κατά του ISIL (Da'esh) και της Αλ Κάιντα (όπως ορίζεται στην ΑΣΑΗΕ 1267) και μεταγενέστερες αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης 2253 (2015) του ΣΑΗΕ. Δεδομένου ότι οι αρχαιολογικοί θησαυροί πρέπει να θεωρούνται οικονομικοί πόροι για το ISIL/Da'esh, η αγορά αυτών των αγαθών από το ISIL/Da'esh είναι παράνομη. Το Συμβούλιο μετέφερε το καθεστώς κυρώσεων του ΟΗΕ κατά του Ιράκ (το οποίο περιέχει απαγόρευση της εμπορίας αρχαιολογικών θησαυρών που αφαιρέθηκαν παράνομα) και προσάρμοσε το αυτόνομο καθεστώς κυρώσεων και περιοριστικών μέτρων της ΕΕ κατά της Συρίας ώστε να συμπεριλαμβάνει την απαγόρευση της εμπορίας των αρχαιολογικών θησαυρών που αφαιρέθηκαν παράνομα από τη Συρία.

[52] Σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, COM(2016) 50, σ. 2.

πολιτιστικής κληρονομιάς που διατρέχουν κίνδυνο, προκειμένου να αξιολογούνται οι ζημίες και να προγραμματίζεται ενδεχόμενη ανασυγκρότηση. Η ΕΕ θα διαθέτει εμπειρογνώμονες για την εκτίμηση των ζημιών της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο των μέτρων αποκατάστασης μετά από καταστροφές ή συγκρούσεις. Το Περιφερειακό Ταμείο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης θα συμβάλει επίσης στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προαγωγή της πολιτισμικής ποικιλομορφίας.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Για να επιτύχει η συνεργασία με τις χώρες εταίρους στους τρεις προτεινόμενους άξονες εργασίας, οι ενδιαφερόμενοι φορείς της ΕΕ πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους προκειμένου να διασφαλίσουν συμπληρωματικότητα και συνέργειες. Πρόκειται για τις αρχές σε όλα τα επίπεδα, τις τοπικές πολιτιστικές οργανώσεις και την κοινωνία των πολιτών, την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο (μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ σε τρίτες χώρες), τα κράτη μέλη και τα πολιτιστικά τους ιδρύματα[53]. Η ανακοίνωση του 2007 για τον πολιτισμό συνιστούσε την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) στον τομέα του πολιτισμού, ως απλό αλλά συγκροτημένο τρόπο για τη συνεργασία των κρατών μελών της ΕΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο[54]. Το 2012, μια ομάδα εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών, υπό την κοινή προεδρία της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης, εξέτασε την ανάπτυξη στρατηγικής προσέγγισης του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ. Η έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων τόνισε τα οφέλη της πολιτιστικής συνεργασίας της ΕΕ με χώρες εταίρους μέσω νέων, στρατηγικών τρόπων συνεργασίας με τα κράτη μέλη[55]. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δρομολόγησε στη συνέχεια την προπαρασκευαστική δράση «Ο πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ», που υποστήριζε την «έξυπνη συμπληρωματικότητα» η οποία βασίζεται σε αμοιβαία συμφωνημένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως μέσω των πολιτιστικών ιδρυμάτων και των ακολούθων που διατηρούν στο εξωτερικό, καθώς και με την κοινωνία των πολιτών[56]. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης αποτελείται σήμερα από 139 αντιπροσωπείες της ΕΕ και γραφεία που λειτουργούν σε όλο τον κόσμο και εκπροσωπούν την ΕΕ και τους πολίτες της σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι δυνατότητες συνεργασίας και συντονισμού για την προώθηση της πολιτιστικής διπλωματίας της ΕΕ είναι σημαντικές.

α) Ενίσχυση της συνεργασίας στην ΕΕ

Η συντονισμένη προσέγγιση θα επιτρέψει στους ευρωπαϊκούς παράγοντες να συνενώσουν τους πόρους τους και να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας συνεργαζόμενοι σε χώρες εκτός ΕΕ. Πρόσφατη μελέτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέδειξε τα πολυάριθμα οφέλη της στενής συνεργασίας για τις αντιπροσωπείες της ΕΕ, τα πολιτιστικά ιδρύματα και το δίκτυο

[53] Πρόσφατο παράδειγμα στην Τυνησία καταδεικνύει τη στενή συνεργασία μεταξύ της αντιπροσωπείας της ΕΕ, ενός πολιτιστικού ιδρύματος κράτους μέλους και των τοπικών αρχών: η Επιτροπή δρομολόγησε ένα πρόγραμμα ύψους 10 εκατ. EUR για την ενίσχυση του οπτικοακουστικού τομέα/των μέσων ενημέρωσης στην Τυνησία. Ένα άλλο έργο (4 εκατ. EUR), το οποίο διαχειρίζεται η αντιπροσωπεία της ΕΕ με την υποστήριξη του Βρετανικού Συμβουλίου, θα δρομολογηθεί εντός του τρέχοντος έτους με στόχο την προώθηση της πολιτιστικής συμμετοχής σε τοπικό επίπεδο.

[54] Από το 2008, οι ομάδες ΑΜΣ εξετάζουν ζητήματα όπως οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες (μεταξύ άλλων νέα επιχειρηματικά μοντέλα και εξαγωγικές στρατηγικές), η κινητικότητα των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα, η κινητικότητα των έργων τέχνης και η βελτίωση της πρόσβασης στον πολιτισμό με ψηφιακά μέσα.

[55] Η έκθεση αποτέλεσε επίσης τη βάση για τη συζήτηση των Υπουργών Πολιτισμού της ΕΕ με θέμα τον πολιτισμό ως ήπια πολιτική επιλογή στις 17 Μαΐου 2013.

[56] http://cultureinexternalrelations.eu/

EUNIC[57]: τα κοινά έργα παρουσιάζουν μικρότερο κίνδυνο, έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο, έχουν μεγαλύτερη προβολή και προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες μάθησης[58].

- **Πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας:** ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο του 2016 και χρηματοδοτείται από το μέσο εταιρικής σχέσης· τη διαχείρισή της έχει αναλάβει κοινοπραξία των πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών μελών σε συνεργασία με άλλους εταίρους[59].Η πλατφόρμα θα παρέχει συμβουλές σχετικά με την πολιτιστική πολιτική, θα διευκολύνει τη δικτύωση, θα υλοποιεί δραστηριότητες με τους πολιτιστικούς φορείς, τα κράτη μέλη και τις αντιπροσωπείες της ΕΕ, θα καταρτίζει προγράμματα κατάρτισης για την πολιτιστική ηγεσία και θα συμβάλλει στην ανάπτυξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων της ΕΕ.

- **Ενισχυμένη συνεργασία με πολιτιστικά ιδρύματα:** μετά από διαβούλευση με όλους τους οικείους ενδιαφερομένους, η Επιτροπή θα προτείνει εντός του τρέχοντος έτους έναν νέο τύπο εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΥΕΔ, των υπηρεσιών της Επιτροπής, των εθνικών πολιτιστικών ιδρυμάτων και της κεντρικής οργάνωσής τους (εφόσον οι εντολές το επιτρέπουν) για τον καθορισμό των αρχών της πανευρωπαϊκής συνεργασίας και των αξιών στις οποίες στηρίζεται.

- **Ενίσχυση του ρόλου των αντιπροσωπειών της ΕΕ:** οι αντιπροσωπείες θα ενεργούν ως τοπικές πλατφόρμες πολιτιστικών ιδρυμάτων και άλλων φορέων για τη διευκόλυνση του συντονισμού και της συνεργασίας. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ μπορούν να συμβάλουν στον εντοπισμό τοπικών αναγκών και δυνατοτήτων, διασφαλίζοντας ότι οι δράσεις είναι σύμφωνες με το τοπικό πολιτιστικό πλαίσιο και ταυτόχρονα εξυπηρετούν τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ. Πολιτιστικά **σημεία επαφής** στις σημαντικότερες αντιπροσωπείες της ΕΕ θα διαδίδουν τις βέλτιστες πρακτικές και θα οργανώνουν για το προσωπικό μαθήματα επιμόρφωσης σχετικά με την πολιτιστική διάσταση της ανάπτυξης και των εξωτερικών σχέσεων.

- **Ίδρυση ευρωπαϊκών πολιτιστικών κέντρων:** τα κέντρα αυτά θα βασίζονται σε εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και της εκάστοτε χώρας εταίρου και θα επιτρέπουν στα πολιτιστικά ιδρύματα και άλλους φορείς να συνέρχονται και να παρέχουν υπηρεσίες στον τοπικό πληθυσμό, να συμμετέχουν σε κοινά σχέδια και να παρέχουν υποτροφίες, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές.

- **Προώθηση της ενεργού κοινωνίας των πολιτών:** πολλοί ενδιαφερόμενοι (π.χ. κοινωνία των πολιτών, καλλιτέχνες, πολιτιστικοί φορείς, οργανώσεις βάσης) δραστηριοποιούνται στις πολιτιστικές σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών. Στις διμερείς σχέσεις και τα κατάλληλα θεματικά προγράμματα, η ΕΕ θα επιδιώξει, επομένως, να ενισχύσει τη στήριξή της στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό τομέα σε χώρες εταίρους, προκειμένου να ενισχύσει τις ικανότητές τους και να διευκολύνει τις ανταλλαγές

- **Κοινές πολιτιστικές εκδηλώσεις της ΕΕ:** η στήριξη κοινών ευρωπαϊκών πολιτιστικών δραστηριοτήτων είναι ο καλύτερος τρόπος για να ενισχυθεί η προβολή της ΕΕ σε τρίτες χώρες. Το 2017, θα δρομολογηθεί ένα νέο διετές πρόγραμμα, με προϋπολογισμό 1,5 εκατ. EUR, για τη διοργάνωση φεστιβάλ κινηματογράφου της ΕΕ

[57] Τα EUNIC (Εθνικά Ινστιτούτα Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης) είναι ένα κεντρικό δίκτυο που περιλαμβάνει μεταξύ των μελών του 34 πολιτιστικά ιδρύματα από 28 χώρες και 100 ομάδες διάσπαρτες σε όλο τον κόσμο. http://www.eunic-online.eu/
[58] Μελέτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – Τα ευρωπαϊκά πολιτιστικά ιδρύματα στο εξωτερικό, Ιανουάριος 2016.
[59] Η ΕΥΕΔ και η Επιτροπή συμμετέχουν στη διευθύνουσα επιτροπή. Βλ. http://ec.europa.eu/dgs/fpi/announcements/news/20160401_1_en.htm

με πιο συνεκτικό και στρατηγικό τρόπο (μετά από μελέτη που δημοσιεύθηκε το 2015) στο πλαίσιο της νέας δράσης του μέσου εταιρικής σχέσης για τη δημόσια διπλωματία σε παγκόσμιο επίπεδο[60]. Επί του παρόντος, πάνω από 75 αντιπροσωπείες της ΕΕ συμμετέχουν στη διοργάνωση φεστιβάλ κινηματογράφου και άλλων εκδηλώσεων, όπως η Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών, με βάση διάφορα επίπεδα συνεργασίας με εθνικά πολιτιστικά ιδρύματα.

- **Εστίαση στους στρατηγικούς εταίρους:** πολλοί από τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ έχουν ισχυρές στρατηγικές πολιτιστικής διπλωματίας[61] και η ΕΕ διατηρεί ισχυρή πολιτιστική συνεργασία με διάφορους εταίρους. Το Ευρω-Αμερικανικό Πολιτιστικό Ίδρυμα [62] δημιουργήθηκε το 2013 για να παρέχει περισσότερο διαρθρωμένη χρηματοδότηση σε πολιτιστικά προγράμματα της ΕΕ και για να ενισχύσει τους πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των αντιπροσωπειών και των κρατών μελών). Στη Νότια Αφρική, η ΕΕ στηρίζει νέους καλλιτέχνες, παραγωγούς οπτικοακουστικού υλικού, μουσικούς και αθλητές. Οι διμερείς σχέσεις με την Κίνα περιλαμβάνουν τη διαπροσωπική διάσταση από το 2012[63].

β) Διαπολιτισμικές ανταλλαγές φοιτητών, ερευνητών και αποφοίτων

Τα προγράμματα κινητικότητας και διαπανεπιστημιακής συνεργασίας της ΕΕ αποτελούν πολύτιμα μέσα για την καθιέρωση μόνιμων ακαδημαϊκών και πολιτιστικών δεσμών, που προάγουν παράλληλα την ΕΕ στις χώρες εταίρους. Από έρευνα που διεξήγαγε το 2014[64] ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA) προέκυψε ότι το 54% των φοιτητών και του προσωπικού που επωφελήθηκαν από την κινητικότητα στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus Mundus εκτίμησε ότι χάρη στην εμπειρία αυτή απέκτησε περισσότερες διαπολιτισμικές γνώσεις και ικανότητες.

Η διεθνής συνεργασία στον τομέα της έρευνας χρησιμοποιεί την οικουμενική γλώσσα της επιστήμης για να διατηρεί ανοικτούς τους διαύλους επικοινωνίας και να παρέχει στους ερευνητές τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν ιδέες, ανεξαρτήτως των πολιτιστικών, εθνικών ή θρησκευτικών καταβολών τους. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το μεγαλύτερο πολυμερές πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας παγκοσμίως, χρηματοδοτεί την έρευνα και την καινοτομία όσον αφορά τις πολιτιστικές σχέσεις, την επιστημονική διπλωματία και την πολιτιστική κληρονομιά. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» βοηθά επίσης τις χώρες εταίρους να βελτιστοποιήσουν τη συμβολή της εκπαίδευσης στη μεγέθυνση, την κοινωνική σταθερότητα και την ανάπτυξη.

Οι ανταλλαγές νέων, η ευρωπαϊκή εθελοντική υπηρεσία[65], η κατάρτιση των νέων και των διοργανωτών δραστηριοτήτων για νέους καθώς και η μεταξύ τους δικτύωση βασίζονται στην κινητικότητα των νέων μεταξύ της ΕΕ και των γειτονικών χωρών. Το 2015, περισσότεροι από 33 000 νέοι ή διοργανωτές δραστηριοτήτων για νέους έλαβαν μέρος σε αυτές τις κοινές δραστηριότητες και το 40% περίπου ήταν από γειτονικές χώρες. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος με ποιον τρόπο η συνεργασία στον τομέα του αθλητισμού μπορεί να συμβάλει στις διεθνείς σχέσεις, στο πλαίσιο ομάδας υψηλού επιπέδου η οποία αναμένεται να υποβάλει την έκθεσή της τον Ιούνιο του 2016.

[60] https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/european-film-festivals-unique-opportunity-eu-cultural-diplomacy
[61] Π.χ. η Κίνα, η Ιαπωνία («Cool Japan») και η Νότια Κορέα (με το νέο κύμα «Hallyu» της Νότιας Κορέας).
[62] http://e-acf.org/
[63] http://ec.europa.eu/education/international-cooperation/china_en.htm
[64] http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/evaluations/docs/education/mundus2012-summary_en.pdf
[65] https://europa.eu/youth/EU/voluntary-activities/european-voluntary-service_en

- **Προώθηση της κινητικότητας των ερευνητών:** με τις δράσεις Μαρία Κιουρί Σκλοντόφσκα, η ΕΕ θα χρηματοδοτήσει 65 000 ερευνητές από το 2014 έως το 2020, εκ των οποίων 25 000 υποψήφιους διδάκτορες, και 15 000 ερευνητές από χώρες εκτός Ευρώπης, οι οποίοι θα μπορέσουν, έως το 2020, να αρχίσουν ή να συνεχίσουν τη σταδιοδρομία τους στην Ευρώπη.

- **Ανταλλαγή φοιτητών και διδακτικού προσωπικού και νέα κοινά έργα:** η ΕΕ προτίθεται να χρηματοδοτήσει πάνω από 150 000 υποτροφίες για φοιτητές και διδακτικό προσωπικό στην Ευρώπη και σε άλλα μέρη του κόσμου μεταξύ 2014 και 2020. Θα χρηματοδοτήσει περίπου 1 000 κοινά έργα στα οποία θα συμμετέχουν πανεπιστήμια της ΕΕ και εκτός της ΕΕ και οργανώσεις της νεολαίας μεταξύ 2014 και 2020[66].

- **Δίκτυα αποφοίτων και ευρωπαϊκών σπουδών:** η Επιτροπή θα στηρίξει τη δημιουργία ομάδων αποφοίτων Erasmus+ στις χώρες εταίρους και τη συνεργασία μεταξύ αυτών των ομάδων και των αντιπροσωπειών της ΕΕ. Στόχος είναι να συνδυαστούν οι προσπάθειες δικτύωσης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, να στηριχθεί η ενσωμάτωση των κέντρων της ΕΕ στα 450 κέντρα αριστείας Jean Monnet και να προωθηθεί η δικτύωση μεταξύ τους. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι ευρωπαϊκές σπουδές θα αφορούν περισσότερους από 250 000 φοιτητές ετησίως μέσω της διδασκαλίας και των δραστηριοτήτων προβολής.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το συνολικό πολιτιστικό τοπίο έχει αλλάξει ραγδαία τις τελευταίες δεκαετίες. Η ζήτηση για ανταλλαγές και διαπολιτισμική συνεργασία αυξήθηκε συμβαδίζοντας με την ψηφιακή επανάσταση. Σε έναν κόσμο που αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις και συγκρούσεις, ο πολιτισμός μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην υπέρβαση των διαφορών, την ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνιών και τη βελτίωση των διεθνών σχέσεων. Η Ευρώπη θεωρείται ανά τον κόσμο ως ήπειρος πλούσια σε πολιτιστική κληρονομιά και δραστήριες δημιουργικές δυνάμεις. Ο πολιτισμός πρέπει, επομένως, να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρούσα κοινή ανακοίνωση προτείνει τρεις πυλώνες για την προώθηση εργασιών χάραξης μιας στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων. Πρώτον, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες αρχές της δράσης της ΕΕ αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι η δράση της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πολυμορφία, τον διαπολιτισμικό διάλογο, τηρώντας παράλληλα την επικουρικότητα και τη συμπληρωματικότητα και διατηρώντας την πολιτική συνοχή με την προώθηση του πολιτισμού εντός του υφιστάμενου πλαισίου εταιρικής σχέσης. Ο δεύτερος πυλώνας προτείνει τρεις κύριους άξονες που θα παρέχουν το πλαίσιο για την προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με χώρες εταίρους: i) στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης· ii) προώθηση του πολιτισμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου για ειρηνικές διακοινοτικές σχέσεις· iii) ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο τρίτος πυλώνας προτείνει στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διπλωματίας: μεταξύ άλλων, ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία (ιδίως μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ και αντιπροσωπειών της ΕΕ) και διαπολιτισμικές ανταλλαγές για την προώθηση των διαφόρων πολιτισμών της ΕΕ.

[66] http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/

Με βάση τους ανωτέρω τρεις πυλώνες, που προτείνονται στο πλαίσιο «στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων», η στρατηγική αυτή θα συμβάλει στην ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των λαών και των κοινωνιών. Θα συμβάλει στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες, ώστε να εξακολουθήσουν να αναπτύσσονται, δημιουργώντας οικονομική μεγέθυνση και θέσεις εργασίας. Θα ενισχύσει την προστασία και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, θα προωθήσει τον διαπολιτισμικό διάλογο και την εδραίωση της ειρήνης, θα στηρίξει την πολιτιστική παραγωγή και τον τουρισμό ως κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης και της οικονομικής μεγέθυνσης και θα χρησιμοποιήσει την εκπαίδευση, την έρευνα και την επιστήμη ως παράγοντες για διάλογο και ανταλλαγές. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να συμβάλουν στο να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση ισχυρότερος παράγοντας στην παγκόσμια σκηνή, καλύτερος διεθνής εταίρος, με μεγαλύτερη συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη, την ειρήνη και την αμοιβαία κατανόηση.

19

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
των Περιφερειών

SEDEC-VI/017

121η σύνοδος ολομέλειας, 8-9 Φεβρουαρίου 2017

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- χαιρετίζει την κοινή ανακοίνωση «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις» και τους άξονες που περιλαμβάνει και επισημαίνει ότι ο πολιτισμός πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο των διεθνών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- υπογραμμίζει ότι η πολιτιστική ποικιλομορφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι η ΕΕ έχει αναλάβει ισχυρή δέσμευση να προαθήσει μια διεθνή τάξη πραγμάτων που θα βασίζεται στην ειρήνη, το κράτος δικαίου, την ελευθερία της έκφρασης, την αμοιβαία κατανόηση και τον σεβασμό των θεμελιώδων δικαιωμάτων·
- τονίζει ότι, ως βασικός εταίρος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με την UNESCO για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς·
- υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές έχουν σημαντικές αρμοδιότητες στο θέμα της προάθησης του διαπολιτισμικού διαλόγου καθώς πολλές διαπολιτισμικές πρωτοβουλίες συντονίζονται σε τοπικό ή/και σε περιφερειακό επίπεδο·
- επισημαίνει ότι η προτεινόμενη στρατηγική της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις πρέπει να εξειδικευθεί ώστε να θέτει συγκεκριμένους στόχους με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης·
- καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει προτεραιότητα στην περαιτέρω ανάπτυξη της πολιτιστικής διπλωματίας με στόχο την ένταξή της στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ·
- φρονεί ότι είναι επιτακτική ανάγκη να ενισχυθούν οι πολιτιστικές δράσεις που στοχεύουν στην καλύτερη γνώση της καλλιτεχνικής και της πολιτιστικής έκφρασης, καθώς και της υπάρχουσας ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

COR-2016-05110-00-00-AC-TRA (EN) 1/10
Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË | Tel. +32 2282 2211
www.cor.europa.eu | @EU_CoR | European Committee of the Regions | European Committee of the Regions

EL

Εισηγητής:

Απόστολος Τζιτζικώστας (EL/EPP), Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας

Έγγραφο αναφοράς:

Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο - «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις», JOIN(2016) 29 final

COR-2016-05110-00-00-AC-TRA (EN) 2/10

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών - Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις

I. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. χαιρετίζει την κοινή ανακοίνωση «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις»[1] και τους άξονες που περιλαμβάνει, την οποία θεωρεί ως πολύτιμη βάση για την οικοδόμηση μιας ουσιαστικής και ολοκληρωμένης στρατηγικής προσέγγισης για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις, προκειμένου να προωθηθεί η συνεργασία με τις χώρες εταίρους και να ενισχυθεί ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ισχυρού παγκόσμιου παράγοντα·
2. φρονεί ότι θα αποτελούσε σημαντική διαφορά εάν η πρόταση παρουσίαζε την τελική στρατηγική και όχι τα βήματα προς αυτή, καθώς η σημασία του υπό εξέταση ζητήματος είναι κομβική. Καλεί, επομένως, τα κράτη μέλη να επιταχύνουν την διαδικασία υιοθέτησης της στρατηγικής·
3. επισημαίνει ότι ο πολιτισμός πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο των διεθνών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι, στο σύγχρονο περιβάλλον παγκοσμιοποίησης, η διεθνής διπλωματία έχει εμπλουτιστεί με νέες αρμοδιότητες και έχουν αναδυθεί εναλλακτικές μορφές και προσεγγίσεις, μεταξύ των οποίων και η πολιτιστική διπλωματία, για την οποία στην κοινή ανακοίνωση γίνεται περιορισμένη αναφορά·
4. επικροτεί την έμφαση που αποδίδεται στην υποχρέωση των κρατών να τηρούν, να προστατεύουν και να προάγουν το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και της γνώμης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας καλλιτεχνικής και πολιτιστικής έκφρασης. Στόχος της πολιτιστικής πολιτικής είναι να διασφαλίζει ότι ο πολιτισμός έχει τη δυνατότητα να αποτελεί μια ελεύθερη, ανεξάρτητη και γεμάτη προκλήσεις δύναμη για το κοινωνικό σύνολο. Αυτή η πτυχή θα πρέπει να λειτουργήσει ως αφετηρία για την προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου·
5. καλεί, επομένως, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει προτεραιότητα στην περαιτέρω ανάπτυξη της πολιτιστικής διπλωματίας με στόχο την ένταξή της στην όλη της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ·
6. επικροτεί το γεγονός ότι καθ' όλη την έκταση της κοινής ανακοίνωσης, ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά αναγνωρίζονται ως εργαλεία περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης. Η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου και μιας συνεκτικής προσέγγισης για την τόνωση των πολιτιστικών δράσεων, αφενός, δημιουργεί ισχυρή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και, αφετέρου, μπορεί να ενθαρρύνει την εκπόνηση και την ανάπτυξη προγραμμάτων σε επίπεδο περιφερειών και πόλεων των κρατών μελών της ΕΕ με εταίρους από τρίτες χώρες, με αμοιβαία οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες·
7. υπογραμμίζει ότι η πολιτιστική ποικιλομορφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι η ΕΕ έχει αναλάβει ισχυρή δέσμευση να προωθήσει μια διεθνή τάξη πραγμάτων που θα βασίζεται στην ειρήνη, το κράτος δικαίου, την ελευθερία της έκφρασης, την αμοιβαία κατανόηση και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

[1] JOIN(2016) 29 final.

COR-2016-05110-00-00-AC-TRA (EN) 3/10

Επιπροσθετα, ως βασικός εταίρος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με την UNESCO[2] για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Επίσης, ως συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης της UNESCO του 2005[3], η ΕΕ πρέπει να ανταποκριθεί στη δέσμευση που έχει αναλάβει: να προσθέσει την πολυμορφία των πολιτιστικών εκφράσεων στο πλαίσιο των διεθνών πολιτιστικών της σχέσεων.

8. επικροτεί την αναγνώριση του ρόλου του πολιτισμού στα γεωγραφικά πλαίσια συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα: α) στην Πολιτική Διεύρυνσης, β) στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ), γ) στην Αναπτυξιακή Συνεργασία και δ) στη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης του Κοτονού που υπεγράφη τον Ιούνιο του 2000[4].

9. τονίζει ότι η ευρωπαϊκή πολιτιστική διπλωματία επικεντρώνεται στην προώθηση της Ευρώπης και των κρατών μελών της και περιλαμβάνει τις πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές. Επίσης όμως απευθύνεται στην κοινή γνώμη τρίτων χωρών και στους πολίτες τους, με φανερό ενδιαφέρον στην προώθηση μιας θετικής εικόνας της Ευρώπης και των κρατών μελών της. Η σημασία της πολιτιστικής διπλωματίας επεκτείνεται και στον διάλογο μεταξύ κρατών, την προαγωγή της ειρήνης και της πολιτιστικής πολυμορφίας, καθώς και τις οικονομικές ανταλλαγές·

10. υπογραμμίζει ότι η εμφάνιση, κατά τα τελευταία χρόνια, της πολιτιστικής διπλωματίας σε αναπτυσσόμενες χώρες και στην ανατολή καταδεικνύει τη σημασία της. Είναι σημαντικό να αναπτυχθεί η πολιτιστική διπλωματία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να μπορέσει έτσι αυτή να ανταγωνίζεται στη διεθνή σκηνή τις νέες αναδυόμενες δυνάμεις σε όλα τα επίπεδα, περιλαμβανομένου και του πολιτιστικού·

11. υπενθυμίζει ότι μία εκ των κατευθυντήριων αρχών που καθοδηγούν τη δράση της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων είναι η «διασφάλιση του σεβασμού της συμπληρωματικότητας και της επικουρικότητας»[5]. Στον τομέα του πολιτισμού, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να λαμβάνει δράσεις για να υποστηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών[6]. Τα πρόσφατα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ επισήμαναν την ανάγκη καλύτερου συντονισμού και προσπαθειών προς την κατεύθυνση μιας στρατηγικής ευρωπαϊκής προσέγγισης[7].

12. τονίζει με έμφαση την ανάγκη για μια πιο ισχυρή εμβάθυνση της συνεργασίας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, στις στρατηγικές που χαράσσονται και αναπτύσσονται για την υποστήριξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων και δράσεων. Ο στόχος πρέπει να είναι, μέσα από την ομογενοποίηση των στρατηγικών, να διαμορφωθεί μια πιο δυναμική, πλουραλιστική, ευρωπαϊκή πολιτιστική ταυτότητα, που θα αναγνωρίζεται τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και εσωτερικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από τους πολίτες σε όλα τα κράτη μέλη.

13. πιστεύει ότι η κοινωνία των πολιτών, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι σύλλογοι, οι σύνδεσμοι, οι επιχειρήσεις, οι καλλιτέχνες, οι ενώσεις και οι οργανώσεις θα είναι σημαντικό να

---

2 Η Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Πολιτιστική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών.

3 http://en.unesco.org/culture/en/convention-about-2005-convention-text

4 http://ec.europa.eu/development/geographical/cotonou/cotonou_agreement_en.htm

5 JOIN(2016) 29 final.

6 Άρθρο 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

7 Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και ιδίως της συνεργασίας για την ανάπτυξη, 24 Νοεμβρίου 2015.

συμμετέχουν ακόμα πιο ενεργά και συντονισμένα στην ανάπτυξη δράσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις·

Προτεραιότητες

14. σημειώνει ότι η στρατηγική της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτικές σχέσεις θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο εάν δεν επιτευχθεί άμεσα η ομογενοποίηση των δράσεων και δεν προκύψουν απτά οφέλη ή αν τα εν λόγω οφέλη προκύψουν μόνο στο απώτερο μέλλον·
15. υπογραμμίζει την εγγενή αξία της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής παραγωγής και επισημαίνει ότι ο πολιτισμός δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού. Για τον λόγο αυτό, οι ανταλλαγές μεταξύ των δημιουργών πολιτισμού πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των δράσεων. Η προώθηση της κινητικότητας των καλλιτεχνών, καθώς και του πολιτιστικού περιεχομένου, συνιστά ύψιστη αποστολή της ΕΕ στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής, δεδομένου ότι αυτή αποφέρει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία·
16. κρίνει απαραίτητο η προτεινόμενη στρατηγική της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις να εξειδικευθεί ώστε να θέτει και να περιλαμβάνει: α) συγκεκριμένες μεθόδους άσκησης και εφαρμογής της πολιτικής στη βάση ενός κοινού πλαισίου συντονισμού με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, β) συγκεκριμένα εργαλεία καταγραφής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εφαρμοζόμενων στρατηγικών, γ) συγκεκριμένους στόχους και έναν ορατό ορίζοντα υλοποίησης των επιμέρους πολιτικών της. Είναι επίσης επιθυμητή η δυνατότητα μέτρησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εφαρμοζόμενων στρατηγικών·
17. υπενθυμίζει τις θέσεις που έχει εκφράσει στο παρελθόν για τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση[8], όπου ζητεί, αφενός, την καλύτερη ενσωμάτωση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», και, αφετέρου, την αναγνώριση της σημασίας της σύνδεσής τους με άλλα πεδία πολιτικής, όπως η βιομηχανία, ο τουρισμός, το περιβάλλον, η εκπαίδευση και η χρηματοδότηση·
18. θεωρεί ότι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι χώρες εταίροι της πρέπει να έχουν ως προτεραιότητα να καταστούν οι πολιτιστικές δράσεις πραγματικά χωρίς αποκλεισμούς και προσιτές σε όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, ιθαγένειας, φυλής, εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας και κοινωνικοοικονομικών καταβολών. Η ενθάρρυνση της μεγαλύτερης ανάμειξης και συμμετοχής των νέων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτιστικών δράσεων χωρίς αποκλεισμούς είναι καθοριστικής σημασίας για την κοινωνική ένταξη·
19. φρονεί ότι οι πολιτιστικές βιομηχανίες (κινηματογράφος, καλές τέχνες, λογοτεχνία...) είναι ένας από τους τομείς με τη μεγαλύτερη επιρροή στην πολιτιστική διπλωματία και λόγω του τρόπου διάδοσης τους φτάνουν σε πολύ διαφορετικά κοινά. Η πολιτιστική διπλωματία θα πρέπει να στηρίξει σε μεγάλο βαθμό τη διάδοση των εν λόγω βιομηχανιών στον εξωτερικό με στόχο την ενδυνάμωση της εικόνας της Ευρώπης στον κόσμο·
20. εκτιμά ότι ιδιαίτερο πεδίο της στρατηγικής της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις αποτελεί ο συντονισμός των δράσεων της ΕΕ και των χωρών εταίρων της στο προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα. Η πρόσφατη κρίση και οι αυξημένες προσφυγικές ροές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση θέτουν νέες προκλήσεις οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν καταλλήλως. Κομβικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων που: α) θα αμβλύνουν την ανησυχία, την αναταραχή και την καχυποψία, β) θα βοηθήσουν στην καλύτερη

[8] CdR 183/2010 fin.

κατανόηση των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων και καταβολών, γ) θα ενισχύσουν τη διαδικασία κοινωνικής ένταξης των προσφύγων, δ) θα εξοπλίσουν και θα θωρακίσουν το καθιερωμένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση μοντέλο της ελεύθερης, δημοκρατικής και ανεκτικής κοινωνίας, ε) θα εμπεδώσουν τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των κοινοτήτων προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής και στ) θα δείξουν στην ευρωπαϊκή κοινωνία την υποδοχή της οποίας έτυχαν οι πρόγονοί μας όταν κατά το παρελθόν αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν εκτός της ηπείρου λόγω οικονομικών, πολιτικών, θρησκευτικών αιτιών ή πολέμων·

21. εριστά την προσοχή ιδιαίτερα στην πρόσφατη αύξηση φαινομένων εξτρεμισμού και λαϊκισμού, με ξενοφοβικές τάσεις που μπορούν επίσης να εκδηλωθούν με ορισμένες μορφές ευροσκεπτικισμού. Φρονεί, επομένως, ότι είναι επιτακτική ανάγκη να ενισχυθούν οι πολιτιστικές δράσεις που στοχεύουν στην καλύτερη γνώση της καλλιτεχνικής και της πολιτιστικής έκφρασης, καθώς και της υπάρχουσας ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς. Πιστεύει ότι σημαντικά εργαλεία είναι τα προγράμματα κινητικότητας, όπως το Erasmus+, τα προγράμματα διαπανεπιστημιακής συνεργασίας, καθώς και το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το μεγαλύτερο πολυμερές πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας παγκοσμίως, τα οποία διατηρούν ανοιχτούς τους διαύλους επικοινωνίας και παρέχουν τη δυνατότητα ανταλλαγής ιδεών, ανεξαρτήτως πολιτιστικών, εθνικών ή θρησκευτικών καταβολών·

Αύξηση του οικονομικού αντίκτυπου

22. επικροτεί την έμφαση που δίδεται στην ενισχύση των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών, καθώς είναι σημαντικοί φορείς, οι οποίοι παρέχουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και προάγουν την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη·

23. υπενθυμίζει τις θέσεις που έχει εκφράσει στο παρελθόν για τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση[9], σύμφωνα με τις οποίες για να μεγιστοποιηθούν τα οικονομικά οφέλη πρέπει να διευκολυνθεί η παραγωγή και η κατανάλωση πολιτιστικών προϊόντων και να ενθαρρυνθεί η δημιουργικότητα. Η ΕτΠ υπογραμμίζει τη σημασία της καλλιέργειας των δημιουργικών δεξιοτήτων ήδη από μικρή ηλικία, τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην αναγνωγή, ώστε να μπορέσει η νέα γενιά να ωφεληθεί πλήρως από τους νέους τρόπους πρόσβασης στον πολιτισμό·

24. υπενθυμίζει ότι, λόγω γεωγραφικών συνθηκών, ορισμένες περιφέρειες όπως τα νησιά ή οι εξόχως απομακρυσμένες περιοχές δεν μπορούν να αναπτύξουν τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες τους με τις ίδιες συνθήκες όπως και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές περιφέρειες. Ο ρόλος των παραμεθόριων και εξόχως απόκεντρων αυτών περιοχών της ΕΕ είναι σημαντικός, καθώς προσφέρουν μοναδική προστιθέμενη αξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση χάρη στη συμβολή των ιστορικών, πολιτιστικών και γλωσσικών δεσμών που έχουν δημιουργήσει ανά τους αιώνες με τις άλλες ηπείρους. Ως εκ τούτου, κρίνουμε απαραίτητο να προσθήσουν οι πολιτιστικές ανταλλαγές και η επικοινωνία των περιοχών αυτών με την υπόλοιπη ΕΕ, με τη θέσπιση μέτρων που να διευκολύνουν την κινητικότητα των καλλιτεχνών από τις περιοχές αυτές και των πολιτιστικών δημιουργιών τους προς την υπόλοιπη ΕΕ και τις γειτονικές της χώρες, και αντιστροφα. Κατ' αυτό τον τρόπο θα τους δίνεται η δυνατότητα να συμμετέχουν με ίσες ευκαιρίες στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που μπορούν να προσφέρουν οι δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες, κυρίως για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, όπως κατέδειξε η ΕτΠ στη γνωμοδότηση CDR2391-2012_00_00_TRA_AC·

---

9 CDR181-2010_FIN_AC.

25. εφιστά την προσοχή στις συνέπειες των επιλογών πολιτικής, ιδίως όσον αφορά στην κατάρτιση του προϋπολογισμού και την κατανομή των πόρων, επί της πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής πολιτικής, μεταξύ άλλων σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα·

26. θεωρεί ότι θα ήταν σημαντικό να αναπτυχθεί ένα εργαλείο που να απευθύνεται ειδικά στα νέα ταλέντα και να προωθεί την κινητικότητά τους και τις δυνατότητες κατάρτισης και ανταλλαγών με άλλες χώρες, όχι μόνον της ΕΕ, αλλά και εκτός αυτής. Θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση η ιδέα ενός Erasmus νέων δημιουργών, που θα δίνε ιδιαίτερη προσοχή στους νέους των πιο απομακρυσμένων περιοχών, όπως οι εξόχως απόκεντρες περιοχές, δεδομένου ότι λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών των περιοχών στις οποίες διαμένουν, πολλές φορές αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην πρόσβασή τους σε προγράμματα κινητικότητας υπό τις ίδιες συνθήκες με τους νέους της ηπειρωτικής Ευρώπης·

27. σημειώνει ότι σε περιόδους οικονομικών και δημοσιονομικών προβλημάτων, σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ οι επενδύσεις στον τομέα του πολιτισμού έχουν πληγεί και περιορισθεί σημαντικά·

28. τονίζει ότι οι δαπάνες στον τομέα του πολιτισμού δεν αποτελούν πολυτέλεια αλλά επένδυση και ότι απαιτείται στρατηγική υποστήριξη για την πιθανή ανάπτυξη ενός τομέα που απασχολεί περισσότερα από 3 εκατομμύρια άτομα και στον οποίο δραστηριοποιούνται ένα εκατομμύριο εταιρείες στην Ευρώπη·

Ο ρόλος των περιφερειακών και των τοπικών αρχών

29. επισημαίνει ότι στα περισσότερα κράτη μέλη αρμόδιες για τους τομείς που αναφέρονται στο πλαίσιο της κοινής ανακοίνωσης, ειδικά του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, της έρευνας, της εκπαίδευσης, του τουρισμού, της συνεργασίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, είναι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές·

30. τονίζει τη σκοπιμότητα να συμπεριληφθεί ο πολιτιστικός τομέας στα εθνικά και περιφερειακά σχέδια διεθνοποίησης και να επιδιωχθεί η διεθνοποίηση των ίδιων των πολιτιστικών βιομηχανιών·

31. εφιστά την προσοχή στη σημασία της διαφύλαξης της παραδοσιακής μορφής του τοπίου και των οικισμών, καθώς και στον σπουδαιότατο ρόλο αυτής της πτυχής για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Για να γίνουν ελκυστικοί οι οικισμοί, θα πρέπει να στηριχθούν τα προγράμματα που, από αρχιτεκτονική άποψη, σέβονται τις παραδόσεις, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο χρήσης των υλικών, ενώ παράλληλα ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες από πλευράς χώρων·

32. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η μελλοντική στρατηγική μπορεί να συμβάλει στη θεμελίωση βιώσιμου τουρισμού σε γειτονικές με την ΕΕ χώρες, καθώς προωθεί την αναγνώριση σημαντικών ωφελειών που αποφέρει η πολιτιστική κληρονομιά σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·

33. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει την Επιτροπή των Περιφερειών στην φάση του σχεδιασμού και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές στις φάσεις ανάπτυξης και υλοποίησης των αξόνων δράσης και των μέτρων που προτείνονται στην κοινή ανακοίνωση, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας·

34. θεωρεί ότι είναι σημαντικό να απλοποιηθούν και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες χρηματοδότησης για πολιτιστικές δράσεις, να εξασφαλιστεί δε ότι οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές θα έχουν αμεσότερη πρόσβαση στο υφιστάμενο πλαίσιο συνεργασίας, καθώς και

σε χρηματοδότηση βάσει των θεματικών προγραμμάτων της ΕΕ για την προώθηση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων·

35. χαιρετίζει την πρόταση για την ίδρυση ευρωπαϊκών πολιτιστικών κέντρων βασισμένων στη σχέση συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της εκάστοτε χώρας εταίρου, εκτιμά ότι απαιτείται περαιτέρω δημοσιονομική ανάλυση επί αυτής και ζητεί οι περιφερειακοί και οι τοπικοί φορείς να συμμετέχουν μαζί με πολιτιστικά ιδρύματα και άλλους παράγοντες. Σημειώνει ότι τα συγκεκριμένα κέντρα μπορούν να έχουν διάφορες μορφές, π.χ. να λειτουργούν ως βιβλιοθήκες, ψηφιακές ή μη. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεχής εκπαίδευση των εμπλεκομένων φορέων θα οδηγήσει στην επιτυχία της πρωτοβουλίας μόνον εάν υπάρχει πραγματική συνεργασία και όχι ανταγωνισμός μεταξύ των φορέων της ΕΕ που εδρεύουν στις χώρες εταίρους·

36. εισηγείται τη συμπερίληψη περιφερειακών και τοπικών φορέων στην πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας της ΕΕ που συστάθηκε τον Φεβρουάριο του 2016 με επίκεντρο τους στρατηγικούς εταίρους·

37. υπενθυμίζει τις προηγούμενες θέσεις της ΕτΠ βάσει των οποίων οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης (ΠΠΕ) θεωρούνται πολύτιμος θεσμός που αναδεικνύει τον πλούτο, την ποικιλομορφία και τα κοινά χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών πολιτισμών[10]. Μαζί με την πρωτοβουλία για το σήμα ευρωπαϊκής κληρονομιάς, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω ως εργαστήρια για τη συνεργασία και τη συμμετοχή των πολιτών·

38. επιμένει στην προηγούμενη θέση της ΕτΠ υπέρ του ανοίγματος της πρωτοβουλίας ΠΠΕ ώστε να συμμετέχουν όχι μόνο πόλεις από υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες, αλλά και χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, καθώς και οι χώρες της ΕΖΕΣ[11]. Η πρωτοβουλία ΠΠΕ αποτελεί δυνητική συμβολή στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ), καθώς και στις σχέσεις με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεδομένου ότι όχι μόνο συμβάλλει στην ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας εντός της ΕΕ, αλλά και βοηθά στην ανάπτυξη ακόμη στενότερων δεσμών μεταξύ της ΕΕ και των ανατολικών και νότιων γειτονικών χωρών, με στόχο την προώθηση της ενημέρωσης, της σταθερότητας και της ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ·

39. υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές έχουν σημαντικές αρμοδιότητες στο θέμα της προώθησης του διαπολιτισμικού διαλόγου καθώς πολλές διαπολιτισμικές πρωτοβουλίες συντονίζονται σε τοπικό ή/και σε περιφερειακό επίπεδο. Λόγω της εγγύτητάς τους προς τους πολίτες, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι σε στρατηγική θέση ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες ανάγκες και τις απαιτήσεις των διαφόρων πολιτισμικών ομάδων εντός της επικράτειάς τους, καθώς και να τις κινητοποιήσουν αποτελεσματικά για την προώθηση καλύτερου διαπολιτισμικού διαλόγου[12].

40. αναμένει με ανυπομονησία τη νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ώστε να καταπολεμηθεί η αθέμιτη διακίνηση πολιτιστικής κληρονομιάς· υπογραμμίζει ότι η πρόταση αυτή θα πρέπει να καλύπτει όχι μόνο την παράνομη εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών στην ΕΕ, αλλά και την παράνομη εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών της ΕΕ, με στόχο την καταπολέμηση της εμπορίας και την προστασία εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία· επιμένει, ωστόσο, ότι η πρόταση αυτή δεν πρέπει να προβλέψει δυσανάλογους περιορισμούς στο νόμιμο εμπόριο πολιτιστικών αγαθών και οφείλει να επιδιώξει τη διατήρηση του διοικητικού φόρτου που επιβαρύνει τους νόμιμους εμπόρους στο απολύτως

---

10 CDR195-2011_FIN_AC.

11 CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

12 CDR11-2006_FIN_RES.

ελάχιστο επίπεδο. Εκτιμά ότι είναι θεμελιώδες να προταθούν επίσης αυστηρά μέτρα όσον αφορά τις μη εξουσιοδοτημένες ανασκαφές στην ΕΕ·

41. υποστηρίζει την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ορισθεί το 2018 ως Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς, καθότι αυτό θα δώσει την ευκαιρία, μεταξύ άλλων, να προωθηθεί ο διαπολιτισμικός διάλογος και ο ρόλος του πολιτισμού για ειρηνικές σχέσεις μεταξύ των κρινοτήτων.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku Markkula

Ο Γενικός Γραμματέας
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Jiří Buriánek

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018)

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2017/864 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 17ης Μαΐου 2017

σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς (2018)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 167,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφεριών (1),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία (2),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Τα ιδεώδη, οι αρχές και οι αξίες που είναι συνυφασμένες με την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης συνιστούν κοινή πηγή μνήμης, κατανόησης, ταυτότητας, διαλόγου, συνοχής και δημιουργικότητας για την Ευρώπη. Η πολιτιστική κληρονομιά συμβάλλει στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, και στο προσίμιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) αναφέρεται ότι τα υπογράφοντα μέρη εμπνέονται από την πολιτιστική, τη θρησκευτική και την ανθρωπιστική κληρονομιά της Ευρώπης.

(2) Στο άρθρο 3 παράγραφος 3 ΣΕΕ αναφέρεται ότι η Ένωση σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής, και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

(3) Το άρθρο 167 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζει ότι η Ένωση συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά. Σκοπός της ενωσιακής δράσης πρέπει να είναι η ενθάρρυνση της συνεργασίας των κρατών μελών και, αν είναι αναγκαία, η υποστήριξη και η συμπλήρωση των ενεργειών τους, μεταξύ άλλων, για τη βελτίωση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών, καθώς και για τη διατήρηση και την προστασία της «πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας».

(4) Όπως επισημάνεται από την Επιτροπή στην ανακοίνωσή της της 22ας Ιουλίου 2014 με τίτλο «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης», η πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να θεωρείται κοινός πόρος και κοινό αγαθό που διαφυλάσσεται ως θησαυρός για τις μελλοντικές γενιές. Η ευθύνη ενομένων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς βαρύνει όλους τους ενδιαφερομένους από κοινού.

(5) Η πολιτιστική κληρονομιά έχει πράντια αξία για την ευρωπαϊκή κοινωνία από πολιτιστική, περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική άποψη. Ενομένως, η βιώσιμη διαχείρισή της συντιστά στρατηγική επιλογή για τον εικοστό πρώτο αιώνα, όπως τονίζεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2014 (3). Η συμβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς ως προς τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας, καθώς και ως προς την ποιότητα ζωής, υποτιμάται.

(1) ΕΕ C 88 της 21.3.2017, σ. 7.
(2) Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Αυγούλου 2017 (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2017.
(3) Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2014 σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά ως στρατηγικό πόρο για μια βιώσιμη Ευρώπη (ΕΕ C 183 της 14.6.2014, σ. 36).

(6) Η πολιτιστική κληρονομιά βρίσκεται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό (¹) και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της, που είναι η προαγωγή της πολιτιστικής πολυμορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου, η προώθηση του πολιτισμού ως καταλύτη της δημιουργικότητας και η προώθηση του πολιτισμού ως ζωτικού στοιχείου στις διεθνείς σχέσεις της Ένωσης. Αποτελεί επίσης μία από τις τέσσερις προτεραιότητες της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα του πολιτισμού για την περίοδο 2015-2018 σύμφωνα με το ισχύον πρόγραμμα εργασιών για τον πολιτισμό, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο και τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, στις 25 Νοεμβρίου 2014 (²).

(7) Το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 21ης Μαΐου 2014 αναφέρει ότι η πολιτιστική κληρονομιά περικλείει ένα ευρύ φάσμα πόρων που μας κληροδοτούνται από το παρελθόν, με οποιαδήποτε μορφή και όψη —υλικοί, άυλοι και ψηφιακοί (εκ γενετής ψηφιακοί ή ψηφιοποιημένοι εκ των υστέρων), όπως για παράδειγμα μνημεία, χώροι, τοπία, δεξιότητες, πρακτικές, γνώσεις και μορφές έκφρασης της ανθρώπινης δημιουργικότητας, αλλά και συλλογές που φυλάσσουν και διαχειρίζονται δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς όπως μουσεία, βιβλιοθήκες και αρχεία. Η πολιτιστική κληρονομιά περιλαμβάνει επίσης την κινηματογραφική κληρονομιά.

(8) Η πολιτιστική κληρονομιά έχει ωφεληθεί με την πάροδο των αιώνων μέσα από την αλληλεπίδραση μεταξύ των πολιτιστικών εκφράσεων των διαφόρων πολιτισμών που κατοίκησαν στην Ευρώπη. Το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς θα συμβάλει ώστε να ενθαρρυνθεί και να προωθηθεί η κατανόηση της σημασίας που έχουν η προστασία και η προώθηση της πολυμορφίας στην πολιτιστική έκφραση. Ένας τρόπος για να επιτευχθεί η εν λόγω κατανόηση είναι μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων μεγαλύτερης ευαισθητοποίησης των πολιτών, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στη σύμβαση της Unesco του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων, στην οποία η Ένωση και τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη.

(9) Σύμφωνα με το άρθρο 30 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, στην οποία η Ένωση και τα περισσότερα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη, τα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες να συμμετέχουν σε ισότιμη βάση με τους άλλους ανθρώπους στην πολιτιστική ζωή, και πρέπει να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρίες απολαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση σε χώρους πολιτιστικών εκδηλώσεων ή υπηρεσιών, όπως θέατρα, μουσεία, κινηματογράφους, βιβλιοθήκες και τουριστικές υπηρεσίες, και ότι στο μέτρο του δυνατού έχουν πρόσβαση σε μνημεία και σε χώρους εθνικής πολιτιστικής σημασίας.

(10) Το Ευρωπαϊκό Βραβείο Προσβασιμης Πόλης ανέδειξε ότι δεν είναι απλώς ερικτό αλλά αποτελεί και ορθή πρακτική να γίνεται η πολιτιστική κληρονομιά των πόλεων προσβασιμη, με τρόπους που σέβονται τη φύση και τις αξίες των πόλεων αυτών, σε άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένους και άτομα με μειωμένη κινητικότητα ή άλλου είδους προσωρινές βλάβες.

(11) Η πολιτιστική κληρονομιά διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη συνοχή των τοπικών κοινοτήτων σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία η πολιτιστική πολυμορφία εντείνεται στις κοινωνίες της Ευρώπης. Οι χώροι που έχουν λάβει το σήμα ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς διαθέτουν ισχυρή ευρωπαϊκή διάσταση καθώς έχουν επιλεγεί λόγω του ρόλου που διαδραμάτισαν στην ευρωπαϊκή ιστορία. Παράλληλα με τις Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης, οι εν λόγω χώροι ενισχύουν την αίσθηση των πολιτών ότι ανήκουν σε έναν κοινό ευρωπαϊκό χώρο. Συνεπώς, θα πρέπει να επιδιωχθεί η συμπληρωματικότητα με το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς. Η εφαρμογή νέων συμμετοχικών και διαπολιτισμικών προσεγγίσεων όσον αφορά τις πολιτικές για την πολιτιστική κληρονομιά και τις εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που αναγνωρίζουν ίση αξία σε όλες τις μορφές πολιτιστικής κληρονομιάς μπορούν να αυξήσουν την εμπιστοσύνη, την αμοιβαία αναγνώριση και την κοινωνική συνοχή, όπως επίσης καταδεικνύεται από τη διεθνή συνεργασία στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης.

(12) Ο ρόλος της πολιτιστικής κληρονομιάς διαπιστώνεται επίσης στην ατζέντα του 2030 του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη («ατζέντα 2030»), η οποία αναγνωρίζει την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη, την πολιτιστική πολυμορφία και τον διαπολιτισμικό διάλογο ως πρωταρχικές αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Η ατζέντα 2030 δέχεται ότι όλες οι πολιτιστικές εκφάνσεις και όλοι οι πολιτισμοί μπορούν να συμβάλουν καταλυτικά στη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο πολιτισμός αναφέρεται ρητά σε αρκετούς στόχους βιώσιμης ανάπτυξης της ατζέντας 2030, και ιδίως στον στόχο 11 (πόλεις — μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς), καθώς και στον στόχο 4 (εκπαίδευση) και, αναφορικά με τον τουρισμό, στον στόχο 8 (βιώσιμη ανάπτυξη) και στον στόχο 12 (μοντέλα καταναλωτικής συμπεριφοράς).

(13) Αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο σε διεθνές επίπεδο ότι οι άνθρωποι και οι ανθρώπινες αξίες πρέπει να τεθούν στο επίκεντρο μιας διευρυμένης και διεπιστημονικής αντίληψης περί πολιτιστικής κληρονομιάς. Το γεγονός αυτό ενισχύει την ανάγκη να εξασφαλιστεί ευρύτερη πρόσβαση στην πολιτιστική κληρονομιά, μεταξύ άλλων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις θετικές συνέπειες που έχει στην ποιότητα της ζωής. Αυτή η ευρύτερη πρόσβαση μπορεί να επιτευχθεί με την προσέγγιση διαφορετικών ομάδων κοινού και τη βελτίωση της προσβασιμότητας χώρων, κτιρίων, προϊόντων και υπηρεσιών, με γνώμονα τις ιδιαίτερες ανάγκες και τις συνέπειες των δημογραφικών αλλαγών.

(¹) Ψήφισμα του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με μια ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό (ΕΕ C 287 της 29.11.2007, σ. 1).
(²) Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2015-2018) (ΕΕ C 463 της 23.12.2014, σ. 4).

(14) Οι πολιτικές για τη διατήρηση, την αποκατάσταση, τη συντήρηση, την επαναχρησιμοποίηση, την προσβασιμότητα και την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των συναφών υπηρεσιών αποτελούν πρωτίστως εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρμοδιότητες. Ωστόσο, η πολιτιστική κληρονομιά έχει μια σαφή ευρωπαϊκή διάσταση η οποία λαμβάνεται υπόψη, επιπροσθέτως της πολιτιστικής πολιτικής, από άλλες πολιτικές της Ένωσης όπως η εκπαίδευση, η γεωργία και η αγροτική ανάπτυξη, η περιφερειακή ανάπτυξη, η κοινωνική συνοχή, οι θαλάσσιες υποδομές, το περιβάλλον, ο τουρισμός, το ψηφιακό θεματολόγιο, η έρευνα και η καινοτομία, και η επικοινωνία.

(15) Το έτος 2018 έχει συμβολική και ιστορική σημασία για την Ευρώπη και την πολιτιστική της κληρονομιά, καθόσον σηματοδοτεί μια σειρά σημαντικών γεγονότων όπως την 100ή επέτειο από το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου και την ανεξαρτησία πολλών κρατών μελών, καθώς και την 400ή επέτειο από την έναρξη του τριακονταετούς πολέμου. Το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να προωθέρει ως εκ τούτου ευκαιρίες για την καλύτερη κατανόηση του παρόντος μέσα από μια πληρέστερη και κοινή κατανόηση του παρελθόντος.

(16) Για να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της πολιτιστικής κληρονομιάς για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες και οικονομίες, η διαφύλαξη, η ανάδειξη και η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς απαιτούν αποτελεσματική συμμετοχική (ξηλαδή πολυεπίπεδη και πολυσυμμετοχική) διακυβέρνηση και ενισχυμένη διατομεακή συνεργασία, όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2014 ([1]). Μια τέτοια διακυβέρνηση και συνεργασία προϋποθέτει τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων αρχών, του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, παραγόντων του ιδιωτικού τομέα και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, όπως οι ΜΚΟ και οργανώσεις του τομέα του εθελοντισμού.

(17) Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 25ης Νοεμβρίου 2014 κάλεσε την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο υποβολής πρότασης σχετικά με ένα ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς.

(18) Στο ψήφισμά του της 8ης Σεπτεμβρίου 2015 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνιστούσε την ανακήρυξη, κατά προτίμηση του 2018, ως ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς.

(19) Η Επιτροπή των Περιφερειών στη γνώμη που εξέδωσε στις 16 Απριλίου 2015 ([2]) εξέφρασε την ικανοποίησή της για την έκκληση του Συμβουλίου να εξεταστεί ένα ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς, τονίζοντας τη συμβολή του στην επίτευξη των κοινών στόχων εντός του πανευρωπαϊκού πλαισίου.

(20) Η ανακήρυξη ενός ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την ευαισθητοποίηση του κοινού, τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με ορθές πρακτικές, την προώθηση της συζήτησης για την πολιτική, της έρευνας και της καινοτομίας και τη βελτίωση της συλλογής και της ανάλυσης των ποιοτικών ενδείξεων και των ποσοτικών δεδομένων, περιλαμβανομένων των στατιστικών στοιχείων, σχετικά με την κοινωνική και οικονομική επίδραση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος για την ταυτόχρονη προώθηση αυτών των στόχων σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο μπορεί να επιτύχει μεγαλύτερη συνέργεια και καλύτερη χρήση των πόρων. Στην κατεύθυνση αυτή η Επιτροπή θα πρέπει να προωφέρει έγκαιρη ενημέρωση, αλλά και τη στενή συνεργασία της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στα κράτη μέλη, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στους φορείς και τους συλλόγους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς σε επίπεδο Ένωσης. Για να εξασφαλιστεί η ευρωπαϊκή διάσταση των δραστηριοτήτων που θα διεξαχθούν για το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης να συνεργαστούν μεταξύ τους.

(21) Η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί επίσης ένα πεδίο παρέμβασης πολλών προγραμμάτων στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, και κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στη Μέση Ανατολή. Η προώθηση της αξίας της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί επίσης απάντηση στη σκόπιμη καταστροφή των πολιτιστικών θησαυρών σε ζώνες συγκρούσεων, όπως τονίζεται στην κοινή ανακοίνωση της Ύπατης Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 2016, με τίτλο «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις». Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί συμπληρωματικότητα μεταξύ του ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς και όλων των πρωτοβουλιών για τις εξωτερικές σχέσεις που αναπτύσσονται εντός των κατάλληλων πλαισίων. Τα μέτρα για την προσταυία και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο σχετικών μέσων εξωτερικών σχέσεων θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αντανακλούν το αμοιβαίο συμφέρον που παρουσιάζει η ανταλλαγή εμπειριών και αξιών με τρίτες χώρες. Με το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να προωθείται η αμοιβαία γνώση, ο αμοιβαίος σεβασμός και η αλληλοκατανόηση των αντίστοιχων πολιτισμών.

(22) Οι υποψήφιες και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες θα πρέπει να συνδεθούν στενά με δράσεις στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς. Θα πρέπει να επιδιώκεται η συμμετοχή των χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας και άλλων χωρών εταίρων, ανάλογα με την περίπτωση. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να επιδιωχθεί εντός των σχετικών πλαισίων συνεργασίας και διαλόγου, ιδιαίτερα στον διάλογο της κοινωνίας των πολιτών της Ένωσης και των εν λόγω χωρών.

([1]) Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη συμμετοχική διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς (ΕΕ C 463 της 23.12.2014, σ. 1).
([2]) Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης» (ΕΕ C 195 της 12.6.2015, σ. 22).

(23) Η διαφύλαξη, η διατήρηση και η βελτίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης προβλέπεται στους στόχους υφιστάμενων προγραμμάτων της Ένωσης. Ως εκ τούτου, η υλοποίηση ενός ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να γίνει μέσω των εν λόγω προγραμμάτων σύμφωνα με τις υφιστάμενες διατάξεις και μέσω καθορισμού των χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων σε ετήσια ή πολυετή βάση. Τα προγράμματα και οι πολιτικές σε τομείς όπως ο πολιτισμός, η παιδεία, η γεωργία και η αγροτική ανάπτυξη, η περιφερειακή ανάπτυξη, η κοινωνική συνοχή, οι θαλάσσιες υποδτέυεις, το περιβάλλον, ο τουρισμός, η στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά, η έρευνα και η καινοτομία, καθώς και η επικοινωνία συμβάλλουν άμεσα και έμμεσα στην προστασία, στην ανάδειξη, στην καινοτόμο επαναχρησιμοποίηση και στην προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης και μπορούν να στηρίζουν το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς σύμφωνα με τα αντίστοιχα νομοθετικά τους πλαίσια. Εθνικές συνεισφορές επιπρόσθετες της συγχρηματοδότησης σε επίπεδο Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων ευέλικτων μηχανισμών χρηματοδότησης όπως οι συμπράξεις δημόσιου — ιδιωτικού τομέα ή η συμμετοχική χρηματοδότηση, μπορούν να εξετάζονται προκειμένου να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς.

(24) Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης θα πρέπει να προστατεύονται με αναλογικά μέτρα που να καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο δαπανών, όπου περιλαμβάνονται η πρόληψη, ο εντοπισμός και η διερεύνηση παρατυπιών, η ανάκτηση απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή κακώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, κατά περίπτωση, η επιβολή διοικητικών και οικονομικών κυρώσεων.

(25) Η παρούσα απόφαση προβλέπει χρηματοδοτικό κονδύλιο για το σύνολο της διάρκειας του ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς, το οποίο αποτελεί το πουό προνομιακής αναφοράς για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού, κατά την έννοια του σημείου 17 της διοργανικής συμφωνίας της 2ας Δεκεμβρίου 2013 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση (1).

(26) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας απόφασης, δηλαδή να ενθαρρύνει την κοινοχρηστία και την αποδοχή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κοινή ιστορία και τις κοινές αξίες, καθώς και να ενδυναμώσει την αίσθηση του ανήκειν σε έναν κοινό ευρωπαϊκό χώρο, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα απόφαση δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη των εν λόγω στόχων όρια,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Το 2018 ανακηρύσσεται «ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς» (στο εξής «ευρωπαϊκό έτος»).

2. Το ευρωπαϊκό έτος έχει ως σκοπό να ενθαρρύνει την κοινοχρηστία και την αναγνώριση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης ως κοινού πόρου, να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κοινή ιστορία και τις κοινές αξίες, καθώς και να ενδυναμώσει την αίσθηση του ανήκειν σε έναν κοινό ευρωπαϊκό χώρο.

Άρθρο 2

Στόχοι

1. Οι γενικοί στόχοι του ευρωπαϊκού έτους είναι η ενθάρρυνση και η υποστήριξη των προσπαθειών που καταβάλλουν η Ένωση, τα κράτη μέλη και οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, σε συνεργασία με τον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ευρύτερη κοινωνία των πολιτών, για την προστασία, τη διαφύλαξη, την επαναχρησιμοποίηση, την ενίσχυση, την ανάδειξη και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης. Ειδικότερα, το ευρωπαϊκό έτος:

α) συμβάλλει στην προώθηση του ρόλου της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης ως καθοριστικού στοιχείου της πολιτισμικής πολυμορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου. Με πλήρη σεβασμό των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών, επισημαίνει τον καλύτερο τρόπο με τον οποίο εξασφαλίζονται η διατήρηση και η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, καθώς και η πρόσβαση σε αυτήν από ένα ευρύτερο και πιο διαφοροποιημένο κοινό, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη διεύρυνση κοινού και εκπαίδευσης στην πολιτιστική κληρονομιά, ώστε με τον τρόπο αυτό να προωθηθούν η κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση·

(1) ΕΕ C 373 της 20.12.2013, σ. 1.

β) ενισχύει τη συμβολή της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς στην κοινωνία και στην οικονομία, αξιοποιώντας τις άμεσες και έμμεσες οικονομικές δυνατότητές της, οι οποίες περιλαμβάνουν τη στήριξη των πολιτιστικών και δημιουργικών τομέων, περιλαμβανομένων των μικρών και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, και την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της καινοτομίας, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και του βιώσιμου τουρισμού, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη δημιουργία μακροπρόθεσμης απασχόλησης·

γ) συμβάλλει στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως σημαντικού στοιχείου των σχέσεων μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών, αξιοποιώντας το ενδιαφέρον και τις ανάγκες που παρουσιάζονται σε χώρες-εταίρους και την εμπειρογνωμοσύνη της Ευρώπης όσον αφορά την πολιτιστική κληρονομιά.

2. Οι ειδικοί στόχοι του ευρωπαϊκού έτους είναι:

α) η ενθάρρυνση προσεγγίσεων στην πολιτιστική κληρονομιά που είναι επικεντρωμένες στον άνθρωπο, ανοικτές σε όλους, προσανατολισμένες στο μέλλον, πιο ολοκληρωμένες, βιώσιμες και διατομεακές·

β) η προώθηση καινοτόμων μοντέλων συμμετοχικής διακυβέρνησης και διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων αρχών, του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, των ιδιωτικών παραγόντων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·

γ) η προώθηση του διαλόγου, της έρευνας και της ανταλλαγής ορθών πρακτικών όσον αφορά την ποιότητα της διατήρησης, της προσταυίας, της καινοτόμου επαναχρησιμοποίησης και ενίσχυσης της πολιτιστικής κληρονομιάς και των σύγχρονων επεμβάσεων στο ιστορικό περιβάλλον·

δ) η προώθηση λύσεων που θα καταστήσουν την πολιτιστική κληρονομιά προσιτή σε όλους, μεταξύ άλλων και μέσω ψηφιακών μέσων, με την εξάλειψη των κοινωνικών, πολιτιστικών και υλικών φραγμών, λαμβανομένων υπόψη των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες·

ε) ο προσδιορισμός και η αναβάθμιση της θετικής συμβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς στην κοινωνία και στην οικονομία μέσω της έρευνας και της καινοτομίας, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της βάσης στοιχείων για την εν λόγω συμβολή σε επίπεδο Ένωσης·

στ) η ενθάρρυνση συνεργειών μεταξύ της πολιτιστικής κληρονομιάς και των περιβαλλοντικών πολιτικών με την ενσωμάτωση της πολιτιστικής κληρονομιάς στις περιβαλλοντικές, στις αρχιτεκτονικές και στις χωροταξικές πολιτικές και μέσω της προώθησης της ενεργειακής απόδοσης·

ζ) η ενθάρρυνση στρατηγικών περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης οι οποίες να αξιοποιούν το δυναμικό της πολιτιστικής κληρονομιάς, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης του βιώσιμου τουρισμού·

η) η στήριξη της ανάπτυξης ειδικών δεξιοτήτων και η βελτίωση της διαχείρισης και της μεταφοράς γνώσεων στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, λαμβανομένων υπόψη των επιπτώσεων της μετάβασης στην ψηφιακή εποχή·

θ) η προαγωγή της πολιτιστικής κληρονομιάς ως πηγής έμπνευσης για τη σύγχρονη δημιουργία και καινοτομία και η υπογράμμιση της δυνατότητας γόνιμων ανταλλαγών και μεγαλύτερης αλληλεπίδρασης μεταξύ του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλων πολιτιστικών και δημιουργικών τομέων·

ι) η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης, ιδιαίτερα με στόχο τα παιδιά, τους νέους και τους ηλικιωμένους, τις τοπικές κοινότητες και τις δυσπρόσιτες ομάδες·

ια) η επισήμανση των δυνατοτήτων συνεργασίας σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάπτυξη ισχυρότερων δεσμών στο εσωτερικό της Ένωσης και με χώρες εκτός της Ένωσης και η ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου, της συμφιλίωσης έπειτα από συγκρούσεις και της πρόληψης των συγκρούσεων·

ιβ) η προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας αναφορικά με την πολιτιστική κληρονομιά· η διευκόλυνση της υιοθέτησης και της αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων από όλους τους ενδιαφερομένους, ιδίως τις δημόσιες αρχές και τον ιδιωτικό τομέα, και η διάδοση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε ευρύτερο κοινό·

ιγ) η ενθάρρυνση της ανάπτυξης συνεργειών μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση των πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών· και

ιδ) η προβολή κατά τη διάρκεια του 2018 σημαντικών γεγονότων που έχουν συμβολική σημασία για την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης.

Άρθρο 3

Περιεχόμενο των μέτρων

1. Τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 2 περιλαμβάνουν δραστηριότητες σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, οι οποίες συνδέονται με τους στόχους του ευρωπαϊκού έτους και είναι οι ακόλουθες:

α) πρωτοβουλίες και εκδηλώσεις για την προώθηση συζητήσεων, για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία και την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των πολιτών και των ενδιαφερομένων·

β) ενημέρωση, εκθέσεις, εκπαίδευση και εκστρατείες ευαισθητοποίησης που θα μεταδίδουν αξίες όπως η πολυμορφία και ο διαπολιτισμικός διάλογος με τη χρήση στοιχείων από την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης και θα παροτρύνουν το ευρύ κοινό να συμμετέχει στην προστασία και τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς και, γενικότερα, στην επίτευξη των στόχων του ευρωπαϊκού έτους·

γ) ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών μεταξύ εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων και άλλων οργανισμών και διάδοση πληροφοριών σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά, μεταξύ άλλων μέσω της Europeana·

δ) διενέργεια μελετών και υλοποίηση δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας και διάδοση των αποτελεσμάτων τους σε ευρωπαϊκή ή εθνική κλίμακα· και

ε) προώθηση έργων και δικτύων συνδεδεμένων με το ευρωπαϊκό έτος, μεταξύ άλλων και από μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης.

2. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο αντιστοίχως, μπορούν να προσδιορίσουν άλλες δραστηριότητες πέραν εκείνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, υπό την προϋπόθεση ότι συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ευρωπαϊκού έτους που καθορίζονται στο άρθρο 2.

3. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και τα κράτη μέλη μπορούν, σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο αντιστοίχως, να κάνουν αναφορά στο ευρωπαϊκό έτος και να κάνουν χρήση του λογοτύπου του για την προώθηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 4

Συντονισμός σε επίπεδο κράτους μέλους

Η οργάνωση της συμμετοχής στο ευρωπαϊκό έτος σε εθνικό επίπεδο εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Προς τον σκοπό αυτό τα κράτη μέλη ορίζουν εθνικούς συντονιστές. Οι εθνικοί συντονιστές εξασφαλίζουν τον συντονισμό των σχετικών δραστηριοτήτων σε εθνικό επίπεδο.

Άρθρο 5

Συντονισμός σε επίπεδο Ένωσης

1. Η Επιτροπή συγκαλεί τακτικά συνεδριάσεις των εθνικών συντονιστών με σκοπό τον συντονισμό της διεξαγωγής του ευρωπαϊκού έτους. Οι συνεδριάσεις αυτές χρησιμεύουν επίσης ως ευκαιρίες για την ανταλλαγή πληροφοριών για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού έτους σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο· στις εν λόγω συνεδριάσεις μπορούν να συμμετέχουν εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως παρατηρητές.

2. Ο συντονισμός του ευρωπαϊκού έτους σε επίπεδο Ένωσης εφαρμόζει εγκάρσια προσέγγιση με στόχο τη δημιουργία συνεργειών μεταξύ των διάφορων προγραμμάτων της Ένωσης και των πρωτοβουλιών που χρηματοδοτούν έργα στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς.

3. Η Επιτροπή συγκαλεί τακτικές συναντήσεις των ενδιαφερομένων μερών και των εκπροσώπων των οργανώσεων ή φορέων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς, περιλαμβανομένων και υπαρχόντων διεθνικών πολιτιστικών δικτύων και σχετικών ΜΚΟ, καθώς και οργανώσεων της νεολαίας, για να επικουρούν την Επιτροπή κατά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού έτους σε επίπεδο Ένωσης.

Άρθρο 6

Διεθνής συνεργασία

Για τους σκοπούς του ευρωπαϊκού έτους, η Επιτροπή συνεργάζεται με αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, ιδίως με το Συμβούλιο της Ευρώπης και με την Unesco, εξασφαλίζοντας παράλληλα την προβολή της συμμετοχής της Ένωσης.

Άρθρο 7

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Κατά την υλοποίηση ενεργειών που χρηματοδοτούνται δυνάμει της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζει την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων κατά της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας, με τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων και επιθεωρήσεων και με την ανάκτηση, σε περίπτωση που διαπιστωθούν παρατυπίες, των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, καθώς επίσης, κατά περίπτωση, με την επιβολή αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών διοικητικών και οικονομικών κυρώσεων.

2. Η Επιτροπή ή οι εκπρόσωποί της και το Ελεγκτικό Συνέδριο έχουν την εξουσία να ελέγχουν, βάσει δικαιολογητικών καθώς και επιτόπων ελέγχων και επιθεωρήσεων, όλους τους δικαιούχους επιχορηγήσεων, τους εργολάβους και τους υπεργολάβους που έχουν λάβει πόρους της Ένωσης κατ' εφαρμογή της παρούσας απόφασης.

3. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορεί να διεξάγει έρευνες, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και επιθεωρήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις και τις διαδικασίες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) και στον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου ([2]), με σκοπό την εξακρίβωση του κατά πόσον υπήρξε απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα η οποία θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης στο πλαίσιο συμφωνίας ή απόφασης επιδότησης ή σύμβασης χρηματοδοτούμενης κατ' εφαρμογή της παρούσας απόφασης.

4. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1, 2 και 3, οι συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες και με διεθνείς οργανισμούς, οι συμβάσεις, οι συμφωνίες επιχορήγησης και οι αποφάσεις επιχορήγησης που προκύπτουν από την εφαρμογή της παρούσας απόφασης περιέχουν διατάξεις οι οποίες εξουσιοδοτούν ρητά την Επιτροπή, το Ελεγκτικό Συνέδριο και την OLAF να διεξάγουν τους εν λόγω λογιστικούς έλεγχους και έρευνες, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

Άρθρο 8

Χρηματοδότηση

Η συγχρηματοδότηση σε ενωσιακό επίπεδο δραστηριοτήτων για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού έτους είναι σύμφωνη με τους κανόνες που είναι εφαρμοστέοι σε υφιστάμενα προγράμματα, όπως το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», και στο πλαίσιο των υφιστάμενων δυνατοτήτων για τον καθορισμό προτεραιοτήτων σε ετήσια ή πολυετή βάση. Κατά περίπτωση, άλλα προγράμματα και άλλες πολιτικές στο πλαίσιο των υφιστάμενων νομικών και δημοσιονομικών τους διατάξεων μπορούν επίσης να στηρίξουν το ευρωπαϊκό έτος.

Άρθρο 9

Προϋπολογισμός

Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2017 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανέρχεται σε 8 εκατομμύρια EUR.

Οι ετήσιες πιστώσεις εγκρίνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εντός των ορίων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Άρθρο 10

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019 η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή, τα αποτελέσματα και τη γενική αξιολόγηση των πρωτοβουλιών που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση. Η έκθεση περιλαμβάνει ιδέες για περαιτέρω κοινές προσπάθειες στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

([2]) Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

Άρθρο 11

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Στρασβούργο, 17 Μαΐου 2017.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Ο Πρόεδρος	*Ο Πρόεδρος*
A. TAJANI	C. ABELA

ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της απόφασης, το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς (2018) ανέρχεται στο ποσό των 8 εκατομμυρίων EUR. Για τη χρηματοδότηση της προετοιμασίας του ευρωπαϊκού έτους πολιτιστικής κληρονομιάς (2018), το ποσό ενός εκατομμυρίου EUR θα διατεθεί από τους πόρους του προϋπολογισμού του 2017. Για τον προϋπολογισμό του 2018, 7 εκατομμύρια EUR θα δεσμευθούν για το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς και θα προβληθούν σε μια γραμμή του προϋπολογισμού. Από το ποσό αυτό, τα 3 εκατομμύρια EUR θα προέλθουν από τους πόρους που προβλέπονται για το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» και 4 εκατομμύρια EUR θα μεταφερθούν από άλλους υφιστάμενους πόρους, χωρίς να χρησιμοποιηθούν τα υφιστάμενα περιθώρια και με την επιφύλαξη των εξουσιών της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σημειώνει τη συμφωνία των συννομοθετών να εισαγάγουν ένα χρηματοδοτικό κονδύλιο ύψους 8 εκατομμυρίων EUR στο άρθρο 9 της απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς (2018). Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή είναι υπεύθυνη να εγκρίνει το ποσό των πιστώσεων στον ετήσιο προϋπολογισμό, σύμφωνα με το άρθρο 314 ΣΛΕΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 16ης Νοεμβρίου 2007
Σχετικά με μια Ευρωπαϊκή Ατζέντα
για τον Πολιτισμό

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 16ης Νοεμβρίου 2007

σχετικά με μια ευρωπαϊκή στέγνια για τον πολιτισμό

(2007/C 287/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

(1) υπενθυμίζοντας τους στόχους η επίτευξη των οποίων αναπτύσσει στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εδώς δυνάμει του άρθρου 151 της συνθήκης,

(2) αναφερόμενο στις διατάξεις της σύμβασης της ΟΥΝΕΣΚΟ για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας στις πολιτιστικές εκφράσεις,

(3) έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Μαΐου 2007 σχετικά με μια ευρωπαϊκή στέγνια για τον πολιτισμό [1] ίνων κόσμο πολυπολιτισμικής [2],

(4) υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματά του της 24ης Μαΐου 2007 για τη συμβολή των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας στην ανάπτυξη των νέων της Λισσαβόνας [3],

(5) λαμβάνοντας υπόψη την πείρα από τα σχεδιαστικά και την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών του Συμβουλίου για τις περιόδους 2002-2004 και 2005-2007 [4],

(6) λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα του Πρώτου Πολιτισμικού Φόρουμ για την Ευρώπη, που πραγματοποιήθηκε στη Λισσαβόνα στις 26 και 27 Σεπτεμβρίου 2007,

(7) τονίζοντας ότι ο πολιτισμός και η ανταμοιβή του, σεβόμενη λαμβανομένης της πολυγλωσσίας, συνιστών βασικά στοιχεία της ευρωπαϊκής διαδικασίας ολοκλήρωσης με βάση κοινές αξίες και μια κοινή πληροφορία — διαδικασία η οποία αναγνωρίζει, σέβεται και προωθεί την πολιτιστική πολυμορφία και τον ηγετικό ρόλο του πολιτισμού,

(8) τονίζοντας ότι ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην προοπτική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας την κοινωνία και την ανταγωνιστικότητα,

(9) αναφερόμενο την άποψη ότι ο ρόλος του πολιτισμού πρέπει να αναγνωρισθεί περισσότερο στην Λεζόνα της Λισσαβόνας στο πλαίσιο στον οποίο θα εκτίθεν το 2008,

(10) θεωρώντας ότι ο πολιτισμός πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ με μέσο ενίσχυσης της διθνούς συνεργασίας,

(11) υπογραμμίζοντας τον ισχυρό δεσμό μεταξύ πολιτισμού και ανάπτυξης και τονίζοντας ότι πλέον πρωτεύοντα ρόλο των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο πλαίσιο της αντίστοιχης εξωτερικής τους βούλησης, προωθούν να ενισχύεί η δημιουργία δυναμικού πολιτιστικού τομέα στις αναπτυσσόμενες χώρες, και λαμβάνοντας υπό σημείωση την πρόταση της Επιτροπής να ενισχυθούν η κατοχύρωση και η διαφοροποίηση της χρηματοδότησης υπέρ της ανάπτυξης πρόσβασης του τοπικού πληθυσμού στον πολιτισμό, αλλά και των πολιτιστικών αγαθών αυτών των χωρών στις ευρωπαϊκές αγορές,

(12) τονίζοντας τη σημασία της εμβάθυνσης του διαπολιτισμικού διαλόγου σε διθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των χωρών που βρίσκονται σε ενιαίαν κατάσταση, και της σημασίας μη κυβερνητικών παραγόντων προκειμένου να προωθηθεί μεγαλύτερη γνώση και κατανόηση,

ΕΥΡΕΙΑΙΕΣ ΑΤΖΕΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

1. ΠΙΚΡΟΤΕ την πρόταση της Επιτροπής να ορίσει μια ευρωπαϊκή στέγνια για τον πολιτισμό, του θωρείται ως σημαντικό βήμα για την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας στον πολιτιστικό τομέα και τη βέλτιστη της συνοχής και της προβολής της ευρωπαϊκής δράσης στον τομέα αυτό και, συγχρόνως, για την ενίσχυση του ηγετικού ρόλου του πολιτισμού.

[1] Έγγρ. 9496/07 και συνοδευτικό έγγραφο εργασίας στο οποίο περιλαμβάνεται κατάλογος των κοινοτικών δράσεων στον τομέα του πολιτισμού (έγγρ. 9496/07 ADD 1).
[2] Έγγρ. 9611/07.
[3] ΕΕ C 162 της 6.7.2002 και έγγρ. 13839/04.

Στρατηγικά στόχοι

2. ΕΠΕΡΝΗ τους εξής τρεις στρατηγικούς στόχους του πεδιο-βάσεως στην ανακοίνωση της Επιτροπής προκειμένου να διαμορφωθεί η κοινή Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον πολιτισμό:

α) προώθηση της πολυπολιτισμικότητας και του διαπολιτισμικού διαλόγου,

β) προώθηση του πολιτισμού ως καταλύτη της δημιουργικότητας στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας για την ανάπτυξη, την απασχόληση, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα,

γ) προώθηση του πολιτισμού ως ζωτικού στοιχείου των διεθνών σχέσεων της Ένωσης.

Ειδικοί στόχοι

3. ΣΥΜΦΩΝΕΙ ότι αυτοί οι τρεις στρατηγικοί στόχοι θα καθοριστούν αναλυτικότερα ως εξής:

Α. ΩΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ:

— ενίσχυση της ενημέρωσης των καλλιτεχνών και άλλων επαγγελματιών του πολιτισμικού τομέα,

— προώθηση της πολυπολιτισμικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της κινητικότητας των καλλιτεχνών και την ενίσχυση της διαδικασίας ψηφιοποίησης με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης του κοινού σε διαφορετικές μορφές πολιτισμών και γλωσσικών εκφράσεων,

— προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου ως βάσεως διαδικασίας που συμβάλλει στην ευρωπαϊκή ταυτότητα, ιδιαίτερα και κοινωνική συνοχή, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των πολιτών.

Β. ΩΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΩΣ ΚΑΤΑΛΥΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ:

— προώθηση καλύτερης χρήσης της ανάγκης μεταξύ πολιτισμού και εκπαίδευσης, ιδιαίτερα με την ενίσχυση της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης και της δραστήριας συμμετοχής σε πολιτισμικές δραστηριότητες με στόχο την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της καινοτομίας,

— προώθηση της διαδικασίας εξαλειφόμενων δυνατοτήτων εκπόνησης στον τομέα της διαχείρισης κάθε και στον εμπορικό ή επιχειρηματικό τομέα για επαγγελματίες του πολιτισμού και της δημιουργίας,

— καλλιέργεια κοινωνικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη του πολιτισμικού και δημιουργικού κλάδου, μεταξύ άλλων στον οπτικοακουστικό τομέα, ώστε να μεγιστοποιηθεί το δυναμικό τους ιδιαίτερα δε το δυναμικό των ΜΜΕ, ιδίως με καλύτερη χρήση των υφιστάμενων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών και με την προώθηση δημιουργιών παραγωγής σχέσεων μεταξύ του πολιτισμικού και άλλων τομέων, εκτός άλλων στο πλαίσιο της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Γ. ΩΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΩΣ ΖΩΤΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ:

— ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ όσον αφορά τις εξωτερικές σχέσεις και την ανάπτυξη,

— τροφοδοσία της σύμβασης της ΟΥΝΕΣΚΟ για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας στις πολιτιστικές εκφράσεις και συμβολή στην αποφασιστική της εφαρμογή αυτής σε διεθνές επίπεδο,

— ενίσχυση του διαπολιτισμικού διαλόγου και της ανταλλαγής μεταξύ των κοινωνιών των πολιτών των κρατών μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών,

— ενδυνάμωση της τριμερούς συνεργασίας μεταξύ των πολιτισμικών φορέων των κρατών μελών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των πολιτισμικών ιδρυμάτων, με τρίτες χώρες και με τα αντίστοιχα δίκτυα στις χώρες αυτές.

Επικοινωνία και σκοπός

4. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η δράση σύμφωνα με τους στόχους αυτούς πρέπει να έχει πραγματική συμπαγή προσπάθεια εξίσου και να διέπεται με πλήρη σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας και ότι οι παρούσες κοινές κατευθυντήριες γραμμές σε επίπεδο ΕΕ δεν αποκλείουν τον καθορισμό και την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των δικών τους στόχων εθνικής πολιτικής.

5. ΠΡΟΟΡΑΜΩΣΕΙ ότι οι στόχοι αυτοί πρέπει να θεωρηθούν ως σύλλογο τόλμου για την καθοδήγηση της μέλλουσας δράσης στον πολιτισμικό τομέα.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διάλογος με τον πολιτισμικό τομέα

6. ΣΥΜΦΩΝΕΙ ότι ένας συνεχής, πολυπτυχός και πολιτικός διάλογος με τους πολιτισμικούς παράγοντες και κατόχους δικαιωμάτων με το αναγκαιούν τομέα σε όλα τα επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό) είναι ουσιαστικής σημασίας τόσο για την ανάπτυξη όσο και για την αποφασιστική μας ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό.

7. ΕΠΙΚΡΟΤΕΙ την πρόθεση της Επιτροπής να ενισχύει ανταγωνιστικούς σκοπούς από τον τομέα και να αναλάβει τη χρηματοδότησή του, προκειμένου να δημιουργηθούν δίκτυα επικοινωνίας και να αρχίσει διάλογος με τους διάφορους παράγοντες.

8. ΣΥΜΦΩΝΕΙ ότι, λόγω του θετικού αντικτύπου του πρώτου Πολιτισμικού Φόρουμ που διεξήχθη στη Λισαβόνα στις 26 και 27 Σεπτεμβρίου 2007, η αλληλεπίδραση με τις κοινωνίες των πολιτών και ενός ευρύτερου τόξου σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο αποτελεί μέγιστο στοιχείο για τη διεύρυνση των στόχων των πολιτισμικών παραγόντων στο πλαίσιο της διαδικασίας τακτικής υποβολής εκθέσεων.

Ανοικτή μέθοδος συντονισμού

9. ΚΡΙΝΕΙ ότι η νέα προσέγγιση που έχει προτείνει η Επιτροπή για τη συνεργασία στον τομέα του πολιτισμού, δηλαδή η χρήση της ανοικτής μεθόδου συντονισμού (ΑΜΣ), με ειδικά προσαρμοσμένο τρόπο και λαμβανομένων υπόψη των ιδιομορφιών του τομέα, θα προσφέρει ένα ευδιάκτο και μη δεσμευτικό πλαίσιο για τη διαρέρωση της συνεργασίας γύρω από τους σημαντικούς στόχους της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό και την προώθηση των αντάλλαγών βέλτιστων πρακτικών.

10. ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ότι:

α) η ΑΜΣ θα εφαρμόζεται με την ευελιξία του αρμόζει στον πολιτιστικό τομέα αλλά και με πλήρη σεβασμό των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών, περιλαμβανομένων των αρμοδιοτήτων των περιφερειακών και τοπικών αρχών τους, και σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας η αφιερωτοιχή των κρατών μελών στις σχετικές δράσεις και διαδικασίες θα είναι προαιρετική·

β) κατά την εφαρμογή της ΑΜΣ θα δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη ιδιαχαρτιστοίησης της οικονομικής και διοικητικής επιβάρυνσης των διάφορων παραγόντων, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στη συνθήκη ΕΚ (1)·

γ) οι στόχοι της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό θα εφαρμόζονται μέσω τριετών προγραμμάτων εργασίας που θα καλύπτουν παραμονιμένο αριθμό τομέων προτεραιότητας, τους οποίους το Συμβούλιο κρίνει κατάλληλους για το πλαίσιο ΑΜΣ την αντίστοιχη χρονική περίοδο. Με βάση αυτούς τους τομείς προτεραιότητας, η Επιτροπή θα προτείνει ειδικές δράσεις για τα προγράμματα εργασιών του θα συζητούνται, σκιαλογιώνονται, επικαιροποιούνται και, πιθεγγιμένως, εγκρίνονται από το Συμβούλιο των Υπουργών·

δ) το Συμβούλιο, σε συνεργασία με την Επιτροπή, θα διαδραματίζει κεντρικά ρόλο στη διασφάλιση της συνέχειας και παρακολούθησης των τομέων προτεραιότητας για την ανάλυση δράσης και στη διατήρηση της δυναμικής της διαδικασίας·

ε) η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεων με το αρμόδιο όργανο του Συμβουλίου [την Επιτροπή Πολιτιστικών Υποθέσεων], θα καταρτίζει ενίδιση τρικόδου προς υποβολή στα Συμβούλιο, μεταξύ άλλων βάσει των πληροφοριών που θα παρέχουν εθελοντικά τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές του ορίζονται στα σημεία 10 στοιχεία α) και β) ανωτέρω·

στή προκειμένου να ενισχυθούν η γενική ενημέρωση και προβολή της πολιτιστικής συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι πολιτιστικοί παράγοντες και το ευρύ κοινό θα ενημερώνονται σχετικά με τους στόχους και τις δράσεις προτεραιότητας του προγράμματος εργασίας.

11. ΣΥΜΦΩΝΕΙ, σύμφωνα με το σημείο 10 στοιχείο γ), ότι το πρόγραμμα εργασιών για την περίοδο 2008-2010 θα επικεντρωθεί στους τομείς προτεραιότητας για ανάλυση δράσης που ορίζονται στο παράρτημα.

12. Το Συμβούλιο δύναται, σε συνεργασία με την Επιτροπή, να αποτελεσθεί την εφαρμογή της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στον τομέα του πολιτισμού με βάση τη σημειωθείσα πρόοδο και λαμβάνοντας υπόψη του τις ειδίσεις και αξιολογήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο ε) ανωτέρω.

13. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών θα ενημερώνονται σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων εργασίας.

Ορίζοντας πτυχίς

14. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει τις εργασίες της στον τομέα των πολιτιστικών στατιστικών όσον αφορά τους ορισμούς και τις μεθοδολογίες, προκειμένου να υπάρχουν συγκρίσιμα στατιστικά δεδομένα για τη χάραξη πολιτικών και την ανάλυση δράσεων βάσει στοιχείων.

15. ΚΑΡΕΤΙΖΕΙ τη δημιουργία διυπηρεσιακής ομάδας στο πλαίσιο της Επιτροπής, με στόχο την καλύτερη ενσωμάτωση των πολιτιστικών πτυχών στη δράση της δυνάμει άλλων διατάξεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 151 παράγραφος 4 της συνθήκης ΕΚ.

16. ΣΥΝΙΣΤΑ να ενισχυθεί η διασύνδεση μεταξύ πολιτιστικών στοιχών και άλλων κοινοτικών πολιτικών, με συντονισμό μεταξύ των σχετικών συνθέσεων του Συμβουλίου σε θέματα των έχουν αντίκτυπο στον πολιτισμό και με τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και συνεπτικού μηχανισμού για την τακτική υποβολή αιθέσεων όσον αφορά πολιτιστικές πτυχές δυνάμει άλλων διατάξεων της συνθήκης και για την παρακολούθηση των εν λόγω αιθέσεων.

17. ΚΑΛΕΙ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να εγκρίνει τα παρόντα συμπεράσματα στα οποία προβλέπεται το πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό.

(1) Πρόκειται για το άρθρο 5 της συνθήκης, όπως αφιερωτίσται από το πρωτόκολλο αριθ. 30 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, που προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και συγκεκριμένα από το σημείο 9 του εν λόγω πρωτοκόλλου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2008-2010

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 10 στοιχείο γ) και της παραγράφου 11 σκαλίρι, θα αναληφθούν οι ακόλουθες δράσεις προτεραιότητας στο πλαίσιο των στρατηγικών στόχων της εθνικοποίησης αυξάνεται για τον πολιτισμό:

— βελτίωση των συνθηκών για την ενισχύσεις των καλλιτεχνών και άλλων επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα,

— προώθηση της πρόσβασης στον πολιτισμό, πλέον μέσω της προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, της πολυγλωσσίας, της γραμματείας, του πολιτιστικού τουρισμού, των συνεργιών με την εκπαίδευση, πλέον την καλλιτεχνική εκπαίδευση, και της μεγαλύτερης συνεκτικότητας των πολιτικών,

— ανάπτυξη δεξιοτήτων, στατιστικών και μεθοδολογιών στον πολιτιστικό τομέα και βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους,

— μεγιστοποίηση του δυναμικού του πολιτιστικού και δημιουργικού κλάδου, ιδιαίτερα με τον ΜΜΕ,

— τεκμηρίωσή και εφαρμογή της σύμβασης της ΟΥΝΕΣΚΟ για την προστασία και την προώθηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας στις πολιτιστικές εκφράσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Προπαρασκευαστική δράση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «Πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ» (2013-14)

PREPARATORY ACTION

'CULTURE IN EU EXTERNAL RELATIONS'

Executive Summary

Engaging the World: Towards Global Cultural Citizenship

An initiative funded by the European Union

preparatory action
CULTURE *in* EU EXTERNAL RELATIONS

www.cultureinexternalrelations.eu

© European Union, 2014
Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.

This document has been prepared for the European Commission; however, it reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

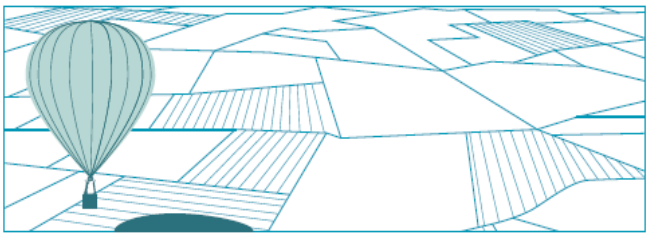

EXECUTIVE SUMMARY

This report is the outcome of a sixteen-month inquiry that has been the centrepiece of the Preparatory Action 'Culture in EU External Relations'. The inquiry covered 54 countries – the 28 EU Member States, the 16 countries included under the European Neighbourhood Policy[1] and the 10 Strategic Partnership countries.[2] It has uncovered a very considerable potential for culture in Europe's international relations and has also explored the ways in which culture and cultural expression have been deployed already by European actors in multiple relationships with their counterparts elsewhere. These European actors have included Member States, artists and other professionals in the arts and culture sector (often termed 'cultural operators' in EU circles), civil society entities devoted to cultural production and/or delivery, the business sector, and, to some extent, European institutions.

At the same time, the inquiry has analysed how third country stakeholders have partnered with these European cultural actors and how they view their relationships with Europe. It has uncovered their aspirations and expectations for the future. It has confirmed that many people across the world have a strong interest in engaging culturally with Europe. It has shown the various ways in which they are attracted by the European 'narrative', to use a currently fashionable term, in particular by Europe's cultural diversity, as well as by fundamental values, such as freedom of expression, and by the vigour of Europe's cultural and creative industries.

1 The ENP countries are the following: Algeria, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Egypt, Georgia, Israel, Jordan, Lebanon, Libya, Morocco, Moldova, Palestine, Syria, Tunisia and Ukraine.
2 The Strategic Partner countries are: Brazil, Canada, China, India, Japan, Mexico, Russia, South Africa, South Korea and the United States of America.

Yet the inquiry has also found that many of Europe's privileged international positions face powerful and growing competition from other countries and regions. Thus it fully validates the European Union's commitment to *enhancing the role of culture in the external relations of the EU and its Member States* – and societies – and the process set in motion by the European Commission's 2007 'Communication on a European agenda for culture in a globalizing world', which was endorsed by the Parliament and the Council in 2008.[3]

The report reveals how ties of cooperation and exchange in different domains of cultural and intellectual expression have been forged with partner countries and regions by Member States, their many, often autonomous institutions and cultural civil societies, and the European institutions. These ties encompass not only all the various domains of the arts and heritage, but also higher education, particularly in the humanities. While Europeans have already succeeded in projecting to the world an image of their shared space as one of cultural creativity and diversity, the inquiry reveals that the time has come for them to go beyond representation alone and engage with the rest of the world through stances of *mutual learning and sharing*. Adopting such stances would mean adopting a spirit of *global cultural citizenship* that recognises shared cultural rights as well as shared responsibilities, hinging upon access and participation for *all* in a framework of cosmopolitan solidarity.

How could it be otherwise, in a world in which all cultural practice is becoming increasingly trans-national and trans-continental, as artists and creative people everywhere remain rooted in their own cultures yet have recourse to globalised repertoires, methods and strategies? The challenge for Europe in this multi-polar world is to remain true to itself, yet to continue to position itself creatively in a globalised world of fluid and multiple identities and permanent cultural and social transformation. The positive forces shaping this transformation include the digital revolution, the exponential expansion of the social media and large-scale political and social changes across the world. Yet there is also a dark side to this globalisation. Cultural actors both in Europe and elsewhere are confronted by the growing concentration of ownership and power in the hands of massive trans-national conglomerates, as well as in a small number of privileged cities and regions. This concentration is already limiting cultural freedom and creativity. It will also restrict the scope of trans-national cultural exchange unless mechanisms are devised to promote small scale and local cultural entrepreneurship.

3 'Resolution of the Council of 16 November 2007 on a European Agenda for Culture', Official Journal of the European Union (2007/C 287/01). Online. Available at: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:287:0001:0004:EN:PDF

The report demonstrates the ways in which stepped up cultural engagement with the rest of the world can serve the *interests* as well as the *ideals* of the EU and its Member States. Such engagement would benefit both intercultural dialogue and global solidarity. It would strengthen respect for and the affirmation of cultural diversity. It would also foster trade, investment and competitiveness. Equally, it would promote innovation and development, as envisaged by the 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions – provided the EU manages to implement certain key provisions of that international treaty more effectively than it has so far. The report also foregrounds the intrinsic added value of the flourishing of culture and the richness of cultural exchange. This *intrinsic added value* is increasingly recognised across the world today.

On the basis of the inquiry, the report highlights the *strengths* and *weaknesses* of European international cultural relations to date, the *opportunities* that remain to be tapped, as well as the *obstacles* to be overcome. It presents key lessons for policy making in this area. It identifies and explores the ways in which cultural resources, deployed in a spirit of global cultural citizenship, can provide key tools for the strengthening and broadening of the external relations of the EU, its Member States, and their public and civic actors. It also reveals the strong added value that a strategy based on culture can afford all these European actors. It proposes a roadmap for such a strategy, consisting of the principles that should guide this kind of international cultural engagement.

The report's chapter 'recommendations for ways forward', identifies **the key building blocks** of an approach that would bring together multiple stakeholders – European Member States, the European cultural sector and civil society, the corporate world and the European institutions – and become a 'win-win' option for all.

The first set of building blocks concerns key principles of values as well as method. The **value-based principles** include reciprocity and mutuality, notably mutual listening and learning; the more vigorous promotion of cultural diversity in the spirit of the 2005 UNESCO Convention; respect for open expression, critical reflection and free debate, notably regarding the ways in which artists and cultural operators appropriate and adapt cherished European values in their own diverse ways. In a nutshell, 'Europeans must be willing to ask the 'Other' what (s)he really wants'.[4]
In relation to **method**, the report stresses the need to **balance governmental responsibility with the autonomous practice of cultural creators and their organisations**. Hence the planning and implementation of cultural

4 Sir Martin Davidson, CEO of the British Council, at the International Conference in Brussels, 8 April, 2014.

relations should involve all cultural stakeholders right from the outset, including third country partners: the joint creation ('co-creation') of new projects is the bedrock of deep and lasting ties. Moreover, since meaningful cultural relations unfold in the long term, there can be no 'quick fixes' in this domain. Nor can one size fit all: patterns of cultural relations will have to be modulated on a case-by-case basis. These relations should not be limited to the presentation of European cultures to others and vice versa, although this aspect is of course important. Instead, they should give priority to sharing Europe's multiple and diverse experiences in cultural capacity building and governance. Finally, little benefit can be expected from the deployment of culture in external relations unless procedures concerning applications for EU funding are greatly simplified and made more accessible.

The report also explores the ways in which the imperatives of diversity *and* European commonalities can be reconciled. To make it possible for the rich diversity of European cultures to come to the fore and for broader European interests to be served, more strategic communication and coordination are required; more effectiveness and efficiency in the trans-national dimension is needed, rather than new layers of bureaucracy. The EU itself will need to find coherence amongst its different tools and instruments and the entities and actors responsible for them. Given that competencies for external relations will remain principally anchored to Member States, progress will also depend on the achievement of *subsidiary complementarity*, through which the European institutions support Member States and expert organisations in delivering 'European' projects that are more than just the sum of many national projects.

In the light of these principles, the final chapter goes on to present a series of **operational recommendations**. These concern both **innovations** in the practice of culture in external relations as well as mechanisms that need to be put in place on a priority basis. These may be summarised as follows:

1. **A strategic framework, dedicated staff and proper co-ordination need to be put in place**. Such a strategic framework would require the key actors (EU institutions) to agree upon a small, but sufficiently strong coordination mechanism within the European External Action Service (EEAS) that could work across all the European Commission directorates general concerned, communicating and liaising with governmental and non-governmental stakeholders as well as with civil society. Personnel with cultural knowledge and experience should be assigned to selected EU Delegations to enable and facilitate cultural relations.

2. **Governance**: the structures and modus operandi of the EU institutions need to be flexible enough to adjust to a multi-layered and shared

system of governance. 'Variable geometry governance' has to be the way forward. Decision-making needs to ensure transparency, efficiency and accountability and should address not just the interests of European stakeholders, but also those with whom they are engaging. The facilitating role the EU provides must promote a truly inclusive dialogue. Advocacy of particular values by the EU must be acknowledged and made explicit, so that trust and respect can provide a solid basis for engagement with others.

3. **New methods of funding and fundraising** need to be actively sought, such as co-funding, pooled funding, public-private partnerships, the blending of grants and loans and the establishment of trust funds. The role of the private sector, of philanthropic organisations, corporate sponsors and other independent funding organisations should also be rethought and adapted to the requirements of international cultural relations. The potential is most obvious in fields such as the cultural and creative industries, and in clusters of 'incubators' in areas of need such as urban neighbourhoods.

4. **Resources should be pooled**, in a spirit of 'smart' complementarity based upon mutually agreed cooperation between Member States, notably via their cultural institutes and attachés abroad, as well as across a multitude of cultural civil society linkages and networks that operate in parallel to governments.

5. **Better communication is needed**, which is able to share European societies' sense of commitment to the flourishing of their cultural sectors and explain clearly why the EU itself is also committed to strengthening the role of culture in external relations. The EU's public diplomacy ought to communicate more imaginatively to a variety of audiences about the cultural relations opportunities offered by the EU, the Member States and other actors/institutions. This also implies **multilingualism** in the EU's dealings with the rest of the world, not just within its boundaries.

6. **Barriers to mobility must be removed** in the interest of intensified culture relations and a denser flow of creativity, as envisaged by the 2005 Convention for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions. For this reason, reviewing the visa regime applicable to culture operators must become a priority for the Member States of the EU.

7. **Strengthening civil society** in countries where major social and political transformations are occurring should be a cultural priority for Europe. It is essential to deploy more resources through non-governmental channels,

in other words at the 'people-to-people' level. This is particularly needed in countries that lack clearly defined state policies or funding.

8. **A better fit with the cultures of young people is required**. International cultural relations remain out of fit with the cultural interests and practices of young people. No future EU strategy can hope to succeed if it is not constructed squarely within the cultural environment in which young people across the globe construct their aspirations and pursue their dreams and/or if its agents are unwilling or unable to promote new cultural forms and voices. By the same token, the EU should also establish more exchange programmes for young people in both the educational and cultural domains. It is also at the elementary school level within Europe that the seeds should be sown for building European knowledge and awareness of other cultures.

9. **A focus on cities and towns:** urban cultural actors in all third countries, in cities both large and small, are particularly keen to network with European counterparts, trade cultural goods and services with them or learn from their experiences and skills. Demand for such relations with cities elsewhere is strong among European cities as well, which can also share with the rest of the world the EU's experience with the European Capital of Culture programme.

10. **Alternative models of trans-national peer-to-peer learning**: independent 'eye-to-eye' forms of collaboration would be a form of much desired 'cultural fair trade' and could provide valuable mutual learning experience. These partnerships could bring together artists, cultural managers, journalists, writers, etc..

11. **Alternative ways of empowering local cultural actors**: the EU could attempt to develop new modes of cooperation between established cultural organisations and/or foundations and local actors in third countries.

12. **Monitoring and evaluation** also require a new 'culture', as it were, of measurement and benchmark based assessment. Many institutional initiatives fail for lack of such tools with which to identify roadblocks and wrong turnings. This is as true of international cultural relations as it is of any other field.

The report also argues that these recommendations should be tested by the design and launch in 2014 of a selected number of *pilot projects*. It therefore provides illustrative outlines of possible projects in the following areas: joint cultural strategy development workshops; a joint translations programme;

the establishment of 'European Creative Hubs' in emerging economies; the development of business and export skills in the cultural and creative industries sector; a young creative entrepreneurs networking programme; training in cultural management; city-to-city cooperation; the development of an online information tool to promote cultural relations; a properly structured EU Film Festivals scheme and, finally, the elaboration of a quantitative EU cultural relations index.

The report urges that, by 2017/2018, these projects be evaluated and the results reported upon, so as to yield a second set of revised recommendations. This phase of evaluation would be coterminous with other EU policy processes, including the mid-term review of the Financial Perspectives. The expertise of many partners will be needed at EU level, notably that of the EEAS, working in closer partnership with the Commission services, in particular those responsible for culture, and the EU Delegations, as well as with the Member States and their leading cultural organisations and networks, such as EUNIC.

The essence of the Consortium's findings and recommendations may be expressed in the following **8 key messages**:

1. Cultural relations have a **huge potential for enhancing European influence and attraction** in the rest of the world as well as for enhancing awareness, in Europe itself, of other cultures and the capacity to learn from them.

2. There is great **demand, in Europe as well as elsewhere**, for **more and better European cultural relations with the rest of the world** that can also deliver greater prosperity and human development for all.

3. But for this to be possible, the European Union must elaborate a coherent **international cultural relations strategy**. Any such strategy, however, must recognise that people in the rest of the world are not entirely happy with the way Europe currently approaches such relations. They want Europeans to engage with them in new ways, **listening, sharing, imagining and creating together**, rather than simply projecting our individual national cultures in a purely representational logic.
4. Any such strategy also has to be far more congruent with **the cultural interests and practices of young people**, who increasingly communicate with each other and create communities of interest and engagement trans-nationally through digital tools and the social media.

5. EU institutions, national cultural relations agencies and cultural civil society need to work together to build a strategy that is both transversal

and 'joined up' across different sectors and that also respects the ideas and ideals of **global cultural citizenship: reciprocity, mutuality and shared responsibility.**

6. Such a strategy requires political will and commitment. It also has to be adequately funded under the European Union's budget. It should be implemented mainly by cultural professionals.

7. A series of **prototypes and pilot-projects** should be launched forthwith in order to inform and kick start the strategy. The projects selected should also trigger a process of transformative change in the way Europe's international cultural relations are conceived and carried out.

8. The strategy should establish **clear goals, priorities and realistic outcomes**. At the same time, since sustainable impacts in external cultural relations cannot be achieved quickly, it has to **be conceived and designed for the long term**.

In a nutshell, the report reveals the considerable potential of culture in the rapidly changing and multi-polar world of the twenty-first century. The failure to maximise on this potential now would be a huge missed opportunity for Europe.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Του Δημήτρη Τζανάκη
Εμπειρογνώμονας-Πρεσβευτής
Σύμβουλος Α΄
Υπουργείο Εξωτερικών
Ε΄1 Δ/νση Μορφωτικών
και Πολιτιστικών Υποθέσεων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε1 Δ/νση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 14 Νοεμβρίου 2011
Φ.8172/9/ΑΣ 1152

ΠΡΟΣ :- Διευθυντή Ε1 Διεύθυνσης
Πρέσβη κ. Ι. Οικονόμου

ΚΟΙΝ :- Ε.Ε.Ε. UNESCO
Υπόψη Προέδρου
Κας Αικ. Τζιτζικώστα

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Θεσμοθέτηση Βραβείου Αδελφοποιήσεων από την Ε.Ε.Ε. UNESCO"

Επανερχόμενος σε παλαιότερη εισήγησή μου για τη δυνατότητα θεσμοθέτησης απονομής ετήσιου βραβείου για τα καλύτερα σχέδια διεθνών συνεργασιών ημεδαπών ΟΤΑ (α' και β' βαθμού), είτε για αδελφοποιήσεις είτε για σύσταση ή δραστηριοποίηση σε διεθνή ή/ και περιφερειακά δίκτυα, εκτιμώ ότι μία τέτοια ενέργεια, υπό την αιγίδα των Υπουργείων Εξωτερικών και Εσωτερικών (ΥΠΕΣ, ΥΠΕΞ) και με πρωτοβουλία της Ε.Ε.Ε. UNESCO θα προσέδιδε δυναμικό αξιακό δείκτη σε έναν θεσμό, εν πολλοίς άγνωστο και μή επαρκώς αξιοποιημένο από την ελληνική πλευρά.

Συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο για παροχή τιμητικών βραβείων (αρ. 21, παρ. 4, Ν.3731/2008), σε συνδυασμό ίσως με ένα συμβολικό χρηματικό ποσό τα οποία θα δίνονται άπαξ ετησίως σε μία συμβολική τελετή σε ένα υψηλού κύρους και συμβολισμού χώρο (π.χ. Ζάππειο Μέγαρο, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Μέγαρο Αθηνών), με τη δέουσα επικοινωνιακή κάλυψη.

Ανωτέρω πρωτοβουλία, δύναται να αναληφθεί ενδεχομένως και από την Ε.Ε.Ε. UNESCO διότι τα τελευταία χρόνια, η UNESCO έχει επιλέξει τις πόλεις ως τον προνομιακό χώρο για τη χάραξη και υλοποίηση πολιτικών σε τοπικό επίπεδο, επενδύοντας σε πολυμερείς συνεργασίες για μια σειρά πρωτοβουλιών, είτε για τον αγώνα κατά του ρατσισμού (International Coalition of Cities against Racism), είτε για τη προστασία και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς (World Heritage Cities), είτε τέλος για τη κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη πόλεων του αναπτυγμένου και αναπτυσσόμενου κόσμου (Creative Cities Network, Cities of Design). Είναι κοινή πεποίθηση σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο ότι η βιώσιμη αστική ανάπτυξη βασίζεται σε νέους ανταγωνιστικούς παράγοντες όπως : η ποιότητα της αστικής υποδομής, η αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτισμού και βιομηχανίας, η

καινοτομία, η έρευνα, ο αστικός σχεδιασμός, η αρχιτεκτονική, οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας κ.ο.κ.

Με αφορμή, επομένως, την Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. (β΄ εξάμηνο 2012), η σύμπραξη UNESCO και Ε.Ε. για την απονομή του εν λόγω βραβείου θα εγκαινίαζε τη στροφή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς την ιδέα του Citizens Mundus, δηλ. εκείνου του ευαισθητοποιημένου παγκόσμιου πολίτη, που προσεγγίζει τα ευρωπαϊκά προβλήματα (ανθρώπινα δικαιώματα, μετανάστευση, οικονομική κρίση, κλιματική αλλαγή) με παγκόσμια οπτική - μία ιδέα που έχει ήδη συζητηθεί στη διάρκεια της διαβούλευσης για τις αδελφοποιήσεις πόλεων (2014 – 2020).

Κατ' αυτό τον τρόπο η Πολιτεία θα έδινε ένα σαφές στίγμα για τη διάσταση που επιθυμεί να προσλάβει ένας θεσμός όπως αυτός των αδελφοποιήσεων και των διεθνών σχέσεων των ΟΤΑ, διαχέοντας τις αξίες που προσβεύει η χώρα μας στο ευαίσθητο και ζωτικό πλέον κομμάτι της Κοινωνίας των Πολιτών, επιβραβεύοντας καινοτόμες πρωτοβουλίες και αναδεικνύοντας τη δημιουργική εξωστρεφή δημόσια εικόνα της Ελλάδος, ιδιαίτερα υπό τις παρούσες δυσμενείς δημοσιονομικές συνθήκες.

Έτσι, δυνάμεθα με μία σχετικά απλή και συμβολική πρωτοβουλία θεσμικού χαρακτήρα, πρωτοποριακή ακόμη και για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, να αξιοποιήσουμε τις διεθνείς σχέσεις των ΟΤΑ ως πολλαπλασιαστή ήπιας ισχύος, δημιουργώντας συνέργειες μεταξύ της εξωτερικής πολιτικής και της διπλωματίας της Κοινωνίας των Πολιτών και αναδεικνύοντας το ρόλο της Ε.Ε.Ε. UNESCO ως εκτελεστικού βραχίονα της πολιτιστικής διπλωματίας της χώρας μας.

Δημήτριος Η. Τζανάκης
Πολιτιστικός Σύμβουλος

ΔΤΖ/14.11.2011

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε1 Διεύθυνση Μορφωτικών
& Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 29 Αυγούστου 2011
Α.Π.Φ.8172/9/ΑΣ 860

ΠΡΟΣ :- Ε1 Δ/νση
Υπόψη Πρέσβεως κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Κατά τη διάρκεια της φετεινής ετήσιας κανονικής άδειας του υπογράφοντος στη Νάξο, προσεκλήθην από τον κ. Μ. Βαζαίο, υπεύθυνο του Διεθνούς Φεστιβάλ Νάξου στο Δημαρχείο της Νάξου, για άτυπη συνάντηση με τον αρμόδιο Αντιδήμαρχο για θέματα Πολιτισμού, Αθλητισμού και Περιβάλλοντος, κ. Ι. Ιακ. Ναυπλιώτη, την Παρασκευή 5 Αυγούστου τ.ε. προκειμένου να συζητηθούν θέματα διεθνών σχέσεων και πολιτιστικών και εκπαιδευτικών συνεργασιών του Δήμου.

Στην άτυπη συνάντησή μας αφού αναφέρθηκα στα **πλεονεκτήματα** του νησιού ήτοι : αυθεντικότητα τοπίου, γεύσεων και στοιχείων υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, μεγάλο πολιτισμικό και ερευνητικό-επιχειρηματικό κεφάλαιο : π.χ. Ιακ. Καμπανέλλης, Κορρές, επεσήμανα και **αδυναμίες** όπως : π.χ. : απαράδεκτη κατάσταση πυλών εισόδου και τοποσήμου του νησιού (λιμάνι, αεροδρόμιο, Πορτάρα), καθώς και την παντελή έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού, ακόμα και για τομείς μείζονος τοπικού ενδιαφέροντος π.χ. τουρισμός.

Στους συνομιλητές του ο υπογράφων τόνισε τις δυνατότητες ανάπτυξης του νησιού είτε **αυτοδύναμης** είτε στο πλαίσιο της "δορυφοριοποίησής" της με Μύκονο και Πάρο, έτσι ώστε να καταστεί **Περιφερειακό Κέντρο Αριστείας**, αναπτύσσοντας το **"branding" Κυκλάδες** (Cyclades), αφού είναι και το παραγωγικό της κέντρο, εστιάζοντας στην **δημιουργικότητα**.

Στον τομέα των διεθνών σχέσεων, σημειώθηκαν οι δυνατότητες που παρέχουν οι αδελφοποιήσεις και οι συμπράξεις σε δίκτυα πόλεων, είτε για αξιοποίηση πλεονεκτημάτων, είτε για κάλυψη μειονεκτημάτων, ενώ προτάθηκαν ενδεικτικές πρωτοβουλίες όπως :

- Καταγραφή και αξιοποίηση αλλοδαπών κατοίκων καταγωγής χωρών ΕΕ ή άλλες στοχευμένες χώρες με πρόσκληση στο Δημοτικό Συμβούλιο και υποβολή ιδεών και προτάσεών τους προκειμένου ακόμα και να καταστούν άτυποι Πρέσβεις της Νάξου (και κατ' επέκταση της χώρας μας), στις χώρες καταγωγής τους. Χαρακτηριστικά ο υπογράφων ανέφερε, με αφορμή το πρόσφατο μακελειό στο Όσλο της Νορβηγίας, τους 12 μόνιμους Νορβηγούς κατοίκους της Νάξου, (οι οποίοι αποτελούν, αναλογικά, μια πολυπληθή νορβηγική κοινότητα του εξωτερικού) και με τους οποίους θα μπορούσαν ήδη να είχαν επικοινωνήσει, όπως και με τη Νορβηγική Πρεσβεία στην Αθήνα, εκφράζοντας τα συλλληπητήριά τους για το τραγικό αυτό συμβάν, καθώς και την προσφορά τους για την άμεση πρόσκληση από τη Νορβηγία

συγκεκριμένου αριθμού παιδιών, μαζί με τους συνοδούς τους, για την ανακούφιση από τις τραγικές επιπτώσεις, σε συνεργασία με τους τοπικούς τουριστικούς φορείς. Μια τέτοια ανθρωπιστική προσφορά με σωστή δημοσιογραφική κάλυψη αφενός θα βοηθούσε την τρωθείσα δημόσια εικόνα της χώρας μας στη Σκανδιναβία και αφετέρου θα ενέγραφε υποθήκη για μελλοντική συμπερίληψη της Νάξου και των Κυκλάδων στους προορισμούς ενός επίλεκτου τουριστικού κοινού.

- Σύσταση, κατά προτίμηση στο εξωτερικό, κυρίως από ομογενείς και από αλλοδαπούς, μίας Ένωσης "Φίλων της Νάξου", οι οποίοι θα προσφέρουν την εθελοντική βοήθειά τους δημιουργώντας και σχετικό site, όπου θα "ανεβάζουν" και δημιουργικές προτάσεις, με βράβευση της καλύτερης και ρεαλιστικότερης.
- Ίδρυση ενός "Σπιτιού Δημιουργικής Γραφής", όπου Έλληνες, αλλά κυρίως αλλοδαποί, άνθρωποι του Πνεύματος και της Τέχνης, θα διδάσκουν μυθοπλασία σε διεθνές κοινό, αξιοποιώντας την προνομιακή σχέση της χώρας μας με τον Μύθο. Ενδεικτικά θα μπορούσε να λειτουργήσει εργαστήρι Παιδικού Μυθιστορήματος (για στοχευμένο νεανικό κοινό), υπό τον Ευγένιο Τριβιζά, γνωστό διεθνώς παραμυθά, Δρ. Εγκληματολογίας σε Βρετανικό Πανεπιστήμιο, ο οποίος θα μπορούσε, με την κατάλληλη υποδομή να προσελκύσει διεθνές κοινό.
- Πρόσκληση μέσω και ομογενών, VIPs, καθώς και προσέλκυσης γυρισμάτων ταινιών ή τηλεοπτικών σειρών και studios ηχογραφήσεων. Αξιοποίηση δυνητικής συνεργασίας με διεθνή δισκογραφική εταιρεία κλασικής μουσικής : NAXOS.
- Διεύρυνση ένταξης Αλυκού και όρους Ζάς ως φυσικό ή/και μικτό τοπίο στον αντίστοιχο παγκόσμιο κατάλογο της UNESCO.
- Αξιοποίηση προνομιακής σχέσης του νησιού με Ιταλία λόγω του σχετικού παρελθόντος (Δουκάτο Νάξου) και της καθολικής κοινότητας. Δυνατότητες ίδρυσης σχετικής Πολιτιστικής Διαδρομής σε πολυμερές, κατά προτίμηση, επίπεδο, και με τη σύμπραξη του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Πολιτιστικών Διαδρομών (Λουξεμβούργο), για αποφυγή τυχόν παρερμηνειών ή/και πολιτιστικών/θρησκευτικών αστοχιών.
- Δημιουργία site π.χ. visitnaxos.com, όπου θα "ανεβάζουν" εμπειρίες, ιδέες, προτάσεις, προσφορές για προσέλκυση εξειδικευμένου τουρισμού π.χ. περιβαλλοντικός, πεζοπορικός, θερμαλιστικός, incentives κυρίως με δημοσιογράφους (opinion – makers), κ.ο.κ.. Ενδεικτικά, αναφέρθηκε ότι με αφορμή το ευρωπαϊκό έτος Γήρανσης 2012, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν ειδικά τουριστικά πακέτα για ηλικίες άνω των 55 ετών, σε συνεργασία με Διπλωματικές Αρχές σε αγορές – στόχους και με επέκταση της τουριστικής περιόδου.
- Στο πλαίσιο ισχυροποίησης του branding "Κυκλάδες", συνεργασία με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, ημεδαπά και κυρίως, ξένα Πανεπιστήμια και Έδρες Ελληνικών Σπουδών για προσέλκυση φοιτητών ακόμα και σε εθελοντικά προγράμματα (π.χ. αναστυλώσεις, καταγραφή στοιχείων υλικής και άϋλης πολιτιστικής κληρονομιάς κ.α.), εκπόνηση μεταπτυχιακών ή/και (μετά)διδακτορικών εργασιών.
- Με αφορμή την κατάρρευση του δημοσίου συστήματος υγείας και της νόσου Νάξου, μέσω της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας, η προσέλκυση ημεδαπών και αλλοδαπών ερευνητών, οι οποίοι, υπό την εποπτεία των αρμοδίων θεσμικών φορέων θα μπορούσαν να προχωρήσουν στη δημιουργία

στατιστικής βάσης δεδομένων, με έρευνα πεδίου στον τοπικό πληθυσμό και με συνακόλουθα θετικά αποτελέσματα τόσο στις παρεχόμενες ιατρικές υπηρεσίες, όσο και στη δημιουργία ειδικής σχέσης του νησιού με την ερευνητική/ επιστημονική Κοινότητα και, κυρίως, την ανάδειξη του νησιού ως παγκόσμια "βέλτιστη πρακτική" (best practice) στις παροχές υγείας σε περίοδο παγκόσμιας δημοσιονομικής αστάθειας (κρίσης).

- Ανωτέρω συνεργασία θα ηδύνατο, κατά υπογράφοντα, να αναπτυχθεί μεταξύ Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων, έτσι ώστε Νάξος να καταστεί Κέντρο Περιφερειακής Επιστημονικής Έρευνας, σε **δημιουργικά projects** ιδίως στον τομέα του Περιβάλλοντος (π.χ. αφαλάτωση, εναλλακτικές πηγές ενέργειας), αξιοποίηση της πανίδας και κυρίως της χλωρίδας (π.χ. βότανα σε συνεργασία με τον Κορρέ, παραγωγή λουλουδιών και εξαγωγή τους στο Χρηματιστήριο του Αμστερνταμ), κ.ο.κ..
- Διεξαγωγή, με την θεσμική εμπλοκή του Δ. Μαραθώνα (π.χ. αδελφοποίηση), "Πολιτιστικού Μαραθωνίου Δρόμου", σε συγκεκριμένη επετειακή ημερομηνία ή επί τη βάσει επετειακού γεγονότος.
- Κατασκευή, κατά προτίμηση μέσω διεθνούς διαγωνισμού για να προσδώσουμε και το ανάλογο κύρος, σκεπαστού διαδρόμου πρόσβασης στο τοπόσημο της Πορτάρας, το οποίο θα αναδεικνύει της διαχρονία του νησιού κ.α..
- Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα που προβάλλουν τη νησιωτικότητα και την βιοποικιλότητα, με στόχο την ανάδειξη του νησιού σε "Island Green Brand".

Εν λόγω προτάσεις κατεγράφησαν από συνομιλητές υπογράφοντος.

Δημήτριος Τζανάκης
Εμπειρογνώμων
Πρεσβευτής – Σύμβουλος Α΄

ΔΤΖ/.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε1 Δ/νση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 20 Μαΐου 2011
Α.Π.: 8172/9/ΑΣ 543

ΠΡΟΣ :- Δ/ντή Ε1 Δ/νσης
Πρέσβυ κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Διεθνείς Σχέσεις ΟΤΑ – Περιφέρειας Πελοποννήσου"

Κατόπιν σχετικού αιτήματός του, με επισκέφθηκε την Τετάρτη, 18 τ.μ. ο κ. Δ. Κοκκίνης, Σύμβουλος του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Π. Τατούλη, προκειμένου να συζητήσουμε θέματα Διεθνών συνεργασιών, στο πλαίσιο της πρόσφατης αναδιοργάνωσης των αυτοδιοικητικών δομών της χώρας.

Ο υπογράφων τόνισε σε συνομιλητή του την ανάγκη να αξιοποιηθεί πλήρως το πλούσιο πολιτισμικό απόθεμα της Περιφέρειας κατά τρόπο δημιουργικό και καινοτόμο και εκί τη βάσει στρατηγικής στοχεύσεως, κατά προτίμηση στο πεδίο της *οικονομίας του πολιτισμού και της γνώσης*, λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη δεινή δημοσιονομική κατάσταση.

Συγκεκριμένα, προτάθηκε η σύσταση, μεσογειακών κατά προτίμηση, δικτύων κάστρων, αρχαίων θεάτρων και αρχαίων λιμένων για τη δημιουργία συνεργειών (και) με υφιστάμενες, ευρωπαϊκές θεσμικές δομές όπως π.χ. Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης Μασσαλία 2013, ενώ ανάλογα με το στοχευμένο κοινό θα ηδύνατο να παραχθούν εξειδικευμένα πακέτα προσέλκυσης τουρισμού, ει δυνατόν και εκτός "υψηλής περιόδου"[1].

Ενδεικτικά, αναφέρθηκε το παράδειγμα του αλλοδαπού σπουδαστικού νεανικού κοινού, το οποίο, σε συνεργασία με τις διαπιστευμένες στη χώρα μας Πρεσβείες και ξένα Αρχαιολογικά Ινστιτούτα, καθώς και τα οικεία Τμήματα των ημεδαπών Πανεπιστημίων[2], θα μπορούσε να προσελκυσθεί για την πραγματοποίηση

---

[1] Προτείνεται π.χ. η δημιουργία ενός Μουσείου Ιστορίας των Μεσογειακών Βοτάνων για την ανάδειξη και την αξιοποίηση της τοπικής βιοποικιλότητας, καθώς και ενός Κέντρου Δημιουργικής Γραφής/ Μυθοπλασίας (Creative Writing), τα οποία όχι μόνο απευθύνονται σε εξειδικευμένο ποιοτικό κοινό αλλά μπορούν να συντηρηθούν και με χορηγίες από τον αντίστοιχο ενδιαφερόμενο ιδιωτικό τομέα (ΣΑΓΤ).

[2] Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής και της Αμερικανικής Σχολής Κλασσικών Σπουδών που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή, καθώς και επιχειρηματικές μονάδες αλλοδαπών συμφερόντων (π.χ. Carrefour) που δίνονται να συνεργαστούν εκί τη βάσει της απόδοσης μερίσματος εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Εάν στα ανωτέρω προσθέσουμε την ύπαρξη θεσμικών πολιτιστικών υποδομών όπως π.χ. το Διεθνές Φεστιβάλ και το παράρτημα του Πανεπιστημίου Harvard στο Ναύπλιο, την αναβίωση των Νέμεων αγώνων, το Τμήμα Ολυμπιακών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, συνδυαζόμενα με την επικοινωνιακή κάλυψη που

των σχολικών/ φοιτητικών/ επιμορφωτικών εκδρομών, που συνήθως λαμβάνουν χώρα σε "νεκρές" για τη χώρα μας τουριστικές περιόδους, ενισχύοντας, ενδεχομένως και ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα εθελοντισμού.

Αντίστοιχες κινήσεις θα μπορούσαν να αναληφθούν και για στοχευμένο κοινό τρίτης ηλικίας συγκεκριμένων γεωγραφικών ζωνών (π.χ. Σκανδιναβία[3], Β. και Κεντρική Ευρώπη, Αμερική), ενεργοποιώντας ένα δίκτυο ημεδαπών λουτροπόλεων με παροχή υψηλής ποιότητας καματικών/θερμαλιστικών υπηρεσιών σε απολύτως ανταγωνιστικές τιμές, ει δυνατόν με οικονομικά κίνητρα (π.χ. απαλλαγή δημοτικών και αεροπορικών τελών), αξιοποίηση των περιφερειακών συγκοινωνιακών υποδομών (π.χ. αεροδρόμιο Καλαμάτας, λιμένας Κατάκολου) και κυρίως των νέων τεχνολογιών με προσφορά ελκυστικών εξειδικευμένων τουριστικών πακέτων, μεταξύ άλλων, π.χ. στα deal sites, ενώ θα μπορούσαν να προσελκυσθούν και στοχευμένες εξειδικευμένες ομάδες τουριστών, με τη δημιουργία σχετικών γεγονότων (events)[4].

Βασικό συστατικό των ανωτέρω πρωτοβουλιών αποτελεί η ανάδειξη των ουσιείων Πολιτιστικών Διαδρομών (π.χ. οίνου και ελιάς) και η δημιουργία νέων, καθώς της τοπικής ελληνικής διατροφής ενταγμένης πλέον στην μεσογειακή δίαιτα που απαιτεί στοιχείο της παγκόσμιας άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, δίνοντας κατ' αυτό τον τρόπο αφενός την ευκαιρία στους επισκέπτες της Περιφέρειας να έχουν μία, κατά το δυνατόν, "ολιστική" επαφή με το πλούσιο πολιτισμικό της απόθεμα και αφετέρου δυνατότητες απασχόλησης σε τομείς με υψηλή "προστιθέμενη αξία" για τη χώρα μας.

Τέλος, αναφέρθηκε η δυνατότητα διερεύνησης παροχής κινήτρων σε νέες ή/και υφιστάμενες δημιουργικές/πολιτιστικές βιομηχανίες/επιχειρήσεις με σκοπό την δημιουργία ενός καινοτόμου/δημιουργικού επιχειρηματικού θύλακα (creative cluster) που θα επιχειρήσει να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας τόσο στο πεδίο των πόρων (ανθρώπινων και υλικών), με έμφαση στην αξιόλογη διασπορά του εξωτερικού, όσο και στο σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα και πολιτιστικό τοπίο, ενδεχομένως και με την σύναψη συμφωνιών και συνεργασιών για συγκεκριμένα πεδία (π.χ. εκπαίδευση, αθλητισμός, νέες τεχνολογίες, R&D) και με συγκεκριμένες χώρες (π.χ. Κίνα, Ρωσία, Η.Π.Α., Γαλλία, Γερμανία, κ.ο.κ.).

Δημήτριος Η. Τζανάκης
Εμπειρογνώμων -
Πρεσβευτής Σύμβουλος Α΄

ΔΤΖ/20.5.2011

μπορούν να προσφέρουν προσκεκλημένοι opinion-makers ή εκπρόσωποι αλλοδαπών ΜΜΕ, σε συνεργασία με την Ένωση Ανταποκριτών Ξένου Τύπου και με εξειδικευμένους δημοσιογράφους, τότε το αποτέλεσμα μπορεί να είναι ελπιδοφόρο.

[3] Σε συνδυασμό ίσως με το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργούς Γήρανσης και Αλληλεγγύης 2012.

[4] Ενδεικτικά αναφέρεται η διοργάνωση μηχανοκίνητων αγώνων και με ραλλόφρια, είδος υπό εξαφάνιση στην ελληνική επικράτεια με το 42% να βρίσκεται σήμερα στην Πελοπόννησο όπου και η μοναδική ελληνική φυλή, ο Αρκάδιος όνος. Αποτελεί ένα γεγονός με ένα δικό του φανατικό κοινό. Χαρακτηριστικά,το Red Bull Donkey έτους 2011 (Μακρυνίτσα, 3 Απριλίου τ.ε.), προσέλκυσε περί τους 3.500, Έλληνες κυρίως αλλά και ξένους, επισκέπτες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε1 Δ/νση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 14 Ιανουαρίου 2010
Α.Π.: 8172/9/ΑΣ 23

ΠΡΟΣ :- Δ/ντή Ε1 Δ/νσης
Πρέσβυ κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Προγραμματισμός πολιτιστικών εκδηλώσεων – Μάχη Μαραθώνα".
ΣΧΕΤ : Έγγραφό μου : 8172/9/ΑΣ 13578ις/24.9.09.

Σε συνέχεια του ανωτέρω εγγράφου, το οποίο αναφέρεται στη λειτουργία της Ε1 Δ/νσης και εκτιμώντας ότι ο Πολιτισμός αποτελεί ουσιαστικά το απόλυτο συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας μας στο πεδίο των διεθνών σχέσεων, παρατίθεται κατωτέρω ενδεικτικός πίνακας επετειακών γεγονότων και ημερομηνιών που, κατά την προσεχή πενταετία, η ελληνική πλευρά θα ηδύνατο να εκμεταλλευτεί στο πλαίσιο άσκησης μίας πολυκεντρικής δημιουργικής δυναμικότητας, έτσι ώστε η συνέργεια με διακριτά πεδία εξωτερικής πολιτικής να δημιουργήσει υψηλή πολιτική "προστιθεμένη αξία".

2010 :

- Επέτειος 2.500 ετών της Μάχης του Μαραθώνα
- Διεθνές Έτος UNESCO Σύγκλισης των Πολιτισμών
- Επέτειος 50 ετών από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας
- 100 χρόνια από τη γέννηση του Τσαρούχη
- 50 χρόνια από το θάνατο του Δ. Μητρόπουλου
- 165 χρόνια από την ίδρυση της Ιερής Θεολογικής Σχολής της Χάλκης

2011 :

- Επέτειος 180 ετών από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης
- 100 χρόνια από τη γέννηση του Οδ. Ελύτη
- 40 χρόνια από το θάνατο του Γ. Σεφέρη
- 100 χρόνια από τον θάνατο του Αλ. Παπαδιαμάντη
- Διοργάνωση Special Olympics

2012 :

- Διοργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων στο Λονδίνο
- Προεδρία Ε.Ε. από την Κύπρο (β΄εξάμηνο)

2013 :

- Πολιτιστικό Έτος Ελλάδος – Ρωσίας
- Μασσαλία : Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης
- Διοργάνωση Μεσογειακών Αγώνων (Λάρισα – Βόλος)

2014 :

- Προεδρία Ε.Ε. από την Ελλάδα (α΄εξάμηνο)
- 40 χρόνια Μεταπολίτευσης
- Διοργάνωση χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Σότσι (Ρωσία)

2015 :

- 30 χρόνια θεσμού "Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Ευρώπης" (δυνατότητα επέκτασης εν λόγω θεσμού, ελληνικής έμπνευσης, σε χώρες Ασίας, Αμερικής και Αφρικής).

Από ανωτέρω ενδεικτικό πίνακα, θα εστιάσουμε την προσοχή μας στο επετειακό γεγονός της συμπλήρωσης των 2.500 ετών από την Μάχη του Μαραθώνα κατά το τρέχον έτος, καθώς και στις δυνατότητες αξιοποίησής του από την ελληνική πλευρά, παρά την ομολογουμένως δεινή δημοσιονομική κατάσταση και τα ασφυκτικά, άν όχι ανύπαρκτα, περιθώρια χρόνου για την υλοποίηση σοβαρών προτάσεων, που σοφώς προϋποθέτουν, υπό κανονικές συνθήκες, οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για την υλοποίησή τους και κυρίως ικανό χρονικό διάστημα για ορθό προγραμματισμό σχετικών δράσεων.

Σε περίπτωση που υπάρξει η σχετική βούληση, θα πρέπει άμεσα να οριστεί ευέλικτη και ολιγομελής ομάδα έμπειρων στελεχών από συναρμόδιες Υπηρεσίες και Φορείς (π.χ. Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Πολιτισμού & Τουρισμού, Επικοινωνίας, Βουλή, Ίδρυμα Ωνάση, Δ. Μαραθώνος, Δ. Αθηναίων, Νέο Μουσείο Ακροπόλεως), προκειμένου να εξετασθούν πρακτικές πτυχές εν λόγω επετειακού γεγονότος.

Προς τούτοις θα πρέπει να αποτυπωθούν οι διάφορες συνιστώσες που εννοούμενες στο ανωτέρω εγχείρημα, ήτοι : η πολιτική, η αθλητική, η ακαδημαϊκή/επιστημονική, η πολιτιστική, η οικονομική, κ.ο.κ., έτσι ώστε να διαφοροποιηθεί η στρατηγική μας ανά γεωγραφική περιοχή – στόχο (π.χ. Β. Αμερική, Λατ. Αμερική, Μ. Ανατολή, Ρωσία, Κίνα, Ασία), ανάλογα με το ποιά διάσταση επιθυμούμε να προβάλλουμε.

Ιδιαίτερα στην σημερινή κρίσιμη και μεταβατική χρονική περίοδο όπου η παγκοσμιοποιημένη πολυπολιτική κοινότητα αναζητά αξίες και ρίζες και η θεωρία της Σύγκρουσης των Πολιτισμών έρχεται στην επικαιρότητα με δραματικό τρόπο, υπάρχει επιτακτική πλέον ανάγκη για ουσιαστικό Διαπολιτισμικό Διάλογο προς αναζήτηση των δομικών στοιχείων της πραγματικής πολιτιστικής ταυτότητας της νέας παγκόσμιας κοινότητας. Έτσι, χώρες με τεράστιο πολιτισμικό απόθεμα όπως η Ελλάδα, καλούνται εκ των πραγμάτων να αντιμετωπίσουν δημιουργικά τις σύγχρονες

προκλήσεις διαθέτοντας σαφώς περισσότερες δυνατότητες και πλεονεκτήματα από το σύνολο των άλλων κρατών.

Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω πρόταση, στόχο έχει να αναδείξει τον πλούτο των κοινών πολιτισμικών σχέσεων και αξιών και τον τρόπο που αυτές "γονιμοποίησαν" τον Παγκόσμιο Πολιτισμό, καθιστώντας τες αξεπέραστο κλασικό "βέλτιστο παράδειγμα" όσμωσης δύο κορυφαίων παγκόσμιων αξιακών συστημάτων.

Η υλοποίηση του ανωτέρω εγχειρήματος απαιτεί λεπτούς και διακριτικούς χειρισμούς προκειμένου να ενισχύσει τη δημόσια εικόνα της χώρας μας ως αξιόπιστου και προνομιακού εταίρου και διαμεσολαβητή στην διεθνή (πολιτική) σκηνή, στο πεδίο της αποφυγής περιφερειακών συγκρούσεων και εντάσεων που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο διεθνές περιβάλλον και να δημιουργήσει συνέργειες τόσο με την πρωτοβουλία μας για την Ολυμπιακή Εκεχειρία, όσο και ενόψει της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων 2012 από το Λονδίνο, ενισχύοντας το πάγιο αίτημά μας για την επιστροφή των Μαρμάρων του Παρθενώνα και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς οικουμενικού χαρακτήρα.

Ο χαρακτήρας των εκδηλώσεων θα πρέπει να είναι πολυκεντρικός με δυνατότητες συμπεριλήψης πολιτιακών, κοινοβουλευτικών, ακαδημαϊκών, πολιτιστικών και αθλητικών δράσεων (κατά το ιδανικώς πλήρες σχήμα), που θα ενεργοποιούν, μεταξύ άλλων, την Κοινωνία των Πολιτών και την ομογένεια, αξιοποιώντας και τον εθελοντισμό.

Συγκεκριμένα, το "στήσιμο" μίας επιτύμβιας στήλης προς τιμή των νεοσύντων Περσών με τη μορφή σοβαρής ευκαιστικής παρέμβασης για να αποδομήσουμε την όποια εξωδυτική ευαισθησία, εκτιμάται ως υπερβατική και υψηλού συμβολισμού ενέργεια που θα συμβάλει στην ευόδωση των στόχων μας.

Σε κοινοβουλευτικό επίπεδο η ανωτέρω επέτειος δύναται να προβληθεί σε κάθε τυπική ή άτυπη επαφή μελών ή Ομάδων του Κοινοβουλίου (π.χ. Ομάδες Φιλίας, Διμερή, Περιφερειακά ή Παγκόσμια Fora, Πολιτιστικό Ίδρυμα Βουλής), ενώ θα πρέπει να αναληφθεί πρωτοβουλία για υιοθέτηση ψηφισμάτων εθνικών Κοινοβουλίων[1] και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου[2] για την σημασία της Μάχης του Μαραθώνα ως κορυφαίας, παγκόσμιας σημασίας ιστορική στιγμή που αποτελεί μοναδική ευκαιρία για να στραφούμε πάλι στον Διάλογο και στην Συνεργασία επί τη βάσει μίας κοινής, παγκόσμιας αποδεκτής, πλατφόρμας όπως είναι η Ιδέα του Μαραθωνίου και οι συμβολικές αξίες στις οποίες παραπέμπει (πνεύμα ειρήνης, αδελφοσύνης, "ευ αγωνίζεσθαι"), καθώς και για την επίσημη **θεσμοθέτηση** της **Μαραθώνιας Φλόγας** κατ' αντιστοιχία της Ολυμπιακής Φλόγας[3], και την μεταλαμπάδευσή της σε μεγάλες πόλεις του πλανήτη, όπου διεξάγονται (διεθνείς) μαραθώνιοι δρόμοι (1.500 συνολικά με αυξητική τάση, κάποιοι ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα), με απώτερο σκοπό το αίτημα για διεκδίκηση **της μόνιμης** έδρας των εκάστοτε Ολυμπιακών Μαραθωνίων στη γενέτειρα πόλη, ανεξάρτητα από την

[1] κατά το πρόσφατο ομόφωνο ψήφισμα του Κοινοβουλίου της Μασσαχουσέτης των Η.Π.Α.
[2] ήδη έχει θεσμοθετηθεί και χρηματοδοτηθεί από την Ε. Επιτροπή ο "Μαραθώνιος για μια Ενωμένη Ευρώπη".
[3] καθώς η μέχρι τώρα διαχείρισή της από τον Δ. Μαραθώνος και τον ΣΕΓΑΣ δεν συνάδει με την παγκόσμια δυναμική που έχει αναπτυχθεί σε χώρες γεωστρατηγικής στόχευσής μας (Κίνα, Η.Π.Α., κ.ο.κ.).

εκάστοτε εκλεγμένη διοργανώτρια πόλη[4]. Υπό το φώς των ανωτέρω θα ηδύνατο να διερευνηθεί η θεσμοθέτηση διοργάνωσης Μαραθωνίου Δρόμου, κατ' αρχήν, στην εκάστοτε Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης και μελλοντικά να επεκταθεί και σε άλλες συναφείς θεσμικές εκδηλώσεις (π.χ. στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα Αραβικού Κόσμου, που το τρέχον έτος είναι η Ντόχα, στην οποίαν εδρεύει το αραβικό κανάλι παγκόσμιας εμβέλειας Al Jazeera).

Εξίσου σημαντική κρίνεται η κινητοποίηση και σε διάφορους Διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς (π.χ. O.H.E., UNESCO, Συμβούλιο της Ευρώπης, Συμμαχία των Πολιτισμών, ΟΣΕΠ, Ευρωμεσογειακή Συνεργασία, ASEM, OAS, ALESCO, ISESCO), καθώς και η ανακήρυξη του Τύμβου του Μαραθώνα σε Ιστορικό Μνημείο της Ευρώπης και σε Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Επιπροσθέτως, η θεσμοθέτηση από την Ελληνική Πολιτεία – ή κατόπιν πρωτοβουλίας της Ελληνικής Πολιτείας και περαιτέρω ευρωπαϊκής διοργανώσεως[5] - επ' ευκαιρία της επετείου, ενός ομώνυμου διεθνούς βραβείου Δημοκρατίας, απονεμομένου ανά διετία σε αναγνώριση υπηρεσιών και προαγωγής και προαγωγής δημοκρατικών θεσμών. Η ουσιαστική σκοπιμότητα του βραβείου αυτού δεν θα ήταν αμελητέα αφού, υπό διασταλτική οπτική, δύναται να εξετασθεί άν η όποια δομή του οργάνου απονομής του επάθλου δεν θα ήταν επιδεκτική μετεξελίξεώς του σε διεθνή φορέα προαγωγής των δημοκρατικών θεσμών. Η προσθήκη στα τρία (3) υπάρχοντα ανώτατα διάσημα τιμής (Τάγματα Αριστείας) της Ελληνικής Πολιτείας και ενός ακόμα ομωνύμου της Μάχης, δύναται, επίσης, να αποτελέσει κατάλληλη συμβολική έκφανση του εορτασμού.

Ιδιαίτερης προσοχής χρήζει η ακαδημαϊκή διάσταση του εγχειρήματος αφού επιβάλλεται η συμβολή μειζόνων ακαδημαϊκών φορέων κλασικού πολιτισμού, οι οποίοι θα προσδώσουν και την ευκταία διεθνή εμβέλεια και το αναγκαίο επιστημονικό κύρος, τόσο εντός του ελληνικού χώρου με παρουσία διεθνών προσωπικοτήτων όσο κυρίως στο εξωτερικό (π.χ. Έδρες Διεθνών Οργανισμών, συναφή Ακαδημαϊκά Τμήματα), με απώτερο στόχο την διοργάνωση και θεσμοθέτηση ενός Παγκόσμιου Forum Διαπολιτισμικού Διαλόγου, κατ' αναλογία του οικονομικού Forum του Davos ή του G20, με την συμμετοχή των χωρών που εκπροσωπούν Παγκόσμιους Πολιτισμούς, όπως π.χ. Ιταλία, Αίγυπτος, Ιράν, Ινδία, Κίνα, Μεξικό[6], ή / και την ίδρυση Διεθνούς φορέα ή Ιδρύματος, κατά τα πρότυπα του Διεθνούς Ιδρύματος Ολυμπιακής Εκεχειρίας στην Αρχαία Ολυμπία[7].

Στο πεδίο της Κοινωνίας των Πολιτών (ΚτΠ), ήδη ο υπογράφων έχει φέρει σε επαφή τον Δήμαρχο Μαραθώνα κ. Σ. Ζαγάρη με εκπρόσωπο της Αμφικτυονίας Πόλεων της Μεσογείου (που ελέγχεται από τη χώρα μας), προκειμένου να αρυσθεί πρακτικές και χρηστικές πληροφορίες σχετικά με την σύσταση, οργάνωση και λειτουργία Παγκόσμιου Δικτύου Αμφικτυονίας Πόλεων που διοργανώνουν

---

[4] με παράλληλη δορυφορική διεθνή αναμετάδοση από γηραντοσθένες.
[5] σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ωνάση και με αφορμή ενδεχομένως τα εκκαίμενα εγκαίνια της Στέγης Τεχνών και Γραμμάτων στην Αθήνα.
[6] με τη συνεργασία του Δ. Δελφών.
[7] αξιοποιώντας κοινοτικά κονδύλια από το ΕΣΠΑ είτε ανάλογη έκταση και κτίσματα στο Τατόϊ, μετατρέποντάς τα σε Παγκόσμιο Κέντρο Διαπολιτισμικού Διαλόγου και σε συναφές think-tank ή είτε την έπαυλη Μπενάκη (γνωστή με την επωνυμία "Κονάκι") επί της Λεωφ. Κ. Σουλίου.

Μαραθωνίους δρόμους, με μητρόπολη τον Μαραθώνα[8], ενώ ο θεσμός των αδελφοποιήσεων μπορεί να ενισχύσει εν λόγω προσπάθεια.

Ο Μαραθώνιος Δρόμος έχει καταστεί πλέον από τα πιο δημοφιλή αθλήματα, αναπτύσσοντας μία παγκόσμια δυναμική διοργάνωσης Μαραθωνίων Δρόμων σε πλήθος πόλεων, οι οποίες όχι μόνο προωθούν τη δημόσια εικόνα τους[9] μέσω του αθλητισμού και των παραλλήλων εκδηλώσεων (π.χ. πολιτιστικές, τουριστικές), αλλά κυρίως δημιουργούν υπολογίσιμη οικονομική "προστιθέμενη αξία"[10].

Έτσι, η χώρα μας θα πρέπει να διερευνήσει, εκτός των άλλων και τα προσδοκώμενα οφέλη στο χώρο των διεθνών αθλητικών σχέσεων και της διπλωματίας των πόλεων, αλλά κυρίως την οικονομική διάσταση, η οποία κάθε άλλο παρά αμελητέα είναι και που συναρτάται πρωτίστως από την κατοχύρωση δικαιωμάτων από την χρήση του ονόματος του Μαραθώνα σε διεθνείς εκδηλώσεις.

Στον επικοινωνιακό τομέα, τα ασφυκτικά χρονικά περιθώρια, και η υφισταμένη δεινή δημοσιονομική περίσταση, καθώς και οι επικείμενες δημοτικές εκλογές δύνανται να δημιουργήσουν προσκόμματα· προς τούτο η προσεκτική διερεύνηση και υιοθέτηση ευέλικτων, πρακτικών και δημιουργικών προτάσεων κρίνεται απολύτως απαραίτητη.

Στο πλαίσιο αυτό, ο φιλοτελισμός μέσω της έκδοσης κοινών γραμματοσήμων και της σχετικής ενημέρωσης της Διεθνούς Ταχυδρομικής Ένωσης (UPU), η ύπαρξη μηνύματος (slogan) και λογοτύπου (logo) που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε υπηρεσιακή αλληλογραφία[11] καθώς και στις διαφημιστικές εκστρατείες του Ε.Ο.Τ. ή άλλων φορέων/Υπηρεσιών ή Εταιρειών (π.χ.ονοματοδοσία αεροπλάνου, πλοίου, πληροφορίες σε έντυπα όλων των μεταφορικών γραμμών/υπηρεσιών προς/από την χώρα μας), συναφείς πολιτιστικές δράσεις στο πλαίσιο διοργάνωσης θερινών ή άλλων διεθνών πολιτιστικών εκδηλώσεων (π.χ. Επίδαυρος, Ηρώδειο, ή/και στο εξωτερικό, ανάλογα με την στρατηγική στόχευσή μας και την οικονομική και χρονική διαθεσιμότητα), αποτελούν πρωτοβουλίες που μπορούν να δημιουργήσουν πολυεπίπεδες συνέργειες.

Επιπροσθέτως, η (εμπορική) επιτυχία και η έλλειψη πρωτοτύπων σεναρίων που στρέφουν τις κορυφαίες (αμερικανικές κυρίως) κινηματογραφικές εταιρείες στην Ελληνική Μυθολογία και Ιστορία, προκειμένου να αντλήσουν σεναριακό υλικό για τις υπερπαραγωγές τους, όπως η συνέχεια των "300", η οποία θα πραγματεύεται την Μάχη του Μαραθώνα, δύναται, λόγω της παγκόσμιας απήχησης και της χρονικής συγκυρίας, να προβάλλουν το επιδιωκόμενο μήνυμα, εάν αξιοποιηθεί επαρκώς, με

---

[8] σχετική πρότασή μου είχε υποβληθεί προς κ. Δήμαρχο Μαραθώνα, ήδη από 5.2.07, στο πλαίσιο υπηρεσιακής συνάντησης.

[9] π.χ. ο Vienna City Marathon (VCM), στις 18/4/2010, στην 27η διοργάνωσή του θα είναι πανηγυρικά αφιερωμένος στα "2.500 χρόνια Μύθος του Μαραθωνίου", με κορυφαία στιγμή την εορταστική παράδοση της Μαραθώνιας Φλόγας.

[10] Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η ένωση πέντε (5) κορυφαίων, παγκοσμίως, μαραθωνίων δρόμων (World Marathon Majors), που δημιουργήθηκε στις 23/1/2006, ακονέμει έκαθλα αξίας 1 εκ. $ στους νικητές των αγώνων, στους οποίους συμμετέχουν 150.000 άτομα και παρακολουθούνται από 5 εκ. θεατές και 250 εκ. τηλεθεατές, ενώ δημιουργείται τζίρος 400 εκ. $ (Μαραθώνιοι Δρόμοι : Βοστόνης, Λονδίνου, Βερολίνου, Σικάγου, Ν. Υόρκης). Έχει υπολογιστεί δε, ότι συμμετοχή 10.000 επιπλέον δρομέων στον Κλασικό Μαραθώνιο θα αποφέρει στην χώρα μας όφελος 22 εκ. €.

[11] Αλληλογραφία του Γερμανικού ΥΠΕΞ φέρει logo για την επέτειο των 20 ετών από την πτώση του τείχους του Βερολίνου!

κατάλληλες κινήσεις, το ομογενειακό δυναμικό που εργάζεται στο σύνολο του μηχανισμού της κινηματογραφικής βιομηχανίας, των τηλεοπτικών καναλιών και μέσων νέας τεχνολογίας με παγκόσμια κάλυψη.

Η συμβολική εννοιοδοσία που εμπεριέχει η Μάχη του Μαραθώνα και κατ' επέκταση ο Μαραθώνας και η Μαραθώνια Φλόγα και η παγκόσμια αποδοχή και αναγνωρισιμότητά τους[12] αφού είναι το μόνο Ολυμπιακό άθλημα που φέρει το όνομα και είναι απόλυτα συνδεδεμένο με τοπωνύμιο, δημιουργεί όρους απόλυτου συγκριτικού πλεονεκτήματος σε πεδία υψίστου (γεω)πολιτικού ενδιαφέροντος για την χώρα μας.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται απαραίτητη και η συμβολή των Αρχών εξωτερικού, οι οποίες θα μπορούν να προβάλουν εν λόγω εγχείρημα μέσω της παραγωγής και διάθεσης, από αρμόδιο φορέα, σύγχρονου οπτικοακουστικού υλικού (υπό τη μορφή εύχρηστου kit) και με κωδικοποιημένα speaking notes, ενώ θα μπορούσε να διενεργηθεί Παγκόσμιος Διαγωνισμός για μαθητές α΄βάθμιας ή β΄βάθμιας εκπαίδευσης με θέμα την σημασία της Μάχης του Μαραθώνα και έπαθλο την συμμετοχή συγκεκριμένου αριθμού ατόμων στις εν λόγω εκδηλώσεις.

Κατ' αυτό τον τρόπο η επέτειος των 2500 ετών από τη Μάχη του Μαραθώνα προσφέρει έναυσμα διεθνούς προβολής της χώρας μας, αφορμή υπομνήσεως ότι υπήρξε η κοιτίδα των φιλελευθέρων αξιών του Παγκόσμιου Πολιτισμού και ερέθισμα προσελκύσεως νέου ενδιαφέροντος προς τη χώρα μας και προς την κλασική πολιτισμική της παράδοση, ιδιαίτερα κατά μία χρονική περίοδο που το ενδιαφέρον για τις ανθρωπιστικές σπουδές φθίνει και που οι κακόβουλες προσπάθειες οικειοποίησης πολιτισμικών στοιχείων της χώρας μας εντείνονται.

Έτσι, ο εορτασμός αυτός και η ανάδειξη της διασύνδεσης της συμβολικής σημασίας της νίκης του Μαραθώνα με την κατοχύρωση της Αθηναϊκής ασφάλειας και την αρχή του "Χρυσού Αιώνος" με την συσσώρευση τόσων θησαυρών πνευματικής δημιουργίας οικουμενικής εμβέλειας (με κορυφαίο τον Παρθενώνα), δύναται να κεφαλαιοποιηθεί και ως εργαλείο πολιτιστικής δυλωματίας, διατηρώντας ένα momentum ενδιαφέροντος προς τη χώρα μας, το οποίο θα αναντωθεί ωσαύτως και με τις, μετά μία 10ετία, επετείους των Θερμοπυλών και της Σαλαμίνας.

Δημήτριος Η. Τζανάκης
Εμπειρογνώμων-
Πρεσβευτής Σύμβουλος Α΄

ΔΤΖ/.

[12] που υπερβαίνει αυτών ακόμα και καλοσσιαίων brands όπως π.χ. η Coca-Cola και ο Σταυρός.

Ε1 Δ/νση Μορφωτικών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 27 Σεπτεμβρίου 2010
Α.Π.: 8172/9/ΑΣ 1246

ΠΡΟΣ :- Δ/ντή Ε1 Δ/νσης Μορφωτικών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων,
Πρέσβη κ. Γ. Οικονόμου

ΘΕΜΑ : "Forum Καρπάθου"

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στο πλαίσιο της Τριμερούς Συμφωνίας μεταξύ του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού (ΥΠΠΟΤ), του Υπουργείου Πολιτισμού του Λουξεμβούργου και του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Πολιτιστικών Διαδρομών (που εποπτεύεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης και εδρεύει στο Λουξεμβούργο), σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οργανώθηκε το **Forum Καρπάθου** (Κάρπαθος, 20-22/9/2010), σε συνέχεια του Β' Forum Δελφών (Δελφοί, 16-18/4/2010), με θέμα : "Πολιτιστική Κληρονομιά, Πολιτιστικές Διαδρομές, Πολιτιστικός Τουρισμός, Ισόρροπος Αειφόρος Πολιτιστική, Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη, Δίκτυα Συνεργασίας και Παραδειγματικές Πρακτικές".

Ο υπογράφων, ως εκπρόσωπος του ΥΠ.ΕΞ., παρέστη στο ανωτέρω Forum, απηύθηνε χαιρετισμό, προήδρευσε στη μία από τις δύο Συνόδους και με παρέμβασή του, στο τέλος την διαπραγμάτευσης της Συμφωνίας για την συμμετοχή της Καρπάθου και της Κάσσου στα Προγράμματα : "Δρόμοι των Φοινίκων" και "Οδυσσέας" ("Χάρτα Καρπάθου"), πέτυχε την αναφορά, για πρώτη φορά σε κείμενο Συμφωνίας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, στην "ανάδειξη και προώθηση της έννοιας της **νησιωτικότητας** ως βασικού στοιχείου των Πολιτιστικών Διαδρομών".

Πέραν της ανάπτυξης του θέματος του Forum, παρουσιάστηκαν σχετικά προγράμματα ως βέλτιστες πρακτικές, διασυνδέθηκαν οι υπεύθυνοι των ελληνικών προγραμμάτων με ομολόγους τους από διάφορες χώρες και συζητήθηκαν τρόποι πιθανής χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά προγράμματα.

Έτσι κατεδείχθη ότι η Ε.Ε. μέσω των αντιστοίχων προγραμμάτων παρέχει το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο για χρηματοδότηση επιλέξιμων πολιτιστικών δράσεων σε διάφορα πεδία όπως ο Πολιτισμός, η Νεολαία και η Κοινωνία των Πολιτών (ΚτΠ), ενώ το Συμβούλιο της Ευρώπης παρέχει επίσης ένα βασικό θεσμικό όργανο όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Πολιτιστικών Διαδρομών, επιτελικού χαρακτήρα, για την

μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας, με στόχο, μεταξύ άλλων, την σύσταση δικτύων τα οποία εξυπηρετούν τους στρατηγικούς στόχους αυτών των Διεθνών Οργανισμών, καθώς και των εμπλεκομένων, κάθε φορά, φορέων της ΚτΠ, με βασικά δομικά στοιχεία την δημιουργικότητα και την καινοτομία, καθώς και τη δημιουργία συνεργειών στο μεγαλύτερο δυνατόν εύρος τομεακών πολιτικών (π.χ. πολιτισμός, τουρισμός, οικονομία, μετανάστευση, διακρατικές / πολυμερείς συνεργασίες, απασχόληση, ανάπτυξη, επιχειρηματικότητα, εκπαίδευση, νεολαία, εθελοντισμός, ΚτΠ, κοινωνική συνοχή, ευρωπαϊκή ιθαγένεια, μεσογειακός διάλογος, περιβάλλον, κ.ο.κ.).

Στο πλαίσιο της ανωτέρω Συνάντησης, ο υπογράφων είχε την ευκαιρία να υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις συνεργασίας, οι οποίες έγιναν δεκτές στο σύνολό τους.

Συγκεκριμένα βολιδοσκοπήθηκαν και κατ' αρχήν απεδέχθησαν, ο Δ/ντής κ. Michel Thomas Penette και η αρμόδια χειρίστρια κα Eleonora Berti του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Πολιτιστικών Διαδρομών, το ενδεχόμενο να διαμορφωθεί μία νέα Πολιτιστική Διαδρομή των "Ευρωπαίων Πατέρων" (Fathers of Europe), στην οποίαν θα αναδειχθεί η προσωπικότητα και το έργο του Α΄ Κυβερνήτη της Ελλάδας Ι. Καποδίστρια, ως οραματιστή της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και πρώιμου εκφραστή του Διαπολιτισμικού Διαλόγου, καθώς και ως διαύλου συνεργασίας της Ε.Ε. με την Ρωσία αφού ήδη υπάρχει αντίστοιχο Δίκτυο Πόλεων με κυρίαρχη συμμετοχή των τριών συναφών ημεδαπών Δήμων (Κέρκυρας, Ναυπλίου, Αίγινας) και ενός Κυπριακού Δήμου (Αμμοχώστου).

Στη συνέχεια προτάθηκαν στην Αναπληρώτρια Γεν. Δ/ντρια Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟΤ κα Μ. Βλαζάκη οι εξής δράσεις, στις οποίες κατ' αρχήν συμφώνησε :

α) η διασύνδεση των "Θαλάσσιων, Ποτάμιων και Λιμναίων Διαδρομών της Ν.Α. Ευρώπης", ελληνικής εμπνεύσεως πρωτοβουλία στο πλαίσιο του Δικτύου Υπουργών Πολιτισμού της Ν.Α. Ευρώπης, με το παρουσιασθέν Πρόγραμμα "Οδυσσέας" (πρόγραμμα αξιοποίησης των τουριστικών λιμένων της Μεσογείου με χρήση νέων τεχνολογιών δια των ευρωπαϊκών Πολιτιστικών Διαδρομών με έγκριση και χρηματοδότηση της Γαλλικής Προεδρίας στο πλαίσιο της Ένωσης για την Μεσόγειο), ως πρόταση της χώρας μας προκειμένου να ενωθεί, μέσω πρωτίστως της Ελλάδας και με την συμμετοχή Βουλγαρίας και Ρουμανίας, ο γεωπολιτικός χώρος της Μεσογείου με την Μαύρη Θάλασσα,

β) η διοργάνωση έκθεσης σε Στρασβούργο (ΣτΕ, Ε.Κ.) και Βρυξέλλες (Ε. Επιτροπή, ΝΑΤΟ) με αφορμή το Έτος Εθελοντισμού 2011 και σε επετειακή ημερομηνία (π.χ. Παγκόσμια Ημέρα Μνημείων/ Εθελοντισμού) με κύριο έκθεμα μία άρτι ανευρεθείσα επιγραφή στον Ευρωπό Κιλκίς που αναφέρεται στην "Ευρωπαίων η Πόλις" και

γ) η αναγκαιότητα δημιουργίας εθνικού αρχείου άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, προκειμένου να υποβοηθήσει τις προσπάθειές μας για υποβολή σχετικών υποψηφιοτήτων σε αντίστοιχους Διεθνείς Οργανισμούς (π.χ. UNESCO),

ενώ απεδέχθη τυχόν εμπλοκή του ΥΠΠΟΤ, σε θέματα, μεταξύ άλλων, ιστορικής και επιστημονικής τεκμηρίωσης στην Πολιτιστική Διαδρομή του Καποδίστρια.

Κατόπιν ο κ. Κυριάκος Καλαϊτζίδης, καλλιτεχνικός εκπρόσωπος του Μουσικού Σχήματος "Εν Χορδαίς" που προάγει τον Διαπολιτισμικό Διάλογο στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου μέσω της Βυζαντινής και Μεσογειακής Μουσικής, απεδέχθη κατ' αρχήν σχετική πρόταση του υπογράφοντος για την δυνατότητα συνεργασίας, για πρώτη φορά, ελληνικού φορέα με τον θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του Αραβικού Κόσμου που το 2011 θα φιλοξενηθεί στη Σύρτη της Λιβύης με προφανές ελληνικό ενδιαφέρον, ενώ συζητήθηκε και η σημασία της βυζαντινής και μεσογειακής μουσικής παράδοσης ως βασικού στοιχείου της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και ως εργαλείου πολιτιστικής διπλωματίας της χώρας μας, τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο (π.χ. Τουρκία, Ν.Α. Ευρώπη, χώρες ΟΣΕΠ, Μεσόγειος, Αραβικός κόσμος, Δίκτυο και Πολιτιστική Διαδρομή Πυθαγόρα, κ.ο.κ.).

Ακολούθως, προτάθηκε η ίδρυση ενός Εθνικού Δικτύου Πολιτιστικών Διαδρομών (στο οποίο, κατά την εκτίμηση του υπογράφοντα, το ΥΠΛΕΞ θα πρέπει να συμμετέχει), ενώ από τις παρουσιάσεις εκτιμάται ότι η Πολιτιστική Διαδρομή της Εγνατίας δύναται να αποτελέσει, υπό προϋποθέσεις[1], πεδίο διμερούς συνεργασίας και με την Τουρκία.

Εν κατακλείδι, εκτιμάται πως η εν λόγω Συνάντηση, παρά την μή επαρκή (χρονικά και ποιοτικά) προετοιμασία[2], καθώς και την μή στήριξή της από την τοπική κοινωνία, προσέφερε πεδίο ευρέων διμερών και πολυμερών συνεργασιών, ενώ προσέδωσε "προστιθέμενη αξία" στις στρατηγικές στοχεύσεις μας, τόσο με τις διαλαμβανόμενες προτάσεις συνεργασίας, όσο κυρίως με την υιοθέτηση, για πρώτη φορά στη "Χάρτα της Καρπάθου" λεκτικού για τη **νησιωτικότητα**, η οποία δύναται να παράξει, με κατάλληλη μεθόδευση, επιπρόσθετο γεωπολιτικό πλεονέκτημα/ανάχωμα για την χώρα μας (π.χ. σύσταση Δικτύου Μεσογειακών Νησιωτικών Πολιτιστικών Διαδρομών με έδρα ή βασικό εταίρο το Καστελλόριζο, τη Γαύδο και άλλα νησιά ιδιαίτερου ενδιαφέροντός μας).

Επισυνάπτονται : α) κείμενο ομιλίας υπογράφοντος,
β) κατάλογος συμμετεχόντων,
γ) πρόγραμμα εργασιών Forum,
δ) CD παρουσιάσεων,
ε) Χάρτα Δελφών.

Δημήτριος Τζανάκης
ΕΜΠΠΣΑ'

---

[1] Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή π.χ. στην ανάδειξη και προβολή των μνημείων θρησκευτικού κυρίως χαρακτήρα, καθώς και των στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ το πομακικό στοιχείο, το Ιμαρέτ Καβάλας και η κατά περίπτωση εβραϊκή παρουσία, δύνανται να αποτελέσουν συνιστώσες ιδιαίτερης πολιτικής σημασίας.

[2] Ενδεικτικά αναφέρεται πως η χορηγία του ΕΟΤ, η οποία εκέτρεψε την χρηματοποίησή τους, εγκρίθηκε μόλις τρείς μέρες πριν, ενώ στη Συνάντηση υπήρξε μηδαμινή ανταπόκριση από την τοπική κοινωνία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε1 Δ/νση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 17 Νοεμβρίου 2009
Α.Π.: 8172/9/ΑΣ 1620 /343/24.11.09

ΠΡΟΣ :- Δ/ντή Ε1 Δ/νσης
Πρέσβυ κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Ανακήρυξη 2010 ως Επετειακού Έτους Δ. Μητροπούλου".

Με αφορμή την συμπλήρωση στις 2 Νοεμβρίου 2010 των 50 ετών από τον θάνατο του κορυφαίου Έλληνα συνθέτη και μαέστρου Δημήτρη Μητρόπουλου (κατά τη διάρκεια πρόβας ορχήστρας στο Μιλάνο), προτείνεται η ανακήρυξη του 2010 από το Υπουργείο Πολιτισμού και το Εθνικό Ίδρυμα Πολιτισμού (Ε.Ι.Π.) ως Έτους Δημήτρη Μητρόπουλου με διοργάνωση μειζόνων πολιτιστικών (ή / και εκπαιδευτικών) δράσεων κυρίως σε Μιλάνο και Νέα Υόρκη, σε συνεργασία φυσικά με τις εκεί άπερες και υπό την εποπτεία και αιγίδα των οικείων Αρχών.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η χώρα μας αφενός αποτίει φόρο τιμής σε έναν κορυφαίο Έλληνα δημιουργό και αφετέρου αξιοποιεί ένα πρόσωπο της σύγχρονης Ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας ως στοιχείο "ταυτότητας" (branding) της χώρας μας με προφανή "προστιθέμενη αξία" στην δημόσια εικόνα.

Δημήτριος Τζανάκης
Πολιτιστικός Σύμβουλος
ΕΜΠΠΣΑ΄

ΔΤΖ/.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε1 Δ/νση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 17 Νοεμβρίου 2009
Α.Π. : 8172/9/ΑΣ 1622 | 348/24.11.09

ΠΡΟΣ :- Δ/ντή Ε1 Δ/νσης
Πρόσβ κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Συμμετοχή χώρας μας στην Γαλλοφωνία (O.I.F)".

Με αφορμή αιτήματα Αρχών εξωτερικού για οικονομική ενίσχυση συμμετοχής τους σε πλαίσιο Γαλλοφωνίας (Μάρτιος εκάστου έτους), στην οποία χώρα μας είναι συνδεδεμένο μέλος, ο υπογράφων ενημέρχεται σε παλαιότερη προφορική του εισήγηση για καθορισμό αρμοδιοτήτων και κυρίως για ενδεχόμενο επανακαθορισμού θέσης χώρας μας στην Γαλλοφωνία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Δ/νσεώς μας.

Συγκεκριμένα, παρά τα 2,5 εκατομμύρια ευρώ της ετήσιας συνδρομής της χώρας μας προς τον Διεθνή Οργανισμό της Γαλλοφωνίας, η Δ/νσή μας δέχεται επί σειρά ετών πλήθος αιτημάτων από Αρχές εξωτερικού για κάλυψη κόστους ελληνικής συμμετοχής σε πολιτιστικές εκδηλώσεις της Γαλλοφωνίας, που διοργανώνονται παγκοσμίως περί τα τέλη Μαρτίου εκάστου έτους, κατόπιν υποδείξεως της Δ1 Δ/νσεως, η οποία έχει την αρμοδιότητα εποπτείας των Διεθνών Οργανισμών.

Εκτός των γνωστών δημοσιονομικών περιορισμών και των ισχύ προϋπολογισμό της Ε1 Δ/νσεως (300.000 € για το σύνολο των Αρχών, ποσό ήδη "πεγωμένο" επί σχεδόν μία δεκαετία) εκτιμάται πλέον πως δύναται να αναπτυχθεί ένας γόνιμος προβληματισμός ως προς την σκοπιμότητα συμμετοχής χώρας μας σε εν λόγω Διεθνή Οργανισμό με την ως άνω, σημαντικότατη ποσοστιαίας, δαπάνη σε παγκόσμια κλίμακα καθώς και ως προς τα αποτελέσματα και τις επιδράσεις που είχε έως τώρα η εν λόγω οικονομική ενίσχυση.

Από πλευράς Δ/νσεώς μας, συγκρατείται το γεγονός ότι ουδεμία <u>επίν</u> : ουδεμία επίπτωση έγινε αντιληπτή τόσο σε πολιτιστικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, κατά τα παρελθόντα έτη, ενώ αντιθέτως η μόνιμη εκφώδς για έλλειψη κονδυλίων για άσκηση εξωτερικής πολιτιστικής πολιτικής έχει αποκλειστικό κατά βάση αποδέκτη την καθ' ύλην αρμόδια Ε1 Δ/νση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων, η οποία έχει αποδείξει την χρηστή και στρατηγικά στοχευμένη διαχείριση των περιορισμένων κονδυλίων της για την άσκηση της ελληνικής πολιτιστικής διπλωματίας, η οποία εάν είχε ενισχυθεί, έστω και με κλάσμα της ετήσιας συνεισφοράς της χώρας μας προς τον Διεθνή Οργανισμό Γαλλοφωνίας (O.I.F), θα είχε αναμφίβολα πολλαπλάσια οφέλη.

Σε περίπτωση που για πολιτικούς λόγους, η χώρα μας δεν είναι εφικτό να απαγκιστρωθεί από τις συμβατικές οικονομικές υποχρεώσεις που συνεπάγεται η συμμετοχή της ως συνδεδεμένου μέλους στον O.I.F. προτείνεται τουλάχιστον η εφεξής αξιολόγηση της οικονομικής της σινδρομής και η δυνατότητα επανεκτίμησης, σε συνεργασία ίσως με συναρμόδιες Ε2, Ε1 Δ/νσεις και ΥΔΑΣ, για διακρίβωση προγραμμάτων συνεργασίας στο πλαίσιο λειτουργίας του O.I.F.

Υπό το φώς των ανωτέρω, πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα ουσιαστικής και δημιουργικής συμβολής μας σε θεματικά πεδία και γεωγραφικές περιοχές ιδιαίτερου ελληνικού γεωστρατηγικού ενδιαφέροντος (π.χ. Αραβικός Κόσμος, Κοινωνία των Πολιτών, αναπτυξιακά και εκπαιδευτικά προγράμματα, Μ.Μ.Ε., περιοχές που δραστηριοποιούνται τα Πρεσβυγενή Πατριαρχεία μας, κ.ο.κ.), προκειμένου να υπάρξουν αφενός συνέργειες με τομεακές πολιτικές της Ελληνικής διπλωματίας και αφετέρου οικονομίες κλίμακος για τον γλίσχρο προϋπολογισμό του ΥΠ.ΕΞ, καθώς και δυνατότητες προβολής της προσωπικότητας και του έργου κορυφαίων Ελλήνων δημιουργών με ιδιαίτερους δεσμούς με τον Γαλλόφωνο χώρο (π.χ. Ξενάκης, Γαβράς, Αξελός, Παπαθανασίου, Πουλαντζάς, Καστοριάδης, Ειρηναίος της Lyon, κ.λ.π.).

Η ανάδειξη του κοινού "πολιτισμικού πυρήνα" και της εθνικής οντότητας μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας (και κατ' επέκταση της Γαλλοφωνίας), μέσω Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης που θεμελιώθηκαν πάνω σε ελληνικές αναφορές, προσδίδει στο πεδίο του πολιτισμού ένα προνομιακό χώρο άσκησης εξωτερικής πολιτικής για την χώρα μας και υπό το πρίσμα αυτό έδει, ίσως, να αντιμετωπισθεί, παρά ως αναπόφευκτη κίνηση της Ελληνικής πλευράς συμπαρασυρόμενη από την όποια θεσμική συμμετοχή της F.Y.R.O.M..

Δημήτριος Τζανάκης
Πολιτιστικός Σύμβουλος
ΕΜΠΠΣΑ΄

ΔΤΖ/.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ει Δ/νση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 12 Αυγούστου 2009
Φ.8172/9/ΑΣ 1115

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Θεσμοθέτηση Βραβείου αδελφοποιήσεων".

Επανερχόμενος σε παλαιότερη εισήγησή μου για τη δυνατότητα θεσμοθέτησης απονομής ετήσιου βραβείου για τα καλύτερα σχέδια διεθνών συνεργασιών ημεδαπών ΟΤΑ (α΄ και β΄ βαθμού), είτε για αδελφοποιήσεις είτε για σύσταση ή δραστηριοποίηση σε διεθνή ή/ και περιφερειακά δίκτυα, εκτιμώ ότι μία τέτοια ενέργεια, υπό την αιγίδα των Υπουργείων Εξωτερικών και Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ, ΥΠ.ΕΞ) θα προσέδιδε υψηλή πολιτική "προστιθέμενη αξία" σε έναν θεσμό, αν πολλοίς άγνωστο και μή επαρκώς αξιοποιημένο, από την ελληνική πλευρά.

Συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο για παροχή τιμητικών βραβείων, σε συνδυασμό ίσως με ένα συμβολικό χρηματικό ποσό τα οποία θα δίνονται άπαξ ετησίως σε μία συμβολική τελετή σε ένα υψηλό κύρους μέρος (π.χ. Αίγλη Ζαππείου), με την δέουσα επικοινωνιακή κάλυψη.

Κατ' αυτό τον τρόπο η Πολιτεία θα δώσει ένα σαφές στίγμα για την κατεύθυνση που επιθυμεί να πάρει ένας θεσμός όπως αυτός των αδελφοποιήσεων και των διεθνών σχέσεων των ΟΤΑ, διαχέοντας τις αξίες που πρεσβεύει η χώρα μας στο ευαίσθητο και ζωτικό πλέον κομμάτι της Κοινωνίας των Πολιτών, επιβραβεύοντας καινοτόμες πρωτοβουλίες και αναδεικνύοντας το δημιουργικό πρόσωπο της Ελλάδος στις διεθνείς σχέσεις της.

Έτσι, δυνάμεθα με μία σχετικά απλή και συμβολική πρωτοβουλία θεσμικού χαρακτήρα, πρωτοποριακή ακόμη και για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, να αξιοποιήσουμε τις διεθνείς σχέσεις των ΟΤΑ ώς πολλαπλασιαστή ήπιας ισχύος, παράγοντας, συνέργειες μεταξύ εξωτερικής πολιτικής και "Διπλωματίας της Κοινωνίας των Πολιτών".

Δημήτριος Η. Τζανάκης
Πολιτιστικός Σύμβουλος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε1 Διεύθυνση Μορφωτικών
& Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2007
Α.Π.: ΟΤΑ Α΄ /ΑΣ 77

ΠΡΟΣ: - **ΥΠΕΣΔΔΑ**
- Γρ. κ. Υπουργού
- Γρ. κ. Γεν. Γραμματέα
- Επιτροπή του Ν. 3345/05 για έλεγχο των διεθνών συνεργασιών των ΟΤΑ

ΚΟΙΝ: - Πρσ. Μόσχας
- Μ.Α. ΕΕ
- Μ.Α. Στρασβούργου

Ε.Δ.: - Δ.Γ. ΥΠΕΞ
- Γρ. Γεν. Γραμματέα
- Γρ. κ. Α΄ Γεν. Διευθυντού
- Γρ. κ. Ε΄ Γεν. Διευθυντού
- Α5, Γ1, Γ3, Δ3 Διευθύνσεις

ΘΕΜΑ: «Πρόγραμμα Καποδίστριας».

Σε συνέχεια παλαιότερης ενημέρωσης και σχετικών συνεννοήσεων, σας γνωρίζουμε ότι το Υπουργείο Εξωτερικών θα επιθυμούσε να αναληφθεί πρωτοβουλία από ελληνικής πλευράς, στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτών για την σύσταση και δραστηριοποίηση δικτύου ΟΤΑ με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της μορφής, της προσωπικότητας και του έργου του Ι. Καποδίστρια, Α΄ Κυβερνήτη της Ελλάδας, σε συνεργασία με αντίστοιχους ΟΤΑ του εξωτερικού.

Συγκεκριμένα, στόχος της εν λόγω πρωτοβουλίας είναι η ανάδειξη της προσωπικότητας και του έργου του Ι. Καποδίστρια σαν «βέλτιστο παράδειγμα» (best practice) πρόσιμου εκφραστή του ευρωπαϊκού ιδιώδους και των αξιών και αρχών που πρεσβεύει η ΕΕ καθώς και η αξιοποίησή του τόσο σε επίπεδο διμερών σχέσεων (κυρίως με Ρωσία, Αυστρία, Ιταλία, Γαλλία, Ελβετία, Σλοβενία – η οποία θα ασκήσει και την προεδρία της ΕΕ το Α΄ Εξάμηνο του 2008 και θα επικεντρωθεί σε θέματα διαπολιτισμικού διαλόγου) όσο και στο επίπεδο του εορτασμού το 2008 ως «έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου».

Προς τούτο, παρακαλούμε όπως προβείτε στις σχετικές ενέργειες προς τους ενδιαφερομένους ημεδαπούς ΟΤΑ για την ευαισθητοποίησή τους και την διερεύνηση της ύπαρξης σχετικού ενδιαφέροντος εκ μέρους τους.

Η Διεύθυνσή μας παραμένει στην διάθεσή σας για την παροχή πληροφοριών και κατευθύνσεων για την ευόδωση του εν λόγω εγχειρήματος.

Με εντολή Υπουργού
Ο Διευθυντής

Σ. Δρακόπουλος
Πληρεξούσιος Υπουργός Α΄

Η ανωτέρω πρόταση για τη σύσταση του Δικτύου «Ιωάννης Καποδίστριας» ανήκει στον Δημήτρη Τζανάκη, ο οποίος μαζί με τον συγγραφέα επεξεργάστηκαν τα κείμενα τη διακήρυξης και του καταστατικού του.

Ευρώπη για
τους Πολίτες

Με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος 'Ευρώπη για τους Πολίτες'